

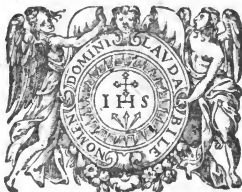
DAEMONIACI,
Hoc est:

DE OBSESSIS A SPIRITIBVS DÆMONIORVM HOMINIBVS,

LIBER VNVS.

IN QVO DAEMONVM OBSIDENTIVM conditio: Obsessorum hominum status: Rationes & Modi, quibus ab Obsessis Dæmones exiguntur: Causæ item tum difficilis exitus ipsorum, tum signorum quæ exituri relinquunt: Loca denique, quò egressi tendunt, & his similia, discutiuntur & explicantur, denuò omnia repurgata & aucta.

AVCTORE PETRO THYRÆO, SOCIETATIS IESV, DOCTORE THEOLOGO.

LVGDVNI,
APVD IOANNEM PILLEHOTTE,
sub signo nominis IESV.

M. DCIII.
Cum Superiorum licentia.

TYPOGRAPHVS LECTORI.

VM praeclarum hunc de Daemoniacis Tractatum, à Reuerendo P. Pet. Thyraeo, quondam insignis Societatis Iesu Doctoris Theologi, in lucem editum, & antè aliquoties typis commissum, & ab ipso Auctore reuisum, iam denuò à me impressum absoluissem, duos alios non minus doctos quàm iucundos Tractatus, vnum quidem, de Locis Infestis; Alterum verò de Nocturnis terriculamentis non inconuenienter subiungere, in animo habuerim. Verum à proposito resilire debui, quod nimirum praeter omnem exspectationem meam à Religiosis Societatis Iesu Patribus insignis ab eodem Auctore conscripti Tractatus de tribus aliis Noui Testamenti Apparitionibus, quarum prima in Particulari Iudicio fit: Altera in Sacramentis: Tertia denique in peregrinis personis exhibetur, oblati sint nunquam antea praelo excusi, quos quoque vbi cum aliis nonnullis scriptis aliàs non editis, ex eruditorum Virorum

commiſſione mihi imprimendos neceſſario exiſtimarem: tempus mihi ſupradictos Tractatus, quorum mentio fit in huius libri inſcriptione, typis excudendi adeò breue extitiſſe inueni, vt hiſce Vernalibus nundinis paratos habere non potuerim: Coactus itaque illorum Tractatuum impreſſionem, vſque in futuras Autumnales Nundinas differre, velim vt ſincerus & beneuolus Lector candido & pio animo interpretetur. Coloniæ ex Typographia noſtra 5. April. Anno M.DCIII.

ISAGOGE IN QVADRIPARTITAM DISPVTATIONEM DE DÆMONIACIS.

Status & summa Disputationis.

Nter hostes, quos humanum genus, nec 1
paucos, nec paruos habet, haud postremus 1.Petr.5.
est Diabolus: vt non immeritò Apostolus
Petrus, quodam loco, ipsum Leoni rugienti comparauerit: & dixerit circuire, ac studiosè quærere, quem deuoret.

Tantis autem is nos machinis oppugnat, vt nullæ quasi sint, & dicantur molestiæ quæ ab aliis, quamuis continuò nos infestantibus, afferuntur. Non est nobis, Ephes.6.
inquit, alius Apostolus, colluctatio aduersus carnem & sanguinem, sed aduersus Principes & Potestates, aduersus mundi Rectores, tenebrarum harum, contra spiritualia nequitiæ in cælestibus.

Sæpe hic hostis homines afflixit: sæpe artibus suis cir- 3
cumuenit: sæpe potentia prostrauit, & ad miserrimas
conditiones compulit. Id ex pluribus, vnum illud exem- Genes.3.
plum clariùs demonstrat, quo primis humani generis, post Deum, authoribus, grauis ruina causa extitit.

Quantis enim in vno hoc congressu, primos illos homines, quinimo vniuersum hominum genus, bonis pri-

nauit? quanta mala aduexit? Et leuia illa damna censeri possent, si corporibus tantùm essent allata: at non corporibus solùm, etiam animabus plurimùm versipellis incommodauit.

5 *Porrò veterator, vt est potentissimus, ita solertissimus. Non vno tantum, sed multis modis nouit imponere & incommodare: nunc quidem exterius, nunc verò interius. Nunc aggreditur arcem mentis, & vel praua suggerit, atque ad peruersa trahit, vel ne rectum sequatur impedit: nunc in bona externa, quæ fortunæ dicuntur, impetum facit, iisque spoliat: nunc sæuit in corpus & miseris modis illud affligit.*

6 *Hæc verò partim per se efficit, partim per socios, quos fidelissimos habet, & promptissimos. Modò noceat sufficit: vtrum per se, an per alios, nec curat, nec ita magni facit.*

7 *In vno tamen, quo hominum generi admodum molestus est, nullius alterius opera vtitur; sed quidquid propemodum molestiarum percipitur, eius opera studio & industria affertur. In quo verò? Cùm hominem* αὐτοπροσώπως *ingreditur, obsidet, & miserum mortalibus spectaculum exhibet. De quo, quia haud pauca, non tam curiosam, quam vtilem habent quæstionem, præsens Disputatio instituitur.*

8 *Totum autem argumentum ad quatuor summa Capita reuocabitur. Primum ad ipsos Spiritus, qui homines obsident, pertinebit: Alterum ad eos, qui à Spiritibus obsidentur, & vexantur: Tertium versabitur circa modos & rationes, quibus ab hominibus Spiritus expelluntur, & profligantur. Quartum Spirituum eorundem egressum, & quæ cum eodem coniuncta sunt, discutiet.*

PRIMA

PRIMA PARS

DISPVTATIONIS IN QVA DÆMONVM OBSIDENTIVM CONDITIO, OPERAtiones, atque in Obsessos potestas; modi item, quibus homines affligunt, & his similia explicantur.

CAPVT. I.

Dæmones verè ingredi quosdam homines, illosque obsidere.

Agnam admodum, & copiosam materiam primum Caput, quod in hac Disputationis parte tractandum est, suppeditat. Quæritur enim, Veréne Dæmones obsideant homines; & quid illud sit: Quæritur, quomodo obsideant; & quid in obsessis hominibus efficiant atque operentur: Quæritur, qua parte ingrediantur; & ingressi iam, latitent: Præterea, quorum sint Ordinum, qui in hoc genere occupantur: quod item vnum hominem ingrediantur, cuiusque imperio: Denique quos ob fines, miseros mortales obsideant atque excrucient.

2 Quod maligni Spiritus homines ingrediantur, & obsideant, negare non potest, nisi qui sensibus, quos habet, non putat habendam fidē: & omnem præteritorum temporum negandam historiam; & quæ sacris literis continentur, in dubium reuocanda.

3 *Videmus* haud rarò quosdam à Dæmonibus vexari; atque humanæ miseriæ imaginem, & diabolicæ crudelitatis illustre exemplum præbere. Videmus eosdem à Dæmonibus, Christi virtute liberari: Videmus ijs argumentis, & Diaboli in hominibus inhabitationem; & eiusdem ex hominibus egressum confirmari, vt maiora homo prudens petere non possit.

4 Quot *præterita secula* hîc exempla suppeditant? Nulla referimus: quia, quæ præ aliis præferenda sint, ignoramus. Vix Sanctus aliquis diuinorum prodigiorum patratione illustris est, qui huius, vel Dæmonum ex corporibus exactione, vel scriptis libris, vel alia aliqua ratione, argumentum non præbeat.

5 Sed egregiè hanc rem *Sacræ literæ* confirmant. Ostendunt illæ hanc receptissimam apud Iudæos fuisse opinionem, vt crederent homines à Dæmonibus possideri posse. Docent non aliud sensisse Christum Dominum, eumdemq; pro hac, magna argumenta subministrasse. Demonstrant posterioribus temporibus hac Diabolum potestate in homines vsurum. Denique probant Apostolos dæmonibus in obsessis hominibus terrori fuisse, exitumque imperasse.

6 *Iudæorum opinionem* prodit ipsorum oratio, qua Christo Domino, per summam contumeliam, obii

obiiciunt;quod Dæmonium habeat, *Nónne bene dicimus nos*, inquiunt, *quia Samaritanus es tu & Dæmonium habes?* Ab hac non discedit illa ipsorum eorundem *In principe Dæmoniorum eijcit Dæmonia*, & illa: *Quid ipsum auditis, Dæmonium habet.* Atque ita Christi hostes, viri alioquin non ignorantes. Cum his sentiunt, quicunque Dæmoniacos ad Christum, vt curarentur, afferebant. Ioan. 8. Luca 11. Ioan. 10.

Christi sententiam primùm declarat regula siue ratio, quam in quibusdam Dæmonibus eiiciendis vult obseruari: quæ est, vt cum oratione coniungatur ieiunium: *Hoc genus Dæmoniorum*, inquit, *non eijcitur, nisi in ieiunio & oratione.* Declarat deinde ad iam dictas calumnias & criminationes placida responsio. Neque enim negat fieri posse, vt Diaboli homines ingrediantur, (qua responsione omnem facilè à se contumeliam depulisset) admittit id fieri posse: se ab iisdem obsessum & occupatum negat: negat se in *Principe Dæmoniorum Beelzebub Dæmonia eijcere.* 7 Matth. 17.

Maius his argumētum est: quòd plurimos Dæmones ipsius, dum communem nobiscum in terra vitam ageret, profligarit ex humanis corporibus: Neque vno id, sed pluribus locis: diuersis etiā & nō vna, apud omnes, ratione: ipsis quoque Dæmonibus clamantibus, & testificantibus vim sibi fieri, & suis domicilijs atque sedibus se pelli. 8 Matth. 12. 15. 17. Marc. 1. 3. 5. 7. 9. Luc. 4. 8. 9. 11.

Futurum etiam denunciat, quòd posterioribus, & sequentibus temporibus hanc, in humana corpora, Dæmones potestatem essent habituri. Quando verò? Dum Apostolos mittit in orbem terrarū, cū *potestate Dæmones expugnandi*: dum docet vēturos in nouissimo die, qui sibi aditum ad cælum patere 9 Marc. 3. Matth. 7.

volent, propterea, quod *Dæmonia eiecerint*: dum asserit doctrinam suam, in vniuerso orbe, Dæmonum ab obsessis corporibus expulsione, confirmatum iri: *Signa*, inquit, *eos, qui crediderint, hæc sequentur: In nomine meo Dæmonia eycient, linguis loquentur nouis, &c.* Marc 16.

10 *Ad hunc Iudæorum sensum & consensum*: ad Christi facta, iudicium, & promissiones, accedit *exemplum Apostolorum*. Non semel ipsis à Domino data potestas *Dæmones eyciendi. Sed* & Dæmones per ipsos eiectos fuisse hæc eorundem declaratio: *Domine, etiam in nomine tuo subyciuntur nobis Dæmonia.* Luc 10.

11 Plura pro hac re argumenta nemo desiderat. Forsitã etiã tot à nobis allata, præsertim in re clara, molesta sunt. Veruntamen molesta esse non debent: tum quia ex sacris literis, quarum authoritas maxima est, petita sunt: tum quia fortè necessaria sunt propter eos: qui, nescio quibus, naturalibus morbis homines laborare existimant, quando à Dæmonibus possidentur, & cruciantur. In horum numero non postremas obtinet Leuinus Lemnius, lib. 2. de Occultis naturæ, cap. 2.

12 Horum temeritas iam dictis argumẽtis potest redargui Possunt quoque iidem interrogari: quosnã morbos existimãt: qui vt futura homines prædicãt; absẽtia tanquam præsentia referant: peregrinis loquantur linguis; efficere valeant. An morborum naturalium hi effectus? Nequaquam. Opera sunt Dæmonum; qui in hominibus latitant.

13 Et non solum hi turpiter errant quoque, qui animas quasdam hominum, iam olim defunctorum: Arreptitios & Energumenos inuadere credunt, eâsque, quæcunque nos præsenti disputatio-

ne

ne Dæmonibus tribuemus, existimant perficere. Horum turpem, & impium errorem multis demonstrat Tostatus Abulensis, q.124. in 8. Matthei. Nobis suffecerit indicasse, Neque animas, nisi per diuinam virtutem, ad corpora posse redire, postquam semel illa deposuerunt: neque pollere ea cognoscendi vi, qua qui in hominibus latent Spiritus, se pollere, rebus ipsis demõstrant. Constitutum igitur sic, posse Dæmones humana corpora ingredi. Nunc reliqua prosequamur.

CAP. II.

Ad hominum à Dæmonibus obsidionem duo esse necessaria.

QVod aliis in rebus accidit, vt ipsas *esse* sciamus, ignoremus tamen plerunque *quid* sint: idem pluribus in hoc argumento contingit: vt scilicet sciant Dæmones homines quosdã obsidere, nesciant tamen quid illud ipsum sit, siue in quo ratio, qua homines obsidere Dæmones dicuntur, consistat. Hæc igitur inquirenda. 1

Ego verò duo *plerunque* necessaria esse dixerim. 2
Vnum est; vt in hominibus ipsis Dæmones sint: Alterum; vt etiam potestatem quandam in eosdẽ acceperint. Horum si alterum desit, non bene homines à Dæmonibus obsideri dixerimus.

Vtrunque ex iis, qui in Sacris literis *Obsessi* leguntur, colligere licebit. Prius probat: quòd dicãtur Dæmonia homines *intrasse*, & ex iisdẽ *eiecta*: Matth. 13. 15. 17. & 1. Posterius; quod eosdem *vexarint*: reddiderint *mutos, cæcos, surdos*: atque nunc in *aquam*, nunc in 3

ignem præcipitarint: nunc per *agros* atque *montes* agitarint: Illa non bene dicuntur, si non in hominibus Dæmones fuerunt: hæc omnino confirmāt ipsos in Obsessos potestatem aliquam habuisse.

4 Porrò ad prius illud non sufficit, vt eo modo in hominibus sint Dæmones, quo res quædam alicubi esse dicuntur, vbi aut ipsarum virtus est, aut ipsæ operantur. Multis rebus sic adsunt, & insunt Dæmones, quas tamen Obsessos esse nullus dixerit, requiritur, vt reuera, atque adeò αὐτοπροσώπως adsint, & insint.

5 Sed tamen quia modi, quibus quædam aliis insunt, varij sunt: (quædam enim insunt, vt accidentia suis subiectis: quædam, vt partes suis totis: quædam, vt tota quædam, & absoluta, alicui supposito: quædam, vt motores iis quæ mouent) quomodo Dæmones hominibus obsessis inesse credendi sunt?

6 Non insunt, vt *accidentia* suis subiectis. Neque enim accidentia sunt hi Spiritus, sunt veræ, & perfectæ substantiæ: atque adeò omnibus omninò his inferioribus perfectiores.

7 Non insunt, vt *partes* suis totis, & compositis, Hominisúe partem aliquam esse dicemus Dæmonium obsidens? Quam quæso? corpus, an animam? Tot enim, & non pluribus, partibus homo constat. Corporis locum supplere nullus dixerit: Vt animæ vices gerat fieri nequit: nisi animam prius è corpore migrare dicamus, atque adeò hominem ipsum esse desinere: quàm Dæmonium aduenіat: quamuis nec tum verè hominis partem Dæmonium dixeris.

8 Credi etiam nō debet, *duas* hîc *perfectas naturas* concur

concurrere, atque in vna hypostasi recipi. In solo Christo Domino duas naturas, humanam & diuinam, vna hypostasis suscipit. Hoc ipse sibi, diuina dispensatione, proprium vendicat. Præterea, quæ hypostasis quam naturam præter suam propriam, hic sustentabit? An hominis Dæmonum? an Dæmonum hominis? At priusquam Dæmones hominem ingrediantur, & suam ipsi hypostasim habent, & suam habet homo: & quemadmodum nec homo vnquam suam, ita neque suam aliquando Dæmones deserent.

In hominibus igitur, quos obsident, Dæmones sunt, vt *motores* in corporibus, quæ mouent, ita scilicet, vt nullam corpori hominum qualitatem imprimant: nullum ipsi dent nouum esse: nec propriè vnum quid, cum obsesso homine, constituant. 9

Hoc vnum duorum, quæ necessaria diximus, vt à Dæmonibus homines obsessi dici possint. Verùtamen hoc non sufficit: requiritur deinde, *vt potestatem aliquam in eos, in quibus resident, acceperint:* eos possint affligere, torquere vel aliqua alia molestia afficere. Quoniã verò de hac potestate alias plura dicenda sunt, idcirco hoc loco præsens Caput concludimus: si duo Corollarij loco adiecerimus. 10

Cap. 5. 6. 7.

Primum est, cõsequi ex dictis; Non omnes eos dici debere à Dæmonibus obsessos esse, qui graues ab iisdem patiuntur persecutiones; nõ dico in anima solùm, aut bonis externis: sed in ipso quoque corpore. Quanta à Dæmonibus in corpore perpessus est Sanctissimus Iob? Quanta Sanctus Anthonius? quanta plurimi Sanctorum aliorum? An idcirco hos à Dæmonibus obsessos fuisse dicemus? 11

Iob. 1. Athanas. vita Ant.

mus? Quandoquidem primum eorum, quæ hic necessaria diximus, desideratur; hoc est, quia in iis Dæmones sedes suas non habuerunt, sed extra ipsos positi, mala hæc inflixerunt, nequaquam Obsessos fuisse dicendum est.

12 Alterum est, multos Obsessos dici non debere, in quos etiam ipse Diabolus ingressus est. *Post acceptam bucellam in Iudam ingressus est Diabolus*, sacra attestante historia: sed tamen nō dixerimus facilè Iudam Obsessum fuisse. Quid ita? quia non satis est Dæmonium hominem intrasse, vt *Obsessus* dicatur: requiritur præterea, vt in eundem sæuiendi, vel agendi à Deo obtinuerit facultatem. Quāquam quòd Iudam intrasse dicitur Satanas, ita intelligendum sit, quod Iudæ suggesserit pessimam cogitationem Christi vendendi, vt Euthymius, eo loco, & Didymus lib. 3. de Spiritu sancto, exposuerunt, quod ipsum quoque patet ex Ioanne 13. *Cum*, inquit, *Diabolus misisset iam in cor, vt traderet eum Iudas*, quasi idem sit *intrare* & *immittere in cor*, vt traderet.

CAP. III.

Dæmones non sub externa, & visibili forma in hominibus esse, quamuis sub specie araneorum & muscarum quandoq; conspiciantur.

1 DVo diximus requiri, vt à Dæmonibus homines *Obsessi* dicantur: vt, scilicet, in hominibus ipsi Dæmones sint: deinde, vt in homines Potestatem quandam acceperint. Quoniam verò vtrunque

que variis modis accidere poteſt, de vtroque quæſtio oritur. Ibi quæritur, *An ſub ſpectabili forma, & ſpecie corporea ſint in hominibus* hîc, *Quam & quantam poteſtatem in homines accipiant.*

Quamuis enim (vt primum illud priori loco abſoluamus) Dæmones *ſpiritus* ſint, & corpora nō habeant: quia tamen corpora aſſumere valent, & nonnunquam ſub muſcarum, & araneorum forma, in obſeſſorum ore cōſpiciuntur: in alijs etiam corporis humani partibus quādoque tuber quoddam excitant, ſub corporea forma homines obſidere quibuſdam exiſtimantur. 2

Verùm corpus hîc non neceſſariò aſſumunt Dæmones. Quam enim ob cauſam aſſumerent? Ingrediuntur, vt homines affligant & moleſti ſint: quid hic opus eſt aſſumpto corpore? Fortè non niſi in aſſumpto corpore poſſunt moleſtia parere? Nihil ipſos hic corpus iuuat. Quidquid poſſunt, & faciunt: virtute ſibi indita, abſque corporis ſubſidio, perficiunt. 3

Interim quamuis neceſſarium non eſt, vt corpora aſſumant; ſi tamen velint, aſſumere poſſunt. Poſſunt ſub ſpecie aranei, aut muſcæ in hominibus latere; paruitas corporis, quod aſſumerent, nihil hic impedit. Vt ſub hominis; ita ſub muſcæ atque aranei: ita ſub ſpecie cuiuſcunque animalis, etiam muſca aut araneo minoris, valent latere. 4

Nec latere nouum eſt. Cum ex quodam Cauponis filio (Petrus is dicebatur) Spiritum immundum eiicere Theodorus Archimādrita: ille egreſſum ſuum, magno clamore edito, & in ſpecie *nigra formica*, ex ore obſeſſi prodeuntis prodidit, teſte Georgio Presbytero, in vita Theodori. Sic de 5

S.Ger

S. Germano, Parisiensi Episcopo, refert in ipsius vita, cap. 27. Fortunatus, Pictauorum Antistes, quòd obsessæ mulieri manum imposuerit, crucem quoque impresserit: Dæmon verò, per nares, in specie *muscæ*, cum sanguine sit egressus. Idem Germanus, aliàs ab infestante Dæmone Diaconum liberauit: qui ab eodem visus est discedere, in specie *paruulæ auis*. Et hoc Fortunatus, cap. 52.

6 Hæc igitur possunt Dæmones. Vtrum verò semper muscæ aut araneorum corpus assumpserint, dum animalcula hæc in Obsessorum ore conspecta sunt, definiri vix potest. Esto, hæc ipsi animalia fecerint, & agant, necesse tamen non est, vt in illis semper latitent, possunt iis assistere, & extra ipsa positi, quò libet impellere.

7 Atque, vt, quod sentio, dicam, putarē has muscas, atque hos araneos, nec sponte à Dæmonibus fieri: nec ipsos, nisi inuitos & coactos iisdem sæpe, vel assistere vel inesse: sed Dei mandato cogi, vt similia animalcula & forment, & vel in ipsis latitent, vel præsentiam suam per illa testentur.

8 Huius rei illud non leue argumentum dixerim, quòd propemodum in solis Exorcismis, hisce suam præsentiam prodant, & suum ex hominibus egressum, horum recessu, testentur. Quid verò? An non, si aliàs vnquam, tum maximè, vt lateant, desiderare existimandi sunt? An fortè ab hominibus exire cupiunt, vt hac ratione discessum suum manifestare velint? Si aliàs vnquam, tum maximè latere desiderant. Ne pellantur suis sedibus, aut expulsi videatur, vehementer adlaborant. Quos igitur araneos aut muscas notamus: eos, quamuis

Dæmo

Dæmonum opera, Dei tamen mandato adesse credamus.

Eodem Dei mandato fieri crediderim, vt sordida hæc, & hominum generi inuisa animalcula assumant, & exhibeant. Facit hoc Deus ad Spiritus illos confundendos: Facit ad homines instruẽdos. Intelligunt illi peccato suo factum esse, vt sordidissimis animalibus conferantur: Intelligunt hi miserum esse illorum imperio subesse, qui non nisi cum *muscis* possunt esse molesti; aut cum *araneis* lethale venenum infundere. 9

Porrò si quando in dictis animalculis degunt, non credendum est, in nulla tum alia corporis hominis, qui obsidetur, parte, molestos esse posse, quàm vbi animalia illa conspiciuntur. Quamuis, verbi causa, supra, vel infra linguam musca se contineat, qui tamen in musca latitiat Dęmon non linguam solùm; verùm etiam alia corporis membra, potest mouere, agitare, affligere. Id in Obsessis probant nunc ingentes, quos excitant clamores; nunc oculorum in varias partes contorsiones: nunc brachiorum proiectiones; nunc totius corporis motus vehementissimi & inordinatissimi. *Maior est*, inquiunt, Theologi, *sphæra actiuitatis Dæmonum, quàm præsentia substantialis*. 10.

CAP. IIII.

Dæmones dum homines obsident in corpora potissimum potestatem habere & exercere, in animam verò non ita multum posse.

QVænam Dæmonum in homines, qui obsidentur, potestas, sit: & quanta illa sit, nunc 1.

inquirendum est. Ibi quæritur *ad quidnam hominis eorundem potestatis extendat*: hic *Vtrum quantum valent hominibus obsessis incommodent*, aut incommodare possint. Ad prius, Capite hoc: ad posterius, sequenti respondetur.

2 Habere Dæmones in obsessos potestatem, superius demonstratum est. quia verò duabus partibus illi constant, *anima* & *corpore*: vtrum ad animam tantùm, an etiam ad corpus; an ad vtrunque hæc se extendat, in quæstionem vocatur.

3 Constitutum hic primò sit, Dæmones incommodare *Animæ*, *quatuor modis* posse intelligi. videlicet, in ipsa animæ substantia: in eius facultatibus: in habitibus, quibus animæ instructæ sunt: denique in operationib. In substantia animæ, si in bruti aut alicuius bestiæ transmutent: in facultatibus, si illas tollant: in habitibus, si ijsdeem animam spolient: in functionibus, si aut inuitum hominem ad aliquas cogant, aut in proprijs impediant.

4 Constitutum sit secundò, etiam *Corpori* incommodare multis modis posse intelligi. Potest siquidem corpus interfici: potest visu membrorum priuari: potest destitui: qui in ipso resident, sensibus: potest deformari: potest affligi morbis: potest multis & varijs modis excruciari. Hæc sint constituta.

5 Nunc verò, cui parti Dæmones incommodant in misera mortalium obsidione? quæ mala afferũt Respondemus breuiter, quod res est: *In corpora potissimum ipsis potestatem datam esse: In animas nihil, aut parum, posse: Detrimenta tamen quædam animabus afferre*. Hæc tria explicemus:

6 In *corpora* Dæmonib. facultatem dari, eorum exemplis, qui obsessi aliquando leguntur, manifestũ est,

eſt. Quotus quiſq; eſt, cui non aliquod in corpore detrimentum allatum eſt? Conſulamus Sacras literas. Docent illæ alios ſenſibus orbatos: alios nunc in aquam, nũc in ignem præcipitatos: alios ita excruciatos, vt, relictis vrbibus & hominum ſocietate, in montibus & deſertis locis, veluti beſtiæ quædam feræ errauerint. Matth. 12. 15. 17. Luca 4. 8. & 16.

7 Similia in Sanctorum Annalibus legimus. Miſerrimè Dæmon vexabat filiam Imp. Gordiani; quem S. Triphon eiecit, quemadmodum in eius Vita teſtatur Metaphraſtes, 1. Februarij. Spumabat ore, & dentibus frẽdebat mulier, quàm profligato Cacodæmone, priſtinæ incolumitati reſtituit Laurentius Iuſtinianus, ſanctus Venetorũ Patriarcha, teſte Bernhardo Iuſtiniano, in eius Vita cap. 8. Item Dæmon grauem & diuturnum, viginti ſex annorum, morbum attulit filiæ cuiuſdam viri principis, qui expulſus tandem à Theodoro Archimandrita, quemadmodum de Theodoro ſcribit eius diſcipulus Georgius presbyter, apud Surium. Tom. 2. Lacerabatur ab vltore Dæmone Folcardus quidã, homo magnarum per ſe viriũ, qui S. Arnolphum pacem ſuadentem arroganter contẽpſerat. Scribit hoc in Arnolphi Vita, cap. 41. Liſiard. Simile quid refert Ionas Abbas, in Vita S. Columbani, de alio quodã Dæmoniaco, à S. Columbano reſtituto. De S. Bernado li. 2. cap. 3. ſcribit VVilhelmus Abbas, quòd à vexatione liberauerit mulierem quandam, cuius faciem Spiritus ita deformabat; vt monſtrum, non hominem dixiſſes.

Sed & ſuo ex hominibus egreſſu egregiè probant in *corpora* ſe poteſtatem habere. Docent hoc ſequentia exempla. Puer, ex quo Dæmoniũ eiecit

S. Macarius, supra quàm credi potest, toto corpore intumuit; &, qua parte potuit, maximam aquarum copiam effudit, cum ingenti vocis elatione: teste Palladio in vita Macarij.

Qui ad preces S. Catharinæ coactus est cedere Spiritus, inflauit guttur obsessi: ita Raimundus in Vita eius. Qui ad imperium Theodori Archimandritæ reliquit filiam principis, de quo Thesi 7, huius capitis, grauissimè eandem prius terræ allisit: quemadmodum & Nicomachum, à Christiana religione Apostatam, ille cuius 15. Martij. folio 298. Tomo 3. mentionem facit Surius.

Cum fœdo vomitu Obsessum reliquit, quem expulit S. Bernardus ex puero; cuius in Bernardi vita mentio fit lib 2. cap. 3. Sic cum vomitu egressus est alius; quem S. Columbanus eiecit Parisijs; sed vomitu horrendo; quo obsessus ipsa viscera videbatur effusurus quemadmodũ in Vita Columbani, testatur Ionas. Talis, si non fœdior, fuit vomitus, quo discessum suum testatum esse voluit, quem Romæ S. Dominicus ex Dæmoniaca eiecit. siquidem vix præter sanguinem, magnamque vim carbonum, cum grauissima corporis distractione, quidquam infelix reddebat. Vide cap. 4. lib. 2. vitæ eiusdem Dominici. Denique, quæ liberata scribitur per S. Hupertum Espiscopum, primùm in terram veluti mortua concidit: mox, fœdam saniem ex ore reddidit: & tandem quasi ad se rediens de libertate restituta sibi, per S. virum, gratulata est In Vita S. Huperti, Tom. 6. fol. 49. apud Surium.

9 1. Cor. 5. Nec aliud docet Apostolus Paulus Cùm enim Corinthi quidam fornicationem commisisset; & talem quidem, qualis vix inter gentes reperitur; tradi

tradidit eundem Sathanæ Apostolus *in interitum*, vt ipse loquitur, *Carnis*, vt Spiritus saluus fieret. 10

Porrò *Animabus* hominum obsessorum propriè non incommodare Dæmones, inductione eorum quæ ad Animas pertinent, liquidum est.

Nunquam *animas* hominum, quos possident, in 11
brutorum formas transmutant. quid quod nec transmutare valeant? Hoc quia aliàs (De prodig. Apparit. viuorum) demonstratum est, hic longius persequi necesse non est.

Nunquam possunt easdem *viribus & facultati-* 12
bus, ipsis congenitis & ingeneratis priuare. Vsque adeò altas illæ in animabus, & firmas, radices egerunt; vt propemodum tam sit difficile eas tollere, quàm ipsas animas in nihilum redigere.

Sic tollere nequeunt *habitus*, qui in iam dictis 13
sunt facultatibus Non possunt animas priuare diuinis illis charismatibus; fide, spe, & charitate: Non possunt spoliare reliquis virtutibus; siue illæ in voluntate sedes suas habeant; siue in intellectu. Ea animarum hominum ea facultatem earum, & qui in ipsis sunt, habituum conditio est; vt solius Dei merum & absolutum admittant imperium; ipséque solus hic summum ius habeat.

Nequeunt etiam renitentes animarum vires ad 14
operandum impellere Dæmones. Norunt hoc omnes. inde verò clarum & manifestum est, quod alioquin ad peccatum, etiam inuitos, mortales, nequam Spiritus impellerent: contra illud B. Augustini, Serm. 197. qui est Sermo 2. in Dominica prima post Trinitatis. *Latrare*, inquit, *potest Diabolus. solicitare potest: mordere omnino non potest nisi volentē Non enim cogendo, sed suadendo nocet, nec extorquet a*

nobis conſenſum, ſed petit. Eadem eſt Cyrilli Hieroſolymitani ſententia, Catecheſi 4 Illuminatorũ, *Liberum arbitrium habet anima. & poteſt quidem Diabolus incitare: cogere autem, præter voluntatem, non poteſt. Subijcit tibi fornicationis cogitationes: ſi vis, probas: ſi nolis, improbas*. Quocirca bene docet Caſſianus. Coll. 7. cap. 8, Dæmones ita noſtris profectibus aduerſari, vt eos tantummodò *incentores malorum*, non etiam *impulſores* credamus.

15 Sed tamen (hoc tertio loco probandum erat) dum in *corpora* ſæuiunt Dæmones, *quædam etiam ad animas detrimenta perueniunt*. Vt enim dum corpora bene habent, haud parua ad animas redundant emolumenta: ita afflictis, & malè affectis corporibus, ſua etiam detrimenta ſentiunt animæ.

16 Inter hæc primum eſt, quòd, quo tempore in corpora ſæuiunt, animas *virtutum à ſtudijs*, vacare ſit neceſſe; cùm pleraque non niſi corporum miniſterio adiutæ, aut profectò corporum moleſtijs non impeditæ, exercere valeant.

Deinde, quamuis hominum voluntates per ſe impellere nequeant; plurimum tamen poſſunt inclinare, & quoddam quaſi pondus, vt malum ſequantur, addere. Iidẽ nunc faciunt motus quoſdam quibus facilè ſe voluntas accommodat; in corpore excitando nunc obiecta, quæ alliciant, ſenſibus tam internis, quàm externis proponendo.

Accedit tertium: quod quando ſenſuum officio priuant (quod haud raro fit) omnibus quoque *commodis priuent: quæ ſenſuum beneficio obtinentur*. Quot verò, & quanta hæc aliquando ſunt? Docere hoc poteſt vnus Euangelicus ſurdus, magno ſuo detrimento.

Quartum est, quod etsi *habitus virtutum* non tol- 19
lant; frequenter tamen ita *debilitent*: vt nullam, vel
exiguam in hominibus functionē habeant. Quod
dicimus, in illis maximè habitibus, quos Intelle-
ctuales dicimus, liquet. Quamuis enim hi in ani-
mæ facultatibus sedes suas habeant, phantasmatum tamen egent ministerio, si actus suos exercere
debeant. At in phantasmata plurimum possunt,
qui homines occupant, Dæmones. Quid quòd
omnia quandoq; confundant? quandoque etiam
magna ex parte tollant? Hæc Dæmonum in obses-
sis corporibus potestas. Quanta vero? Hoc se-
quenti Capite.

Capvt V.

*Finitam & certam potestatem dari Dæmonibus in ob-
sessorum corpora: & hoc iustas ob causas.*

MAgnam Dęmonum potestatem esse norunt,
qui in Sacris literis, etiam modiocriter, sunt
exercitati. Alicubi sic dicitur. *Non est super terram
potestas, quæ comparetur ei: qui factus est, vt nullum ti-
meat Omne sublime videt, Ipse est Rex super vniuersos
filios superbiæ.*

Veruntamen hanc non semper permittuntur in
eos, quos ingrediuntur, exercere. Nisi frenum tor- 2
toribus iniectum esset, nullus Obsessorum, salua
vita, eorum tyrannidem effugeret. Neq; enim ip-
sis deest voluntas & libido, extrema damna mor-
talibus afferendi; neque potestas aut vires. Cur
igitur extrema mala afferunt? quia afferre
non permittuntur ligatæ ipsorum sunt manus.

Vide Tostatum, quæst. 66. in 15. Matthæi, & Maldonatum, in 22. cap. Lucæ. super illud; *Ecce Satanas expetiuit.*

Et profectò pulchrè. Nam neque pro libidine possunt Mortales ingredi. Dei hic sententiam, & voluntatem expectant. Quemadmodum igitur non nisi Dei facultate obtenta, corpora ingrediuntur; ita quoque hominibus, quos ingressi sunt, incommodare plus non valent; quàm à Deo Opt. Max. permittitur, & præscribitur.

4 Hinc tanta in obsessis hominib. differentia. Quidam grauissima patiuntur tormenta; quemadmodum filia mulieris Chananææ. Quidam nō ita grauia; vt qui audiendi sensu vel facultate loquendi per Dæmones priuati leguntur. Et grauissima patiebatur mulier de qua in vita S. Bernardi, lib. 2. cap. 3. siquidem linguam insidens Spiritus, ad modum proboscidis elephantinæ protrudebat; & vultum mirum in modum deformabat: Illa quoque, quæ vrgente S. Dominico, pro eius sanitate solicito, cum Spiritu maximam & carbonum, & sanguinis vim euomuit. in Vita Domi. lib. 2. ca. 9. Nō ita grauia; puella quæ solùm auditu tēpli, ab inhabitante Dæmone, prohibebatur; quam curauit S. Germanus Episcopus Parisiensis teste Fortunato, in eius Vita, cap. 27. Præterea, quidam in se sunt crudeles: alij in alios. In se illi, de quibus Marci. qui *se concidebant lapidibus*: in alios, hi, de quibus Matth. 8. qui ita erant *saeui, vt nemo auderet transire per viam*: & de quibus Actorum. 19. qui *insilierunt in suos adiuratores, iisque dominabantur. ita, vt hi nudi profugerent & vulnerati, ex obsessorum manibus.*

Matt. 15. *Luc. 11.*

Dæmon,

Dæmon, qui sanctissimi Iob felicitati inuidebat, non plus potuit; quàm à Deo fuit permissus. Sæuiit primùm in fortunas Iob; sed Sancti viri corpus attingere nequaquam fuit ausus. Sæuiit deinde, Deo permittente, in corpus: sed, ne quod damnum animæ afferret, prohibitus est. 5

Ipsa quoque molestia, quæ hominibus affertur, docet certas Dæmonib. leges præscribi. Cùm enim hîc plerumque pœna quædam de peccato sumatur; cōuenit, vt quia hæc, Deo authore, exigitur, pro qualitate delicti exigatur; & patiatur homo, non quantum Dæmones desiderant: sed quantum æquitas postulat. 6

Finita igitur est Dæmonum, in obsessis hominibus, potestas: certis legib. astricta est. Tantum possunt, quantum ipsis à Deo permittitur. Quantum verò hoc? Norūt id, qui torquent, Dæmones. Nouit, à quo ipsi potestatem habent, Deus Opt. Max. Ignorant miseri mortales, qui dæmonum carnificinam sustinent. 7

Cæterùm, res hæc *singularem Dei erga humanum genus demonstrat prouidētiam*; & testatur charitatem: & quidem tum maximè, quando in eos sæuiunt Spiritus, qui hoc sibi malum suo vitio comparârunt, quamuis enim extremam tyrannidem summo iure in hoc exercere possent; non tamen exercere permittuntur; Deo, pro amore, quo homines prosequitur, Dæmonum ferociam continente. 8

Addit deinde *animum miserè afflictis*, & obsessis hominibus: facit vt patienter ferant, quas sustinent molestias. Quia intelligunt non permittēte solùm Deo flagella immitti; sed etiam pro eius 9

volũtate tẽperati: nec plus in homines posse coniuratissimos humanæ salutis hostes; quã magnis iustissimísque de causis, à Deo Opt. Max. permittuntur.

10 *Declarat* tertiò *miseram Dæmonum conditionem:* qui cùm plurimum incommodare valeant; incõmodare quoque vehementer desiderent; non tamen permittuntur incommodare; sed prorsus ab eius, quem summè oderunt, pendeant voluntate & permissu.

11 Licet denique hinc intellligere, *iustam eorum querelam, qui Dæmonum se astutia & potentia circumueniri causantur:* & inuitos ad peccata trahi afferunt. Non permittit clementissimus Deus, vt quantum valent, in corpora sæuiant Dæmones; permitteret, vt innocentes circumuenirent, & inuitos ad peccatum pertraherent? Vsque adeò voluntarium est peccatum, vt nisi voluntarium sit, peccatum non sit.

Capvt VI.

Sextuplicia ferè mala obsessis hominibus per Dæmones posse afferri.

1 Varia incommoda & mala humanis *corporibus* Dęmonum studio & opera afferri nemo dubitat. Nos superius (cap. 4.) horum sex genera annotauimus. Nam vel mortem afferunt: vel membrorum vsu priuant: vel aliam homini minimè conuenientem formam procurant: vel sensibus spoliant: vel affligunt morbis: vel occultis rationibus & modis excruciant.

Et hæc

Et hæc partim perficiunt, dum homines obsident;partim dum extra homines sunt constituti. & nunc quidem per seipsos; nunc per eos, qui ipsis operas suas locant. 2

Quædam nihilominus frequẽtiùs,dum in hominibus latent,operantur : quædam frequentiùs extra homines positi : quamuis omnia, & in hominibus positi, & omnia,extra eosdem cõstituti, perficere,tam per se,quàm per alios valeant. 3

Nos, quæ obsessis mala afferunt, assignamus. Hîc primum frequentissimúmque est, quòd *occultis* quibusdam *rationib.*quibus medicorum arte remediũ afferri nequit, *excrucient*, & torqueãt Vnde & *spiritus infirmitatis* dicuntur,Lucæ 13.Ita illorum quidam Virginem afflixit, cuius B. Hieron.in Vita Hilar.meminit. Ita ali[9] Principis cuiusdã filiam, cuius in vita Theodori Archimandritę fit mentio,viginti annis,morbo grauissimo excruciauit; Qui tamen morbi author ignorabatur : donec puella ad Sanctum virum adducta, ipse se prodere coactus est.Ita tertius Petrum, filium cuiusdam cauponis,cuius in eiusdemTheodori Vita describitur curatio, vexauit. Grauissima enim ille cordis patiebatur tormenta : sed quòd à Dæmone illa afferrentur, ignorabat. intellexit autem confessione S. Theodori; qui & Obsessi faciem cruce signauit.& cor eiusdem pulsando,Dæmonium abegit. Vtrumque hoc in Vita Theodori recenset Georgius Presbyter, eius discipulus,apud Surium, Tom. 2. 4

Alterum est,quòd *sensibus priuent*.Illustre huius exemplum præbent Sacræ litteræ, in Dæmonio muto, 5 Luc. 11.

muto,& surdo; quod Dominus eiecisse legitur. Neque enim credendum est Dæmonium mutum fuisse & surdum. mutus & surdus fuit Dęmoniacus: & quidem Dæmonij opera, quod mutum & surdum appellatur. Sic sexennio vsu linguæ priuasse spiritum quãdam mulierem, testatur in Vita Abbatis Possidonij. Sect.7. Palladius. Huc refero quòd sensus præstigiis fascinent, & ludificationibus miris imponant mortalibus: vt Obsessi credant se percipere, quæ reuera non percipiũt. Hoc forsitan in Nabuchodonosore locum habuit: si tamen in bouem se conuersum esse existimauit: de quo plurima Tostatus, quæst.115. in octauum Matth. Similiter in Abbate Moyse: de quo Cassianus, Collat.7.cap.17. quod traditus Dæmoni, *humanas* (vt loquitur) *egestiones ori suo ingesserit.*

6 Tertium est, quòd *naturalem hominum formam interdum destruant*, &, nescio quam, peregrinam; humanis functionibus minimè conuenientem, inducant. Et huius exemplum Sacræ litteræ suppeditant, in muliere, quæ decem & octo annis ita inclinata incessit, vt sursum respicere prorsus nequiret. Tale malum quemadmodum & secundũ illud, cuius præcedenti Thesi mentio facta, mulieri obsessæ attulit Dæmon, per S. Bernardum aliquãdo eiectus. Is siquidem miseram & auditu, & visu, & loquela priuata: & eiusdem linguam sæpe in modum proboscidis elephantinæ protrudebat: vultum quoque ita deformabat: vt monstrum, non hominem referret. Vide caput 46 huius Disputationis.

Luc 13.

7 Quartum est, quòd *imaginationem hominum*

corrum

corrumpant, & ad quādam quasi rabiem adigant, crudelibúsque bestiis reddant simillimos: vt non rarò necesse sit vincula miseris adhibere, & compedes; ne vel sibi, vel aliis noceāt. Ita afflixit Dæmonium eos, quos Euangelista refert latitasse in sepulchris, & furore percitos sæuiisse nūc in prætereuntes, nunc in seipsos. *Marc. 5.*

Quintum est, quòd eò quandoque redigant mortales, vt omnino sibi *mortem cōsciscere videantur debere*: neque id rarò tentent. Simili Spiritu vexabatur, quem S. Marcus refert allisum terræ fœdè spumantem, dentibus stridentem, arescentem: frequenter etiam in ignem & aquam præcipitatum. 8 *Marc. 9.*

His sextum malum addiderim, *mortem ipsam*, quam interdum afferunt. Quid aliud moliebatur cuius iam dictus Marcus meminit? Procurauit eandem Dæmonium (vt Sigisbertus in Chron. testatur) quod Gundericum Vandalorū Regem, postquam, capta Hispali, Dei templum illud prophanaturus esset ingressus, inuasit. mox siquidem iusto Dei iudicio, miserè Regem contrucidauit. Et Nicomachum qui in tormentis Christum negarat, Dæmonium ingressus est; nec vexandi finē fecit, donec linguam ille sibi dilanians, & præmandens, expirauit. Vide Surium, Tom. 3. fo. 298. Sic crudeliter & miserè hanc vitam finiuerunt; qui, quod res Ecclesiæ inuasissent, à Dæmonibus fuerunt correpti: de quibus Cap. 30. huius Disp. Et ex Cap. 155. Prati spiritualis recitat Cæsar Baronius, Tom. 7. circa annum Christi 586. fol. 621. fuisse tres Sarracenos (ob crudelem mortē, quam adolescēti cuidam Tyrio, per Idolorū sacerdotes. 9

mac hi

machinabātur) à Dæmonibus obsessos, qui mox in seipsos sæuierint, seq; mutuis vulneribus confecerint.

10 Hæc præcipua sunt, quæ *corporibus* obsessorū mala Dæmones procurāt. Si quæ sunt alia, ad hęc facilè reuocantur. Sed quibus rationibus & modis hæc efficiunt? Id sequenti Cap. explicandum.

CAP. VII.

Quinque propemodum modis Dæmones Obsessorum corporibus molestias afferre.

1 QVemadmodum variis malis mortalium genus Dæmones solēt affligere; ita varias habent rationes & modos, quibus affligunt. Nos, quia de obsidētibus Spiritibus tantum disputamus, illas solum persequemur, quibus iis, quos obsident, nocent.

2 Mortalibus igitur, vel per se ipsos incommodāt, absque vllius creaturę subsidio, vel opera seu ministerio aliquarū creaturarum, quibus libenter, vt tantò grauius affligant, vtuntur.

3 Per se illi incommodasse videntur, quorū Sacræ Paginæ meminerūt. Per creaturas etiam, qui nostris temporibus, postquam ex hominibus eiecti fuerunt, vel aciculas, vel crines, vel clauos, vel vitrorum partes, suæ crudelitatis argumenta, reliquerunt; quæ mox, Dæmonibus pulsis, illi, qui Obsessi fuerant, euomuerunt. Sed & præcedentia sæcula hîc suggerunt exempla. Referimus vnū ex Vita S. Dominici, lib. 2. cap. 9. Huius concionem, cum Dæmoniaca quædam, in frequentissima turba sedens, magnis editis clamoribus,

inter

interturbàret; silentium Spiritibus imperat vir sanctus(septem erant, & singuli suis se vocibus prodebant) & facto Crucis signo, in Christi nomine egressum imperat. quid verò? Mox magnam carbonum & sanguinis vim, per os euomit mulier, & vnà cum Spiritu animam credebatur exspirasse.

Posterior hæc ratio rariùs apud Obsessos locū 5
habet. vsitatior est apud eos, quorum opera Dæmones vtuntur; Magos loquor, & Maleficos: At prior in vsu hîc frequentiùs est. Ideò enim Spiritus nequam ingrediuntur homines; vt per se noceant; per se affligant; per se detrimenta humanis corporibus afferant.

Quæcunque verò mala afferunt, *quinque* mo- 6
dis efficere videntur. Phantasiæ & sensuum fascinatione: virium hominis infirmatione: corruptione organorum: aliquorum membrorum aut contractione, aut distractione: denique corporis depulsione siue impulsu.

Primò modo efficiunt, vt mortales sibi persua- 7
deant, se suos hostes cernere: cernere cruētas bestias: cernere Dæmones, qui mortem & alia velint afferre, iudicent etiam se in bestias cōuersos, & ob id in alios, tanquam feræ crudelissimæ, sæuiant. Hic modus in illo Dæmoniaco locum videtur habuisse, qui gladio armatus vrbem peruolitabat, & quoscunque obuiam habebat, petebat; quē Arsacius curauit: teste Sozomeno. lib. 4. c. 15.

Virium infirmatio formam plerunque hominū destruit & dissoluit. Quemadmodum enim si illę integræ sint, singula suis locis membra consistunt, & officia exequuntur: ita si infirmentur,

pulcher

pulcherrima hominis constitutio dissoluitur, & ad officia sua præstanda membra redduntur inepta. Hæc effecit in puella quadam, ne templum posset ingredi. Eius meminit Fortunatus, cap. 27. in Vita S. Germani Episcopi Parisiensis.

8 *Corruptio organorum* sensus, qui in organis sunt, vel tollit, vel hebetat. Quoniam sensuum ea ratio est; vt non nisi mediis corporeis organis functiones suas exequantur: quæ cùm Dæmones perdãt, non mirum si sensus tollant. Ita sensibus priuauit *mulierem* (vt vocat VVilhelmus S. Theodorici Abbas, in Vita S. Bernardi. lib. 2. ca. 3.) *grãdæuam*, quæ nec videre quidquam potuit, nec audire.

9 Dolorum, quos Obsessi quãdoque vehementissimos experiuntur, causam non malè dixerimus membrorum quorundam, quam Spiritus in certis partibus efficiunt, *contractionem & distractionem*. Maximos enim dolores hac ratione excitari, vel solæ parientes mulieres probant. Posse verò Dæmones membra contrahere, & distrahere non ignorant docti. at contrahere & distrahere id probat; quod non iidem semper dolores perseuerant: tum illud etiam, quòd nulla medicorum arte iis possit adhiberi remedium. Hac ratione vsus est Dæmon, qui puerum, à S. Macario curatum, discruciauit; cuius in modum vtri totum corpus intumuit. de quo Palladius in Vita Macarij.

10 *Depulsione* denique & *impulsu corporum* Spiritus mala afferunt. Exemplo is sit, quẽ nunc in ignem nunc in aquam Euangelista testatur præcipitatũ. in quo vexando hanc solam rationem Dæmon obseruasse videtur.

Marc 9.

His

His modis à Dæmonibus detrimenta hominum corporibus procurantur. Et aliquando hos omnes adhibent:aliquãdo plures;aliquando pauciores. Prout nocere desiderant & possunt;ita modos nocendi assumunt.

CAPVT VIII.

Dæmones nec semper Obsessos molestare, nec iisdem semper adesse.

CVm iam dictis proximè coniuncta videtur Quæstio: *Vtrum semper, dum corpora obsident Dæmones, molesti sint & crucient: Semper etiam in corporibus eorum, quos obsident, resideant.* Quæstioni occasionem præbet diuersitas causarum efficientium, & agentium. 1

Duplicis enim generis agentia sunt. Quædam cum ratione agũt, & liberè;quædam sine ratione, & ex necessitate. Hæc ad vnum determinata sunt; illa possunt contraria agere. Hæc quoniam ex necessitate agunt, non possunt, non agere;illa, cùm agant liberè, possunt nunc agere, nunc actiones suas intermittere. 2

Si in posteriori agentium classe Dæmones essent, facilis ad propositam Quæstionem esset responsio. Nunc quoniam prioris sunt ordinis, & liberè agunt, non ita facilis:præsertim si de facto sit quæstio: Nã si de Spirituum potestate agatur, non ita magna difficultas. 3

Atque vt de *potestate* Dæmonum hoc obiter dicatur, dubium non est, quin omni, quo sunt in homine, tempore molesti esse valeant, & deside- 5

rent. Non ipsis deest nocendi libido: non desunt vires. & quæ in nobis exercitio atque actuum frequentatione fatigantur & franguntur, ne continuas actiones exerceat; illæ nequaquam in Dæmonibus languescunt, aut deficiunt.

4 Sic dubium non est, posse ipsos corpora, quæ inhabitant, ad tempus deserere. Tanta ipsorum cum corporibus vnio non est; quanta animarum cum suis corporibus. In corporibus nō nisi, vt motores quidam sunt, quocirca facilè ipsis est, tam corpora deserere; quàm ingredi.

6 Quod si de quibusdam legatur, quod exire ex hominibus desiderauerint, nec tamen potuerint; non hoc defectu fit virium ipsorum Spirituum; sed iusto Dei iudicio, & Sanctorum hominum summa, quam in Spiritus habent, potestate. Talis fuit, qui ad Theodorum Archimandritam adductus, certo loco hærere, nec ex eodem discedere iussus est: neque discedere, etiam post multas preces, potuit; nisi quando discedendi facultas ipsi per S. Theodorum est facta. Hoc Georgius præsbyter, in Vita Theodori.

7 Verum, quemadmodum diximus, de *potestate* præsens Quæstio non est; Quæritur, Vtrum quod possunt *faciant*; Vtrum, inquam, à cruciatu miserorum, in quibus sedes suas collocarunt, aliquando desistant: atque Vtrum eosdem nonnunquam ad tempus planè deserant, & postmodum domicilia sua repetant.

8 *A cruciatu quandoque desistere* certum est. Videmus nonnunquàm nihil prorsus molestiarum Dæmoniacos perpeti: Videmus eosdem nihil ab ijs, qui à Dæmonum infestatione liberrimi sunt, differre.

ferre. Ipsi quoque nihil pati palam testantur haud rarò. Quocirca si nostris sensibus nolumus; ipsorum confessioni fidem adhibeamus. Et exemplum Saul Regis egregiè nobis hic seruit: quem Sacræ literæ docent à malo Spiritu obsessum fuisse, 1. Regum 16. & tamen de eodem eædem sacræ literæ testantur, quod aliquando *leuius habuerit, & sit refocillatus*: Lege finem Capitis 16.

Confirmat hoc Obsessus, cuius in Vita S. Parthenii fit mentio. hic, quamuis multis annis Dæmonium habuisset, de Dæmonio tamen nihil, vel ipse, vel alij suspicati sunt; donec præteriens Sanctus Parthenium, se prodidit. Legendus Metaphrastes in Vita Parthenij, 7. Februarij. Confirmat & puella Magnofledini cuiusdam, cuius in Vita S. Germani meminit Fortunatus Episcopus, Cap. 27. Quamuis enim multis annis obsessa hæc fuisset: nullam tamen molestiam sustinuerat à Spiritu: hoc solum nequam efficiebat; ne templum ingressura progredi posset. Aliud huius exemplum Thes. 4. habes, cap. 47. huius disputationis. 9

Sed neque Deus permittit, vt semper affligant. 10
Sæpè ille iustitiam suam misericordia temperat. Dum iustus est; non obliuiscitur misericordiæ. Adde, quod nec tantæ hominum vires sunt, vt continuas Dæmonum infestationes, & molestias ferre valeant. Quid quod ipsi Spiritus non velint semper molesti esse? ne, scilicet, continuata vexatione vitam obsessorum abbreuient; & sedes suas, quod ægerrimè faciunt, relinquere cogantur. Hoc de cruciatu.

11 Difficilius fit, vt *ad tempus homines deserant* maligni Spiritus: sed tamen fieri quandoque subiecta historia docemus. Quo die Martinus Lutherus ex hac vita discessit, Dæmoniaci, qui Gheolæ (Brabantiæ oppidũ est) plurimi erant & patrocinio S. Dymnæ, (Quod iam multi multis annis experti erant) libertatem expectabant, omnes à Dæmonibus liberati sunt; & nõ ita multò post, ab iisdẽ rursus occupati. Res hæc obscura non est. Siquidem postera die, cùm miseros homines rursus crudeles Spiritus torquerent, interrogati; Vbi pridie delituissent; responderunt se mandato Principis sui, ad noui Prophetæ, & fidelis cooperarij, Lutheri, funus euocatos fuisse, eidémq; interfuisse. Confirmauit hanc rem Lutheri famulus, qui miserè morienti affuit; & cum per fenestram, auræ capiendæ gratia, aspiceret, non sine magno terrore vidit, nõ semel, plurimos teterrimos Spiritus, haud procul inde saltantes, choreas agentes. Confirmarunt corui, qui Lutheri corpus, cum Islebio VVittembergam deferretur, magno clamore comitati sunt. Vide Bredenbach. Collat. lib. 7. cap. 39.

11 Simile quid de Brunone, Pincerna Comitis de Monte, legimus, Nam & eius funeri Dæmones, qui Obsessos ad tempus reliquerant, interfuisse dicuntur. Vide Cæsarium, lib. 12. cap. 10.

Putarem & illos Spiritus reliquisse, ad tempus, homines obsessos, qui tempestatis authores fuerunt; quando cum suo socio S. Lupo in Britanniam profectus est, Euangelij seminandi causa, Germanus, Episcopus Antisiodorensis; & quidem eo tempore reliquisse, quo tempestatem in mari, vt profectionem impedirent, Spiritus excitabant.

Quid

Quid enim? An vno eodemque tempore in corporibus obsessis fuerunt, & mare turbarunt? Vide Constantium presbyterum in Vita Germani, cap. 22. apud Surium, Tomo 4.

Sic à puero aliquo, quem torquebat, recessisse Spiritum, quem Dominus eiecit; Apostoli autem eiicere non potuerunt, insinuat S. Lucas cap. 9. cum sic loquitur. *Et vix discedit; dilanians eum.* Notauit hoc Maldonatus in 9. Cap. Lucæ. Et Saul non tantum leuius habuisse; sed etiam à Dæmonio prorsus fuisse liberatum, (qui tamen iteratò ad eundem redierit) docebitur Cap. 49. huius disputationis.

CAPVT IX.

Per quam partem Spiritus Nequam homines obsessos ingrediantur.

Qvi Dæmones corpora quædam, quamuis tenuia, habere credunt, necesse habent asserere, esse quosdam in homine meatus, per quos ingrediantur: & præterea certa quædã esse loca, vbi iam ingressi commorentur, & sedes habeant. Naturæ enim iure non permittunt, vt se duo corpora penetrent. Eadem etiam postulant, vt certum definitumque locum omnia obtineant. 1

Qui ipsis nulla corpora (quæ probabilior Doctorum sententia est) tribuunt; quamuis ad easdem, cum prioribus, leges non astringantur; quia tamen Dæmones in ipsis hominibus constituunt, qui aliquando in hominibus non fuerunt; quia via 2

ingressi sint, & quo in angulo iam ingressi latitant, etiam docere debent. Neque enim mens humana capere posse videtur, vt in homines Spiritus ingressi dicantur; & nulla ijs via fuerit, per quam ingressi sint: atque item, vt in hominibus esse dicantur; & nullus, vbi degunt, locus assignari valeat.

3 *Ingressum* primum scrutemur. Sunt qui existimant ipsos per *os* corpora hominum ingredi: fortè hinc persuasi, quòd apud non ignobiles authores, haud rarò legamus, ipsos, vnà cum cibo aut potu, in quo latuerunt, haustos esse; & mox magna tyrannidis suæ in miseris hominibus exempla dedisse. Et de potu quidem nos plura exempla proferemus, partim Thesi vltima, Capitis 16. partim Thesi 10. cap. 32. de cibo vnum offert S. Gregorius, lib. 1. Dialog. cap. 4. quod ipsius verbis hic ascribimus. Quadam die, vna Dei famula hortum ingressa est; quę lactucam conspiciens, concupiuit: eamq; signo Crucis benedicere oblita, auidè momordit; sed arrepta à Diabolo protinus cecidit. Cumq; vexaretur, eidem patri Equitio (Abbas hic erat prouinciæ Valeriæ) sub celeritate nunciatum est, vt veniret concitus, & orãdo succurreret. Moxquè hortum idem Pater vt ingressus est; cœpit ex ore eius, quasi satisfaciens, ipse qui hanc arripuerat Diabolus clamore, dicẽs: Ego quid feci? Ego quid feci? Sedebam ibi super lactucam: venit illa & momordit me. Cui cum graui indignatione vir Dei præcepit vt discederet, vt locum in omnipotentis Dei famula non haberet, qui protinus abscessit; nec eam vltra contingere præualuit. Hactenus Gregorius.

Nec

Nec desunt, qui hinc profectam volunt consuetudinem, quæ apud Catholicos est; vt si quando oscitent, *os* signo Crucis muniant: quasi hac crucisignatione Dæmonum in corpora ingressus prohibetur. 4

Hos confirmat, quòd in Exorcismis, quando Dæmones ex corporibus eiiciũtur: sæpè sub muscæ aut aranei specie *os* egrediantur. Ita enim indicans, quòd idem ipsis ostium ad ingrediendum, & egrediendum patere debeat. Exempli loco hic etiam nobis esse potestis, quem S. Remigius expulit; victus partim literis S. Benedicti, partim importunis precibus parentum, pro filiæ obsessæ incolumitate Benedictum solicitantium. De hoc siquidem Hincmarus in Vita S. Remigij; quòd cum ingenti vomitu, & graui fœtore, per idem *os*, quo ingressus fuerat, sit egressus. 5

Rationes hæ quamuis magnum robur non habeant; non prorsus tamen multæ sunt. Certum est, aliquando Dæmones per os in homines intrasse. Certum quoque est, reprehendi non debere, multis annis receptam Catholicorum crucisignationem: Certum denique per os sæpè egressos esse. Quapropter non omninò malè opinati dicendi sunt, qui eosdem per os in homines ingredi existimant. 6

Sed tamen aliam nullam viam Spiritibus patere credendum non est. Sicuti per os; ita per quemcunque meatum, atque adeò per tenuissimos, & vix perceptibiles poros, humana corpora possunt intrare, & ingrediuntur non rarò. 7

Quid quod nec poris quidem, in ingressu, indigent? Quid quod etiã oppositis corporibus eorum 8

aditus non prohibeatur? Quid quod nihil possit esse tam vastum & firmum, quod non penetrare absque difficultate & molestia valeant? Hæc Spirituum (in quorum ordine Dæmones sunt) conditio est: vt obiectis corporibus, nec virtus ipsorum, nec præsentia, nec operatio retardari aut impediri queat.

CAPVT IX.

In qua hominum obsessorum parte Dæmones latitent, & sedes suas habeant.

1 QVA via Obsessos maligni Spiritus ingrediantur, constitutum est: *vbi*, ingressi, *latitent* inquirendum. Hic vbi principio quid *fieri* possit exposuerimus, tum quid plerunque *accidere* putemus, aperiemus.

2 *Potest fieri*, vt totum hominis corpus obsideant Dæmones: ita videlicet, vt extra nullam corporis, quod obsident, sint partem, & in quacunque corporis sint parte, sint in capite, in brachiis, in ventre, in tibiis, &c. Mirum hoc non est. Quemadmodum, anima hominis; ita se Dæmones habent in corpore: quamuis interim alias Dæmones, alias anima habeat operationes: arctius etiam cum corpore anima, quàm Dæmones coniungantur.

3 *Fieri etiam potest*, vt in vno aliquo sint hominis membro, capite, scilicet, brachiis, tibia, pectore. Atque hoc ab ipsa, qua corpus viuit, anima differunt. Illa, quia omnes corporis partes viuificat:

omni

omnibus debet esse coniuncta: Dæmones quoniam corporibus vitam non conferunt: sed motum tantummodo: in vna aliqua corporum parte sedes suas habere possunt. Sic in brachio Eutychij cuiusdam ostiarij S. Theodori Archimandritæ, ita latuisse Dæmonem: vt in nulla alia corporis parte fuerit: dubium non est. Postquam enim vir Sanctus Eutychij manum apprehendit, Dæmonémque per brachij meatus discurrere obseruauit: mox Cruce humerum signat, aditúmque ad reliquum corpus prohibet: eodémque deinde ex brachio præscripto, plena perfectáque incolumitas Eutichio restituta est. Ita Georgius Presbyter, Theodori discipulus in Magistri Vita. Et de Gloria Confessorum, cap. 9. scribit B. Gregorius Turonensis, quendam sedem suam habuisse in vngula cuiusdam Energumeni.

Sed nec membris indigent, in quibus resideat. *Possunt sub quacunque* etiam minima atque adeo vix perceptibili, *hominis parte* latere; & quidem illi Spiritus, qui maxima aliquando vastissimáque corpora possederunt. Nec hoc nouum. Nónne eadem hominis anima est, quæ nunc minimo corpore, cùm primum vitam homo accipit, latet: nūc vegetat vastum, & per omnes maximi corporis partes, vt ita dicam, diffusa est?

Hæc *fieri* possunt omnia. Quid porrò *fit? In qua hominis obsessi parte Dæmones latitant*? Difficile id est asserere. Si ex aliquo, profectò ex operationibus, quas in hominibus exercent, posset deprehendi: Veruntamen hinc certum argumentum sumi nequit. Quare? Quia necesse non est, vt vbi operantur, ibi sint αὐτοπροσώπως ipsi Spiritus.

Possunt hoc loco existere, & alio operari. Alia est Sphæra actiuitatis Dæmonum, alia præsentiæ.

6 Igitur si tuber in aliqua hominis parte excitant: si Obsessorum linguam protrudant: si molestia hoc vel illud membrum afficiant: non mox ibi Spiritus esse necesse est dicere. Omnia hæc Dæmonum *virtute* fieri possunt: quæ ad plura, quàm ipsorum se præsentia extendit.

7 Similiter dum aranei, aut muscæ in obsessorum ore conspiciuntur, non ita iisdem Dæmones includimus; vt extra illa non sint. Possunt hæc animalcula producere, & in iis latere: possunt quoque extra ipsa subsistere, & nihilominus, quo libet, impellere.

8 Porrò quamuis hic certo constitui nihil possit: non sine ratione tamen illos loqui dixerim: qui in *corde*, vel haud procul à corde, eos sedes suas *plerumque* habere arbitrantur.

9 Ratio huius ex duobus pendet: Ex Dæmonum fine, & cordis humani conditione. Finis Dæmonum est homines mouere atque exagitare: (Nam quæcunque in corpora possunt, illa propemodū motu locali efficiunt.) Conditio cordis humani est, vt sit principium actionum omnium. Ergo, cùm sedes suas eò loci Dæmones constituere, credi possit, vbi facili negotio, corpus humanum, quocunque libuerit, valeant impellere: in *corde*, à quo omnis motus, aut certè, *haud procul a corde*, ipsos domicilium suum habere, dici non congruè videtur.

10 Nónne quod in naui est Nauclerus, id in obsessis corporibus sunt Dæmones? At verò Nauclerus in ea se nauis parte constituit, vbi nauis

commo

commodissimè impelli potest. In illa igitur hominis parte Dæmones erunt, in qua constituti, hominis corpus, quo lubebit, poterunt faciliùs impellere.

Præterea non hoc propositum tantùm Dæmonibus est, vt pro libidine hominum corpora cieat: etiam in proprijs, sibique naturalibus operationibus eosdem impedire conantur, atque adeò impediunt. Vbi igitur iustiùs sedes suas habebunt, quàm vbi operationes impedire commodissimè possunt? At possunt commodissimè, si *cor*, quod operationum omnium principium est, possideant. 11

Norunt omnes & hoc Dæmonum esse studiũ: vt Deo, quantum fieri potest, sint similes. Petent igitur, quòd Deus maximè desiderat. quid illud? *Cor* hominis. *Fili*, inquit alicubi, *præbe mihi cor tuum*. Hoc sensisse videtur S. Laurentius Dublinensis Archiepiscopus: in cuius Vita, capit. 28. apud Surium, Tom. 6. legitur, quòd curaturus quãdam Dæmoniacam, primùm pectori eius crucem impresserit: deinde aquam benedictam bibendam dederit: quasi illo loco putauerit medicinam prodesse, vbi malum, quod pulsum cupiebat, suam sedem habere crederet. Sensisse quoque idem iudicandus est Theodorus Archimandrita, cuius iam Thesi 3. meminimus. Curaturus enim quendam Energumenum, de quo, vtrum Obsessus esset, non certò constabat, *cor* ipsius cæpit pulsare primùm, & Dæmoni, vt se proderet, imperare. 12

Dicuntur hæc, vt videtur, cum ratione. Et forsitàn ita se plerunque res habet. Interim tamen, *præter cor, Dæmones alias habere latebras* id argumento 13

est,

est, quod, in libris Ritualibus, iisdem præcipiatur, in virtute sanctissimæ Trinitatis, ne se occultent in quatuor humoribus, in carne, ossibus, neruis, medullis, venis, suris, tibiis, renibus, ventre, stomacho, intestinis, gutture, collo, &c. Vide Exorcismũ 2. Sacerdotalis Romani.

14 Putauerim quoque frequenter fieri, vt qui in vno aliquo homine sunt, stationes suas quandoque mutent: & nunc sint in hac corporis parte, nunc in alia: nunc etiam plures simul hominis partes possideant: nunc pauciores.

15 Vbicunque verò Spiritus latitant: non ita loco quemadmodnm corpora concluduntur, aut circumscribuntur: neque locorum, quæ occupant partibus, partes Dæmonum respondent. Dæmones partes nullas habent. In quacunque corporis parte toti sunt. In toto, quod possident, corpore, toti sunt; non secus atque in homine, hominis anima.

CAPVT XI.

Dæmones aliquando signis quibusdam iisdem quadruplicibus declarare suos in humana corpora ingressus, & hoc iustas ob causas.

1 ALia signa sunt, quibus demonstrant, quòd in hominibus latitant, ipsóque inhabitant. de posterioribus Capite 22. & sequentibus agetur: priora hoc loco inuestigamus.

Duo autem hic quæruntur, Alterum est: *Semperné Spiritus aliquibus signis declarent, quod homines ingre*

ingrediantur. Alterum, *quænam potissimum illa sint signa.* 2

Quod ad prius attinet, dubium non est *plerumque suum in homines ingressum prodere.* Potest hoc exemplis multorum, qui aliquando obsessi fuerunt, demonstrari. Quidam eorum, prius quam obsiderentur, se Spiritus, sub specie canis, aut nigri Æthiopis conspexisse asserunt: quidam quodam strepitu atque tumultu fuere perculsi: quidam, nescio quas, in somno habuerunt graues, & molestas imaginationes.

Hæc & facta esse, & quotidie adhuc fieri clarum est: Veruntamen quas ob causas non ita, 3
Quemadmodum plurima alia sunt, quorum vix rationes assignantur: ita, cur non nisi post aliqua signa quidam Dæmones humana corpora ingrediuntur, ratio certa vix dari potest.

Fortè vna est, quod hac re Deum imitari possint videri Spiritus: vt quemadmodum ille aduentum suum in, vel ad, homines externis quibusdam, magnisque argumentis testatur & indicat: ita quoque Spiritus suum velint innotescere: ne hac in re Deo videantur inferiores. Et de Deo quidem res est clara iis, qui in Sacris literis sunt versati. Nam & quando primos generis humani parentes accessit, ipsos reprehensurus, ob diuini præcepti præuaricationem, *vox ipsius deambulantis in paradyso, ad auram, post meridiem*, audita est; Genes. 3. & daturus legem, cum Moysen esset conuenturus, *mons*, ad quem descendebat, *fumabat, & sonitus buccinæ audiebatur*: cæperunt quoque *audiri tonitrua, atque micare fulgura*, Exod. 20. Et descensum suum in Apostolos, ipso Pentecostes die, 4

testatus est *sono repentè de cælo facto tanquam, aduenientis Spiritus vehementis*, Actuum, 1. Quòd verò Deum æmulari cupiant Spiritus: non minus certum est: cum ob hanc causam etiam Dei Simiæ nuncupentur: & ibi sua velint habere sacella, vbi Deus sua habet templa: vt est in prouerbio.

5 Fortè etiam hac ratione bonos Angelos volũt imitari. Nam & illi, vt plurimum: externis signis præsentiam suam prodiderunt. Potest hoc multis, & claris sacræ scripturæ locis doceri. Nos vno contenti sumus Angelo, Dominicæ Resurrectionis teste: de quo Euangelista Matthæus, cap. 28. quòd *magno terræmotu edito* suam præsentiam fit testatus. *Ecce*, inquit, *factus est terræmotus magnus: Angelus* ENIM *Domini descendit de cælo.*

6 Fortè diuinæ prouidentiæ ratio idem postulat. Neque enim rarò ij à Dæmonibus possidẽtur, qui in grauibus versantur peccatis, & quasi ostium, vt se ingrediantur, ipsis aperiunt: ad quorum maiorem pœnam (iustissimam tamen) permittit Deus, vt carnifices suos, priùs conspiciant, quam tyrannidem sentiant, & experiantur.

7 His addiderim, quòd turbatum hominem Spiritus nequam requirere videantur: quem ingrediuntur. Contraria ipsorum, & bonorum angelorum sensa. Cupiunt illi quieto esse animo omnes, ad quos diuertunt: hi turbis gaudent & tumultu. Hinc esse dixerim, vt sub *horrenda* se prius forma spectandos præbeant: nunc insolitos quosdam strepitus excitent: aliquando etiam colaphos infligant, vel ad terram deiiciant prius, quàm miseros homines inuadant. Hæc cum suo malo expertus est adolescens, cuius in vita B. Arnolphi Suessionensis

ſionenſis Eccleſiæ mentio. Poſtquam enim ab eodem Epiſcopus Dæmonum legionem eieciſſet: reſtitutum iam priſtinæ ſanitati interrogat, quamnam ob cauſam Dæmonum tam grauem carnificinam incurriſſet, & qua ratione ipſum eſſent ingreſſi. Ad quæ adoleſcens: Vindicta, quam in alio probaui, præcipua mali, quod paſſus ſum, fuit cauſa. Porrò fugientem me Dæmones primum inſecuti: poſt aſſecuti, circumſteterunt: & vbi vehementer terruiſſent, ingreſſi fuerunt infelicem. Hæc Liſiardus Epiſcopus Suueſſionenſis, in Vita S. Arnolphi.

8 Hæ ſignorum, quibus aduentum ſuum Dæmones produnt, rationes. Sed tamen *his atque ſimilibus opus non habent.* Nihil omnino eſſe videtur, quod ipſos ad hæc adigat & aſtringat. Quemadmodum neceſſe non eſt, vt ſub ſpectabili forma in hominibus ſint: ita neceſſe non eſt, vt ſi homines ingredi velint, id externis argumentis ſignificent.

9 Addo, quòd perſæpe ingrediuntur, quando id ij, qui obſidentur, nullo ſigno deprehendere poſſunt. Seruit pro hoc quod B. Grego. lib. 1. Dialog. cap. 4. refert, exemplum virginis illius, quam ſub lactuca latens Diabolus ingreſſus eſt: quem illa ſub lactuca eſſe, aut quod ſe ingredi tentaret, nullo argumento potuit obſeruare.

Addimus huic ſecundum, puellæ: de qua quòd Dæmonem baberet, nulla fuit ſuſpitio: habuiſſe verò tum proditum eſt, quando eidem manus impoſuit S. Germanus, Pariſienſis Epiſcopus, de hac Fortunatus Pictauorum Epiſcopus, in Vita S. Germani, cap. 27.

Addimus tertium Petri, cuiuſdã Cauponis filij: qui

qui quamuis grauissimos cordis dolores pateretur, ignorabat tamen eosdem esse ab inhabitante Dæmone, donec hoc edoctus esset à Theodoro Archimandrita, teste Georgio Presbytero, in Theodori Vita.

Hic & quartum suppeditat puellæ annorum viginti octo: quæ incurabilem, quo laborabat, morbum tum didicit, primùm Dæmonis inhabitantis malitia allatum: postquam impostor Spiritus se prodidit ad impositionem manuum eiusdem Theodori.

10 Porrò, (vt secundæ quæstioni respondeatur) quoniam necessarium non est, vt signis suum aduentum Dæmones testentur: & si quando illa adhibent, id præcipuè (vt est verisimile) ex ipsorum pendet voluntate; hinc est, quòd *ipsorum aduentus certa atque determinata signa non assignentur.*

11 *Quadruplicium* sacerdotale Romanum (vt vocatus liber Ritualis) meminit, Cap. 1. de Exorcismis. Docet interdum Dæmones se sub forma externa, quæ terrorem incutiat, exhibere, priusquam homines inuadant: interdum vento & tumultu præsentiam suam testari; tertiò prius affligere, vel aliqua molestia afficere: quartò, aliquando somniantibus mirabiles rerum species ingerere.

12 *Forma*, qua terrent, duplex est: quædam humana: quædam brutorum animantium. Humana haud rarò defuncti alicuius est, aut qui violentam mortem difficilémque sustinuit. Si brutorum est animantium; vel est nigri canis, vel hirci, vel alicujus bestiæ ad terrorem incutiendum compositæ.

13 *Ventus & tumultus*, qui in hac re Dæmonibus seruiunt, mox obseruantur peregrini esse, & ex

imp non

non prorsus naturalibus causis orti. Hinc & vix alijs locis, quàm vbi is, quem Dæmon ingredi parat, producti, Cum tumultu & vento strepitus coniunxerim; qui, dum audiuntur, ex vestib. quæ vel colliduntur, vel per terram trahũtur, excitari vidẽtur.

Molestia, quæ obsidendis affertur, fit per colaphos, per attractiones, per propulsationes, per casus, & his similia. Hæc à dæmonibus, quamuis sub spectabili specie non appareant, procurari facili negotio possunt omnia. 14

Species rerum, quæ somniantibus obuersantur, variæ sunt. Ferè tamẽ fit vt quos Spiritus ingressuri sunt, somnient se à Dæmonibus vexari, agitari, molestia affici, aut etiam occidi, siue iugulari: qui deinde à somno excitati, somnij veritatem magno suo detrimento, & calamitate experiuntur. Hæc ferè Sacerdotale Romanum. 15

CAPVT XII.

Quorum ordinum sint Dæmones, qui homines possident & vnde id cognosci valeat.

NOn vocamus in controuersiam, Sintne inter ipsos Dæmones, *Ordines* quidam, & classes: ponimus esse. Quærimus, *Ex quibus Ordinibus sint*, qui homines obsident: & *Vnde hoc possit deprehendi.* 1

Primum enim illud ex bonorum Angelorum conditione colligimus. Inter ipsos, *certos Ordines esse*, natura docet, Patres constanter affirmant, & Sacræ literæ haud obscuris argumentis insinuant. Cùm igitur ex bonorum Angelorum numero 2

& classibus Spiritus nequam deciderint; etiam inter ipsos aliquis erit ordo: & proculdubio is ipsus, qui antequam ad suas miserias prolapsi sunt, fuit.

3 Maius pro hac re argumentum, ex Domini verbis colligitur, & primum quidem Lucæ 1. vbi ipsos testatur habere Regnum. *Si Satanas*, inquit, *in seipsum diuisus est, quomodo stabit Regnum eius? Regnũ* enim non confusam quandam, inordinatamque multitudinem significat; sed principatum excellentissimum, in quadam coordinatione, præsidentium atque subiectorum, in vnum finem tendentium, consistentem. Deinde Matthæi, 25. vbi damnatos in extremo iudicio docet relegandos in ignem æternum, *qui paratus sit Diabolo, & Angelis eius: Diabolo* scilicet, tanquam Principi, & capiti, *Angelis*, tanquam eius ministris.

4 Idem Iob atque Euangelista Ioannes insinuant. Iob.41. quando Leuiathan (nomen hoc Dæmonem significat) docet esse *Principem super omnes filios superbiæ*, ipsos etiam, qui superbissimi sunt, Dęmones. Ioannes; quando Apocalip 12. asserit *Draconem cum suis Angelis*, ducem, scilicet; cũ subiecto grege, *pugnasse contra Michaelem eiusque Angelos*. Quòd idem iudicium fuerit Iudæorum; vel ipsorum calumnia probat, qua Christum in *Principe Dæmonum Beelzebub* asserebant eijcere Dęmonia. Neq; enim rectè *Princeps* dicitur, qui in nullos habet principatum: nullos habet sibi subiectos.

5 Tribus verò de causis cõuenit, vt hic inter Nequam Spiritus sit Ordo. Prima sumitur ex ipsorum natura, quam non omnes habent æqualem, sed alij alijs perfectiorem. At conueniat, vt qui naturæ dignita

nitate præstant, ijs quorum inferior est conditio, dominentur;& eos quasi in suos fines, ob quos creati sunt,deducant. Altera ex diuina sapientia petitur, quæ omnia voluit esse ordinatissima, *Quæ à Deo sunt*,inquit Apostolus,Rom. 13.*ordinata sunt.* At à Deo est potestas Dæmoniaca: etiam qua in homines sæuiunt Spiritus;ordinata igitur & illa erit. Sed & ipsorum malitia atque nequitia(quæ tertia fit causa) postulat,vt Ordo inter ipsos sit & seruetur. Omnino enim,quia hoc omnium vnum studium est, hominibus nocere: vt id consequantur, ordinem volent obseruare:cùm hominibus nocere ita commodè non possint,si inter se mutuis atq; intestinis bellis dissentiant. Nec his aduersatur, quod in *terra miseriæ & tenebrarum nullus dicatur esse ordo.* Iob. 1. *sempiternus sit horror.* Ordo inter ipsos est nullus,qui ad æternam beatitudinem perducat:est nihil ominus ordo *potestatis*,qui & naturę inæqualitatem consequitur, & quem ad bonos exercendos,& malos torquendos Deus Opt. Max. vult ijs seruire.

6 At (quod alterum est Caput) An qui homines infestant & obsident; ex omnibus sint ordinibus, difficultatem aliquam habet: propterea quod nõ quas functiones si in gratia perstitissent, Nequam Spiritus habuissent; easdem habeant, postquam à gratia exciderunt,& infernalibus pœnis deputati sunt.

7 Neque enim beati Spiritus se omnibus negotijs immiscent;Sunt quidam,quorum omnis quasi occupatio cum Deo Opt. Max.est:vt illi, qui supremi sunt ordinis. Sunt alij, qui quasi administrant res humanas,&,vt Dei mandatis fiat satis procurãt

vt qui sunt medij. Tertio sunt, qui mandata hæc exequuntur, & singula perficiunt: vt qui sunt ordinis tertij.

8 Si has leges maligni Spiritus seruarent, facilis esset, & expedita ad propositam quæstionem responsio. Quemadmodum enim ijs, qui sunt infimi ordinis Spiritibus bonis, singularium rerum administratio, & cura commissa est; ita posset dici Spiritus, qui hominibus molesti sunt ex infimo Ordine esse: esse, inquam, ex numero Angelorum, aut certè Archangelorum.

9 Verùm, qui à gratia, propria malitia exciderunt Dæmones nec omnino iam, quas natura postulat leges obseruant: nec tam attendunt quid facere ipsos, pro naturæ dignitate conueniat, quàm vt suæ libidini faciant satis: quò fit, vt hinc certò cognosci nequeat, ex quibusnam Ordinibus sint, qui homines obsident.

10 Interim ex dictis duo videmur nobis non perperam colligere. Alterum est, dubium non esse, quin, *qui ex infimo sint Ordine homines ingrediantur, & molestent*. Neque enim indignum est, vt ad priuata & particularia negotia descendant: naturæ eorum conditio hoc postulat. Neque alienum ab ipsorum voluntate, vt graues sint & torqueant. Ad hoc ipsos vrget propemodum summa & inueterata nocendi libido.

11 Alterum est, *etiam eos, qui altiorum sunt Ordinum hic operas suas locare. & molestos hominibus in obsessis corporibus esse*. Quamuis enim natura ipsorum grauiora & altiora studia postulet: studium tamen nocendi tantum est, vt etiam ad minima officia se lubentes demittant.

Fortè pro hac sententia, Christi oratio est. Nam

cum Dæmonium quoddam eiecisset, quod Apostoli eiicere nequiebant, mox docuit quosdam esse Spiritus, qui maiorum sunt virium, & apud quos communis exorcizandi ratio non sufficit: ad quos exigendos maiores machinas: *orationem & ieiunium*, adhibere oporteat.

Fortè eandem sententiam probat Christi silentium. Obijciebant ipsi alicubi Scribæ legis, quòd in Dæmoniorum Principe, Beelzebub eijceret Dæmones. Quid ad hoc Dominus? Non negauit Principem Dæmoniorum Beelzebub homines obsidere posse: id suo silentio probat: Negauit se Principem Dæmoniorum habere, & in eius nomine Dæmonia eijcere. 12

Fortè po testas Apostolis super *omnia* Dæmonia collata, Lucæ 10. idem confirmat. Cur super *omnia* Dæmonia Apostolis po testas confertur: si non *omnia* mortales interdum ingrediuntur? 13

Maius robur ad hanc sententiā constituendam affert Apostolus Paulus, dum sic loquitur: *Non est nobis colluctatio aduersus carnem & sanguinem: sed aduersus Principes & Potestates, aduersus mundi Rectores tenebrarū harum, contra spiritualia nequitiæ in cælestib.* Nunquid si non singulis verbis superiorū Ordinum Spiritus notauit, notauit dictionib. *Principum* & *Potestatum*? quos contra, dum colluctationem nobis asserit, insinuat profectò ipsos etiam corpora ingredi, & magnas molestias afferre Obsessis. 14

Atque hoc agnouisse videtur S. Antonius. Cùm enim ad ipsum aliquando adductus fuisset Energumenus, intellexit *Principalem* (vt loquitur Palladius) esse *Spiritum*, qui miserum obsideret. quo- 51

circa nec per se, sed per S. Paulum Simplicem, cuius potestas, quam sua, maior esset, posse eijci. Vide Palladium Sect. 15 Histor. Patrum.

17 Ex *omnibus* igitur *Ordinibus* Dæmones humana corpora ingrediuntur. Nullus in Ordine erit, qui mortales ingredi, si ita Deus permittat, recuset. Verùm, *cuiusnam Ordinis sint*, qui in hominib. lateant, non ita facilè dictu est.

18 Nam si qua regula vtimur, vt cognoscamus, sintne homines obsessi, eadem hac in re voluerimus vti; procul à veritate aberrauerimus. Quid ita? quia illud ex *operationibus*, quæ homini minimè conueniunt, deprehendimus, *at operationes* non ita Ordines Dæmonum discriminant: Vix in obsessis operationes notabis, quas non minimus quisque Dæmonum, si modò velit, & superioris potestate non prohibeatur, perficere valeat.

19 Haud tamen falli multum dixerim, qui superiorum Ordinum Spiritus ex *duobus* deprehendi posse existimant: Ex magnitudine *grauitateque* malorum, quæ Obsessis afferunt, & præterea ex *difficultate*, quam in ipsis, ex hominum corporibus, exigendis experiuntur Exorcistæ. Maiora illi damna inferre videntur: difficilius ex humanis corporibus eijci.

20 Et alios quidem alijs grauiora mala afferre, passim docet præsens Disputatio, eorum exemplis, qui Obsessi leguntur: difficilius verò quosdam expelli, sequentia confirmant. Adducitur ad S. Benedictum puella, Dæmonium habens, adhibet ipse, quas potest machinas, vt eijciat, sed frustra omnia, hoc solũ consequitur: intelligit Spiritũ non per se, sed per S. Remigium eijci posse, ita Hincmarus in Vi

in Vita Remigij. Sic aliquando eodem tempore, tres adducti sunt ad Theodorum Archimandritam quorum duobus ille statim subuenit: tertio non, nisi post aliquot dies, teste Georgio presbytero in eius Vita. Idem Theodorus puer adhuc, eodem teste, quem non potuit, primo die, flagellis eiicere Spiritum, eiecit die tertio.

Quantum laboris in Dæmoniaca quadam curanda suscepit S. Bernardus Mediolani, cùm sacrificium Missæ celebraret? Et pijs orationibus adiutus populi, & loci sanctitate, insolentiorem semper expertus est Satanam. Rem totam latius prosequemur, 46. Capit. Eodem modo difficilem admodum se exhibuit, quem ex Artemia, Diocletiani Imper. filia eiecit S. Cyriacus. Siquidem post tertiò adhibitum Exorcismum, primùm discessum parauit. Hoc apud Surium Tom. 4. Et quem eiecit Patroclus, eremi cultor, triduanam orationem, eamqúe ardentem requirebat, teste Gregorio Turonensi, cap. 9. in Vita Patrum. Sed maius his robur habet, quod sacræ literæ docent, fuisse Dæmoniacum, in quo eijciendo Apostolorum vires succubuerunt, quodqúe *oratione tantùm, & ieiunio* fugari docuit Dominus. Verùm de hoc argumento, Parte 4. Hoc nunc conclusum sit, duo ferè esse, quę superiorum Ordinum Spiritus prodant.

Certius vtroque argumentum, est ipsorum vi, per Exorcistas, extorta confessio. Quamuis enim vltrò multa asserentibus credi non debeat, quod plerumque mentiantur, & hominibus imponant, quemadmodum tamen vi Exorcismorum coguntur, vt alia fateãtur; ita cogi credẽdũ est, vt Ordines suos, atq; classes prodãt. Ita se inferioris Ordinis 21

esse prodidit: quem Triphon ex filia Gordiani Imperatoris eiecit. Coactus enim à viro sancto dicere, cuius imperio miseram esset ingressus, se à Patre suo Dæmone missum esse respondit. Metaphrastes in Vita Triphonis.

CAPVT XIII.

Plures quandoque in vno homine Dæmones esse, atque vnde id cognosci queat.

1 VNum aliquem hominem ab vno Dæmone possideri, pluribus exemplis, tam sacris, quàm profanis doceri potest: & manifestum est: quamuis, teste Tostato in 8. Matthæi, q. 136. quidam id negent. An verò *in vno eodemque plures esse possint an semper sint plures:* atque *Vnde id deprehendi possit*, hoc Capite inquirendum est.

2 *Et plures quandoque in vno homine esse* sacrarum Scripturarum prodit grauissima authoritas. Cùm quodam tempore Dominus in Dæmonio eiiciendo occuparetur, & quod ipsi nomen esset interrogaret, mox responsũ hoc tulit, *Legionem* dici, quia vt Euangelista adiungit, *multa Dæmonia intrauerant in hominẽ.* Idem alio loco his verbis insinuatur. *Cùm immundus.* inquit Dominus, *Spiritus exit ab homine, pera mbulat per loca inaquosa, quærens requiem: & non inueniens, dicit, Reuertar in domum meam, vnde exiui: Et cùm venerit, inuenit scopis mundatam & ornatam. Tunc vadit, & assumit septem alios Spiritus, nequiores se, & ingressi habitat ibi* Sic Marci 16. & Lucæ 8. dicitur quod Dom. ex Magdal. sep. expulerit Dæmonia: Sed & nihil est, quod prohibeat

Luca 8.

Luca. 11.

beat cur minus plures in eodem homine Spiritus esse queant. Nõ ea Spirituũ, quæ corporũ, conditio est, vt vnus alteri cedat. Vbi vnus Spiritus; ibi mille esse possunt, quinimò 6666. quemadmodum exemplo eius, cuius supra meminimus, perspicuum est.

Sicuti autem nihil prohibet, cur minus plures eundem hominem obsideant: ita nihil propemodum est, quod omnino persuadeat plures semper esse, qui vnum obsideant: Quod per plures fit, id per sæpe vnius opera potest confici. Vnus aliquis ex ipsorum grege, tot & tantas molestias homini potest afferre, vt pluribus & maioribus ferendis nequaquam miser par esse valeat. 3

Fit nihilominus *plerumque vt in eodem homine sint plures.* Docent hoc exempla eorum, qui nostris temporibus Obsessi inueniuntur. Vix vnum aliquem deprehẽdas, qui non plurium Spirituum tyrannidem patiatur. 4

Addo, quòd hac societate Dęmones gaudeãt: quódque illam desiderẽt. Esto, inter se dissideant; in vna tamen hominum salute oppugnanda mirum est, quàm sit consentiens studium & cõcors voluntas: vt prorsus credi possit expetere ipsos, qui secum in hominibus cruciandis, conspirent. 5

Est pro hac assertione Christi oratio. Docet ille, quòd si quando Dæmon *exierit ab homine*, sit solitus *perambulare per loca arida, & requiem quærere:* & si minimè inueniat, *reuerti in pristinam domum:* ita tamen, *vt septem secum se nequiores Spiritus assumat.* An assumere socios Dæmon putandus est, qui in homine vexando socios non desiderat? non potest ferre? 6 *Luca 11.*

7 Sed nec paterentur in eodem homine se Dæmones; nisi voluntate eorum fieret, vt essent plures. Cùm enim earundem virium non sint: sed quó Ordinibus & classibus sunt superiores, eò etiam viribus potiores: omnino, qui Ordinum essent superiorum, viribúsque præstarent, mox eos qui minus viribus valerent, sedibus suis pellerẽt: quod quia non faciunt, se in socios torturæ consentire significant.

8 Hinc sequitur non esse contrariorum studiorum Spiritus, qui in eodẽ sunt homine: sed idem velle, idem conari, idem moliri. Qui consortes imperij in hominem admittunt; illi, nisi regnum suum dissolui velint, omnino, vt conspirent, necesse est.

9 Cæterùm, *quandonam sint in vno homine plures, & quotnam sint, haud ita facilè deprehenditur.* Certiorem hic regulam dare nõ possumus, quàm precedenti Capite assignata est. Quemadmodum vi Exorcismorum coguntur, vt prodant, quorum sint Ordinum: ita cogi possunt, vt fateantur vtrum sint plures, atque quot sint.

10 Non tamen mox eorum orationi fides adhibenda est. Nam cùm difficulter sedes suas deserant: quas possunt, effingunt amphibologias, vt Exorcistis imponant, & socios non prodant.

11 Quocirca si omnino eorum numerus constare debet, non solum compellendi sunt, vt dicant, quot sint: sed etiam interrogandi, num plures sint. Possunt siquidem verè affirmare decem esse, qui in homine sunt: quamuis viginti & plures sint, qui hominem obsideant.

CAP

Capvt XIV.

An plures Spiritus plus torqueant, & singuli eadem vel diuersa tormenta afferant.

QVid pluralitas Dæmonum in Obsessis faciat: 1
atque *Vtrum communia omnes habeāt officia: eorundem sint studiorum*, inquisimus. Ibi explicandum est. Maiúsne malum plures afferant, quàm pauciores: hìc, An sicuti diuersi sunt, qui in hominibus degunt, Dæmones, ita diuersa subeant & sustineant munia.

Multitudine obsidentium Dæmonum augeri 2
malum obsessorum hominum dubium nullum est. Si enim ab vno obsideri malum est: quomodo non maius malum obsideri à pluribus?

Nec malum hoc molestia caret. Est coniun- 3
ctum cū maiori cruciatu eius, qui obsidetur. Nec mirum. Cùm enim obsidendo molesti sint Dæmones, & vexent: aut plures vnum aliquem hominem obsidere dicēdi non sunt: aut confitendū, quod obsidendo affligunt & cruciant.

Seruit huic argumēto pulchrè exemplum, cu- 4
ius Euangelista Marcus meminit: vbi, quia plurimi vnum hominem obsidebant, plurima quoque tormenta & molestias afferebant. Habebat miser *domicilium in monumentis: non poterat eum quisquam catenis constringere: die & nocte in montibus vagabatur, lapidibus se concidebat, &c.*

Seruit præterea, si afferre licet, hîc praua pra- 5
uorum hominum consuetudo: qui, cùm aliis plura & grauiora mala desiderant, non vnum, sed plures iis Dæmones imprecārur, quia scilicet credunt

dunt plura detrimenta plures, quàm vnum aliquem procurare.

6 Et Dæmones, cur homines ingrediuntur, si nocere nolunt & esse molesti? Neque enim ex eo leuamen aliquod habent suorum tormentorum, quòd in hominibus resideāt: Neque voluptatem aliquam ipsis hic locus, atque hoc domicilium affert. Si quam voluptatem capiunt: ex eo, quòd mortalibus incommodent, hauriunt.

7 *Tribus* verò modis intelligi potest, quòd *omnes* sint molesti, Vel, vt omnes & singuli, quæ miser homo mala patitur, afferant: vel, vt singuli propria habeant, quæ tamē in eadem hominis parte efficiant: vel denique, vt singulis certa quædam distinctáque in homine deputentur loca, in quæ tyrannidem exerceant, & libidinem expleant.

8 *Primum fieri posse* haud negauerim. Veruntamen Spiritus tum vices suas aliquando mutare, & non omnes vno eodémque tempore ad hominem vexandum incumbere, admodum est verisimile. Quid enim omnium opera necesse? Potest hic vnus sufficere, cessabūt igitur cæteri: &, quando ad ipsos ordo torquendi redierit, sua rursus subibunt munia.

9 Verisimile quoque est, *aliquando singulis certa, quæ afferant mala proposita esse.* Varia enim sunt quæ à Dæmonibus mortales patiuntur: nunc hęc patiuntur, nunc illa. Quapropter ita officia sua distribuisse ipsos credi potest, vt vni hæc, alteri alia procurandi prouincia commendata sit.

10 Multo verò probabiliùs illud dicitur, quod tertio loco afferebatur: *Vt singulis certa dicantur esse loca*, in quæ vires suas & tyrannidem exerceant.

Nónne

Nónne in optimè constituta Repub. fieri obseruamus; vt, si quando per plures aliqua effici debeant, quo commodiùs faciliúsque illa expediantur, suæ singulis quasi prouinciæ designentur? quidni igitur etiã has leges seruabunt Dæmones.

Cæterùm quæ diximus, apud eos maximè, qui vnius Ordinis sunt, locum habent: Si inter plures vnius classis, aliquis sit, qui superioris sit Ordinis (quemadmodum semper esse admodum probabile est) hunc ad has leges non astrinxerimus. Ille, vt Superior in domo, non per se quidquam administrabit: sed omnibus intendet, atque, vt singuli suis officiis bene fungantur, aduigilabit. 11

CAPVT XV.

De finibus, ob quos ipsi Dæmones ingrediuntur, & obsident homines.

CAusæ obsessionis hominũ, vel ex parte Dei peti possunt; vel ex parte *hominum* qui obsidẽtur, vel ex parte *Dæmonum*, qui obsident. Nam & Deus est qui iustas ob causas Spiritibus potestatem facit, vt mortales ingrediantur: & homines, si non semper, sæpe miseriarum suarum sunt authores: & Dæmonibus in hac carnificina aliquid propositum esse licet colligere, tum ex eo, quod libenter homines ingrediuntur, tum quoque inde, quòd has suas sedes difficulter deserant. 1

Hoc capite, non quid *Deo* propositum est, inquirimus: neque etiam quæ ex parte *hominũ* causæ dari possint, sed *quidnam Dæmones potißimum moueat*, vt hic operas suas cõmodent. Priora illa 2

aliis

aliis locis excutientur, hoc ad præsentem Disputationem pertinet.

3 Sunt, qui arbitrantur Dæmones hac hominum miseria idcirco delectari; quòd propriarum miseriarum, & cruciatuum sit leuamen: quasi, cùm in hominibus sunt, illósque affligũt, ab infernalibus pœnis respitent; easdem verò in inferno sustineant, extra homines constituti.

4 Hi in duobus errant. Primò quòd non alium locum Spiritibus, vbi pœnas luant, attribuant, quàm infernum. Sit ita quòd infernus meritis eorum debeatur: Si quoque certum plurimos in inferno degere; sed tamen non omnes inferorum carceribus concluduntur. Multi sunt, qui nec concluduntur inferno; nec in humanis degunt corporib⁹: qui in acie versantur, & ad homines exercendos, magna Dei prouidentia, relicti sunt.

5 Secundò in eo errant; quòd hanc vexationem, & hominum cruciatus, censeant pœnarum Dæmonum esse leuamen. Quocunque loco sint Dæmones; suum secum infernũ circumferunt: Quoscunque aliis afferant cruciatus; suis non liberantur: Quantumcũque aliis noceant; nullum hinc ad miseros lucrum.

6 Cruciantur, dum in inferno sunt: Cruciantur, dum in hominibus sunt: in quacunque etiam, vel hominum parte latitent. Adde quod in hominibus constituti, à grauissimis cruciatibus *ignis infernalis* non sint absoluti. Vt suum secum semper infernum; ita semper secum infernalis ignis circumferunt grauissimos cruciatus.

7 Interim licet pœnarum & tormentorum, quæ pro meritis patiuntur, leuamen nullum habeant Dæmones, dum in obsessis sunt corporibus; voluptà

luptatem tamen quandam hauriunt: inde, quod hominibus incommodant, ipsis obsint, ipsos vexent. *Et hanc præcipuam causam dixerim*, cur mortales ingrediuntur, & semel obsessos cum tanta difficultate deserant.

Voluptas verò hæc & nocendi voluntas, ex *odio*, quo erga humanum genus flagrant, principium sumit. Neque enim hoc leue est. Docet id Apostoli oratio asserentis, in modum *rugientium Leonum truces circuire, & quærere, quos deuorent*, id est, quibus extremam calamitatem afferant. 8

Quemadmodum igitur fieri videmus, vt qui odia fouent; si iis, quos odio persequuntur, incommodent; voluptatem quandam capiant, & quasi miseriarum aliquod leuamen sentiant: ita voluptatem Nequam Spiritus percipiunt; dum nobis, capitalibus suis hostibus, nocent, & molesti sunt. 9

Odium hoc erga genus humanum ex *triplici* causa proficiscitur. Prima est *auersa* ipsorũ à Deo, summo bono, *voluntas*. Cùm enim Deum ferre nequeant Nequam, nil mirum, si eos odio prosequantur, qui cum Deo se cõiungunt; quos Deus diligit, & qui vicissim Deum diligunt. 01

Altera est, *humanæ felicitatis inuidentia*. Inuident, miseri, hominum generi, quòd angelica relicta humanam naturam in vnitatem hypostasis diuinæ assumpserit Dei filius: atque illam ipsam naturam ad cœlum euehere, & super omnes Angelorum choros voluerit collocare. 11

Inuidẽtia etiam *salutis singulorũ* huius odij magna causa est. Qui felicitatẽ humanæ naturæ, diuina gratia, collatã mortalib. inuidẽt; illi ęgerrimè 12

ferunt

ferunt homines iis in sedibus collocari, quibus ipsi, iustissimo Dei iudicio, peccatis suis postulantibus, eiecti sunt.

13 Hæ causæ odij Dæmonum in humanũ genus. Hinc tot omnibus locis hominibus, ab ipsis, positi laquei: tot structæ insidiæ. Hinc prima & præcipua ipsorum cura: vt à Deo mortales auertant, & ad sua castra pertrahant. Quod quidem si consequantur, præclaros se putant agere triumphos: si assequi desperant, pro lucro habent, si vel corporibus, vel fortunis incommodent.

14 Porrò præterdictam superius causam, etiam aliæ sunt, quæ Spiritus Dæmoniorum ad homines ingrediendos, & torquendos inuitant. Inter has Tostatus in cap. 8, Matthæi. q. 121. ponit propriam cuius sunt appetentissimi, excellentiam, *Superbia eorum ascẽdit semper*. Quia verò ad suam dignitatem pertinere putant, si homines obsideãt & in eos quoddam quasi imperium exerceant, vt id possint, vehementer expetunt.

15 Cùm hac, tertia habet affinitatem: vt, præter dignitatem, quam in hoc consistere existimant, etiam diuinus ipsis honos deferatur. Neque hîc spes fefellit illos. Voti facti sunt compotes: si non apud Christianos, certè apud Ethnicos: qui quẽadmodum alios diuinis honoribus sunt prosecuti, à quibus beneficia sperabant: ita eosdem aliis impenderunt: vt ab ipsorum vexatione & molestia essent liberi. Et hanc rationem habet Tostatus Abulensis, eodem loco.

16 Ex dictis soluitur quæstio, qua, *Síntne feliciores illi, qui in humanis corporibus sunt Dæmones, iis, qui detinentur in inferno*, quæritur. Feliciores nõ sunt,

si quas

ſi quas pro peccatis pœnas luant, attendas. Quia tamen duo habent, vnde voluptatem quandam capiunt; fortè hac ratione feliciores dici poſſent. Horum alterum eſt, quòd carceribus inferni, quos oderunt, non concludantur: alterum, quòd voluptatem quandam ex hominum vexatione & moleſtia capiant; quorum vtroque carent alij.

CAPVT XVI.

An & qui homines poſſint Dæmones hominibus immittere.

1 DEi *imperio* & voluntate Dæmones in homines immitti poſſe; & quandoque immitti, certum eſt. Quemadmodum omnis Creatura, ita Dæmones ſunt Deo ſubiecti, eiuſque imperio parent, in quacunque etiam re ipſe illorum opera voluerit vti. *Columnæ cœli*, inquit Iob, *contremiſcunt; & parent ad nutum eius: Spiritus eius ornauit cœlos, & obſtetricante manu eius eductus eſt coluber tortuoſus.*

2 Certum etiam eſt inferiorum Ordinum Dæmones, pro *ſuperiorum voluntate*, ſi ita Deus permittit, immitti. Hoc multorum confeſſione edocti ſumus. Nec ratio ſuadet contrarium. Quid quòd neceſſe ſit, vt aliorum imperia Spiritus libenter excipiant, & mandatis pareant, ſi regnum ſuum tueri, propagare, & conſeruare volunt?

3 De *hominibus* quæſtio eſt, Vtrum illi quoque Dæmonibus valeant imperare, & poteſtatem facere, vt alios ingrediantur, & affligant. Et quoniam hominum non vna omnium conditio eſt, quæſtio

est de iis primùm, qui sanctitatis, & pietatis sunt cultores, & plurimum apud Deum possunt; tum de his, qui se Dæmonibus deuouerũt, & ipsis operam in detrimentis hominibus afferendis, locarunt; quos Sagas, siue Maleficos dicimus.

4 Neutris potestatem hanc esse quidam inde colligunt: quòd par in parem, multo minus in superiorē inferior, imperiũ nō habeat. Quapropter cũ spiritualis creatura, quacunq; corporea sit superior, nihil cũ authoritate Dæmonib. qui Spiritus sunt, præcipere posse volunt homines corporeos.

5 Et quamuis (addunt) diuina auctoritate priores illi in Dæmones ius habent; finitum tamen illud est. Habent, inquiunt, potestatem exigendi ab hominibus Dæmones; non ad eosdem in corpora immittendi. Posteriores verò quemadmodum diuinitus potestatem non habent eiiciendi, ita nec imperare valent, vt humana corpora ingrediantur Sic illi.

6 Veruntamen, vt de prioribus primùm dicatur, *omnino illorum quidem ius illud habere videntur.* Quamuis enim, si spirituum naturas attēdas, præstantiores ipsi hominibus sint; conditio tamen status eorum, ad quam, peccatis ipsorum ita exigentibus deuenerunt, multò est multorum hominum inferior: Et licet *credentibus* in se Dominus dederit *potestatem eiiciendi Dæmonia*, Apostolis tamen alicubi absolutum plenumque, in Dæmonia, ius videtur contulisse *Conuocatis*, inquit, S.Lucas ca.9. *duodecim Apostolis, dedit illis virtutem & potestatem super omnia Dæmonia:* & Lucæ 10. dicitur: *Dedi vobis potestatem super omnem virtutem inimici.*

7 Ad hanc rem confirmandam maius robur affe

afferunt exempla ex Sacris literis deprompta. Tradidit Apoſtolus Paulus Corinthium quendam Satanæ, *in interitum carnis, vt ſpiritus ſaluus fieret*. Eidem Satanæ, alio loco, tradidit Himenæum & Alexandrum, ob blaſphemias. Et S. Parthemius rogatus à Dæmone, quem iam erat profligaturus, quonam expulſus diuerteret: *Hominem humilem*, reſpondebat, *ingredere*, *En*, addebat, *ingredere me.* ita Metaphraſtes 7. Februarij.

Ad hæc accedit, quòd ipſi Dæmones, penes homines poteſtatem hanc eſſe, agnoſcere videntur. Quomodo? quia ſi quando ex hominibus diuina virtute eiiciuntur, petunt; vt eorum, à quibus pelluntur, voluntate & facultate, alios ingredi liceat; quemadmodum & ille petiit; quem ex Artemia Diocletiani Imp. filia eiecit S. Ciriacus. Apud Surium Tomo 4. Et qui à Chriſto eiecti rogauerunt, vt in *porcos* mitterentur; non crediderunt ſe à Chriſto in homines mitti potuiſſe.

Veruntamen quamuis poteſtas hæc ſit in Chriſti Eccleſia: apud pauciſſimos tamen eſt. Sed & rariſſimè illa vtendum. Vnde & pauciſſima eorum, qui poteſtate hac vſi ſunt, reperiuntur exempla. Olim, quando aliæ rationes deerant rebelles coercendi, & in officio continendi, admitti facilius potuit: nunc, quando commodiores rationes ſuppetunt, vtilius intermittitur. 9

Atque ita de prioribus ſit definitum. *De poſterioribus* idem dixerim. Refert B. Hieronymus in Vita Hilarionis, arte Vatum Aeſculapij, Dæmonem in Virginem, quam iuuenis quidam perditè amabat, fuiſſe immiſſum; & miris modis illam dementaſſe. Refert Anaſtaſius Nicænus quæſt. 23. Simo- 10

nem Magum eos, qui ipsum præstigiatorem di-cerent, Dæmonibus subiecisse; postquam eos esset allocutus, bouem sacrificasset, & conuiuio excepisset. Et qui arte Dæmonis spiritus exigebat, Apollonius Tianæus, Spiritus immittere non potuisset; Vide Baronium Tom. 1. Anno Christi 88.

12 Addo dictis Dæmonum, qui in hominibus sunt, & Maleficorum publ. confessionem. Confitentur illi, si quando Exorcismis eiiciuntur, se à Sagis & Maleficis immissos esse: Testantur hi, dum quæstionibus subiiciuntur, se Dæmones aliquando immisisse. Fides vtrorumque, etsi forsitan in aliis rebus, hîc suspecta esse non debet; cùm legitima de vtrisque fiat inquisitio. Exemplum pro hac re recenset Theodorus in historia Sanctorum Patrum quod ipsius verbis adscribimus: Cùm quædam puella, *inquit*, thalamo adhuc contineretur, & repente cœpisset vexari à malo Dæmone, accurrit pater ad diuinum hominem (Macedonius is erat) orans, & vociferans, & postulans, vt curaretur filia. Is autem, precatus, iussit vt Dæmon statim abiret à puella. Hîc Dæmon dicebat se eam non sua sponte fuisse ingressum, sed magnis coactum prestigiis, prodebat quoque nomen eius qui coegerat; & amorem esse causam incantationis. Hæc cùm audisset Pater; non tulit iræ impetum; nec expectauit, vt curaretur puella: mox omnium Magistratuum summum adit: accusat hominem. Rem negabat, & accusationem nominabat calumniam. Hîc autem non alium citabat testem, quàm ipsum Dæmonẽ, qui minister fuerat incantationis: orabatque iudicem, curreret ad virum diuinum (Macedonium) atque eius acciperet

testi

testimonium. Cùm verò is diceret non esse fas, nec iustũ, vt in loco monasticæ exercitationis haberetur quæstio: dixit pater puellæ, se in iudicium ducturum Macedonium, & currens persuasit; & duxit: Magnus igitur Macedonius fungebatur officio Iudicis, vtens ea, quæ intus habitabat, potestate: Iussit igitur Dæmoni, vt consuetum mitteret mendacium, & tota rei veritate narraret tragœdiam. Ille à maxima adactus necessitate, & virum ostendit, qui ei magicis carminibus vim attulerat; & ancillam, per quã illa potio puellæ data fuerat. Hactenus Theodoretus Sect. 13. in Macedonio.

Nec mirum, si aut ipsi Malefici, dum hominibus incommodare student, Dæmonum operas postulent: aut operas suas ipsis locent Dæmones. Nunquid, non grauiora illi à Dæmonibus efflagitant? Nunquid non etiam grauiora, quam hîc afferuntur, ipsis promotoribus, dãna Dęmones procurãt? 12

Porrò non eadem hi posteriores cum prioribus potestate in Dæmones vtuntur. Quid quod posteriorum nulla sit in Dæmones potestas; priorum autẽ sit summa? Illis non possunt obsequium suum negare Spiritus, quamuis fortè hac in re sint prompti, & faciles: his, quamuis non negent, negare tamen si vellent, possent. Ibi mandata, quæ cum potestate dantur, vt serui exequuntur: hîc propter pacta, quæ cum miseris habent, seruiturẽ simulant. 13

Atque ita de *hominũ* in Dęmones imperio constitutum sit: Vnum addimus, antequam hoc Caput cõcludamus: alia, videlicet, ratione aliquãdo fieri, vt homo homini huius diabolicę tyrãnidis sit causa. Qua verò? *mala Superiorum imprecatione*. Neque enim nouum est, vt à Dæmonibus mox occupati 14

sunt, quibus alij Dæmones essent imprecati. Possemus argumenti huius recentia exempla producere; sed contenti erimus vno atque altero Cæsarij. Refert ille Lib. 5. cap. 26. iratum patrem filiæ quinquenni, cùm lac comederet, imprecatum esse; vt vna cum lacte Diabolum voraret. Vix verbum ille effatus, à Diabolo occupatur puella, miseramque seruitutem, vsque ad maturam ætatem perpetitur.

Similia duo idem Cæsarius habet cap. 11. & 12. eiusdem libri; Alterum de vxore, cui maritus: alterum de filio, cui pater Dæmonium imprecatus fuerat. Et in vita S. Parthenij legitur, apud Metaphrastem 7. Februarij quòd difficilem se ostenderit in illo Spiritu eiiciendo: qui immorigerum & rebellem filium, ad iustam parentum indignationem ingressus fuerat. Vide egregium pro hac re exemplum in Vita S. Zenobij apud Surium. Tom. 3. 25. Maij, & B. August. lib. 22. de Ciuit. Dei cap. 8.

15 Atque, vt mala aliorum imprecatione Dæmonibus quandoque ingressus in hominem patet: ita possunt quidam à Deo rectè postulare; vt, in peccatorum iustam vindictam; Dæmonum torturæ quosdam subiiciat: qui hac ratione carnificinæ huius diabolicæ quædam causæ dicentur, Qui benedicebat, Psalm. 108. *Diabolus stet à dextris eius*: nonne similiter benedixisset: Diabolus ipsum ingrediatur: Est & hac ratione vsus S. Eligius Nouiomẽsis Episcopus, quemadmodũ in ipsius Vita, c. 20. li. 2. refert Audoenus, Rhotomagensis Præsul. Nam cum impios quosdam, & superstitiosos ritus, quos in Natali S. Petri, sui celebrant, abrogatos vellet; & imperata facere illi recusarent, imò inso

lentiores redderentur; à Deo, vt in eosdem animaduerteret, petiit. Quid verò? Mox amplius 30. obsessi sunt à Spiritibus immundis. Rogantibus eum, pro sociis, aliis, *Experiantur*, respondit, *prius cui seruire elegerint*, perdurauitque vexatio per annum integrum: & recurrente eodem D. Petri Natali, pristinæ incolumitati sunt restituti.

CAPVT. XVI.

De variis operationibus Dæmonum, in obsessis corporibus; & quæ ex iis, hominibus possint tribui, quæ non.

OPerationes, quas Dæmones, in obsessis corporibus, exercent, sunt *duplices*: quasdam exercent in obsessis corporibus, sed non per obsessa corpora: quasdam & in obsessis, & per obsessa corpora. Prioris generis sunt, quæ ipsis sunt propriæ; vt intellectus atque voluntatis actiones; quæ sub nullum sensum cadunt. Posterioris, quæ aliquo sensu percipiuntur, & cum corporibus, aliquid commune habent. 1

Hæ rursus sunt *duplicis* generis. Quibusdā cruciantur & torquentur Obsessi: Aliæ sunt, quibus nullum tormentum Obsessis afferri videtur. In illo genere sunt, quarum Capite septimo meminimus: in hoc partim sermones, quos in obsessis corporibus habent Dæmones; partim labores, quos Obsessi subire, & perferre videntur: vt sunt vinculorum disruptio, onerum, quibus humanæ vires non sufficiunt, translatio, &c. 2

Qualescunque verò operationes habeant, & 3

exerceant Dæmones; quamuis in humanis corporibus fiant; ab humanis tamen plurimùm differre dubium non est. *Primæ* illæ, voluntatis & intellectus hoc differunt; quòd necesse non sit volentibus intelligere ad phantasmata, quæ in hominis imaginatione sunt, attendere. Huius in promptu causa est, quia non quemadmodum in corpore anima est, ipsi corpora inhabitant Spiritus.

4 Sic nec quicquam corpora ipsos in his operationibus impediunt nec vt vel plura, vel facilius intelligant, iuuant, quas res possunt, & quot res possunt, dum ab humanis corporibus expediti sunt, percipere: easdem, & quidem omnes, possunt in corporibus latitantes.

5 Ratio *secundarum* operationũ superius explicata est: hîc repeti non debet. Id solum addiderim, nullo modo humanas eas dici debere: propterea quòd eas homines concurrere non videantur; sed ad patientium tantum modum se habere. Huius generis fuit totius corporis in modum vtri inflatio; & maxima aquæ per omnes meatus cum ingenti vocis intensione effusio; quam in puero, à quo Dæmonium expulit S. Macarius, præsentes sunt admirati: de quo Palladius in Vita Macarij: Distortio item & volutatio Eutychij cuiusdam, quem Theodorus Archimandrita ab obsidente Spiritu liberauit: cuius in eiusdem Vita fit mentio, apud Georgium presbyterum, eiusdem discipulum.

6 De *tertiis* dubium non est, quin illæ, ad quas subeundas humanæ vires impares sunt, Dæmonibus adscribẽdæ sint. Ad has etiam saltum refero, velocemque

cémque curſum mulieris, à S. Bernardo Mediolani curatæ: de qua in Vita Bernardi libr. 2. cap. 4. quòd ſaltu ſcamnum, in quo S. Bernardus ſedebat, tranſilierit: &, tantæ agilitatis cauſam interrogata, reſponderit, ſe pernicitate etiam poſſe ſuperare velociſſimos equos.

7 At de ſermone, atque oratione, quam Obſeſſi habent, quæſtio eſt: Dæmonúmne ſint. Hoc noſtrum iudicium eſt, quòd quamuis multa per ſe Obſeſſi loquantur, ad quæ Spiritus nihil conferunt: ſæpiſſimè tamen fit, vt totus ſermo ſit Dæmonum, tum maximè, quando terribiles rugitus atque inconditos clamores exercitant: quando, quæ ab hominibus cognoſci nequeunt, futura prædicunt: quando reuelant, quæ Obſeſſorum cognitionem fugiunt: quando linguis loquuntur peregrinis: quando de rebus altiſſimis ſermonem habent, & à vexatione Spirituum liberi, quæ dixerunt, ignorant: quando in poteſtate Obſeſſorum non videtur eſſe, vt taceant.

8 Hinc ex *quinque* potiſſimum ſignis Toſtatus Abulenſis, in 8. Matthæi, quæſt. 114. putat poſſe deprehendi, Vtrum Dæmonum ſit oratio, quæ ex Obſeſſorum ore proficiſcitur. Primum, *inquit*, eſt, ſi loquantur, quæ aliàs neſcierunt: vt ſi omnino ruſticus lingua loquatur Hebraica. 2. ſi voce conſueta loquantur, ſed de rebus altiſſimis, quas ſcire non poſſunt. 3. ſi poſtquam ceſſant abripi, & ſibi reſtituuntur, neſciant reſpondere de his, de quibus ſermonem habuerunt. 4. ſi de rebus ſecretis, quas nulli mortalium valent cognoſcere, loquantur. 5. ſi in ipſorum poteſtate non eſt, vt taceant, vel loquantur. Hæc Toſtatus.

Quocirca non obsessorum hominum: sed obsidentium Dæmonum opera erant rugitus; vlulatus, mugitus: quos obsessa mulier ad corpus S. Liborij Cenomanensis Episcopi edebat: de quibus Tom. 4. Surius fol. 338. Ingens item clamor, quem cum maxima aquæ effusione edidit puer, à S. Macario curatus: de quo Thesi 5. Oratio etiam, qua à filia Gordiani Imper. dicebatur, à solo Triphone sperandam incolumitatem: quemadmodum in Vita Triphonis 1. Febr. refert Metaphrastes: & illa quoque, per Obsessum significabantur aduentus S. Germani, cum socio Lupo, in Britanniã: de qua Constantinus presbyter, in Vita S. Germani, cap. 22. Conuitia præterea, quæ Obsessi coniecerunt, partim in S. Columbanum, de quibus Ionas Abbas, cap. 27. Vitæ eiusdem partim in S. Bernardum, de quibus, Lib. 2. cap. 4. in Vita Bernardi. Denique vociferationes importuniores, quibus quædam interturbarunt S. Dominici Concionem, quarum in eius Vita, lib. 2. c. 9. fit mentio.

10 Sed quãuis Dæmonũ omnia hæc sint voces: multo tamen hic plura habent præsidia, quàm aliàs: dum loquuntur, aut in brutis animantibus, aut in effictis, ipsorum opera, corporibus. In his postremis, cùm nec animata sint, nec viuentia: nulla apta sunt organa, ad locutionem vocémque formandam. In brutis animantibus organa quidem, sunt locutionis, veruntamen non ita perfecta, vt in hominibus. In hominibus completa sunt perfectáque.

11 Hinc non malè doctissimus Tostatus, in 8. Matth. quæst. 114. triplices Dæmonum locutiones in corporibus distinguit. Dæmones, *inquit*, possunt,

possunt loqui per corpora tripliciter. Primò in iis rebus, quæ nec per se possunt loqui: nec habent organa ad loquendū. Secundò in iis, quæ per se nō possunt loqui: habēt tamē omnia, vel prima locutionis organa. Tertiò per ea, quæ organa habent, & per se quoque possunt loqui. Hæc Tostatus.

Quandocunque verò hæc fiunt, nō verè voces sunt, quæ audiuntur: quemadmodum nec veræ voces sunt, quas in assumptis corporibus formant Spiritus: licet ibi viua sint hominis organa, quibus vtuntur: hic non viua: sed vel ex aëre condensata, vel aliunde assumpta. 12

Sed nec tum norunt Obsessi, (quemadmodum diximus) quæ dicuntur. Vt soni, qui formantur, Dæmonum sunt opera, ita, quæ per sonos repræsentantur, non cogitationes aut cōceptus sunt obsessorum hominum, sed obsidentium Dæmonū. 13

Hinc fit, vt nec vllum sit hoc Obsessorum peccatum; si aut peierent, aut blasphement, aut secreta, contra iustitiam Christianámque charitatem reuelent. Quemadmodum in gladio, quo latro ad trucidādos homines vtitur, peccatum nullum est; ita nullum hic in Obsessis peccatum. Dæmones hic delinquunt; vt ibi latro. 14

Sed quid si suo peccato ad hanc miseriam venissent mortales; nūquid, quæ per ipsos committuntur peccata, ipsis imputabuntur: queadmodū ebriis homicidia? fornicationes? blasphemiæ? &c. Respōdeo non imputanda: nec horū nomine supplicium de ipsis à Deo sumptū iri. *Alia ratio ebrietatis, quam sequuntur homicidia, & fornicationes: alia carnificina Dæmonū, propria culpa contracta. Ebrietas peccatū est: carnificina hæc nō peccatū, sed peccati pœna.* 15

Omnis

Omnis culpa quæ secū alia peccata trahit, illos omniū sequentium peccatorum reos constituit, qui culpa sunt authores, at pœna, si qua talis est, vt ad peccata inducat, reatum horum, ad eum, cui pœna inflicta est, non trahit. Ita Tostatus quæst. 119. in 8. Matth. Nec malè. Quid enim; Si furtum alicui causa incarcerationis sit, idcirco idem dicemus causam esse omissionis omnium officiorum, ad quæ legibus Christianæ iustitiæ tenetur? Sed nec per se peccata, quæ obsessi homines committunt, coniuncta sunt cum Dæmonum carnificina: aut mox illam sequuntur, atqui in hominem, ob delictum aliquod, Dæmon potestatem accepit. quocirca quemadmodum peccata, quæ ebrietatem sequuntur, quæ tamen nullo modo possunt præuideri futura, ebriis non imputantur: ita neque illa, quæ per obsessos homines committuntur. Et hæc bene Tostatus.

***

Finis primæ partis Disputationis de Dæmoniacis.

SECVNDA

SECVNDA PARS

DISPVTATIONIS DE DÆMONIACIS,

IN QVA

QVI SINT OBSESSI: EX QVIBVS signis Obsessi deprehendantur: quæ ipsorum conditio, & quas ob causas Dæmonum tyrannidem patiantur, &c. explicantur.

CAP. XVIII.

An Catechumeni, & qui Baptismatis Sacramento nondum sunt initiati, à Dæmonibus obsideantur.

VEMADMODVM de obsidẽtibus Dæmonibus multa fuerũt, quæ difficultatem habuerunt magnam: ita haud pauca sunt, quæ de Obsessis hominibus disputantur, & in controuersiam vocantur. De his altera præsentis Disputationis pars erit. 1

Ad quatuor autem summa Capita reuocari posse omnia videntur. Quorum primò, de certis quibus 2

quibusdam hominibus differitur,& quæritur,fintne verè Obsessi,secundo, inquiruntur signa, quæ Obsessos produnt:tertio explicatur miseria & infelix Obsessorum conditio: quarto causæ inuestigantur, ob quas tyrannidem hanc in mortales exerceant Spiritus.

3 Primò Capite de quatuor hominum generibus præcipuè disputatio est. Principio sunt *Infantes*,atque omnes,qui Baptismatis sacramento nondum sunt initiati. Deinde *Sagæ* atque *Malefici*, qui hominum generi,Dæmonum opera, maxima detrimenta afferre solent. Tertio *Diuinatores*, qui futura prædicunt,atque occulta reuelant. Quartò *Hæretici*,& à Christiana religione, siue fide *Apostatæ*. De singulis inquirimus.

4 Contra *primos* grauissimum argumentum præbent Exorcismi,quibus Catholica Ecclesia, antequam eos Baptismi sacramento initiat, vtitur. Primùm enim Sacerdos,eos afflando,sic loquitur: *Exi ab ijs immunde Spiritus,Satana,& da locum Spiritui sancto paraclito.* Mox deinde oratio ad Deum instituitur, qua rogatur,vt *disrumpat omnes Satanæ laqueos, quibus miseri alligati sunt.* Adiungantur & hæ Orationes: Exorcizo te immunde Spiritus, in nomine Patris,& Filij, & Spiritus sancti; vt exeas & recedas ab hoc famulo Dei N. Ipse enim imperat tibi,maledicte, damnate, atque damnande: qui pedibus suis super mare ambulauit, & Petro mergenti dextram porrexit. *Item*: Ergo maledicte Diabole,recognosce sententiam tuam: & da honorem Deo viuo & vero,da honorem Iesu Christo, filio eius, & Spiritui sancto; & recede ab hoc famulo Dei,&c. Vide Agendam Salsburg.

In

In hac causa, vt illud primùm dicatur, certũ est Dæmones in *infantes* hos, atque adeo omnes, non baptizatos, ius & potestatem aliquam habere. Disertissimis id verbis docet sacra Tridentina Synodus, Sess. 5. dum asserit omnes homines, cùm in præuaricatione Adæ innocētiã perdidissent, factos esse immũdos: natura filios iræ, seruos peccati, atque adeo venisse in potestatē Diaboli, & mortis. 5

Sententiam Concilij confirmant sacræ literæ. Docet Saluator *Principem huius mundi venisse, & in se non habere quicquam.* Dum *Se* excipit: in reliquos aliquid habuisse insinuat. Idem docet non semel homines per ipsum *à potestate Dæmonum liberandos.* An à potestate Dæmonum liberari potuerunt, qui sub Dæmonum potestate non fuerunt? 6 Ioan. 14.

Cum Saluatore consentit Gentium Doctor Paulus. Sic enim loquitur: *Christus eripuit nos de potestate tenebrarum: & transtulit in regnum dilectionis Filij sui.* Docet idem Christũ *tulisse de medio Chyrographũ decreti quod erat contrariũ nobis: & affixisse illud cruci, sicq; expoliasse Principatus & Potestates.* 7 Colos. 1.

Non desunt etiam ad hanc rem confirmandam Prophetarum Oracula, qui Christum, vt liberatorem & redemptorem nobis commendant. Proferimus ex multis vnum. *Confitemini,* inquit Regius Propheta, *Domino, quoniam bonus: quoniam in seculum misericordia eius. Dicant qui redempti sunt à Domino: quos redemit de manu inimici: de regionibus congregauit eos.* 8 Psal. 106.

Pluribus opus non est, Doctorum omnium, post Apostolos (vt Ecclesiæ hostis Petrus Abailardus, apud Bernardum, Epist. ad Innocent. testatur) hæc sententia est: *Diabolum Dominum, & potestatē* 9

super

super homines habere, & iure eos possidere: propterea quòd ex libertate arbitrij, quam habebant, sponte Diabolo consenserint.

10 Duo autem potissimum hac potestate in miseros mortales possunt Diaboli. Primò, possunt omnes, si quidem ex hoc sæculo, non per Christum redempti, discedant, in infernum detrudere. Deinde possunt viuentibus plurimùm incommodare: frequentius ipsos decipere: ad idololatriam, superstitionem, aliáque grauia & enormia crimina potentiùs inflectere. Ob hanc causam non immeritò à Domino, *Principes mundi*, ab Apostolo *Rectores mundi:* ab Hilario *Mundi potentes* dicti sunt. Vide Andream Vegam, lib. 2. cap. 3. & 4. de Iustificatione.

11 Veruntamen, quamuis hanc in *Infantes*, & omnes, nondum regeneratos, potestatem Dæmones habeant: non tamen illos *obsidere*, aut *possidere* dicendi sunt. Neque enim idcirco nobis homines *obsidere* Dæmones dicuntur, quia in ipsos potestatem aliquam habent, sed quia in ipsis corporibus latitant: &, vt in iis hominibus molesti sint, facultatem à Deo acceperunt.

12 Sed nec quisquam adeò desipit, vt vel *Infantes*, vel nondum baptizatos in obsessorum numero habeat. Quantus, Deus bone, Obsessorum foret numerus? quot opus ad omnes constringendos catenis? quot vinculis? præsertim si potestate sua vti Dæmones vellent?

13 Adde quod omnes omnino peccatores à Dæmonibus obsideri, liceret dicere. Quid ita? quia in hos, non minor (ne maiorem dicam) ipsorum, quàm in nondum baptizatos potestas est. Cui verò, vel

vel per somnium, in mentem venit; vt omnes peccatores pro Obsessis habeat?

Solet certis signis deprehendi, quòd in hominibus lateant Nequam Spiritus. Hæc sunt: si futura prædicant: vel si certa reuelent; si diuersis loquantur linguis; si labores humanis viribus superiores perferant, &c. An hæc in Infantibus? Quandiu hęc in Infantibus, in infidelibus, in quibusque peccatoribus non deprehendimus; nequaquam Obsessos dicemus: quamuis, propter peccatum, summam etiam in ipsos potestatem habeant Dæmones. 14

Quorsum igitur Exorcismi? Cur *exire* ab Infantibus iubetur Diabolus? cur *discedere* & *locum dare* Christo? Ridet, vt pleraque alia Christianæ Religionis exercitia, hanc, ab Apostolorum temporibus receptam in Ecclesia, exorcizandi Dæmonia, consuetudinem Ioannes Caluin. Lib. 4. cap. 19. §. 24. Vult esse prorsus inanem & fictitiam: At cum Sanctissimorum Patrum haud leui iniuria: quorum pro hoc ritu sunt grauissima testimonia. Audiamus ex pluribus vnum aut alterum. Chrysostomus sic loquitur. Hom. de Adam & Eua. Cùm ad regenerationis veniunt sacramentum, non prius fontem vitæ ingrediuntur: quam, Exorcismis & exufflationibus Clericorum, Spiritus ab illis immundus abigatur, & deinceps vasa illius eripiantur. In eandem sententiam loquitur Cyrillus, Hierosolymorum Episc. Catech. 2. Insufflationes Sanctorum, & nominis diuini inuocatio, tanquam vehementissima quædam flamma, vrit Dæmones, & in fugam conuertit. Hi Græci sunt. Addamus ipsis ex Latinis tres: primus sit Optatus Milleuitanus. Is sic habet, Libr. 4. contra Parmen. Omnis homo, qui nascitur, sine 15

Spiritu,mundus esse non potest.sub potestate Dæmonis est:quem necesse est ante salutare lauacrum excludi.Non aliud habet Rabanus Maurus, lib.de Institut. Clericorum. Exorcizatur,inquit, Diabolus,vt suam nequitiam agnoscens, & iustum super se Iudicem timens:recedat ab homine:nec iā contendat cum arte sua subuertere,ne baptismum cōsequantur.Consentit cum omnib. B.Augustinus, qui hęc habet,lib.1.de Symbolo,ca.1.Sicut nostis fratres charissimi, paruuli exsufflantur, & exorcizantur; vt pellatur ab ijs Diaboli potestas inimica;quæ decepit hominem,vt possideret homines: Non ergo creatura in Infantib.exorcizatur,aut exsufflatur:sed ille,sub quo sunt, qui peccato nascuntur. Ita Patres,

16 Quæramus etiam ex Caluino, Quidnam, sit, quod hic damnādum censeat?An, quòd credamus Diabolum in Energumenos, & non baptizatos pueros,potestatem aliquam habere:An, quod ipsi, vt hos relinquat, imperemus? Primùm, iure damnare nequit.Id Ecclesiæ Doctores:id D.Paulus:id Christus ipse astruit.Si secundum damnat:omnino fateatur oportet,in Christi Ecclesia, in Dæmonia potestatem nullam esse.

17 At forsitan existimat ridiculum esse, vt ab homine *exire* dicatur,qui in homine αὐτοπροσώπως nō fuit? Ridiculum hoc non est.Non præcipitur,vt ex corpore,quod obsidet,discedat.Præcipitur,ne potestate,quam in hominem habet, vtatur: hoc est: præcipitur,vt exeat effectu,atque operatione, qui extra hominem est autoprosopia. præcipitur, vt suum ius,quod in hominem habet, resignet & illud Christo,qui per proprium sanguinem hominem

nem redemit, tradat.

Noua non est, nec inusitata hæc loquendi forma. Nunquid à Pharaone dicitur *egressus* Moyses? Nunquid, vt à se *exiret* Dominus rogauit Petrus? An igitur aut Moyses in Pharaone; aut Dominus fuit in Petro? Ibi etiam res esse dicuntur: vbi imperium habent, & potestatem exercent. Inde *exire* dicuntur, vbi imperio & potestate priuantur. Sed ad secundos. 18

CAPVT. XIX.

An Sagæ atque Malefici à Dæmonibus obsideantur.

De *Sagis* atque *Maleficis* etiam quæstio est. Hos à Dæmonibus possideri quidam sibi prorsus persuaserunt. Argumentum sumunt ex *purgatione aqua frigida*. Existimant enim, quòd si de *maleficio* suspectæ mulieres in aquam coniiciantur, & supernatent: maleficij sint reæ: si subsidant: sint innocentes, Et ita quidem maleficas, aut innocentes deprehendi volunt. sed tamen, quòd supernarant, accide putant ex: abolum, à quo obsessæ sint, habeant: qui cum sit igneæ, aut aëneæ: vt dicunt, naturæ, efficit: vt maleficarum corpora nequaquam subsidant, sed in aquis supernatent. Ita nuper quidam edito in lucem libello. 1

Verùm in hac sententia, & multi sunt errores, & magni. Primus est, quòd *purgationem aqua frigida*. probet. Nullo modo illa licita est: non sine Dei summa contumelia admittitur. Optimè Stephanus Romanæ sedis Episcopus, sic statuit: Ferri cādētis 2

vel aquæ feruentis examinatione confeſſionem extorqueri à quolibet, ſacri non cenſent Canones, & quod Sanctorum Patrum documento ſancitum non eſt, ſuperſtitioſa adinuentione non eſt præſumendum. 2, q. 4. Conſuluiſti.

3 Secundus error eſt, quòd *Dæmones credant aërea eſſe natura*, & ob id leues, atq; in aquis ſupernatare. Neque aëreæ, aut igneæ naturæ ſunt Dæmones; neq; graues, aut leues, Spiritus ſunt, & quia omnis, quæ ex corporibus eſt, concretionis expertes, nullas earum qualitatum, quæ in corporibus ſunt, admittunt.

4 Tertius error eſt, quòd *eos, in quibus Dæmones ſunt, putent ſupernatare.* An non in porcorum gregem immiſſi Dæmones, (quos ex homine quodam Dominus expulit) mox vniuerſos in profundum maris præcipites egerunt? Et ſi leuitas Dæmonum non permittit, vt in aquis ſubſidant, qui fit vt tot ipſorũ millia intimis terræ viſcerib. includãtur?

5 Quartus eſt, quòd *Maleficos & Sagas definiunt, qui ſupernatant.* Supernatarunt Sanctorum plurimi qui ob Chriſti fidem, poſt alias, quas ſuſtinuerunt, grauiſſimas pœnas, in maria præcipitati ſunt; nec quamuis maximis onerati ſaxis, mergi potuerunt: an fortè hos in Maleficorum numero reponent? Ex horum Sanctorum numero eſt Gethæus, aliàs Peregrinus dictus, qui B. Gregorij tempore claruit teſte Baron. 13. Iunij. Hic cùm ab Vmblone Longobardo capitis damnatus eſſet, nec decollari poſſet, in flumen ſubmergendus præcipitatur: & ne enataret, magni lapidis mole grauatur: ſed quid? corpus in profundo contineri non potuit, ad littus peruenit, egregia à Chriſtianis ſepultura hono-

nora

noratum est. An fortè hic Magus? Sanctitatis ipsius præclarum argumentum sunt mors pro Christo obita: & quæ mortem secuta sunt prodigia. Cùm Peregrino coniunxeró SS. Martires Crispinum & Crispianum, viros nobiles genere, & pro Christo factos Sutores: de quibus Surius Tom. 5. & Mombrit. Tom. 1. similia referunt.

Quintus error est, quod *innocentiam probent ex eo si in aquis mergantur*. Quasi perditissimus Magus esse non possit, qui in aquas coniectus subsidat. An non grauia per se inferum locum petunt? aut homines in numero grauium corporum non sunt? Possunt innocentes supernatare. Possunt nocentes, & maleficij rei profunda aquarum petere. 6

Hi errores. Sed quid ad Quæstionem? Hoc breuissimè. *Nequaquam omnes eos, qui his artibus incommodant, à Diabolis possideri.* 7

Ad assertionem hanc confirmandam nullis alijs præsidiis opus est; quam quæ superiori Capite sunt allata. Non eos pro *Obsessis* habent, qui norunt, quid sit homines à Dæmonibus *obsideri*: non vinculis eos, vt Obsessos, constringimus: non oneramus catenis, sed neque in ipsis argumenta deprehendimus, quæ Dæmones in hominibus sedes suas habere, demonstrare solent. 8

Adde, quòd iusta de illis supplicia nequaquam sumi possent. Quis vnquam Iudex de Obsessis supplicium sumpsit? quando etiam alijs vel mortem, vel damnum in fortunis attulerunt? Et cur afferrent? Neque enim homines horum malorum, quæ fiunt, causa sunt, & auctores; sed qui in hominibus degunt Dæmones. Illi sunt, qui corpora impellunt, cædes faciunt: dant strages, damna afferunt, &c. 9

10 Veruntamen quamuis à Dæmonibus obſeſſi non ſunt malefici & Sagæ: multò tamen deterior plerumque eorum, quam Obſeſſorum eſt conditio ob maximam, quam cum Dæmonibus habent, cõiunctionem: ob abnegatæ Chriſtianæ Religionis, & fidei ſacramenta: ob horrendæ, quæ Dæmonib. litant ſacrificia: ob incredibilem, quam Sacramentis Chriſti inferunt, contumeliam: ob turpiſſima, quæ cum Dæmonibus habent commercia: ob maxima, quibus ſe cum grauiſſimis hominum damnis, implicant, crimina. Sed hæc alium requirunt locum.

Capvt xx.

An Diuinatores ſint à Dæmonibus reipſa obſeſſi?

1 Maior fortaſſis difficultas eſt, de *Diuinatorib.* Difficilius hos ab eorum ordine videmur poſſe abſoluere, qui *Obſeſſi* dicuntur: propterea, quòd argumenta, quæ Obſeſſos produnt, apud hos certiora & maiora deprehendamus.

2 Neque enim dubium vllum eſt, hanc certam ſatis regulam, qua Obſeſſi dignoſcuntur, eſſe: ſi ea, quæ humana induſtria nequeunt cognoſci, prædicant, & annuncient. Qua in re, cum videantur excellere Diuinatores: nulla fortaſſis illis iniuria, facta dicetur, ſi inter Obſeſſos numerentur.

3 Sed tamen in Obſeſſorum numero Diuinatores eſſe, dici non debet; niſi alia argumenta, quæ à Dęmonibus poſſideri conuincant, producantur. Eſto vtrique occulta reuelent, ſed tamen alio modo

Obſeſ

Obsessi, alio Diuinatores. Loquuntur in Obsessis Dæmones, dum occulta reuelant: in Diuinatoribus non item. Quæ referunt Diuinatores, loquuntur ipsi, licet, quæ loquuntur & referunt, à Dæmonibus habeant.

Præterea, quæ per Obsessos loquuntur Dæmones, ignota prorsus sunt ipsis Obsessis: quæ Diuinatores annunciant, Dæmonum relatione ipsis innotuerunt, & perspecta sunt: non minus, atqui ea, quæ hominum relatu, aut alia aliqua ratione perceperunt. 4

Accedit, quod Diuinatores, nisi prius Dæmones, conuenerint, & occulta expiscati sint: nulla sciant, aut reuelare valeant. At hac consultatione Obsessi opus non habent: Ipsis, tanquam quibusdam instrumentis, Dæmones vtuntur, dum occulta reuelant. 5

In Diuinatione igitur homines opera Dæmonum vtuntur: in obsessis, hominibus vtuntur Dæmones. In diuinatione Dæmones agunt Præceptores: in Obsessis rectores & motores. Diuinatio non est sine peccato hominum, qui diuinant: reuelatio secrerorum, quæ per Obsessos fit, sine peccato eorum, qui sunt obsessi accidit. 6

Hinc fit, vt (quemadmodum præcedenti Capite dictum est) deterior conditio est Sagarum & Maleficorum, quàm obsessorum, ita quoque deterior sit Diuinatorum, propterea, quòd malum à Dæmonibus pati, malum non sit (quod in Obsessis accidit:) grande autem malum sit, Dæmonum, in quacunque re, opera, auxilio, aut consilio vti: quod in Diuinatione locum habet. 7

Hinc, item fit, vt iusta sint, quæ de Diuinato- 8

ribus sumuntur supplicia. quæ profectò, si à Spiritibus obsessi essent, iustè sumi non possent: quemadmodum iniusta essent, si de obsessis, si quando futura reuelant, sumerentur.

9 Veruntamen quamuis, Diuinatores *omnes* Obsessi non sint: ex ijs tamen *aliquos* obsessos inueniri aliquando, dubium non est. Probat hoc exemplum puellæ (cuius in Apostolorum Actibus Lucas meminit) habentis Spiritum Pythonem, & magnum quæstum dominis suis facientis, diuinando. Hanc enim verè à Dæmone Obsessam fuisse, inde colligitur; quòd in nomine Domini IESV CHRISTI, Apostolum ab eadem Spiritum ei ecisse referat idem Euangelista.

Eodem modo pro obsessa habita est, cuius Cęsar Baronius mentionem facit, Tom. 8. historiæ Eccles. quæ tempore Maximini Imperat. circa annum Domini, 237. & miris rebus editis homines dementabat, & multa prædicebat: multos quoque eò perduxit, vt se sequerentur: suo baptismate initiarentur: austeritatem vitæ quam simulabat, imitarentur. Vide apud Cyprianum de Hæreticorum Baptismo paulo pòst medium. Denique & illa pro Obsessa habita, cuius in Vita S. Hugonis, Episcopi Liconiensis, fit mentio: quæ præterquam, quòd multa prædiceret, etiam importuna sua loquacitate, & quòd ad nullius imperium sileret, omnibus erat grauis: quam tandem S. Hugo ab inhabitante Spiritu liberauerit, Vide apud Surium, Tom. 6.

10 Hoc modo olim Dæmon multùm dementauit superstitiosos gentiles, per Delphicam Apollinis virginem, Sacerdotem. Ad hanc enim cum ignota

peti

petituri accederent:ipsa primùm,antrum,ingressa,Dæmonem consulebat:mox in terram ruebat, & quasi furebat, inde egressa ad homines responsa dabat,quamuis non tam ipsa,quam per ipsam inhabitans Spiritus.Ita obsessam fuisse Sibyllam dixero,de qua Vergilius,quod antrum ingressam,

Quò lati ducunt aditus centum,ostia centum.

Vnde ruunt totidem voces,&c.mira forma corripuit.Quoniam

——Non vultus. Non color vnus:
Non compta mansère coma:sed pectus anhelum.
Et rabie fera corda tument,maiórque videri,
Nec mortale sonans: afflata est numine,quando
Iam propriore Dei:&c.

Quæ cum ita sint : duo Diuinatorum genera possumus constituere: vt quidam inhabitantem dicantur habere Spiritum:quidam *assistentem*, siue familiarem,Priores propriè ignota nō cognoscunt, quamuis reuelent.Posteriores multis modis Dæmonum opera percipiunt: vnde & tot diuinationum species,Chyromantia, Hydromantia, Nigromantia & similes; quas quoniam ad præsentem Disputationem non pertinent, pluribus persequi necesse non est. Legēdus inter alios Tostatus in 1.Reg.cap.28.quæst.9. 11

Cæterum Diuinatorum distinctio, quam assignauimus,inepta non est. Sacrarum scripturarū nititur authoritate:quæ 1.Reg.28.duo genera distinguit illorum, qui *Spiritum* habent *Pythonem*. Quidam enim simpliciter dicuntur illum *habere*: quidam *in ventre habere*,priores familiares & assistentes Spiritus habent,à quibus multis modis,de occultis,instruuntur : posteriores in corpore siue 12

ventre.

ventre.& in prioribus homines loquuntur atque referunt, quæ à Dæmonibus acceperunt : in posterioribus plerunque ipsi in hominibus Dæmones.

CAPVT XXI.

An Hæretici verè à Dæmonibus obsideantur.

1 HÆreticos passim malè audire, extra omnem controuersiam est. Magnam etiam eosdem cum Dæmonibus habere coniunctionem vel communionem, hinc licet colligere, quòd Marcionem Hæreticum D. Policarpi. vocarit *Primogenitum Diaboli.* Hieronymo descrip. Eccles. teste: quòd Apost. Paul. dicat eos, *Attendite Spiritibus errorũ, & doctrinis Dæmoniorum* : quòd B. Ambrosio, l. 2. de Cain. c. 4. comparet *Iudæ Iscariotæ*, qui Satanæ fuit domicilium: quod ministri sint mendacij *cum parte est Diabolus.*

1. Tim. 4.

Ioan. 8.

2 Sed & quàm plurimi eorũ cum Diabolo egerunt, vel ab eodem, tanquam à Magistro, sua dogmata acceperunt. Hoc docent de Simone Mago Egesippus, & Cyrillus: de Basilide Theodoretus: de Marcione Innocẽtius; de Menandro Epiphanius: de Theodoro Eusebius: de Carpocrate Tertullianus: de Buda Cyrillus: de Mõtano rursus Eusebius: de Massiliano Theodoretus de Eutyche idem: de Berengario Polydorus Vergilius.

Lib. 3. de Excid. Catech. 6. Li. 7. 1. Fabul. lib. 5. cap. 3. Hæres. 22. lib. 0. c. 16. Lib. de anim. Catech. 6. lib. 5. c 13. lib. 4 fab. ibid lib. 9. hist. Angli.

Nostro etiam tempore id de iis, quos ex se proceduit, ipsemet Lutherus testatur: de Carolstadio, inquam, libro contra Cotolstadium : de Oecolampadio, libro de Missa angulari: de Anabaptistis, libro contra ipsos.

Testan

Testantur idem de Dauide Georgio Basilienses Prædicantes, in Historia de ipso: de Andrea Osiandro Erasmus Alber. libro contra Carolstadium: de Ioanne Knopæo Archibaldus libro de Confessione Caluin. de Marco Kuuikano, Lutherus in Sympos. cap. 37. de Campano Lindanus, libro de fugiendis Idolis: de Bucero Lutherus. in Colloquio VVitemb. anno 1537.

Idem hoc de seipsis duo, omnium præcipui, coryphæi memoriæ prodiderunt: Nam Zvvinglius clarè scripsit, teste Erasmo Alber. libro contra Carolstadium, se suum, de Eucharistia, placitum *à Spiritu quodam accepisse; de quo dicere nequeat albúsne fuerit, an niger.* Lutherus verò pluribus foliis persequitur (libr. de angular. Missa) quemadmodum Diabolus *ad se venerit: se honorificè salutarit: sibi argumenta plura, quibus ad Missam, aliáque veteris disciplinæ dogmata deserenda commotus sit, grandi & terribili voce proposuerit.* 1

Et duo summi Imperatores, Maximilianus I. & Carolus V. diabolicæ consuetudinis non obscurè Lutherum notarunt. Ille quidem, dum eum procul à se abduci iuberet, quòd in eius humeris insidentem Diabolum videret: hic verò, dum eum non hominem, sed Diabolum, qui hominis personam induerit, in publico & solemni Edicto appellauit VVormatiæ, anno 1521. Bredemb. lib. 7. Collat. cap. 47.

Hæc forsitan cuipiam suspicionem generabũt & facilè persuadebunt, vt Hæreticos inter Obsessos numeret. Confirmabitur etiam, quãdo intelliget olim quosdam, vt Eusebius insinuat, lib. 5. cap. 15. in ea fuisse sentẽtia, vt iudicauerint Exorcismis 5

cismis tentandos esse Montanistas hæreticos.

6 Sed tamen, quamuis cum Diabolo cõmunionem & consuetudinem habeant hæretici (imprimis ipsorum Duces & capita) *Obsessi tamen omnes nec possunt, nec debent dici*: propterea, quod vera in ipsis signa, quæ Obsessos produnt, desiderentur, quod quoniam certum est, probatione non eget.

7 De vno tamen ipsorum genere, *Anabaptistis quibusdam*, vehementes sunt suspiciones, Nec sine ratione. Hæc est grauissimum obsessi hominis, in quibusdam ipsorum iudicium. Quidam enim, vbi deserta religione Catholici, huic sectæ se deuouerit; mox, post haustũ poculum, aut sumptam buccellam, norunt sacras literas legere, & de diuinis rebus disserere: &c. quidam etiam mox sacram Scripturam memoria tenent: rursus iidem omnium obliuiscuntur, & penitus norunt nihil; quàm primum resipiscunt, & ad Catholicorum castra redeunt.

8 Non potuit aliquando doctissimus vir, Guillelmus Lindanus, sibi persuadere hanc rem *ita* sese habere: sed postquam fide dignissimorum testimonio confirmatus est, dubium animum deposuit: Dialog. 3. Dubitantij Coloniæ 60. Et nos oculati huius testes sumus. Audiuimus huius sectæ Sartorem Scripturas sacras crepantem: vidimus rusticum easdem legẽntem: & tamen neuter vllo Magistro fuerat vsus, anno 60. Coloniæ.

9 Quis verò dubitare potest ab inhabitante maligno Spiritu rẽ hãc proficisci? Neque enim *esca*, vel *potus* sumptus hanc virtutem habet; vt diuinarum Scripturarum scientiam instillat, res per se clara est. Neque Deus est, qui hanc illis doctri-

nam

nam confert: cùm fidei atque Religionis eius sint hostes, agántque vitam impurissimam. Cùm igitur eandem labore non habeant, nec vllius hominis institutione; à quo, nisi ab inhabitãte habebunt Spiritu? & Spiritu Nequam?

Præterea quæ causa est, vt mox, postquam ad Catholicorum castra redierint, ne verbum illorum, quæ antea nouerant, teneant? nesciãt etiam legere, qui prius, quando in hæresi degebant, cùm quibusuis legendo poterant certare? Scilicet tùm ipsos Dæmon deserit: tum se relinquentes, sibi relinquit: 10

Hinc est, vt non immeritò in suspicionem quidam veniant, vt putent non Anabaptistas propriè esse, qui *per se* loquantur Scripturas; sed Dæmones in Anabaptistis loqui; quemadmodum; dum Obsessi peregrinum idioma sonãt; non ipsi; sed Dæmones sunt, qui voces & sonos formant. 11

12 Sed forsitan, quia barbara, in Anabaptistis his, signa, cruciatus, quos alij Obsessi patiuntur, quidam non obseruant, in Obsessorum loco ipsos non habent. At non necesse est, vt hæc signa *omnes* edant: non necesse, vt *omnes* tormenta à Spiritibus patiantur: etiam illi, qui omnium opinione Obsessi sunt; in suis quandoque cruciatibus respirant, & à tormentis sunt liberi. Etiam in illorum quibusdam vix vllæ obseruatæ sunt molestiæ. In horum numero puella fuit, quam S. Germanus curauit. Hanc enim solùm templi aditu prohibebat Dæmon: & proditus versipellis non fuisset, nisi adductæ ad se S. Germanus manum imposuisset: & impostor, edito clamore, sibi vim inferri clamasset. Vide Fortunatum Episcopum

Picta

Pictauorum vita S.Germani, Cap, 27.

Qui hanc sententiam fuerint complexi, *nouum*
13 *quoddam Obsessorum hominum genus* constituent,
quod ab aliis, quos *communiter* Obsessos dicimus
his rationibus differret. Primò, Illi plerumque inuiti Diabolum recipiunt, atque sæpe in peccati pœnam: hi eundem vltro admittunt, cùm maxima Dei offensa. Secundò illi ferè cruciatus patiuntur à Dæmonibus, hi à cruciatibus sunt prorsus liberi. Tertiò, Hi, quamuis à Dæmonibus obsessi; non tamen sibi videntur Obsessi, quin imò se felices arbitrantur illi miseriam suam deplorant, & ad commiserandum sibi, alios excitant. Quartò, Illorum opera, quæ in speciem peccata sunt, verè peccata non sunt: horum verè peccata sunt, & Deum offendunt. Quintò, potest in hos Magistratus iure animaduertere, & pœnas exigere: illos non potest. Sextò, ab illis Dæmones Exorcismis pelluntur, hos relinquunt, quando ad Catholicorum castra redeunt, & dignos pœnitentiæ fructus edunt.

14 Et profectò, si diligentiùs omnia perspiciantur, omninò tale genus Obsessorum constituere oportebit: non solùm propter iam dictos Anabaptistas: verùm etiam propter eos, quorum præcedenti capite facta est mentio, Diuinatores: in quibus, quamuis communia illa, quæ in aliis Obsessis argumenta, & torturæ non inueniantur, Dæmones tamen inhabitasse, extra omnem est controuersiam.

CAP. XXII.

De signis duodecim, quæ non sunt certa, & indubitata argumenta, latentium in hominibus. Dæmoniorum.

EX numero Obsessorum excludimus *Catechumenos, Maleficos, Sagas, Diuinatores, & Hæreticos*: de quibus maior, quàm de aliquibus aliis potuit esse suspicio: restat nunc quæramus, *quænam signa sint*, vnde Obsessi deprehendantur. Hoc est alterum huius secundæ partis Caput. 1

Reiiciemus hoc loco primùm illa, quæ vera Obsessorum signa non sunt: quamuis vera à quibusdam habeantur: tum deinde quæ verè Dæmones in hominibus esse probant, assignabimus. 2

In priori genere primum signum est *Confessio* quorundam, qui omninò sibi persuadent, se Obsessos esse: &, vt à Dæmonibus liberentur, etiam vltro se ad plagas, & virgas offerũt. Persuasio hæc non facit, vt Obsessus quis dici debeat: quemadmodum nec Rex habetur, qui omninò persuasus est se Regem esse. Multos persuasio decepit. Infinita fanaticorum hominum id docent exempla. 3

Nec *vita quantumuis improba*, certum argumentum est Obsessi hominis. Multos reperias, etiam in grauissimis criminibus, qui non magis, quàm qui inculpatè viuunt, Obsessi dicẽdi sunt: quamuis in hos summam; in illos nullam potestatem Dæmones habeant.

Sunt qui ex *feris, & agrestibus moribus* putant colligi posse Dęmones in humanis operib. latere. Verùm nec hi sunt sine errore. Quamuis enim 4

quan

quandoque in Obſeſſis inueniantur; non tamen quotieſcunque inueniuntur, produnt Obſeſſos. Quàm barbari,& agreſtes fuerunt mores Regum quorundam Turcarum?an idcirco à Dæmonibus obſeſſos fuiſſe dicemus?

6 Grauis quoque;atque *diuturnus ſomnus*; morbi prætereа *nulla medicorum arte curabiles*: *internorũ etiam viſcerum dolores*, certa hîc argumenta non ſunt. Alias illa, quàm in hominibus latentes Dæmones, poſſunt habere cauſas. Poſſunt viribus naturæ: poſſunt arte Maleficorum: poſſunt opera aſſiſtentium Dæmonum procurari.

7 Peſſima quorundam hominum eſt conſuetudo, vt *in ore ſemper Dæmonem habeãt*. Et fortè hos quis Obſeſſor dixerit;proptereà, quòd alicubi dicatur: *Ex abundantia cordis os loquitur*. Sed tamen quamuis haud procul à talibus Dæmones abſint (quemadmodum exemplo egregio alicubi docet B.Gregorius)non tamen neceſſe eſt Obſeſſosdicamus.Non omnes qui malè agunt, à Dæmonibus poſſidentur.

8 Similiter à Dæmonibus obſeſſi non ſunt, qui *relicto vero Deo, ſe totos,quanti quanti ſunt, Dæmonibus conſecrãt*:eorum mãdatis in omnibus,etiam fœdiſſimis & crudeliſſimis, rebus parent. Sagarum iſta & Maleficorum officia ſunt, quos inter Obſeſſos numerandos non eſſe,ſuperius demonſtratum eſt, Cap.19:

9 Reperiuntur,qui *nullo loco ſunt tuti*, vbique ſe moleſtãtes Spiritus,quandoq; etiam crudeliter in corpora ſæuientes, experiuntur: an fortè hi Obſeſſi dicendi ſunt?Non ſunt. Eſto non minus graues,imò grauiores etiam quãdoq;, quàm Obſeſſi patiantur

patiantur moleſtias? illæ tamen non ab inhabitantibus, ſed aſſiſtentibus Spiritibus afferuntur.

Et qui præſentis vitæ pertæſi *crudeles ſibi manus* 10
afferunt;& ſe vitæ huius vſura priuant, ad Obſeſſorum ordinem non neceſſariò pertinent.Si pertinerent,non illis ipſa,quam ſibi inferunt, mors vitio verteretur:non graues eius nomine in futura vita luerent pœnas: tribueretur mors Dæmonibus: nulla ipſorum hîc culpa eſſet. Iam verò & mors ipſis tribuitur:& grauiſſimos,meritò,in futura vita ſuſtinent cruciatus.

An, qui *inuocatorum à ſe Dæmonum præſentiam* 11
percupiunt;& ſibi, vt ab iiſdem abripiantur,imprecantur, *mox què abripiuntur*; ab ijs, à quibus abripiuntur,poſſidentur?Poſſent, haud dubium, tales Diaboli obſidere; veruntamen non ſemper obſident. Non opus eſt,vt corpora ingrediantur, ſi illa aliò debeant transferre: Sed nec ingredi deſiderare credendum eſt illa, quæ mox relinquere oportet.

Furia fortaſſis latentis in homine Dæmonis ar- 12
gumentum eſt?Eſt aliquando:ſed non ſemper,Furia non à Dæmonibus ſolùm excitatur: cauſas quandoque in homine habet naturales: quandoque etiam opera perditorum hominum, adlaborantibus Diabolis, procuratur: denique & herbarum quarundam fit virtute.

An *obliuio rerum cognitarum*? Dæmonum ope- 13
ra quandoque hæc affertur: verùm etiam extra homines exiſtentes Spiritus huius poſſunt eſſe autores.Sed & hæc cauſas quoque poteſt habere naturales.

14 Quid quòd nec *occultorum reuelatio* satis magnum hîc argumentum præbeat? Diuinatores occulta reuelant: sed tamen non à Dæmonibus possidentur omnes. Verùm de hoc aliàs, cap. 20.

15 Addo, quòd nec ipsa signa, quæ in Obsessis ijs reperiũtur, quorum Euangelica historia meminit, certa & sufficientia sint Obsessorum hominum argumenta. Fuerunt quidam illorum cæci: alij surdi: alij muti: quidam in se, quidam in alios fuerunt crudeles. Obsessorum illa videbantur opera: at Obsessorum non erant signa, nisi fortè omnes cæcos, mutos, & surdos: omnes item barbaros, & crudeles homines ad Obsessorum classem reuocare velimus.

CAPVT XXIII.

Quæ & qualis Occultorum Reuelatio prodat latentes in hominibus Dæmones.

1 POST hæc, vera signa, ex quibus, *Vtrum à Dæmonibus homines obsessi sunt*, deprehenditur, assignanda sunt, *Duplicia* autem hæc esse videntur. Alia enim sunt, quibus Spiritus *agere* videntur; alia quibus quippiã *pati*. Priora sunt, vel intellectus; vel corporis: Posteriora, vt plurimum rebus sacris extorquentur. Intellectus sunt Reuelatio occultorum, & Scientia linguarum: Corporis magnæ vires, grauiora tormenta, atque his similia. Sacræ res sunt, Euangelium S. Ioannis: Sanctorum Reliquiæ: Exorcismi: &c Discutiamus singula.

2 Primum locum obtinet *Occultorum Reuelatio*; quæ hominum, qui ea reuelant scientiam latent. Cùm enim hac à mente, siue Spiritu suggeri necesse

cesse; sit à priuato hominis spiritu non est: & si Deus, atque bonus Angelus huius causa non sunt; necesse omninò est à malo Spiritu ipsam proficisci.

Occulta hæc *duplicis sunt generis.* Quædam latent quidem ipsos, qui reuelant; sed tamen talia non sunt, vt nullo modo ab ijsdem possint cognosci: quædam sunt, quæ impossibile est humano ingenio, & viribus assequi. 3

Priora tribus temporum differentiis continentur. Nam aut præterita sunt; vt res gestæ: aut præsentia; quæ tamen ob locorum distantiam homines nequeunt scire: aut futura; quæ totum esse, quod habent, in suis causis habent. Posteriora sunt, quæ ex hominum pendent voluntate, & libero arbitrio. 4

In his omnib. Dæmones multa, quæ vel homines non cognoscunt; vel non possunt cognoscere, norunt optimè. Norunt res gestas ab orbe condito. Norunt, quæ modò in remotissimis à nobis regionibus geruntur; quamuis hic nobis sint præsentes. Norunt, quæ post plurima tempora euenient. 5

Norunt quoque plurima, quæ à voluntate & libero pendent arbitrio; & homines cognoscere, propemodum est impossibile. Et quid mirum? Cùm enim illa voluntatis nostræ sit conditio, vt affectus sequatur corporis; moueatur etiam obiectis bonis; & ad naturæ pondus se accommodet sæpe; non nouum est, si Dæmones quæ à voluntate pendent norint; cùm & hominum affectus probè cognoscant; & sciant, quæ menti obiecta sint, bona; & singulorum propensiones longa experientia obseruarint. 6

7 Occulta igitur hæc, si per homines reuelentur; hoc est, si referantur res gestæ: si manifestentur futura: si, quæ in remotissimis fiunt regionibus, significentur: si hominum studia & conatus occulti patefiant: omnino oportet dicamus Spiritus alicuius hîc operam adesse.

8 Veruntamen non necesse est *semper* à malis Spiritibus hæc perfici; aut ijs, qui in hominibus, per quos hæc reuelantur, suas sedes habent. Possunt hæc à bonis Spiritibus reuelari: possunt reuelari à malis; & quidem ijs, qui in hominibus nullum habent locum. Non minor, si non maior, est bonorum Angelorũ, quàm malorum hîc solertia, & sagacitas; non minor cognitio. Quidquid possunt mali; possunt boni. Et mali, quemadmodum nec boni, non ad vnam aliquam, qua hæc faciunt legem astricti sunt.

9 Prophetæ homines fuerunt, reuelârunt secreta; nunc præterita, nunc præsentia, nunc futura: qualiacunque tandem illa fuerunt; siue humanam cognitionẽ omnino excederent, siue humana cognitio ad illa pertingere potuerit, dictante Spiritu hæc reuelârunt? Quo verò? Nequam. Nequaquam *Spiritu sancto inspirati, locuti sunt Sancti Dei homines*, inquit D. Petrus.

10 Quando igitur *hæc prauos Spiritus produnt*? Quando nulla honesta, vt hæc reuelentur, subest causa: Quando etiam quæ reuelantur, nunc in Dei cedunt contumeliam, nunc in proximi iniuriam, quæ vt cauent diligenter boni Spiritus; ita studiosè quærunt Spiritus Nequam.

11 Quòd si interdum in hac Occultorum Reuelatione, Dei honorem, aut proximi commodũ quærere

rere videtur. Dęmones (vt exemplū puellę, quæ B. Paulū tanquā veri Dei, & salutis præconē proclamauit, insinuat) profectò non tā hæc illis proposita sunt: quàm vt specie boni illudant, & fallant.

A malis igitur Spiritibus hæc fient, si absit ratio honestatis: si ad Dei contumeliam, aut proximi iniuriam cedat Reuelatio. Veruntamen non mox necesse est ab *inhabitantibus* Spiritibus fieri. A familiaribus, quos habent quidam, hæc accipere possunt, & in homines spargere. 12

Quod verò ab inhabitantibus, & homines obsidentib. fiāt, ex *duobus* videtur rectè colligi. Primū est, si qui hæc reuelant, nullū cum Dęmonibus pactum habeant. Alterum, si in iisdē signa obseruata sint alia: quæ quòd à Dæmonibus obsideantur, insinuent. Talia plerunq; sunt interni cruciatus, vagi motus, proximis, & sibi allata detrimenta, &c. 13

Et certè hac ratione plurimi innotuerunt, quidam etiam iam aliis signis proditi de se certiora dederunt indicia, sed maximè illi; qui vel se non, nisi per Sanctos homines, eiiciendos dixerunt: vel Sanctorum hominū præsentiam ferre non potuerunt: de quibus tamen Obsessi nihil scire potuerunt. In horum genere fuit, qui Gordiani Imperatoris filiā obsidebat; & non, nisi per S. Triphonem, se eiiciendum affirmabat: de quo Metaphrastes 1. Februarij: Item ille, qui per Artemiam filiam Diocletiani Imperatoris, & per Iobiam filiam Saporis Imperatoris Persarum, vnum clamabat esse Cyriacum, cui cedere cogeretur, apud Surium in Vita eius, Tom. quarto: & Ille qui Romæ cedere noluit ad imperium S. Benedicti, sed ad Remigium Rhemensem Episcopum, quasi, appellauit; 14

cuius in Vita Remigij meminit Hincmarus: Ille etiam, cuius tyrannidem describit Marcellinus, cap. 20. in Vita S. Svviberti; qui cùm à Paganis vrgeretur, vt discederet; tum se discessurum affirmabat; quando Svvibertus, VVerdensis Episcopus, exitum imperaret: prætérea Ille, qui cùm Turonum ingrederetur S. Genouefa, per Obsessum cœpit clamare, gemino se incendio torqueri: de quo Surius, Tom. I. Denique Ille, qui Aredo, Sancto viro animam agente, per Obsessum clamare cœpit & dicere: *Currite ciues: exilite populi, exite obuiam Martyribus, Confessoribusque, qui ad exequium B. Aredij conueniunt.* de quo vide Turonensem, lib. 10. Franc. Histo. cap. 29.

Eadem Occultorum Reuelatio prodidit Spiritum Treuiris. de quo Gregorius Turonensis, lib. 8. Histor. cap. 13. & post eum Cæsar Baronius, Tom. 7. ann. Domini 588. Res sic se habet. Cùm Theodorum Massiliensem Episcopum (quem Guntheranus Rex captiuum adducere cupiebat) Treuiros venisse intellexisset, Magnericus Treuirorum Episcopus, ad Templum S. Maximini se contulit; pro fratris Episcopi libertate Deum precaturus. Et ecce, mox eidem ab oratione surgenti Dæmoniaca occurrit, hisce verbis aures eius diuerberans: *O scelesté, & inueterate dierum: pro inimico nostro Theodoro orationem ad Deum fundis? Nos quotidie laboramus, & quibus rationibus eum Gallia pellamus, solliciti sumus, & Tu eundem in Gallia seruare contendis?*

CAPVT XXIV.

SCientia etiam *peregrinorum Idiomatum*, & *linguarum notitia* latentes in hominibus Spiritus produnt. Et meritò Res clara erit, si tria constituantur. *Primum* est, fieri naturaliter non posse; vt quam quis ignorat, vtatur lingua, aut idiomate. Alterum, Nullum idioma esse, quod ignorent, aut mox scire non valeant Dæmones. Tertiũ, Omnem actionem, quæ in hominibus obseruatur, causam aliquam, à qua fiat, habere. 1

De *primo* nulla controuersia est. Communis hîc omnium est sensus & consensus. Hunc confirmat magnus, quem in addiscendis linguis suscipimus, labor: Vt taceatur inter beneficia, quæ singulari Dei munere Apostolis olim collata sunt, numerari donum linguarum. 2

Sic nec dubium est *idiomata omnia nosse Dæmones*. Discant illa homines consuetudine eorum, cum quibus viuunt: quid ni igitur Dæmones discerent, qui semper inter homines versantur? obseruant quæ loquuntur? notant, quæ agunt? 3

Certissimum quoque est, *omnem: quæ in hominibus deprehenditur, actionem causam aliquam habere.* Cùm enim actio affectus & opus sit agentis: agens autem in numero causarum constituatur, fieri nequit, vt aliqua, cuius nulla causa dari possit, detur actio. 4

Ab aliquo igitur est sermo peregrinus in hominibus, qui illum sonant. At à quo? Omnino à spiritu siue mente. Quid ita? quia sermo omnis, eius quod in mẽte, siue spiritu latet, nũtius est: Quaprop- 5

ter prorsus necessarium est, vt, sicut fumus ignem, ita mentem prodat & spiritum: sermo.

6 A quo verò spiritu erit? profectò non ab humano. Homo non est, qui peregrinum format sermonem. Quod non didicit, non loquitur homo: Peregrinum sermonem non didicit, Peregrinum ergo sermonem non loquitur. Hoc superiùs constitutum fuit.

7 A Spiritu igitur *externo* est? Omnino est, & quidem Angelo, vel bono, vel malo. Angeli, vt cætera hominis membra; ita possunt impellere linguam, ita partes omnes, quæ ad vocem formandam sunt necessariæ.

8 Verùm quemadmodum superiùs, Cap. 23. demonstratum est; ex fine bonos & malos Spiritus deprehendi, & distingui in Occultorum Reuelatione; ita hîc finis est, qui loquentes peregrina lingua in hominibus Spiritus prodit.

9 Loquebantur olim variis linguis Apostoli: sed diuino Spiritu instructi. quia sic Christi regnum propagandum erat, & amplificandum: sic Gentes ad Christi fidem conuertendæ. Non hoc propositum est, in Obsessis, malis Spiritibus, propriã gloriam, cum Dei iniuria, & hominum interitu quærunt versipelles.

10 Est & hîc discrimen. Non poterant vlla externa vi cogi Apostoli, vt variis linguis loquerentur: Cogi possunt, & coguntur haud rarò, ab Exorcistis, Obsessi, seu potius latentes in ipsis Dæmones, vt etiam inuiti loquantur.

11 Sed & Apostoli linguas, quibus loquebantur, reuera norunt: intelligebant etiam significationes vocum. Loquuntur varijs linguis Dæmoniaci

niaci; ſed nec linguas norunt; nec, quid vocibus ſignificetur, intelligunt.

Hoc ſigno noſtris temporibus ſæpius Dæmones deprehendũtur. Deprehenſus eſt eodem olim ille; qui Canditatum quendam Conſtantij Imperatoris poſſedit. quamuis enim Candidatus Francam tantùm, & Latinam noſſet: tamen B. Hilarioni Syro, quo ipſum rogabat, ſermone reſpondebat: & quidem ita perfecto, teſte Hieronymo, vt nõ ſtridor, non aſpiratio, non idioma aliquod Palæſtini deeſſet eloquij. Hiero. in Vita Hilarionis. Sic deprehenſus & ille, qui in muliere Mediolanenſi, ad S. Bernardum adducta, latebat, quæ nunc Italica, nunc Ibera lingua loquebatur. Vide c.4. li.2. Vitæ S. Bernardi. Et Noberto Præmonſtratenſi apud Ningellam verbum Dei prædicante, & puellam Dæmoniacam coram adductam exorcizãte: Dæmon, irridens, Cantica Canticorum à principio vſque ad finem per os puellæ edidit: & ad verbum, in Romana: deinde in Teutonica lingua interpretatus eſt. Ita Sigebertus circa annũ Domini 1122. 12

Quocirca audiendus non eſt Leuinus Lemnius: qui lib.2. cap.2. de Occultis naturæ, docet Melancholicos & phreneticos ex frequentiſſima humorum ebullitione, & vehementi ſpirituum exagitatione poſſe variis linguis loqui: quamuis ante earum nullam norint. Quomodo, quæſo, in ore eſt, quod non fuit in mente? Et in mente quomodo erit, quod non aliquando fuit in ſenſu? 13

Ad hoc Idiomatum ſignum referuntur, quæ cũ ipſo magnam habent affinitatem. Primum eſt, *Scientia legendi*, nullo ſtudio comparata. Quemadmodum Linguarum cognitio ſine ſtudio non ha- 14

betur;ita nec legendi Scientia:quocirca vt illa,ita quoque hæc inhabitantes Dæmones prodit.

15 Alterum eſt, ſine ſtudio atque labore parta, *Scientia ſcribendi.* Eadem huius, atque præcedentium duorum ratio eſt; quocirca non errant, qui hinc Obſeſſos homines definiunt.

16 Tertium eſt, *Cognitio rerum naturalium,* nec propria inuentione comparata; nec ab vllo magiſtro accepta. Sicut peritia linguarum:ita Scientia rerũ naturalium, operam noſtram, ſtudium atque diligentiam requirit: quæ ſi deſint, non ſine ratione ipſa Dæmones authores habere putatur.

17 Quartum eſt, *Peritia cantandi* in eo, qui cãtum non addidicit. Cum hac fortè non malè coniunxerim *Arithmeticam:* cùm magnam inter ſe coniunctionem habeant. Neutra hæc hominibus cõgenita eſt, qua propter ſi in hominibus inueniantur, nullo præcedente ſtudio: & nec Deum, nec bonos Angelos authores habeant; opera latentiũ in hominibus malorũ Spirituũ æſtimari poſſent.

CAP. XXV.

De ſex generibus corporalium ſignorum, quæ quamuis non omnino prodant latentes in hominibus Spiritus: magnas tamen ſuſpiciones generant.

1 IN hominum *corporibus etiam ſigna quædam ſunt,* ex quibus latentes Spiritus deprehenduntur. Quanquam enim priora illa Spiritibus magis propria ſint:in corporibus tamen aliquãdo quædam efficiunt, quæ vix alios, quàm Dæmones, authores habere poſſunt.

In

In his primum eſt, *barbaræ & incondita voces:* 2
clamores item,& vlulatus prorſus belluini. Quẽadmodum enim,quos certò Obſeſſos eſſe ſcimus, has voces,clamores & vlulatus ſcimus edidiſſe:ita ex his in ſuſpicionem latentium Dæmonum non ſine ratione venimus. Sic ex latratu deprehẽſi ſunt vtriuſque ſexus multi eſſe Obſeſſi in Alexandria: quorum meminit Sigebertus circa annum Domini 517.ſui Chron.

Alterum eſſe poteſt *horribilis & truculentus vultus,*quem qui de Dæmonio ſuſpecti ſunt, referũt. 3
Quales enim ipſi ſunt Dæmones:tales formas plerũque affingunt.Quocirca cùm truces ſint & crudeles:vultum humanum ita interdum deformant, vt ſummum intuentibus horrorem incutiat.Talis vultus prodidit Dæmonem,latentem in muliere, cuius Capite 46.mentionem faciemus: & quem ſanctiſſimus Bernardus eiecit. Siquidem ita miſeræ vultum deformabat, vt monſtro, non homini eſſet ſimilis. Huc referrem os ſpumans, & ſtridorem dentium,quæ Spiritum prodiderunt,à S.Laurentio Iuſtiniano, Venetorum Patriarcha, profligatum,de quo Bernardus Iuſtinianus, in Laurentij Iuſtiniani Vita,cap.8.

Sit tertium,*membrorum,*vt ita dicam *ſtupor quidam & functionum ferè omnium vitalium priuatio,* 4
atque perpetua quædam q.ſomnolentia. Quẽadmodũ aliquando ſe furia, atque nimia corporis agitatione;ita interdum hac contraria tarditate, & ſtupore Spiritus manifeſtant.Et muti ferè atque ſurdi ſunt Spiritus,qui hoc ſigno deprehenduntur. Potuit & ille deprehendi, qui puellam quandam templo prohibebat,de quo Theſ.5.cap.ſequentis.

Ad

Ad hæc accedit *summa inquietudo*, qualis eorum est, qui vno aliquo loco nequeunt consistere: & solitudines quærunt: & desertis locis delectantur. Neque enim pauci, etiam nostris temporibus, inueniuntur, quos his modis Dæmones exercent. Exercuerunt autem olim illos, quorum Euangelista Matthæus, cap. octauo, meminit, qui sæui nimis vias obsidebant, transeuntibus molesti erant.

6 Potest his quintum addi: *vires*, scilicet in *corpore humano non humana*. Tales sunt eorũ, qui quasuis lacerant vestes: vincula disrumpunt, frangunt catenas, onera item ad quæ hominum robur non sufficit, gestant. Vix hæc minorem, quàm quæ superioribus Capitibus allata sunt, obsessi hominis fidem faciunt.

Ad has vires refero agilitatem, & currendi pernicitatem, humanas vires superantem. Talis indicauit Spiritum mulieris cuiusdam Mediolanensis vetulæ; quæ ad S. Bernardum adducta, scamnum, in quo ille sedebat transilijt, addidit quoque se quoscunque equos cursu æquare posse, eorúmque dorsa sine adminiculo transilire. Vide c. quarto, lib. 2. Vitæ Bernardi.

Referó & robur illius, qui à Nicetio Treuirensi Episcopo iussus ex templo extrahi, columnam ita validè apprehendit, vt loco moueri non potuerit, etiam à decem viris. Historiam vide cap. 32. Thesi vltima.

Refero voracitatem illius, cuius in Historia Sãctorum Patrum, Sect. XIII. meminit Theodoretus, qui quamuis in die triginta gallinas comederet, *appetitionem tamen*, vt ipse loquitur, *non poterat extinguere satietate*, & post à S. Macedonio aqua

benedi

benedicta curatus, parua aliqua gallinæ particula, fuit contentus. Tanta, si non maior fuit voracitas, cuius Palladius mentionem facit in Vita Abbatis Macarij, Sect. 17. qui trium modiorum panes comedere solebat, & eosdem mox eructans resoluebat in vaporem: sæpe etiam, si panes deessent, comedebat sua excrementa, & lotium bibebat, &c.

Denique *persecutiones, cruciatus atque tormenta*, 7
quæ quidam patiuntur magnum hic argumentum faciunt, vt si, verbi causa, nunc in ignem deiiciantur homines; nunc in aquam: nunc ex alto loco agantur præcipites: nunc se cultris lacerent, nunc laqueo atque aliis rationibus vitam sibi adimere conentur. Huius generis Obsessum sacra Scriptura proponit, Marci 9.

Hæc atque his similia signa à Dæmonibus *excitari posse* dubium non est: Paret illis ad nutum, vt 8
in scholis loquimur, materia corporalis, cùm igitur in materia corporali hæc fiant omnia: opera Dæmonum fieri non temerè creditur.

Veruntamen omnino *certa*, & *indubitata hæc* 6
signa non sunt. Quoniam non Dæmones tantùm, verùm etiam, præter Dæmones, alios authores & causas habere possunt: quemadmodum de plerisque Cap. vigesimo secundo demonstratum est: & sequentibus aliquot exemplis docemus in signis, quorum Thesi 6 & 7. mentionem fecimus.

In Maximino Imperatore, qui Alexandro Mamææ filio successit, tantum virium fuit, vt equum pugno percussum, nudaret dentibus: & maiusculas arbores diuideret manibus. C. Iunius tanti fuit roboris, vt carpenta vna manu comprehensa, obnixus contineret, iumentis contra nitentibus.

Celeri

Celeritatis summæ fuit puer nouem annorum, Romæ, Coss. Fonterio & Vipsano; quoniam à meridie ad vesperam, perpetuo cursu, conficiebat octoginta millia passuum. Sic Romæ sub Cæsaribus inter spectacula populo exhibita productus est, qui per aduersum parietem felis modo reptãdo scanderet. Hi quamuis magnarum virium: summi roboris, & celeritatis atque agilitatis stupẽdæ fuerint: non tamen pro Obsessis habiti sunt.

Nec habiti sunt, qui ob edacitatem atque ingluuiem celebres facti sunt; scilicet, supradictus Maximinus Imperator, qui quadraginta libras carnis vno die esitabat (alij 60. scribunt) potabátque vini amphoram, adeò vbertim sudante corpore, vt calice sudor colligeretur; impleueritque vno die collectus sudor tres sextarios. Hæc Sabellicus Tom. 4. Exemplorum libro 2. cap. 9. & 10. Sic truculentus vultus & facies diabolica nõ semper obsidentem Dæmonem indicat, vt 3. Thesis docet: vehementi imaginatione matris concipientis quis eundem potest habere, aliáve de causa. Quidam Buscoducensis (teste VVairo, de Incantationibus, lib. 1. cap. 12.) nondum deposita Cacodæmonis persona, quam in fabula paulo ante adumbrauerat, vxorem suam cognouit, & illa grauida facta, talem postea partum edidit, qualem ipsa maritum personatum conspexerat.

Narrat Petrus Mess. part. 2. variarum lectionum, cap. 7. de Cippo quodam Rege, quòd inter dormiendum è fronte nata sint illi cornua; cùm commissos interdiu tauros, somnians altius animo agitasset. Similia de aliis signis dici possunt,

quocir

quocirca id dictum. *Certa atque omninò indubitata hæc signa esse.*

Si tamen non ex infirmitate,aliáve causa naturali;aut tristitia aliqua,profecta esse constaret; nec hominum quorundam nocendi libidine allata: multa quoque ex iis concurrerent:denique accederent illorum pleraque,quorum Capitibus præcedentibus mentio facta est, haud leue argumentum subministrabunt. 10

CAPVT XXVI.

De signis,quæ ad Rerum Sacrarum vsum in Dæmoniacis obseruantur,& latentes in ipsis Spiritus produnt.

PRæter signa, quæ Dæmonum quasi *actiones* sunt,de quibus hactenus,alia inueniuntur,quæ ipsos ex eo produnt,quòd ad verba quædam prolata,aut res aliquas adhibitas *pati* videantur:& ij, qui Obsessi sunt,trepident,concutiantur, in voces prorumpant, & omnino sibi vim inferri, magnis argumentis demonstrent. 1

Ad hæc signa elicienda, quamuis sint, qui res quasdam profanas valere velint;nos tamen *Sacras* vtiliùs & rectiùs adhiberi credimus : de quibus etiam hoc Capite. 2

Sacrarum autem rerum hic duplex est vsus. Nunc Obsessi quædam iubentur proferre: nunc quædam ipsis silentibus adhibentur. Prioris generis sunt Inuocatio diuini nominis, aut alicuius Sãctorum Dei: Nominis Iesu prolatio : Psalmi,aut alicuius piç orationis recitatio.Si enim hęc facere recusent,de Dęmonio,nõ sine causa suspecti sunt; 3

Poste

Posterioris generis sunt, si concutiantur, terreantur, impatientes fiant, blasphement, postquam Sanctorum ipsis adhibitæ Reliquiæ: aut admotæ cereæ imagines, quas Agnus Dei dicimus: aut Crux fröti fuerit impressa: aut Aqua lustrali aspersi: aut sanctissimum Christi corpus, in Eucharistiæ Sacramento, exhibitum: aut etiam in aurem ipsorum, peregrina, quam non norunt, lingua, insusurratum fuerit illud: *Deũ, qui te genuit, dereliquisti: & oblitus es Domini Creatoris tui:* Denique, si exorcismos intentatos, vel non ferant, vel impatienter ferant.

4 His & similibus signis Dæmones prodi dubium nullum est. Exemplum huius in vita S. Bernardi legitur, lib. 2. cap. 3. apud Surium, Tom. 4. fol. 800. Adducebat Pater filium, puerum adhuc, ad S. Virum, significans grauiter ipsum torqueri, quotiescunque vel Ecclesiam ingrederetur: vel Aqua consecrata aspergeretur: vel Cruce signaretur: vel Euangelium audire compelleretur: vel diuinis cogeretur adesse Sacramentis. Astabat tum fortè viro Sancto F. Gerardus: Hic volens experiri eius, quod à Patre dicebatur, veritatem: occultè obsessum filium, in dorso, signo Crucis signat. Quid verò? Mox puer infremuit; & latens Dæmon proditus est.

5 Idem confirmat, quod refertur de Hugone Linconiensi Episcopo, in eius Vita, apud Surium, Tomo 6. videlicet, quod ex Obsesso Spiritum eiecerit, recitando initium Euangelij sancti Ioannis.

Pro hac re exemplum aliud suppeditat B. Cyprianus, Sermone de Lapsis, quod ipsius verbis hic adscri

adſcribimus. Præſente,ac teſte me,inquit,accipite, quid euenerit. Parentes fortè fugientes *(perſecutionem intellige)* dum trepidi minus conſulunt,ſub nutricis alimento paruulam filiam reliquerunt. Relictam nutrix ad Magiſtrum detulit. Illic ei ad Idolum, quo populus confluebat(quòd carnem necdum edere poſſet per ætatem) panem mero mixtum(quod tamē & ipſum de immolatione pereūtium ſuperat)tradiderunt. Recepit filiam poſtmodum mater:ſed facinus puella commiſſum tam loqui & indicare non potuit: quàm nec intelligere priùs potuit,nec arcere Ignoratione igitur obreptum eſt,vt ſacrificantibus nobis eam ſecum mater inferret. Sed enim puella mixta cum Sanctis,precis noſtræ & orationis impatiens;nunc ploratu cōcuti,nunc mentis æſtu fluctu abunda iactari, velut torrente cogente,quib.poterat indicijs, conſcientiam facti in ſimplicib.adhuc annis rudis anima fatebatur. Vbi verò ſolemnibus adimpletis,calicem diaconus offerre præſentibus cœpit, & accipientibus cæteris locus eius aduenit,faciem ſuam paruula inſtinctu diuinæ majeſtatis auertere, os labijs obturantibus premere, calicem recuſare: Perſtitit tamen Diaconus,& reluctanti licet, de ſacramento Calicis infudit: Tunc ſequitur ſingultus & vomitus, In corpore & ore violato, Euchariſtia permanere non potuit. Hactenus Cyprianus. Lege item Bedam lib. 3.cap. 11.Hiſtor.

Ad hoc genus rerum Sacrarum refero *contactum ſanctorum hominum.* Talis fuit S. Germani,Epiſc. Pariſienſis;ad quem adducta puella,de qua, vtrum Obſeſſa eſſet,dubitabatur. (Obſeſſā eſſe,erat ſuſpitio : Propterea quòd templum ingredi non 5

valeret) nam adductæ ad se vbi manum imposuit: confestim latens Spiritus se prodidit. ita Fortunatus, Pictauorum Episc. in Vita ipsius. Refero prçterea sanctorum hominum præsentiam, pro quo vide cap. 39. præsentis Disputat.

6 Sed & his atque similibus signis Dæmones prodi constabit, si doctum fuerit. *Hæc ipsis inuisa & molesta esse:* & præterea. *Non posse fieri, vt aut exhorrescat Christianus homo. vbi hæc adhibentur; aut difficilem se præbeat,* si vt ipsis religiosè vtatur; vel orationes quasdam recitet, imperatur.

7 Et quidem Dæmones illa non ferre certum est. Neque enim solum trepidant ad has machinas ipsis admotas; verùm etiam (quod inuiti admodum faciunt) quandoque sedes suas relinquunt, & se grauiter torqueri, haud obscuris argumētis significant. Pulchrum huius exemplum refert Rupertus Tuitiensis, in Vita S. Heberti, Coloniensis Episcopi. Accidit Dæmoniacum quendam per varia Sanctorum loca, recuperandæ pristinæ incolumitatis causa circumduci: sed frustra. Tandem ad S. Herebertum venitur. Hic eum iubet adesse supplicationi, quæ in palmarum Domini solemni ritu apud Catholicos, peragitur. In hac eum Antiphona de Christi triumpho contra Diabolum cantatur, Dçmoniacus clamare atque vociferari. Iubet Antiphonam repeti Antistes; sed repetitam non ferens Spiritus, obsessum reliquit hominem. Verùm de hoc argumento cap. 44: & sequentibus.

8 Vt verò homines horreant, quis credat? Horrrebit forsitan Christianus homo, si Psalmum Miserere; vel dicat; vel dici audiat? Si orationem recitet Dominicam, vel quamcunque aliam? piam tamen?

Si

Si videat aut tangat ſanctorum Reliquias? Si ipſo præſente legantur Exorciſmi? Si Diabolo obiiciatur, quod Deum creatorem ſuum reliquerit?

Reperiantur hoc tempore tam de ploratæ ſalutis Mortales, vt ex iam dictis quædam ferrè nolint, putentque eſſe ſuperſtitioſa; quis tam eſt perditus, vt non ferat Dæmonib. improperari, quod *Deum creatorem ſuum reliquerunt?* Cùm igitur ad hanc orationem exhorreſcant Obſeſſi: cùm hanc adhibentes mendacij arguant; quis dubitabit, quin trepidatio, &c, quæ mox audiuntur, blaſphemiæ, latentes Dæmones prodant? 9

Non leue dixerim hoc ab his *Signis* petitum argumentum. forſitan etiam tale, quod cùm quibuſuis alijs conferri comparariúe valeat. In alijs enim qui Dæmones ſunt, qui agunt: poſſunt illa, quæ in corporibus fiunt, dici non ab inhabitantibus, ſed aſſiſtentib. Spiritibus fieri: hîc quia patiuntur; omnino in ipſis corporibus reſidere dici videtur debere, in quibus, quòd patiantur, ſignis quibuſdam demonſtrant. 10

Porrò, quemadmodum ſigna hæc Dæmones produnt, ita Dæmonum non hominum, in quib. ipſa notantur & obſeruantur, ſunt opera. Dæmones ſunt, qui in hos tremores & trepidationes excitant. Dæmones, qui vociferantur, & vlulatus edũt. Dæmones, qui in aurem inſuſurrantes ſacra verba, mendacij arguunt. Obſeſſi nihil hîc, niſi membra, ſua, inuiti, & quandoque ignorantes, accommodant. Et hactenus de Signis. 11

Et hactenus quidem de his ſignis, ex quibus, vt plurimùm Dęmones deprehenduntur. Non negauerim interim Sanctis quibuſdã hominib. aliunde 12

obsidentes Dæmones innotescere: & imprimis *diuina reuelatione*. De S. Parthenio refert Metaphrastes 7. Februarij, quod cùm quidam ipsum transeundo salutasset, salutantem non resalutarit, idcirco, quòd in eodem occultum cognosceret latere Spiritum. Quare alia, nisi *diuinitus sibi facta reuelatione?* Sic rogatus aliquando Theodorus Archimandrita, vt Principis cuiusdam filiam, quæ 28. annis ex graui morbo decumbebat, iuuaret, malum primùm dixit (diuinitus scilicet institutus) à latente cacodæmone allatum: deinde sanitatem profligato Spiritu restituit. Testis huius est Georgius presbyter in eius Vita apud Surium Tom. 2. Forsitan & sanctissimus Paulus hac ratione agnouit Spiritum, in puella, cuius B. Lucas meminit, Neque enim sola confessio eius, qua Apostolum Apostolique socium, *Dei seruos: qui viam salutis annuntiarent*, confitebatur, sufficiens signum Spiritus obsidentis esse potuit: & Apostolum potuit latere, quòd eadem *quæstum ma. num suis dominis diuinando fecerit*. Lege cap. 16. Actuum Apostolorum.

CAPVT XXVII.

De Obsessorum hominum misera conditione, ob mala, quæ Dæmones partim corporibus, partim animabus afferunt.

1 Miseros esse homines, qui à Spiritibus Nequam obsidentur, dubium non est. *Vnde* miseria hæc sit, siue accidat, inquirendum est. In priori enim omnes consentiunt, qui vel sciunt, quid sit homines

mines esse obsessos; vel aliquando Obsessos viderunt. Quis vnquam fuit, qui Obsessis non condoluit? ipsorum non misertus? Hinc non immeritò Dominus cuidam, quem à legione immundorum Spirituum liberauerat, præcepit, vt ad suos reuersus *narraret, quanta ipsi Deus fecisset*, quando à miseria, quam Spiritus Nequam afferebant, absoluit, Lucæ 8.

Miseria vero ex *duorum altero* semper est: *Ex malis*, quæ hominibus afferuntur: *bonis*, quibus priuantur. Vbi vel nullum affertur malum: vel nullius boni iactura fit quamuis sibi *miseri* quidam videantur, reuera tamen *miseri* non sunt. 2

Nunc quoniam *reuera miseri* sunt Dæmoniaci, videndum est, vtrum vel mala patiantur, vel bonorum faciant iacturam, vel simul cum bonorum iactura, aduersa & mala sustineant. 3

Nec opus multis. *Mala* Obsessis afferri certum est *Bonis* ipsos priuari certum est: duobus igitur nominibus sunt *miseri*. 4

Verùm, quoniam & *malum* multiplex est: & *bonorum* varia sunt genera: quot & quibus *bonis* miseros homines priuant Dæmones? Quot etiam, & quæ *mala* sunt, quæ adportant? Hoc secundũ priùs discutiamus: postea alterum persequemur. 5

Mala igitur vel corporum sunt, vel animarum. quæ & quanta Dæmones corporibus afferant, superiùs demonstratum est Capite sexto. dicamus igitur, quibus rebus incommodent *animabus*: siue quæ ipsis mala inferant. 6

Et quidam duplicia afferri fortassis dixerint, qui mores atq; studia Obsessorũ diligenter expendent. Vnum, erit internus animi dolor: qui ex tanta, 7

quan tam Obſeſſi perpetiuntur, miſeriā inpercipitur alterum diuina offenſa, quam peccando Obſeſſi videntur incurrere.

8 Ita forſitan quidam. Sed tamen, *vtrunque* hoc malum Obſeſſis Dæmones non afferunt. Eſto cauſa ſint doloris, & triſtitiæ, quam non paruam, ex tanta ſua miſeria homines percipiunt: ſed tamen *diuinam offenſam hominibus conciliant*. propterea, quod hominibus, vt peccent, cauſa non ſint: nec hominibus peccatum vllo modo poſſit aſcribi, quod in ipſis reſidentes operantur Dæmones.

9 Non negamus hoc loco, plurima peccata per Obſeſſos committi. Nunquid audimus blaſphemias? detractiones? conuitia? calumnias? Nunquid videmus mortem aliquibus interdum afferri? vulnera infligi? An forte hæc non peccata? Vtique Diuinam quoque hæc iram prouocant: ſed quamuis per Obſeſſos: non tamen ab Obſeſſis committũtur.

10 Hæc omnia Dæmonum ſunt opera. Quapropter non miſeris Obſeſſis: ſed infelicibus Dæmonibus tribuenda, quemadmodum alias tribuimus iiſdem Reuelationem occultorum, Sermonem ignotum, Linguam peregrinam, Membrorum tremorem, atque his ſimilia.

11 Vnum eſt, quod Obſeſſorum dicere poſſumus, quod, ſcilicet, ipſorum membris atque corporibus Nequam Spiritus vtantur: lingua ad formandam vocem: ore ad euomendas blaſphemias: manu ad mortem & vulnera afferenda; &c.

12 Sed tamen, nec tum ita membris hominum illi, quemadmodum iiſdem ipſi homines vtuntur. Dum ſuis vtuntur homines, actiones verè mẽbris poſſunt tribui. ipſi illa ad agẽdum mouent: & verè mem-

membra agunt. Dum ijs in Obsessis vtuntur Spiritus, nec propriè ijs operationes possunt tribui: nec verè ipsa sunt, quæ agunt membra: sed aguntur potius,& impelluntur ab inhabitantibus Dæmonibus.

Hæc causa est,vt *peccatum hominum non sit*,quodcunque tandem hîc committitur: sed nec hominibus vitio vertatur, aut dedecori,qualecunq; etiam flagitium committitur:quemadmodum vitio non datur securi, quod illa latro ad homines trucidandos vtatur. 13

Hæc causa est, vt *ad resarcienda damna non teneantur Obsessi*:si quæ per illos allata sunt.Sicuti nō ipsi sunt qui peccant: ita nec ipsi damna afferunt, aut corporibus, aut fortunis. Quod si qui ad damnorū restitutionē,enquę per Obsessos afferūtur:illi tenentur,ad quos Obsessorum cura,quouis modo, spectabit; & quorum negligentia (quam cauere poterant, & debebant)damna allata sunt. 14

Hæc deniq; causa est,cur *de Obsessis supplicia non sumantur*, quamuis maxima per ipsos committantur flagitia. An fortè iusta sunt ibi supplicia, vbi nulla delicta?Si pro quantitate delictorum quantitas debet esse suppliciorum; nulla erant supplicia,vbi nulla(quòd hîc accidit)sunt delicta. 15

Porrò quamuis à peccatis Obsessos liberemus non liberamus tamen ab *omnibus*. Quædam sunt, quæ ipsi committunt,à quibus non minus, quàm non Obsessi,sunt excusandi. Talia sunt, quæ & per ipsos, & ab ipsis fiunt, & propria ipsorum voluntate perpetrantur. 16

Neque enim semper molesti sunt Obsessis Dę- 17

mones. Quandoque sibi relinquũtur, & molestias nullas patiuntur. Tunc quemadmodum possunt apud Deum mereri bene, ita & diuinam iram proprijs peccatis prouocare possunt.

18 Ex auctore igitur operum peccata Dæmonum & Obsessorum distinguenda sunt. Si Dæmones habent auctores, Dæmonum sunt: non hominum peccata. At hominum sunt, non Dæmonum, quorum ipsi homines causa existunt.

19 Errant igitur plurimùm, qui quæcunque ab Obsessis hominibus flagitia fieri conspiciunt, illa mox ipsis Obsessis tribuunt, hincqúe Obsessorum miseriam metiuntur. Quàm esset misera ipsorum cõditio, si quæcunque per Obsessos fiunt, ipsorum culpa fiunt? Quomodo Deum à peccato excusabimus, qui iustissimas ob causas Mortales huic miseriæ, vt à Dæmonibus possideantur, sæpè subiicit. Et sancti quidam viri, Deoqúe charissimi inueniuntur, qui Dæmonum carnificinam, in suorum peccatorum vindictam, à Deo postularunt: an fortè etiam postularunt, vt Deum peccatis offenderẽt & hæc illis pro peccatorum expiatione exercitatio & vexatio tribueretur; quam sine Dei grauissima offensa sustinere non esset possibile?

20 Errant quoque, qui omnia, quæ per Obsessos fiunt Dæmonibus obsidentibus tribuunt, omnibus censent veniam dandam. Non omnia Dæmonibus tribuenda. Non omnibus venia danda. Pleraque contriti cordis significatione, sacramentali confessione, dignisque pœnitentiæ fructibus sunt expianda.

21 Errant, qui culpas ipsas partiuntur, partimque censent Dæmonibus, partim Obsessis tribuendas.

das. Quamuis fortè in aliquibus partitio hæc locum habere possit: nō tamen habet in omnibus. Quædam totæ Dæmonibus sunt tribuendę: quædam Obsessis totæ.

Dictis addendum est, quod quamuis peccatorum Dęmones in Obsessis hominibus causa non sint, nec vllam per se culpam ipsis affricent, ad peccata tamen multum eosdem possint promouere, & impellere. Nec mirum. Si possunt, quos non possident, quidni poterunt, quos possident? 22

Quot verò impellunt ex iis, quos non possident? Id Christi satis supérque docet oratio; dum *Principes huius mūdi* ipsos vocat. Docet oratio B. Pauli, qui & *Principes vocat potestates aëris*, & operari dicit, *in filios diffidentiæ*. Docet sanctiss. Augustinus, qui appellat *cupiditatum Principes, quibus concupiscitur omne, quod transit*. De agone Christ. cap. 1. 23 Ioan. 12. Ephes. 2.

Et ad quot, quámque diuersa impellunt peccata? Excitant in aliis odium fraternum quoniam, vt Apostolus loquitur: *qui odit fratrem suum, homicida est: & diabolus homicida fuit ab initio*. In aliis studium mētiendi: hinc Diabolus *mendax* dicitur à Domino, *& pater eius*. In aliis libidinem: ob quam causam ab eodem Domino dicitur, *Spiritus immundus*. In aliis superbiam: hinc Dæmon dicitur, *Rex super omnes filios superbiæ*. In aliis auaritiā propter quod de Iuda auaro dicitur; *vnus ex vobis Diabolus est*. In aliis iracundiam: vt ob id optimè admonuerit Apostolus curandum, ne *sol occidat super iracūdiam, ne sit locus datus Diabolo*. In aliis dolum & deceptionem, vt Apostolus indicat, cùm *Elymam Magum* vocat *filium Diaboli*. 24 1. Ioan. 3. Ioan. 8. Luc. 11. Iob 41. Ioan. 6. Ephes. 4. Act. 13.

25 Hæc possunt in non Obsessos Spiritus. Poterunt eadem in miseros Obsessos. Non minor est in hos, vt diximus, quàm in non Obsessos, ipsorũ potestas. Quid, quod in hos plus posse videri debeant? tum quia à pluribus & maioribus bonis possessos à se, impedire valent: tum etiam, quia in vires illas, quas peccando voluntas sequitur, maiores possunt facere impressiones.

26 Vtroque enim modo ad peccatum calcar addi, dubium nullum est. Priori quidem, quia virtutum officia haud parum impediunt peccata: quapropter dum in his homines impediuntur, ad vitia quasi incitantur. Posteriori verò, quia arduum est, & difficile volũtati, vt aliã ingrediatur viam, quàm ad quam apparentis boni specie, aut appetitus atque affectuum impulsu inuitatur.

27 Iam verò dictis rationib. in Obsessos plurimũ possunt Dæmones. Possunt in virtuũ studio impedire. possunt in illas facultates, ad quas se voluntas accommodat, magnos impetus facere. Prius illud sequẽti capite demonstrabitur: posterius intelligit, qui eas meminerit Dæmonum esse vires, & specie apparentis boni possint facultates, quas *Cognoscitiuas* dicimus, dementare; & mirabiles in corpore atque appetitus facultatibus motus ciere.

28 *Tribus* igitur *modis* ad peccata Obsessos promouebunt Dæmones. Vno indirectè; duobus directè. Indirectè, dum à bonis vel auocant, vel impediunt. Directè, primò, dum specie fallacis boni inuitant: deinde dum, vt voluntatem ad peccandum inclinent, potentias inferiores appetitiuas, & prauos in homine motus in subsidiũ assumũt.

Sed

Sed tamen ita promouent, vt ſuam voluntati 29
libertatem nunquam demant: nullam etiam eidem neceſſitatem imponãt. Valeant viribus Impoſtores quàm maximis;tantis non valent,vt hominũ voluntates,quò delectat,poſſint impellere.

Et quamuis maximas ex omni parte machinas adhibeant:plena tamen eſt libertas volũtatis: non ea tantum ratione,quod cogi non poſſit:ſed etiam,quod conatibus Dæmonum valeat nõ aſſentiri:valeat ſe opponere: valeat ſuperior eſſe: valeat contraria virtutum ſtudia exercere.

Hinc ſequitur ex hac Dæmonum vexatione 30
Dæmoniacos poſſe quæſtum facere. Quomodo vero?ſi in potentibus Dæmonum conatibus reſiſtant;&dum ad peccata vrgentur,in peccata non conſentiant.Hic,vt difficilior victoria;ita ſpecioſior triumphus,& merces copioſior. Atque hoc de *malis*,quæ per Spiritus Nequam Obſeſſis hominibus afferuntur,dictum ſit. Nunc quibus *bonis* per eoſdem priuantur,videamus.

CAPVT XXVIII.

De Obſeſſorum miſera conditione,ob bona,quibus per Dæmones priuantur.

QVamuis *bonorũ* genera multa ſunt, de qui- 1
bus tamen præſentis Capitis inquiſitio eſt, ad duo prima poſſunt reuocari. Quædam enim ſunt futuræ vitæ,quædam præſentis. Futuræ vitæ ſunt gaudia regni cælorum;huius,quæcunque ad futuræ illius vitæ conducunt.

Poſte

2 Posteriora in hoc triplici sunt ordine. Primò sũt habitus Theologici, *Spiritus S.* dona atque imprimis fides, secundò sunt exercitia virtutum, quæ bona opera dicimus. tertiò, est vsus Sacramentorum, præcipuè verò, sacrosanctissimæ Eucharist.

3 De his quæstio est. Quæritur, *Vtrum hu omnib. Obsessos homines priuent. Spiritus*: ita scilicet, vt ad vitam æternam aditus ipsis sit præclusus: orbentur Christiana fide: non possint quidquam boni, quod illis cõducat ad vitam æternam: Non etiam sint admittendi ad sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, atque alia Christianæ religionis mysteria. Quod res est, breuiter definimus.

4 *Spe vita aterna non priuant Dæmones dæmoniacos.* Non idcirco, quia aliquis Obsessus est, à regno cælorum est exclusus. Assertioni facilè credunt, qui regni illius norunt illas esse leges, vt nullum repellat, nisi quem cõscientia peccati alicuius lethalis grauat: à quo cum liberi esse possint ij, quos Dæmones inhabitant; omninò credendum est, non iis aditum ad cælum esse præclusum.

5 *Fide Obsessos priuat* Daniel Tossanus Professor Heydelbergensis (Epist. ad Petrum Thyreum) sed *malè.* Si saluari non possunt, qui fide carent (*sine fide enim impossibile est placere Deo*) saluari autem possunt Dæmoniaci, dum ex hac vita discedunt; quomodo dici potest, ipsos carere fide?

6 Et quid est, quod fide priuat? An Spirituũ tanta est in homines potestas; vt & corpora, quæ ingrediuntur possint vexare, & mentem suo decore, atque lumine spoliare? Possint quiduis in corpus; in animam possunt nihil. Solus Deus est, qui in animas quemadmodum & Spiritus omnes, plenum

plenum absolutúmque habent imperium.

Quæ fidei, eadem *aliorum habituum*, qui in anima sunt, ratio est. vt non fide; ita nec iis priuare possunt Dæmones. Quod si quando horum iacturam Obsessi faciunt, propriis hoc ipsorum fit demeritis; non vi atque efficacitate Spirituum. 7

In *virtutum exercitio* quoque eadem Obsessorum, atque non Obsessorum conditio est. Non peccant semper non Obsessi. Nec peccāt semper Obsessi. Possunt tam hi, quàm illi virtutum Theologicarum, atque Moralium exercere officia. Possunt actus edere, quibus diuinam sibi misericordiam concilient; quibus gratiam augeant; quibus gloriam eiúsque augmentum acquirant: prout conditio status eorum, à quibus opera hæc proficiscuntur, permittit.

An fortè ab Altaris Sacramento arcendi sunt Dæmoniaci? Non sunt. Patrum pro ipsis est sententia. Eis, inquit, Cassianus, teste D. Thoma 3. p. q. 80. ar. 9. qui ab immundis vexantur Spiritibus, Communionem sacrosanctam, à senioribus nostris nūquam inuenimus interdictam. Hîc locum habet, quod in Arausicano Concilio habetur, canone 3. Amentibus quæcunque pietatis officia conferenda sunt 26. 46. cap. Qui recedunt. Nec deest hîc exemplum Virginis, quæ, porrecta Eucharistia, etiam à malo, quod Dæmon afferebat, est liberata. Ascribimus illud hic ad longum ex Prospero Aquitanico: quia pluribus locis in hac Disputatione seruire potest. Nostris, inquit, temporibus Aspare V. C. Consule Carthagini constituto, hoc signum diabolicum menstruosumq; quod illic accidit, quis ignorat? Quædam iuuencula 9

cula, Araba natione, ancillæ Dei habitum gestãs, cùm in balneo lauans, simulachrum quoddã Veneris impudicè respiceret, & seipsam; eiq; se consimilans, domicilium se Diabolo præbuit. Statim ille Leo, qui rugiens circuit, quam quærebat inuenit. Meatus igitur gutturis ipsius occupãs, nullum cibum, nullum potum, traiiciens, per septuaginta fermè dies, totidémque noctes ieiunium sibi Diabolus ex capto possessóque vase exhibuit. Hoc monstrum parentes puellæ per tot dierum spacia auferri posse sperantes: dum iuge malum vlterius tolerare non possunt; simul cum filia se ingesserunt Sacerdoti: quæ acta erant fideliter indicantes. Hoc tantùm puella fatebatur; auem quandam noctis medio comparere, quæ sibi ore, nescio, quid infunderet. Stupor tunc inerat cunctis videre puellam nullis indiciis diurni ieiunij fœdatam: nullo pallore seu tabe, vel debilitate confectam; quin potius robustam succo viscerũ, mole membrorum. Cumque incredibilia viderentur, quæ dicebantur: habito consilio in monasterio puellarum, in quo Reliquiæ S. Stephani sitæ sunt, sacerdos puellam simul & Præposito cõmendauit. Illic prima tãtùm die apparuisse illam auem asseruit, sibíque increpasse, quò neque fame, neque siti compulsa illum appeteret locum, quò sibi accedere non liceret: Per duas sanè hebdomadas nihil cibi vel poculi sumens in monasterio mansit: Accidit autem, vt quintus decimus Dominicus illucesceret dies, ascendente nobiscũ sacerdote, vt matutinum illuc Sacrificium solito offerretur. Puellã Præpositus ad altare perduxit; eo incessu & habitu, quo solent rubore perfusæ

ex

ex epulis poculísque mulieres aduenire. Sed vt se illa prostrauit altari, clamore fletus sui cunctis astantibus gemitus lachrymásque induxit, quib. tantum offerendum malum præsens plebs Dominum exorabat: erat enim iam indecens murmur in populo. Peracto igitur Sacrificio, cùm eadem inter cæteras breuem particulam corporis Domini tinctam à Sacerdote perciperet, semihora mandens traiicere non valuit, nondum illo fugato, de quo Apostolus dicit (1.Cor.10.) Quæ consonantia Christi ad Belial? & iterum (2.Cor. 6.) Non potestis calicem Domini bibere, & calicem Dæmoniorum. Manu igitur faciem eius sustentante Sacerdote, ne Sāctum proiiceret: à quodam Diacono suggestum est, vt Calicem salutarem gutturi eius Pontifex applicaret. Quid factum est? Statim locum illum, quem Diabolus obsederat: Saluatoris imperio reliquit: Sacramētum, quod ore gestabat, cū laude Redemptoris trāsglutiuisse puella clamauit. Hinc lætitia: hinc voces in gloriam Dei, quod post octoginta & duos dies diabolo expulso, puella de potestate fuerit eruta inimici. Hactenus Prosper, de Promissis & Prædicationibus Dei dimidio Tempor. Capite sexto.

Aliorum mētionem facit Cassianus, iam à nobis citatus, & Collat. 7. cap. 30. cùm ostēdisset sacram Communionem Obsessis non negandam, sic loquitur: Hoc namque modo (porrecta scilicet Eucharistia) curatum & Abbatem Andronicum nuper aspeximus, alióque quàm plures. Sacrosancta Communio, inquit ibidem, ad purgationem ac tutelam corporis animæq; prouenire

credenda

credenda eſt: quæ ab homine percepta eum qui in membris eius inſidet Spiritum, ſeu in ipſis latitare conatur, velut quodam exurẽs fugat incendio. Ibidem oſtẽdit obeſſe Obſeſſis dilatam Communionem. Magis namque magis, inquit, inimicus inſultabit offenſo, cùm enim à cæleſti medicina viderit ſegregatum: tantóque durius ac frequentius attentabit: quanto eum à Spirituali remedio longius ſenſerit abdicatum. Ita Caſſianus.

9 Verùm quamuis obſeſſis Communionem ſacram porrigi poſſe dicamus: non dicamus tamen *omnibus* porrigẽdam; ſed nec *quouis tẽpore*, quibus alioqui permitti poteſt, porrigendam. Obſeſſorũ quidam ſunt, quos ab ineunte ætate Dæmones poſſederunt, & moleſtare nunquam deſierũt, qui præter externam hominis formã, vix quidquam hominis habent: hos quia à beſtiis non multùm dixerimus differre, à Communione cenſemus arcendos. Adultorum eſt hic cibus. Poſtulat; vt nullus, niſi probatus, accedat. quòd cùm in Obſeſſis deſideretur: non iudicamus ad Dominicã menſam illos admittendos.

10 Sunt alij, qui tantas moleſtias à Spiritibus non patiuntur: ſed quandoque requiem habent: ſibi interdum relinquuntur, ſibi ſunt præſentes. Hi, quia hunc cibum ab alio valent diſcernere: & ad eundem ſe cum reuerentia ſuſcipiendum præparare, libere poſſunt ad ipſum, cum fructu, percipiendum accedere: veruntamen tunc temporis, quando Dæmones moleſti non ſunt, nec vlla Sacramento irreuerentia timetur. Hinc Timotheus Alexandrinus in ſuis Reſp. capit. 3. dicit Obſeſſos cõmunicandos eſſe, *non ſingulis diebus, ſed ſtatis temporibus.*

Quocirca quòd Dionysius Areop. cap. 3. de Eccles. Hier. dicit *Energumenis non dandum hoc Sacramentum*; de non baptizatis intelligendum est ex sententia S. Tho. 3. p. q. 80. a. 9. ad 2. Et quod Can. 39. Concilij Elibertini habetur. *Energumeni, qui ab erratico Spiritu exagitatur, nec nomen quidem ad altare cum oblatione esse recitandum*, accipiendum est de eo, qui propter publica scelera, publicè etiam à Dæmonibus vexatur, & ab Ecclesia excommunicatur; iuxta illud D. Pauli Corinth. 5. *Iudicaui tradere huiusmodi Satanæ in interitum carnis, vt spiritus saluus fiat in die Domini*, ita Soarez. dar. 9. q. 80. 3. p. S. Thomæ.

Minor est de *aliis Sacramentis* difficultas. Si de peccatis commissis dolere possunt; si facere propositum melioris vitæ: si coram Sacerdote facere peccatorum confessionem; quidni absolutionis beneficium, in Pœnitentiæ Sacramento percipient. 12

Sic, si *baptizati* nondum sunt Obsessi; possunt baptizari: præsertim, si, dum sibi præsentes fuerunt, Sacramentum Baptismi petiuerunt. Possunt quoque baptizari, etsi baptismum nunquam petiuerunt; modò Christianis parentibus nati sint, & ratione tãtùm nunquam valuerunt, vt Baptismum petere potuerint. Si Christianorum infantibus Baptismus conferri potest, his non potest? 13

Ex dictis sequitur Conditionẽ Obsessorum non esse omniũ miserrimã. Multi sunt, qui, quãuis non videantur, multò tamen sunt Obsessis miseriores. 14

Deterior est Conditio *Infidelium*; siue illi Hæretici sint, siue Pagani, siue Iudæi. Destituti sunt hi summo maximeque necessario bono, fide, quo *sine* 15

impossibile est placere Deo: hoc Obsessi destituti non sunt.

16 Deterior quoque eorum conditio est, *qui in peccatis sunt lethalibus*. Nullum hi ad vitam æternam ius habent. Omne, quod habuerunt, per peccatum amiserũt. Hoc priuati non sunt Obsessi. Possunt Dei gratia esse instructi, atque, vt filij Dei, hac ratione castigari, absque vlla salutis æternæ, & humanæ felicitatis iactura. Vide Cassianum collat. 7. cap. 25.

17 Deterior etiam est eorum, *qui per Ecclesiasticam Censuram à Christi corpore seiuncti sunt*; non idcirco solùm; quia ad Sacramenta percipienda non admittuntur; quæ Obsessis negata non sunt; verùm etiã, quia bonorum, quæ in Christi Ecclesia omnibus fidelibus communia sunt, fructu priuantur, & in salutis discrimine, nisi ad Christi Ecclesiam redeant, versantur; quæ in Obsessos non cadunt.

18 Parua igitur, vel nulla, est Obsessorum miseria, dicit aliquis, si ex *bonorum* iactura, quam Obsessi faciunt, illa peti debet. Quid ita? quoniam hactenus demonstratum est, & nullo *bonorum* triplicium quæ posuimus, ipsos priuari; & præterea multò meliorem esse conditionem Obsessorum, quàm aliorum aliquorum; quos tamen nos omnino infelices iudicamus.

19 Esto; sint alij Obsessis infeliciores; sed tamen non idcirco ipsorum nulla miseria. Etsi minor sit, aliqualis tamen est. Non etiam Obsessos priuant Dæmones ijs *bonis*, quorum meminimus; priuant tamen *bonis*, *&* priuant *multiplicibus*.

20 Duplicia, præcedenti Capite, mala distinximus, Corporis & Animæ, distinguimus iam *duplicia*

cia bona: nam & Corporis quædam ſunt, & quædam Animæ. Si Dæmones animæ bonis non priuant; profectò *Corporis* priuant. Res clara eſt eorum exemplis, quos Obſeſſos accipimus.

Sed & in *Anima* bonis miſeri detrimenta patiuntur:& quidem illis ipſis, de quibus initio præſentis Capitis quæſtio fuit inſtituta. quod qua ratione fiat ſequentibus demonſtramus. 21

Non eſt adempta *Spes vitæ æternæ* per Dæmones Obſeſſis: ita ſuperius Theſi 4. Sed tamen, qui propter grauia crimina ipſi ſibi cauſa fuerunt, vt hanc Dæmonum carnificinam ſuſtineant; & iuſto Dei iudicio Spiritibus Nequam relinquuntur; nec tantum ſpacij à vexatione liberum habent, vt ad ſe aliquando redeant, & de commiſſis peccatis pœnitentiam agant; in præſentiſſimo ſalutis diſcrimine verſantur. 22

Fide non priuant Obſeſſos Dæmones. ita Theſi 5. Veruntamen quoſdam ne ad fidem animum adiiciant, impediunt: alios etiam, qui fide inſtructi ſunt, ne fidei actus, cum ſuo emolumento, eliciant, retardant. 23

Quæ fidei, eadem eſt *aliorum habituum* ratio. Nam quibus impedimento Dæmones ſunt, ne fidem Chriſtianam complectantur; illos quoque, ne reliquos, qui vel fidem ſequuntur, vel cum fide coniuncti ſunt, habitus obtineant, impediunt. Et quemadmodum quoſdam retardant, ne fidei actus exerceant; ita reliquarum virtutum qualeſcunque etiam illæ ſint. 24

Quòd igitur diximus, Theſ. 7. *in virtutum exercitio* Obſeſſorum & nõ Obſeſſorũ eandẽ conditionem eſſe; ea ratione dictum eſt, ne hoc ipſo, quia

Obsessi sunt, hominibus virtutũ officia interdicta crederentur. quoniam, nõ quicunque Obsessi sunt, à virtutum schola sunt exclusi, quamuis magna detrimenta persæpe patiantur.

25 Quid; quòd præcipua *bonorum* iactura, quam patiuntur Dæmoniaci, ex *virtutum officiis* petatur? Norunt qui in Catholica religione probè instituti sunt, haud parua ad animas lucra ex virtutum studio prouenire. Norunt magnam messem in animarum horrea inuehi, per Iustitiæ Christianæ officia. Quando igitur ab his Dæmoniacos Dæmones auocant: quando in his impediunt, vel retardant; magnis bonis mortales, Dæmonum malitia, priuari negari non potest.

26 Sed fortè virtutum studia non valent impedire Spiritus. Quidni valerent? Valent optimè; & valent non vno, sed multis modis. Nã *principio* multa sunt, quæ non nisi corporum ministerio exercentur. hæc, quoniam corpora in sua potestate habent Dæmones, ipsorum opera & posse impediri, & frequenter impediri, extra omnem controuersiam est. *Deinde*, mentem præsentem eadem postulant, &, vt cum ratione atque iudicio fiant, requirunt. At mens, cum ad phantasmata (in quæ haud parum possunt Spiritus) in suis operationibus recursũ habere debeat; tã facilè perturbabitur, & impedietur; quã est facilè à Spiritibus hominis phantasiam perturbari. Requirunt *tertio* operam voluntatis, sine qua nihil prorsus in homine rectè peragitur. An in hanc quidem per se nihil possunt Dæmones: sed tamen, quia ipsa in corpore est; corporis commodis iuuatur, & detrimentis retardatur. quapropter, qua ratione corporibus incommodant

modant Spiritus, eadem voluntatem impediunt.

Ex dictis perspicuum est quæ in tertio bonorum genere, *Sacramẽtorum* inquam *vsu*, detrimenta Dæmoniaci capere possunt. Cùm enim hæc, vt plurimùm, sint vel actus virtutum; vel cum virtutibus coniuncta; eadem in Sacramentorum vsu detrimenta patientur Dæmoniaci; quæ in ipsis sentiunt virtutum officiis. Hæc de *bonis*, quibus Obsessi priuantur. 27

CAPVT. XXIX.

An semper sua miseria & tyrannidis, quam patiuntur, Obsessi à Dæmonibus, sint causa.

DE causa, ob quam homines à Dæmonibus obsidentur, quæstio est; atque, *Vtrum ipsimet suorum malorum authores sint*, in controuersiam vocatur, quanquam propriè non tam hoc, quàm Vtrum *semper* authores sint, quæritur: & si non semper ipsi; quibusnam causis ipsorum miseria adscribenda sit. 1

Vnum igitur est, quod hoc loco quasi ponitur; alterum, quod in controuersiam vocatur: tertium, quod se vltro quasi insinuat, & responsionem postulat. Ponitur Obsessos quandoque malorum suorum esse causam. Quæritur, An etiam sine suo merito hæc aliquandò patiantur. Ad hæc accedit, vt, quoniam sine Dei prouidentia hic nihil fit, explicemus, quantũ consequi possumus, eiusdem prouidentiæ causas, quando absque vlla sua culpa mortales Dæmonum tyrannidem patiuntur. 2

3 *Hypothesis* certa est. Constat frequentissimè ac-
1. Corint. 5. cidere, vt *propter peccata sua Dæmonum carnificinam*
1. Tim. 4. *sustineant homines.* Tradidit *Sathanæ Corinthium* quendam D. Paulus, propterea quòd incæstum commisisset. Idem Paulus *Satanæ tradidit* Hymenæum & Alexandrum, ob blasphemias.

4 De Maria Magdalena testatur historia Euan-
Marc. vlti. gelica, pluribus locis, Dominum *septem Dæmonia*
Iansf. c. 54. eiecisse: & quamuis disertis verbis causam nō aperiat, ob quam fuerit Obsessa: peccatis tamen suis id ipsam meruisse, insinuat, dum *peccatricem* compellat: vt de Patrum sententia hîc nihil.

5 Non obscurè idē docet Christi Oratio; quando his verbis Dæmonum studium explicat: Cùm immundus Spiritus exierit ab homine, perambulat per loca inaquosa, quærens requiem: & non inueniens dicit: Reuertar in domum meam, vnde exiui. Et cùm venerit, inuenit scopis mundatam, & ornatam. Tunc vadit, & assumit septem Spiritus nequiores se, & ingressi habitant ibi. Cur redit in domum Spiritus, vnde exiuit? Quia quam in locis aridis non inuenit; in illa inuenit requiem. At requies illi summa est, in impiorum cordibus. ibi igitur sedes figet; ibi habitaculum eliget.

6 Sententia B. Hieronymi est (In Danielem) atque Epiphanij (In Vita Dan.) Assyriorum Regem Nabuchodonosor à Dæmonibus obsessum fuisse. Nec displicet sententia. quoniā non parua Obsessi hominis exhibuit signa. Quis verò potest dubitare hoc malum peccatis eius accidisse? Si non id consiliū Danielis, *eleemosynas* suadentis; profectò probat, quæ in auribus eius insonuit, oratio: *Tibi dicitur*

tur Nabuchodonoſor Rex: Regnum tranſibit à te, & ab hominibus eiicient te: & cum beſtiis feris erit habitatio tua: fœnum, quaſi bos, comedes: & ſeptem tempora mutabuntur ſuper te: donec ſcias quòd dominetur Excelſus in regno hominum; & cuicunque voluerit, det illud.

Si Saul Regem Obſeſſum fuiſſe dicamus, quemadmodum verè Obſeſſum fuiſſe grauiſſimorum authorum eſt ſententia, egregiè noſtram Aſſertionem confirmabit. An non ſua culpâ fuit Obſeſſus? Cur enim toties reprehēditur? cur Regnum, quòd humilitate obtinuit, ſuperbia dicitur amiſiſſe. 7

Profana exempla hîc plura ſunt. Sufficient ſequentia. A Dæmone correpta eſt Geilana Franconiæ Duciſſa; quòd S. Kilianū, qui Duci, vt ipſam, (fratris coniugem) dimitteret, perſuadebat, interfici curauerit. Sigibertus circa ann. domini 697. Correptus latro quidam Lōgobardus, ob furtum, quod commiſerat; & quia S. Mennæ piis admonitionibus non acquieſcebat, vt teſtatur B. Gregorius, Lib. 4. Dial. Correptus Gundericus VVandalorum Rex, quando templum, vt illud ſpoliaret, ingreſſus eſt. Et ad preces Eligij Nouiocomenſis, quinquaginta fuerūt Obſeſſi, quòd nefandas quaſdam choreas, impiáſque ſuperſtitiones relinquere noluerint, quāuis vt relinquere grauiùs ab eodem Eligio admonerentur, teſte Audoeno, Rhotomagenſi, lib. 2. cap. 11. in eius Vita. 8

Dictis vnum addimus ex B. Hieronymo, in vita Hilar. &, quia pluribus locis, in hac diſputatione, ſeruit, ipſius Hieronymi verbis: Gazenſis Emporij oppido, *inquit*, Virginem Dei vicinus iuuenis deperibat. Qui cùm frequenter tactu, 9

locis,nutibus ſibilis,& cæteris huiuſmodi,q̃ ſolent morituræ Virginitatis eſſe principia, nihil profeciſſet;perrexit Memphim;vt confeſſo vulnere ſuo, magicis artibus rediret armatus ad Virginem. Igitur poſt annum doctus ab Aeſculapij Vatibus,ſubter limen domus puellæ,torment̃a quædam verborum,& portentoſas figuras,ſculptas in æris Cyprij lamina, defodit. Illico inſanire Virgo, & amictu capitis obiecto, rotare crinem, ſtridere dentibus, inclamare nomen adoleſcẽtis. Magnitudo quippe amoris eã in furorẽ verterat. Perducta à parentib, ad Monaſterium,Seni(Hilarioni)traditur, vlulante ſtatim, & confitente Dæmone: Vim ſuſtinui, inuitus ſum adductus. Quàm bene Memphis ſomniis homines deludebam? O cruces, O tormenta, quæ patior? Exire me cogis,& ligatus ſubter limen teneor. Non exeo,niſi me Adoleſcẽs,qui tenet,dimiſerit. Tunc Senex, Grãdis,ait,fortitudo tua;qui lino,& lamina ſtrictus teneris. Dic,Quare auſus es ingredi puellam Dei? Vt ſeruarem,inquit,eam virginem. Tu ſeruares proditor caſtitatis? Cur nõ potius in eum,qui mittebat,es ingreſſus? Vt quid,reſpondit, intrarẽ in eũ,qui habebat collegã meum, amoris Dæmonem? Noluit autem Sanctus iubere ſigna perquiri, ne aut ſolutis incantationibus Dæmon receſſiſſe videretur; aut ipſe ſermoni eius accommodaſſe fidem. aſſerens fallaces eſſe Dæmones,& ad ſimulandum callidos, Seuerè autem, reddita ſerenitate, increpuit Virginem, cur feciſſet talia, per quæ Dæmon intrare potuiſſet. ita B. Hieronymus.

10 Egregiè Hypotheſin hæc exempla confirmant. ſed non minus ratio. Quid mirũ, ſi per Dæmones,

in præ

in præſenti vita, Deus peccata vindicet: quæ per Dæmones, in futura vita eſt vindicaturus?

Quid mirum, ſi in homines immittat Spiritus Nequam, qui pœnas, ob malè actam vitam exigant: quando non rarò Spiritus excitauit, vt (quãuis non in hominibus, ſed extra homines poſiti) extrema mala, atque adeò mortem infelicibus afferrẽt? Optimè dictum eſt à Pſalmographo, quòd *mittat indignationem iræ ſuæ, per Angelos malos*. 11

Non vna ratio peccata vindicandi Deo eſt, varias habet. Nunc pugnant pro ipſo elementa & cælum: nunc armat ſæuas beſtias. Vtitur etiam Spiritibus aliquando bonis, aliquando malis. Et quidni? *Nónne pro ipſo pugnaturus eſt totus terrarum orbis?* 12

Hinc bene B. Auguſtinus 4. Ciuit. c. 34. *Dæmones*, inquit, *niſi quos fallendo deceperunt, poſſidere non poſſunt*, & rurſus: *Poteſtas inimica vincit, aut ſubiugat neminem, niſi ſocietate peccati*. lib. 10. de Ciuit. Dei. c. 22. Bene quoque Dæmon, qui Gordiani Imperatoris filiam torquebat, interrogatus à Triphone, viro ſãncto: Cur puellam intraſſet, reſpondit: Dæmones in illos habere poteſtatem, qui opera iiſdem grata exercent: qualia ſunt, inquit, cultus ſimulachrorũ, blaſphemiæ, adulteria, veneficia, inuidiæ, cædes, &c. Metaphraſtes in Triphone 1. Februarij. 13

Idem confirmat B. Auguſtin. ad obiectionem, quam ſibi facit: reſponſio: Dicit aliquis, inquit, ſi ligatus eſt Diabolus, vt eſt: quare adhuc tantum præualet: ſed tepidis & negligentibus, & Deum in veritate non timentibus dominatur. Alligatus eſt enim, tanquam canis catenis innexus, & ne- 14

minem poteſt mordere:niſi eum, qui ſe illi mortifera ſecuritate coniunxerit. Ita B. Auguſtinus, Serm.197.de Tempore.Idem Caſſianus, Coll.7. cap.24.Conſtat,inquit,immundus Spiritus non aliter poſſe in illos,quorum corpora obtĕturi ſunt, penetrare:niſi prius eorum mentes cogitationéſque poſſederit. Quos cum timore ac memoria Dei, vel ſpirituali meditatione nudauerint, velut exarmatos omni præſidio,ac munitione diuina nudatos,facilè vincendos audenter inuadunt:domicilium deinceps in iis veluti in poſſeſſione ſibi tradita præſumentes.Ita Caſſianus.

Cap. XXX.

Ob quas ſuas culpas Obſeſſi patiantur tyrannidem Dæmonum.

1 CVlpæ aliæ Lethales ſunt,aliæ Veniales. Illæ diuinam vindictam prouocant: & *Mortales,* quia mortem animæ afferunt,dicuntur: hæ nomẽ à venia,quam facilè obtinent ſortiuntur. Vtrumque genus varium eſt,& multiplex: prout contingit Deum variis multisque modis offendere.

2 De his quæritur, *Quænam ſint, quæ Dæmonibus oſtium,vt homines ingrediantur,patefaciunt:* an Lethales tantùm,an etiam Veniales: Et ſi vel alteræ,vel vtræque; *Omnéſne* illius generis id præſtent: an potius in ſingulis generibus *certæ ſint*, & determinatæ.Res,quia difficultatem non ita magnam habet breuiter expedienda eſt.

3 Certum eſt *ob Lethales homines à Dæmonibus poſſideri.* Docent hoc omnia propemodum ſuperioris

rioris Capitis exempla: tam illa, quæ sacræ literæ: quàm, quæ prophanæ Historiæ subministrant: quocirca longiori probatione opus non est.

Certum quoque Veniales culpas Dæmonibus homines ingrediendi occasionem præbuisse. *Corporaliter traditos Satanæ, inquit Cassianus*, Coll. 7. ca. 25. vel infirmitatibus magnis, etiam viros sanctos nouimus, pro leuissimis, quibúsque delictis. Fortè hoc probat exemplum puellæ, quòd alias cap. præcedente ex B. Hieronymo adduximus. Fortè etiam alterius, cuius Prosper Aquitanicus meminit; quæ cùm in balneo quoddam Veneris simulachrum nimis impudicè intuita esset, séque eidem assimulasset; mox à Diabolo obsessa est; & ita vexata, vt Nequam Spiritus gutturis meatus occuparet, facultatem sumendi cibum & potum ad septuaginta dies adimeret. Vide cap. 28.

Quod si de harum Veniali culpa dubium est: certè dubium non est de Abbatis Moysis, & Virginis cuiusdam monialis: quorum ille, teste Cassiano, libr. 7. Coll. cap. 27. possessus fuit, propter impatientiam, & duriùs prolatum verbum: hæc propter leuiorem gulam, vt habet B. Gregorius libr. 1. Dialog. cap. 4. Sed exempla non nostris, verùm ipsorum verbis ascribimus. De Moyse igitur sic Cassianus, Coll. 7. cap. 27. Cùm esset, *inquit*, Moyses singularis & incomparabilis vir, ob reprehensionem vnius sermonis, quem contra Abbatem Macharium disputans, paulo durius protulit, quædam scilicet opinione præuentus, tam diro confestim est traditus Spiritui, vt humanas egestiones ori suo ab eo suppletus ingereret. Quod flagellum purgationis gloria

gloria se Dominus intulisse; ne scilicet in eo vel momentanei delicti macula resideret, velocitate curationis eius, atque aucto remedio demonstrauit. Nam continuo Abbate Machario in oratione submisso, dicto citiùs Nequam Spiritus ab eo fugatus abcessit. Hæc Cassianus.

5 De Virgine sequentia B. Gregorius, 1. Dialog. cap. 4. Quadam die, inquit, vna Dei famula hortum ingressa, quæ lactucam conspiciens concupiuit, eámque signo Crucis benedicere oblita, auide momordit. sed correpta à Diabolo, protinus cecidit. Cúmque vexaretur, eidem P. Equitio sub celeritate nunciatum est, vt veniret concitus, & orando succurreret. Móxque vt hortum idem Pater ingressus est, cæpit ex eius ore, quasi satis faciens, ipse qui hanc arripuerat Diabolus, clamare dicens: Ego quid feci? ego quid feci? Sedebam ibi super lactucam: venit illa & momordit me. Qui cum graui indignatione vir Dei præcepit, vt discederet: & locum in omnipotentis Dei famula non haberet: qui protinus abscessit: nec eam vltra contingere præualuit. Hæc Gregorius.

6 Et quamuis Venialia, leuia peccata sint: & à venia, diximus, quã facilè obtinent, nomen habeant: nulla tamen fit hominibus iniuria, quando etiam hæc propter, Dæmonum carnificinæ traduntur: quoniam quæ comparatione Lethalium leuia sunt: comparata cum pœnis quibuscunque magna sunt, & illas longissimè post se relinquunt.

7 Nec nouum videri debet, quòd ob Venialia carnificinam Dæmonum mortales sustineant: quoniam iustissimo Dei iudicio fit, vt etiam, absque vllo suo demerito, quidam eandem subeant.

Verùm

Verùm quoniam hoc argumentum pluribus indiget, ſequenti Capite explicandum eſt.

Nunc quoniam diximus multiplices eſſe, tam Veniales, quàm Mortales culpas, *Vtrum certa quadam peccatorum genera ſint, quæ iuſtius Dæmonum patiantur vindictam, & faciliùs ijs aditum patefaciant*, inquiramus. Quid igitur? Quod res eſt, breuiter dicimus. *Certum hic conſtitui poſſe nihil.* Quemadmodum Veniales, & Mortales culpæ aditum Dæmonibus ad ingrediendum homines patefaciunt: ita quæcunque illæ ſunt, ita Deus permittat, & velit: patefacere poſſunt. 8

Veruntamen non negauerim *quaſdam* eſſe, quæ faciliùs aditum præbeant: vt quas vel Deus iuſtiùs hac ratione vindicare videtur: vel ob quas ipſi Dæmones in homines ingreſſum magis poſſunt affectare & deſiderare. Et quæ illæ?

Prima eſt infidelitas, ſeu *agnitæ veritatis Impugnatio atque abnegatio.* Ita docet ex Cypriano Stapletonus. In Dom. 3. Quadra. multos olim à Dæmonibus idcirco obſeſſos fuiſſe, quòd à fide receſſiſſent. Ex Sermone de Lapſis hoc adſcribimus exemplum. *Alia*, inquit, mulier in balneis conſtituta, ab immundo Spiritu immunda correpta, laniauit dentibus linguam, qua fuerat vel paſta impiè, vel locuta. Poſtquam ſceleratus cibus ſumptus eſt, in perniciem ſuam rabies oris armata eſt. Ipſa ſui carnifex extitit, nec diu ſupereſſe poſtmodum potuit: doloribus ventris & viſcerum cruciata, defecit. Hactenus Cyprianus. 9

Sed & pro hoc argumento teſtis hic eſſe poteſt Nicomachus quidam, de quo Surius Tom. 3. fol. 298. quod poſtquam Chriſtum in tormentis 10

negaſ

negâsset,& Idolis sacrificasset: mox ab immundo Spiritu fuerit occupatus: à quo & in terrã proiectus, & miserè dilaniatus. Fuisse quoque Romæ magnam Arreptitiorum multitudinem,quo tempore Paganismus floruit,docet Tertullianus,Apo. cap.37.Et Nónne dignum, vt in eos Pater mendacij potestatem habeat; qui veritatis Migistrum respuit? Possideantur à potestatibus tenebrarum: qui in suis cordibus nolunt splendere lumen veritatis?

11 Altera est *Sacrosancta Eucharistiæ abusus*. Pro hac ibidẽ afferet exempla Cyprianus: referens & viros,& mulieres à Spiritibus malis obsessos fuisse:quòd sine Confessione, atque Pœnitentia peccatorum,ad mensam Domini accessissent. Fortè cùm his quidam Corinthiorum coniungẽdi sunt, quos infirmatos & morbis subiectos recenset Apostolus, idcirco quòd non probati Sacramentis altaris communicarent.

1.Corint.11

12 Tertia est *Blasphemia*, Hæc Dæmonibus ostium aperuit, qui Alexandrum & Hymenæum sunt ingressi. Refert quoque Gregorius Turonensis, de Gloria Confessorum,cap.67.Maurum fuisse, qui cum seruum suum ad Basilicam S.Lupi(apud Tricassinorum Campaniæ vrbem sepultus iacet) fugientem insequeretur, & iam esset assecutus blasphemias euomuerit in S.Lupum:sed exemplo diuinam vltionem senserit.Nam & lingua,qua blasphemias effudit, obriguit, & (vtique à Dæmone possessus) horrendo mugitu totam ædem compleuit,tertiáque die,cum grauissimo cruciatu, vitam finiuit.

Addimus huic aliud, quod ex Cedreno paucis verbis

verbis repetit Cæsar Baronius, Tom. 7. circa annum Christi, 630. Eo tempore, inquit, Græci quidam in domo cuiusdam prandentes, eò prolapsi sunt; vt in Virginem Deiparam, conuitia & execrationes iacerent. Horum reliqui ilico à malis Spiritibus correpti, pœnas dederūt. Eandem blasphemiam ex aliis causis vnam recenset Dæmon, qui per Triphonem est eiectus: de quo Thes. 12. c. 29. Certè blasphemi digni sunt, vt à Spiritibus Blasphemiæ occupentur.

Quarta est *peccatum Superbia*, Nónne conuenit, vt qui est *Rex super omnes filios Superbia*, in superbis sedem habeat? in ipsos potestatem exerceat? Conuenire docet magno suo malo superbissimus Assyriorum Rex, Nabuchodonosor, vt alios innumeros prætermittam. 13 *Iob.* 14. *Daniel.* 4.

Ad Superbiam referrem, quæ ex illa sequitur, *Inobedientiam:* quæ & ipsa aditum Dæmonibus præbuit. Testis est vir professione religiosus: sed moribus admodum difficilis: quem mox Spiritus Nequam ingressus dicitur, postquam Popponis Stabulensis, Abbatis sui mandatum implere contempsit: quemadmodum in Popponis Vita scribit Euerhelmus, Abbas Altimontensis, cap. 18.

Quinta est *Luxuria*. Ob hanc Corinthius ab Apostolo traditus est Satanæ. Fortè ob eandem septē Dæmoniorū tyrannidē passa est Magdalena. Ob eandē, si non Obsessi, profectò interfecti viri septem, qui Saram expetierunt. Sed & puella quædam, quia impudentius Veneris simulachrum aspexit, eidémque se conformauit, à Dæmonio obsessa est: vt notauit Prosper Aquitanicus. Historiā superi⁹ recēsuim⁹. Et in Vita Simeonis Sali refert 14 *1. Cor.* 5. *Marc vlt.* *Tob.* 6.

Leontius

descripserunt. Verum illa referre necesse non est: *Act. 19.*
cum sacra suppetant. Nouimus à S.Paulo eiectum *Act. 16.*
esse Spiritum Pythonem ex puella, quæ haud *paruum quæstum suis Dominis diuinando faciebat*. Nouimus omnium Apostolorum hanc communem esse vocem: *Domine, etiam in nomine tuo nobis subiiciuntur Dæmonia.* *Luc. 10.*

Potestas hæc Apostolis collata, cum Apostolis 8
extincta non est: *mansit sequentibus temporibus*, Neque enim ad Apostolos tantantùm pertinet, quod *Mar. vlt.*
dicitur: *Signa eos, qui crediderint, hæc sequuntur, In nomine meo Dæmonia eiicient*: Omnes Christi fideles hæc oratio comprehendit. Tamdiu hæc à Christo collata potestas perdurabit; quamdiu erunt, qui Christi fidem profitebuntur.

Quanquam & aliud pro hac potestate argu- 9
mentum Sacræ literæ subministrent; dum docent futuros sequentibus tēporibus, qui Dæmonia sunt *Matth. 7.*
expulsuri, & tamen longe à Christi amicitia alieni. de quibus his verbis Dominus. *Multi dicent: Domine; Nonne in nomine tuo Dæmonia eiecimus, & virtutes magnas fecimus?* quibus dicitur: *Nescio vos.*

Si patrum pro hac re sententias omnes pro- 10
ferre voluerimus, haud dubium, molesti erimus. Sed tamen non omnes prætereundi sunt. Ex multis igitur paucos referimus. *Dæmones*, inquit Tertullianus. Ad Scapulam, cap. 2. non tantùm respuimus; verum etiam reuincimus, & quotidie traducimus, & de hominibus expellimus; sicut plurimis notum est. Cyprianus ad Demetr. ita habet; O, si audire velles (sic compellat Demetrianum Africæ Proconsulem) & videre quando à nobis adiurantur & torquentur spiritualibus flagris: & ver-

borum tormentis de obsessis corporibus eiiciuntur: quando eiulantes, & gementes voce humana, & potestate diuina flagella & verbera sentientes, venturum Iudicem confitentur. Veni, & cognosce vera esse, quæ dicimus. Ita Martyr Cyprianus. In eandem sententiam loquitur Iustinus, de veritate Religionis Christianæ. Eius, inquit, nominis (IESV) potentiam Dæmones tremunt, & reformidant, & hodie quoque illi, per nomen Iesu Christi, crucifixi sub Pontio Pilato, qui Iudææ procuratorem egit, adiurari nobis parent. Cum vtroque consentit Lactantius; Libro enim 4. cap. 27. sic loquitur. Sicut Christus, cùm inter homines ageret, vniuersos Dæmones verbo fugabat: ita nunc sectatores eius, in nomine Magistri sui, & signo passionis eius eos ab hominibus excludunt.

11 Nostris quoque temporibus, in Christi, apud Catholicos, Ecclesia, hæc potestas est; & eadem illa, quæ à Christo suis primùm collata fuit Discipulis: & sequentibus seculis perdurauit; quod quamuis quidam sine ratione negent, probari tamen haud obscurè inde potest; quòd eadem est apud Catholicos, quæ in Apostolis fuit & maioribus nostris, orthodoxa fides: quòd idem Catholicis, quod olim illis fuit propositum, denique, quòd non aliæ ferè modò, quàm olim, ad Dæmones expellendos adhibeantur machinæ, & tormenta. Sed de his aliàs.

CAP.

CAPVT XXXIV.

De quadruplici potestate, qua Dæmones ex hominum corporibus eiiciuntur.

ESse potestatem aliquam, qua Dæmones ex humanis corporibus pelli possunt, probatum est: *Vtrum vna illa, eadémque omnibus locis atque temporibus fuerit*; atque *Vtrum si multiplex, æquales omnium vires, omnésque probari debeant*, nõ temerè quæritur: Quocirca nec sine ratione hîc definitur. 1

Et præter illam, quam Christus Ecclesiæ reliquit, de qua præcedenti Capite actum est, fuisse *aliam aliquam*, Dominus docere alicubi videtur. 2 Cùm enim per summam contumeliam, quòd *in nomine Beelzebub Dæmonia eiiceret*, ipsi obiiceretur, hanc à se calumniam, exemplo filiorum Iudæorum, qui apud ipsos Exorcistas agebant, & Dæmonia eiiciebant, remouit. *Filij*, inquit, *vestri, in quo Dæmonia eiiciunt?*

Scio per *filios* hos, quosdam Christi Apostolos 3 intelligere, & putare; non alterius, quàm Christi Exorcismi hîc fieri mentionem: sed rectius sentiunt, qui non Apostolos, sed Exorcistas Iudæorum, qui Christũ etiã multo tempore præcesserũt, & Dæmonia eiecerunt, intelligunt. Neque enim, cũ aduersus Iudæorũ calũnias se Dominus defenderet, iã cum hac Dæmones eiiciẽdi, potestate ad Euangeliũ prædicandũ missi erant Apostoli. postmodum hæc ipsis cõcessa fuit. Accedit, quòd similem calumniam Apostolos passuros Dominus significauerit. *Si patrem familias*. inquit, *Beelzebub vocauerunt, quanto magis domesticos eius?* Matth. 10.

4 Sed fuerint hi, quicunque voluerint, fuisse præter illam, quam suis Dominus contulit, *aliam,* qua Dæmones pellerentur, potestatem, ex Iosepho, Iudæorum Scriptore, clarum est: Is sic loquitur, li. 8. Antiq. cap. 2. Præstitit autem Deus etiam Salomoni, vt contra Dæmones artem, ad vtilitatem hominum, & eorum curas, edisceret: & incantationes instituit, quibus adstricti Dæmones, ne denuò redeant, effugantur. Et hæc cura hactenus apud Nos multũ prævalere dignoscitur. Vidi enim quendam Eleazarum, de gente nostrâ, præsente Vespasiano, & eius filiis, & tribunis, aliòque simul exercitu, curantem eos, qui à Dæmonibus vexabantur. Modus autem medicinæ fuit huiusmodi. Intulit naribus eius, qui à Dæmonio vexabatur, annulum habentem sub signaculo radicem à Salomone monstratam, deinde per nares odorãtis Dæmoniũ abstraxit, & repẽte cecidit homo. Postea id adiurauit, ne amplius rediret: Salomonis interim mentionẽ faciens, & incantationes ab illo inuentas recitãs. Volens autem satisfacere, ac probare præsentibus Eleazarus, hanc se habere virtutem, ponebat ante eos aut calicem, aut peluim aqua plenu m: & Dæmoni imperabat, vt ab homine egressus, ea euerteret, & videntibus præberet indicium, quod hominem reliquisset: quo facto sapientia Salomonis cunctis innotuit. Hæc Iosephus.

5 Addo, quòd non tantùm his à Salomone acceptis artibus Iudæi ad profligandos Dæmones vsi sint; verùm etiam ad eandem rem adhibuerint *nomen Tetragrammaton.* Cui enim illud scire, aut fari licuisset, quemlibet eam facultatem, aduersus Dæmonia, assecutum esse testatur Epiphanius, agens

agens aduersus Ebionæos. Cap. 30.

Præter has *Dæmones eiiciendi*, iam recensitas 6
rationes, *quartam* possumus constituere, quâ per Dæmones Dæmonia expelluntur. Hac Appollonius Tyanæus vsus est, & tot sibi discipulos conciliuit, vt Eusebius octo libros aduersus Philostratum, Apollonij præconem coactus fuerit conscribere. Hac vsi Magi, de quibus apud Leonem Affricanum legimus, qui post ductos aliquot circulos, & characteres in fronte Dæmoniaci, interrogatumque *Dæmonem*, eundem ab hominibus exigebant. Hac etiam illi vsi videntur, quorum Iustinus meminit, Oratione ad Gentiles. De similibus locutus videtur Vlpianus, (lib. 1. ff. de var. & extraord. cognit.) cùm negat ijs, *qui incantârunt, qui imprecati sunt, & qui exorcizârunt; de eorum mercede ius esse dicendum.* Non enim Christiani erant, qui gratis, absq; aliqua conuentione stipendij, huiusmodi officiũ impendere consueuerunt; sed gentiles, impostores, & circulatores, qui vrbes circuibant, & superstitionibus vtebantur: eoque exercitio instar medicorũ curãtium corpora, quæstum faciebant, & pecunias colligebant: teste Baronio, Tom. 1. Annal. Denique hac vsi illi, quorum B. Gregorius lib. 1. Dialog. c. 10. meminit: qui adductã ad se nobilem fœminã magicis suis incantationib. à Dæmonio liberare tentârunt; & ab illo quidem liberârunt; sed interim integræ legioni immundorum Spirituum ostium ad eandem ingrediendum aperuerunt. Miro enim Dei omnipotentis iudicio, inquit idem Grego. dum arte peruersa vnus ab ea repellitur, in eam legio subitò intrauit. Cœpitq; ex hoc illa tot motib. agitari: tot vocibus, clamoribus

perstrepere,quot Spiritibus tenebatur.

7 De hac quarta ratione dubium nullum fuit, apud Iudæorũ Scribas & Pharisæos. Hinc Christi miracula,& Dæmonum expulsionem eleuantes: *In principe Dæmoniorum Beelzebub*, inquiebant,*eiicit Dæmonia*. Sed nec res noua videri debet: cùm constet non æquales omnium Dæmonum vires esse;sed alios alijs potentiores, & ob id facilè fiat, vt hi inferiores sedibus suis pellant.

8 Et quamuis Dominus alicubi probari videatur fieri non posse,vt Dæmones Dæmonia pellant;nisi suum regnum velint dissolutum; non tamẽ omninò negasse Dæmones hanc potestatẽ habere quin imò indicasse hanc exceptionem aduersus rationem à se allatã produci posse inde potest colligi, quòd illa,non tanquam satis firma,non contentis; alias,quæ non ita facilẽ exceptionem haberent, in medium proferre voluerit. Quanquam & hoc dici potest, significare voluisse Dominum inuitos Diabolos per socios nunquam pelli. Quãdo enim ad sociorum imperium cedunt; non tam expelluntur;quàm sponte egrediuntur.

9 Et posterior hæc responsio magis placet: quod ita sua vis constet Domini argumento; quo insinuat Regnum Diabolorum diuisum non esse;& in hominum perniciem conspirare omnes. Tertiam quidam responsionem, pro robore Domini argumenti,afferunt; quasi de actu,non de potentia locutus sit Dominus;docueritq; Dæmonem non expelli opera Dæmonis, non verò expelli non posse. Verùm vel hi exemplis superantur,quæ aliàs attulimus: vel quam nos secundo loco dedimus probare debent responsionẽ: & admittere, vnũ alteri nullam

nullā vim afferre, aut inuitū domicilio suo pellere.

Quam quæso ob causam alter alterum reniten- 10
tem pellet? An fortè, quia fortior hominē, quem inferior torquet, diligit? At omnium. Vatinianum est erga mortales omnes odium? Nullus est, qui cuiquam bene velit. An quia malè vult inferiori, eumq; persequitur? At esto, non sibi bene velint: minus tamen hominibus, quàm sociis fauent. An quia placet, vt per se torqueatur potiùs miser homo, quam inferiorem Spiritum? At possunt multi eundem simul torquere, nec vnus alterum in hominis tortura impedit. Vide Abulensem. qu. 61. in 12. Matth.

Ex dictis sequitur *quadripartitam potestatem* 11
Dæmones pellendi posse distingui. Vna potest dici *Christi*: altera *Dei*: tertia *Salomonis*: quarta *Diabolica*. Et hæc quidē ab ipsis, ferè, authorib: distinctio sumitur. Alia esse potest, quæ ex ratione pellendi Dæmones accipitur. Ita dicimus aliam *Diuinam* esse, aliam *Naturalem*. Naturalis est, qua Dæmones vi Dæmonum pelluntur: Diuina, qua Dei munere & beneficio: vt in illa *Dei*, *Christi*, atque *Salomonis* contingit, &c.

CAPVT. XXXV.

De multiplici differentia inter quadruplicem potestatem expellendi Dæmones.

MVltiplex est *differētia* inter rationes, quibus, 1
superiori Capite Dæmones expellidiximus, & alia ab ipsarum authoribus: alia à forma: alia à subiectis: alia à finibus: alia ex aliis causis & circunstantiis petitur.

2 Priores tres, quas diuina authoritate niti diximus, *Deum habent authorem*, si tamē vnde primùm illæ profectæ sint, velimus attendere. Hoc de illa, quam Christus suis communicauit, dubium non est; cùm Christum omnes verum Deum profiteamur. Constat quoque de illa, qua per inuocationem nominis Tetragrammaton Dæmonia pulsa sunt. Nec possumus de illa Solomonis dubitare, cum & diuinitùs illam communicatam esse testetur Iosephus: & omnis omnino potestas, qua Dæmones pelluntur, si modo licita sit, diuina sit. Ad hoc Diabolica ab his differt. Hæc enim, vt à DÆmone nomē habet, ita DÆmonē agnoscit authorē.

3 *Forma* in omnibus alia atque alia. *Dei*, nominis Tetragrammaton constabat inuocatione. *Salomonis* postulabat annulum habentem, subter signaculum, radicem à Solomone monstratam; quem naribus eius, qui Obsessus erat, oportebat inferri. *Christi* olim præcipuè habebat eius nominis inuocationem; aut res tales, quæ ad eius diuinitatem asstruendam, aut doctrinam cōfirmandum facerent. Nihil horum habuit *Diabolica*.

4 Etiam *subiectis* siue *ministris* differunt. *Diabolica* non penes quoscunque; sed illos, qui se DÆmonib. vouissent, fuisse videtur. *Dei* apud eos, quibus permissum erat vti nomine Tetragrāmatō, vt Epiphanius insinuat. *Salomonis* certos habuit Exorcistas. At *Christi* quāuis præcipuè Apostolis, omnibus tamen omnino fidelibus initio communicata fuit.

5 *Fines* diuersos fuisse in his diuersis modis nemo dubitat. Neque enim vnquam idem DEO &. DÆmonibus propositus est finis. Itaque in potestate, quæ à DEO est, diuini nominis gloria, & augmentum;

tum;hominum incolumitas & salus: & à miseria
libertas quæritur:in Diabolica,si fortè hoc postre-
mum confertur,priora frustra expectantur.

Quòd si primordia atque *principia* potestatum 6
harum inquiramus;etiam hinc aliquod discrimen
licebit accipere. Postrema omnium est, quam
Dominus suæ Ecclesiæ cōtulit:hac aliæ sunt prio-
res.Inter has, si ordo constituendus, poterit præ-
poni illa Dei.Neque enim verisimile est Salomo-
nis præcedere: cùm ante Salomonem à Dæmo-
nibus Mortales obsessos fuisse dubium non sit: &
credi debeat non fuisse iis subsidia, quibus iuua-
rentur.Diabolicam autem Dei posteriorem esse,
idcirco videmur posse asserere;quòd Dæmon Dei
simia dicatur: qui Dei in rebus omnibus opera i-
mitetur,& effingat.

Efficacia omnes superare videtur illa Christi.Id 7
non inde solùm colligimus, quod in propria per-
sona illam Dominus exercuerit:& nullo labore,le-
uissimis etiam adhibitis machinis, multitudine
propemodum innumerabiles Dæmones expule-
rit;verùm etiam ex eo; quod suis promiserit ma-
iorem,quàm ipse in edendis miraculis habuit,vir-
tutem & potestatem. Annon quod dicimus pro-
bant D. Pauli cingula? Petri vmbræ? Dæmonia
etiam ab ijs pulsa,qui quamuis Christo non cre-
derent: Christi tamen inuocationem in Dæmo-
num eiectione adhibebant?

Differunt quoque *duratione*.Constantior mul- 8
tò est illa Christi, profligandi Dæmones, ratio.
Aboleuit,quæ per nominis Tetragrammaton in-
uocationem Spiritus pellebat.Perdidit suas vires
illa Salomonis. Christi perdurabit, quamdiu

eius in terris Eccleſia ſubſiſtit. Si Diabolica manet: non viribus ſuis, ſed Dei permiſſione manet.

9 Licet hinc aliud diſcrimen petere. Quod illud? quòd priores, hoc eſt, *Diuinæ* illæ, *abſolutæ* ſint: *Diabolica* non item. Sint quantæcunque vires Dæmonibus ſuperioribus: ſint inferiores promptiſſimi ad ſuperiorum mandata exequenda: niſi ita Deus permittat: illi hos per Magos humanis corporibus pellere non poſſunt: quemadmodum neutri, id eſt, tam inferiores, quàm ſuperiores, niſi Deo permittente, homines poſſunt ingredi, & poſſidere.

10 Addimus dictis, *vltimam*, qua *Diabolica* à cæteris diſtat, differentiam. Non debent damnari illæ tres, quæ diuinam habent authoritatem: Diabolica probari nulla ratione poteſt. Quodcunque hic propoſitum ſit bonum: quodcunque malum caueri poſſit: permitti non debet, vt opera Dæmonum in Dæmonibus pellendis quis vtatur.

CAPVT XXXVI.

Ob quem finem Eccleſiæ ſuæ Dominus contulerit poteſtatem Dæmones ex hominum corporibus eijciendi.

1 NOn tam hîc, quæritur. Quare Dominus, miſſurus Apoſtolos ad Euangelium prædicandum, ipſis Dæmonia eiiciendi facultatem tradiderit; quàm, *Propter quam cauſam voluerit in ſua Eccleſia, perpetuis temporibus, eſſe hanc poteſtatem.* Prioris forſitan pauciores; huius plures ſunt cauſæ: quæ, quia illas ſuo ambitu complectuntur, hoc loco ſolùm referendæ ſunt.

Poſſunt

Possunt autem hæ, vel ex parte eius, qui hanc potestatem Ecclesiæ contulit: vel eorum, qui potestatem exercent: vel eorum, qui à Dæmonibus liberantur: vel etiam ipsorum, qui ex Obsessis eiiciuntur, Dæmonum conditionibus peti. 2

Christo potissimum erat propositum initio nascentis Ecclesiæ Euangelium suum mũdo persuadere. Ad quod cum maximis machinis opus esset: non debuit Dæmonum eiectio, quam magni miraculi loco omnes habent, (quemadmodum alias ostendimus,) prætermitti. 3

Et quamuis aliis etiam rationibus; sed tamen imprimis Dæmonum eiectione, Euangelij virtus erat confirmanda: vt vel hinc intelligerent mortales, Dæmonum regnum Christi doctrina dissolui; & à Dæmonum potestate credentes in filios DEI vindicari. 4

Quocirca mirum videri nõ debet; quòd in hoc miraculi genere se plus Dominus occupauerit; 5
pluribus etiam hic rationibus sit vsus. Et quibus *Luca 4.*
quæso? Quosdam sibi vltro oblatos liberauit, nihil *Marc. 6.* *Matth. 15.*
ab ijs exigendo: ab alijs exegit fidem. Quosdã itẽ *Matth. 8.*
absentes, ad aliorum petitionem, curauit, vt filiam *Marc. 9.* *Matth. 8.*
Chananææ: Nõnullos sibi per occasionem obuios *Luc. 4.*
factos. Sic alijs cum ipsorum aliquo incommodo *Luc. 8.*
subuenit: quibusdam cum aliorum detrimento. Nonnullos etiam Dæmones eiecit imperando silentium: alios exigendo nomen ipsorum, &c.

Voluit etiam hac Spirituum eiectione Dominus Virtutem suam mundo probare: atque se esse verum Deum demonstrare. Hinc ipse quodam in loco: *Opera*, inquit, *quæ facio, illa testimoniũ perhibẽt de me.* Nec leue hinc argumentum sumitur. Cùm enim 6

enim summa Dæmonum potestas sit: nec vlla quæ cum ipsorum conferri valeat: profectò, quando ad Christi imperium profligantur: ipse omnibus superior esse conuincitur.

7 Et Christi diuinitatem egregiè confirmabant partim modus, quem in Dæmoniis eiiciendis seruabat; eiiciebat plerunque verbo, partim multitudo expulsorum; qui aliquando 6666. fuerunt. Præterea Dæmonum trepidatio atque angustiæ, qui se torqueri magnis clamoribus testabantur: & quòd non per ipsum solùm; sed & per alios, in suo tamen nomine Dæmonia eiicerentur. Denique quod vel sola sudaria atque semicincta eorum, qui ipsius essent Discipuli, ad Spirituum expulsionem valerent.

8 Et profectò mirabiles de Christo, in Iudæorum animis, opiniones excitabat Dæmonum per ipsum facta proscriptio. Nam & hanc obstupescebant: & cæteris eius, quantumuis magnis operibus præferebant: & ex eadem Christum esse Messiam sibi bene videbantur concludere. Quæ dicimus, populi acclamationes, haud obscurè indicant. primum illud, hæ: *Quid est hoc? quod est hoc verbum? quænam doctrina hæc noua?* alterum sequentes: *Nunquam sic apparuit in Israel.* tertium istæ: *Nunquid hic est filius Dauid? Messias?* Marc. 1. Luc. 4. &c.

9 Hæ præcipuè Christi temporibus fuerunt causæ. Ad has accedit, quòd hac ratione *suorum amicorum sanctitatem & integritatem mundo voluerit innotescere Dominus.* Neque enim paruum sanctitatis testimonium est, quod ex Spirituum eiectione sumitur: præsertim si in vita, quod reprehendatur, depre

deprehendatur nihil: multa etiam sint: quæ laudem & commendationem mereantur. Hæc ratio in sancto Hilarione locum habuit: de quo sic B. Hieronymus in Vita eius: *Latebat*, inquit, in Cypro insula Hilarion. Cæterùm vix ad plenum viginti transiere dies, cùm per omnem Insulam, quicunque immundos habebant Spiritus, clamare cœperunt, venisse Hilarionem, seruum Dei, & ad eum se debere properare. Hoc Salamina, hoc Curium, hoc Lapetha, & vrbes reliquæ conclamabant. Inter triginta igitur, nec multo amplius, dies, ducenti fermè tam viri, quàm mulieres ad eum congregati sunt, qui omnes ab eodem curati. Hæc Hieronymus.

Eadem ratio locum habuit in Triphone, cuius res gestas describit Metaphrastes 7. Februarij. Nullo loco is habebatur, Pastor erat anserum. At postquam per Dæmonem, qui Gordiani Imper. filiam torquebat, significatum est, se nullo modo, nisi Triphone imperante, domicilium suum desertorum, Triphon qui latuit, cœpit innotescere; ad Imperatoriam aulam vocari: tum hoc nomine haberi in honore; tum magis illo, quòd etiam ante eius aduentum fugam obsidens Dæmon cœperit.

Eadem locum habuit in S. Remigio. Voluit hunc mundo celebrem reddere Deus, sed quomodo reddidit? depulsione maligni Spiritus, quem S. Benedictus profligare non potuit: Rem totam breuibus in Vita Remigij Hincmarus describit.

Eadem in S. Ciriaco, cuius virtutem agnoscere publicè professi sunt Dæmones, quemadmodum

dum docet Surius, Tom. 4. in Vita ipsius.

Eadem denique locum habuit in S. Geneuofa, cuius tùm imprimis cœperũt mirari & prædicare virtutem; postquam ipsi Turonũ ingredienti fi Energumenorum occurrit multitudo, magnis vocibus clamantium, *gemino se incendio torqueri*: scilicet: & præsentia S. Virginis, & Reliquijs S. Martini. Apud Surium Tom. 1. in eiúsdem Vita.

Sed quod dicimus clariùs demonstrat exemplũ S. Sabini, qui S. Marciani fuit discipulus. Ostensus est hic in visione cuidã mulieri Antiochenæ prædiuiti; sed & nobili; sed quæ ob filiam à Dæmonio obsessam, nõ parùm affligebatur. Ita verò ostensus est: vt intelligeret per hunc filiæ posse restitui incolumitatem. Quid igitur? aduolat ad Monasteriũ: visionem exponit; virum sibi exhibitum postulat; nihil de sanitate filiæ dubitans. Prodit primũ Monasterij præfectus: sed vbi alium (quem describebat) sibi exhibitum dixisset, & is vocatus accederet: (Sabinus is erat) protinus illa faciem agnouit; & filiam obsidens Dæmon reliquit. Vide Theodoretum, Sect. 4. Historiæ sanctorum Patrum.

10 Cùm hac causa, alia affinitatẽ habet; quòd Sãctorũ virorũ honorẽ Dominus rem hanc valere velit. An ignoramus Deo propositum esse: vt in hac etiam mortali vita, honoribus prosequatur eos, qui ei ministrant, & voluntatem promptè exequuntur? Quantus verò hinc ad Sanctos honor redit: dum nunc ad ipsorum imperium (quando in viuis erant) Dæmonia profligata: nunc (postquam ex hac vita discesserunt) ne puluerem quidem ipsorum illa ferunt? nunc etiam ad solum Sanctorum nomen exhorrescunt, & trepidant?

Voluit

Voluit etiam hac poteſtate Deus *Obſeſſis hominibus conſultum eſſe*. Quamuis enim animarum, præcipuè ſit medicus,& animarum ſalutem ante omnia quærat:corporum tamen curam non omnino deponit: (etiam quæ illis aduerſa ſunt moleſtiæ à Spiritibus allatæ)pro humanitate ſua,& erga humanum genus beneuolentia,tollit: & tantò magis ab ipſo hic auxilium erat expectandum, quòd ſolus ipſe iuuare poſſet. 11

Hominis dignitas quoque hinc poteſt deprehendi, & ſummus Dei erga ipſum amor & beneuolentia.Quomodo verò?Subiecerat homini, initio conditi orbis, vniuerſam corpoream creaturam. In orbis recreatione, & reſtitutione eidem etiam in ſpiritualem creaturam confert poteſtatem: *poteſtatem*,inquam,*calcandi ſuper ſerpentes,ſcorpiones, Dæmonia*. Nonne hæc magna hominis dignitas? 12

Præterea ad *ſplendorem atque ornatum Eccleſiæ*, quam maximopere Chriſtus dilexit,facit hæc Eccleſiæ communicata poteſtas; Sic ſcilicet nullum armorũ genus ipſi patitur deeſſe. Non tantũ voluit inſtructam eſſe ſpiritualibus illis præſidijs, quibus animorum lucra & commoda habentur; (Sacramẽtà loquor)voluit quoque ornari poteſtate, qua Dæmonia valeret ex humanis corporib. exigere. 13 Ephes. 5.

Poſſunt & hinc mortales intelligere, ſi quando peccant; *non Dæmonibus peccati culpam tribuendam eſſe,ſed ſibi*. Eſto circumeant, *Vt Leones*, Dæmones: retia vbique ponant:ſtruãt inſidias:ſuperior tamẽ ipſis eſt homo,cuius hoc magnum argumentum; quia etiam inuitos ſuis ſedibus pellere poteſt. 14

Denique valet hæc poteſtas *ad confundẽdos Spiritus*. Quàm eſt grauis ignominia, ſi potentiſſimus 15 1. Pet. 5.

Dux

Dux à sordido, & pannoso vincatur? arce sua atque domo pellatur? priuetur possessione & bonis? Quantà verò Dæmonum potentia? Sed tamen Christianus aliquis miles, quamuis nullo loco, in mundo, habeatur, versetur cum bestiis terræ, ieiunio & inedia sit exhaustus, potest nihilominus verbo Dæmonibus exilium imperare: potest inuitos sedibus suis pellere.

16 Atque hanc ego causam esse existimo, cur plurimi Dæmonum, ne hanc confusionem sustinerent, ex hominum corporibus prius discesserint: quàm ad Dæmoniacos, Sancti Dei homines, expulsuri Spiritus, accesserint. Ita ille, qui Gordiani Imper. filiam torquebat, quamuis assereret à nullo se, nisi Triphone, expellendum; postquam tamen Triphonē ex vico Phrygiæ, Camsade dicto, aduentare intellexit, in fugam vltro conuersus est: teste Metaphraste. 1. Februar. Ita de integra Spirituum legione, quæ adolescentem torquebat (eius in Vita S. Arnolphi fit mentio) refertur: quòd quamuis miserum agitaret; vt vinculis necesse esset constringere; ne vel sibi, vel alijs crudeles manus inferret: mox tamen, viso Sancto viro, euanuerit, hominémque liberum reliquerit. Vide Lisiandrum, Episcopum Svvessionensem, in Vita Arnolphi, cap. 24.

17 Et hanc causam etiam esse dixerim: cur alij graues quidem fuerint mortalibus miseris, eósque mirum in modum cruciarint: si quando quod expellendi essent, sibi timerent: in præsentia autem Sanctorum hominum à quibus eiiciendi erant, silentium simularint, summámque pacem Obsessis reliquerint: quia, scilicet, homines obsidere

vide

videri nolebant:ne proditi, cum ignominia pellerentur. Quàm fuit nobili viro molestus ille, cuius in Vita S. Svviberti meminit Marcellinus? cap. 20. Lacerabat vestes: morsu, quos poterat, petebat: ore spumabat: dentibus frendebat. Verùm postquam ad eundem appropinquauit Svvibertus: nullam molestiam afferebat. dixisses Obsessum, Obsessum non esse: lupum sub ouina pelle.

CAPVT. XXXVII.

Penes quos sit potestas Dæmones eiiciendi: quam sua Ecclesia Christus Dominus reliquit.

SEquitur vt *penes quos sit potestas Dæmonia eijciēdi* definiamus, Quod dum facimus: simul, quid in ijs, qui hac potestate legitimè, & cum fructu vti volunt, requiratur, discutiendum est. 1

De sola verò *Christi*, quam ille mortalium generi in Ecclesiæ suæ commodum reliquit, sermo est. Etenim si de vniuerso genere loquendum sit, dubium non est, quin & penes Deum illa sit. & penes Angelos: & etiam penes quosdam ex ipsismet Nequam Spiritibus.

De *Deo* res clara est *In manu eius sunt omnes fines terræ, In ditione eius omnia posita.* Omnia eius imperio parent. Qui factus est vt nullum timeat, Deum timet. Quemadmodum Deus omnes res ex nihilo creauit: ita omnes in nihilum potest redigere: ita loco mouere: ita sedibus suis exturbare. 2

Angelos bonos in malos habere imperium docent B: Augustinus: & B. Gregorius. Augustinus 3

sic loquitur, Lib. 3. de Trin. cap, 4. Spiritus vitæ desertor, atque peccator regitur per Spiritum vitæ rationalem, pium & iustum. Georgius docet virtutis aduersas (quarum nomine Dæmones intelligit) *subiectas esse Angelis, qui Potestates dicuntur.* Quod si ita est, quidni possent eosdem sedibus suis eijcere? Sed & Raphael Asmodæum in AEgypti fines fugauit, atque, ne vnquam ad Saram rediret: mandauit. & alius quidam deterrimum Spiritum misit in desertum, vbi nulla hominum frequentia: quemadmodum in Vita S. Thomæ refert Abdias.

4 Et omnes quidem, etiam inferiorum Ordinum Angeli, quoscunque Ordinum superiorum Dæmones eijcere valent. Qui inferiores sunt ordine naturæ, inquit S. Thomas. 1. p. q. 109. art. 4. ad 5. præsunt Dæmonibus, quamuis naturæ ordine superiorib. quia; addit, virtus diuinæ iustitiæ, cui Angeli boni inhærent, prior est, quam virtus naturalis Angelorum.

5 Possunt & *mali* malos Spiritus pellere: socij socios, Nequam Nequam. Neque enim omnes æqualium sunt virium. Qui superiores sunt Ordinibus: superiores sunt viribus. Qui sunt inferiores, viribus minùs valent. Quocirca & hi illis coguntur cedere & illi hos possunt, si modò volunt, sedibus deijcere vt superius assertum est, cap. 16.

7 Cæterùm de his nostra disputatio non est. *De hominibus* est quæstio. Quærimus, *Quibus hominib. potestas, quàm Christus in mundum inuexit, communicata sit*: omnibusvę, an certis? Et si certis, quibusnam illis? Atque hoc præcipuum hic caput est.

8 Porrò, si ex vsu potestatis rem voluerimus definire, atque exemplis niti, quæ Nouum Testamentum

tum suppeditat *tres* hominum classes constituere necesse erit, iam sæpe dicta facultas communicata esse videri posset: Si verò non exempla, sed Christi orationem consulamus, duas tantùm reperiemus.

Expulerunt Dæmonia Apostoli, & Discipuli 9
Domini. Id ipsorum oratio testatur: *Domine*, inquiunt alicubi, *etiam Dæmonia subijciuntur nobis.* Luca 10.
Expulerunt, qui Christi fidem complexi erant, quāuis in Christi, vel Discipulorum, vel Apostolorum non essent ordine, Neque enim frustra à Domino dictum est: *Signa eos, qui crediderint hæc sequentur: In nomine meo Dæmonia eijcient.* Expulerunt etiā, qui Marc. vlt.
nec in discipulorum essent numero: nec inter fideles haberi vellent: vt Apostoli Ioannis hæc oratio probat: *Præceptor, vidimus quendam nomine tuo eijcientem Dæmonia, & prohibuimus eum quia non sequitur nobiscum.* Luc. 9.

Verùm his omnibus, Christi oratione, aut pro- 10
missione, potestas collata non erat. Hoc in tertio horum genere manifestum est; qui quāuis Christi nec discipuli essent, nec doctrinā profiterentur; cum Christi tamen nominis inuocatione, vt alios factitare videbant, Dæmonia expulisse videntur.

11
In horum numero fuerunt Exorcistæ, quorum Actuum Apostolicorum Historia meminit: qui circumeuntes, super eos, qui Spiritus malos habebant, *nomen Domini Iesu, quem Paulus prædicabat, inuocabant.* Sed tamen non eandem hi cum prioribus illis fortunam experti. Illis paruerunt Dæmonia; & sedes suas reliquerunt: hos vestibus spoliatos, & egregiè pulsatos conuerterunt in fugam.

12 Duobus igitur hominum generibus hanc à Christo Potestatem dicamus esse communicatam: viris Ecclesiasticis, siue Deo consecratis; quos Christi discipuli referunt,& hominibus Laicis,siue qui nullis sacris Ordinib. sunt initiati, quales haud pauci initio nascentis Ecclesiæ fuerunt.

13 Pro vtrisque sunt Sacrarum Sptipturarum testimonia.Pro priorib. dicitur:*Ecce dedi vobis potestatem calcandi super serpentes,& scorpiones, & super omnem potestatem Inimici.*Pro posterioribus quod inter *signa qua credentes dicuntur secutara,*numeretur Dæmonum eiectio.

14 Atque ita se res habuit initio nascentis Ecclesiæ. Id multis exemplis Apostoli; id multis,quicunque ferè Christi fidem susceperunt, demonstrârunt. De Apostolis res certa est: reliquis Christianis testimonium dat Tertullianus;qui & à *militibus* testetur eiectos immundos Spiritus: De Cor. Mili. cap. 11. &*parentes* docet solitos exorcizare proprios filios: de Idol.cap.11.

15 Sed & multa passim exempla inueniuntur in Maiorum Annalib. Triphon pastor fuit anserum, sed Dæmonibus terribilis, quinimò, qui Gordiani Imperatoris filiam obsidebat, ausus est dicere,non se à filia exiturum,nisi Triphonis exorcismis cogatur: Metaphrastes in Triphone. Sic celebris ille Archimandrita Theodorus :cùm puer adhuc esset modum etiam Dæmones exigendi ignorares; flagello,vt docebatur, eosdem expellebat: quemadmodum de eodem scribit Georgius Præsbyter, ipsius discipulus,in Vita Theodori.

16 Voluit,suspicor,initio nascentis Ecclesiæ Dominus hanc esse communissimam potestatem: vt sic

sic plurib.argumentis,veritas fidei Christianæ,quę mundo,tanquam noua lux,inferebatur, commendaretur:vt intelligerent homines, Dæmonum regnum Christi aduentu dissolui: & omnino necessitatem sibi incumbere, deserta infidelitate Christianam complectendi fidem.

Fuisse tamen peculiare munus ordinis Ecclesiastici ad hoc opus instituti,sanctorum Patrum asser tione exploratissimum est; & imprimis Ignatij Apostolorum discipuli, qui inter cæteros Ecclesiasticos ordines,& officia, recenset Exorcistas. Et Cornelius Papa, scribens ad Fabium Antiochenũ in Romana Ecclesia dicit esse institutos Exorcistas,& Lectores;vnà cum Ostiarijs, quinquaginta duos:Concilia præterea Romanum,sub Syluestro Laodicenum,Carthaginense IIII.inter Ecclesiasticos enumerant Exorcistas; sicut & B. Hieronym. in Epistola ad Titum, cap. 3. scribens. Insuper in prædicto Laodiceno statutum est.Ne,qui non sunt ab Episcopis ordinati, tam in Ecclesijs, quàm in domib.exorcizare præsumant: Imò,ne quid superstitionis in Exorcismos irreperet,constitutum est: vt ordinandus exorcista,de manu Episcopi, libellum acciperet. in quo scripti essent exorcismi, dicente sibi Episcopo:Accipe,& commenda memoriæ:& habeto potestatem imponendi manus super Energumenum siue baptizatum,siue catechumenum:vt patet ex antiquis Ecclesiæ Ritualib.libr.& Cõsilio Carthag.4.cap.7;Vide Baron.To.1.Anno Christi 56. 17

Porrò non ita fuit initio nascentis Ecclesiæ hæc potestas apud Laicos,vt posteriorib.seculis illa ijdem caruerint:quemadmodum nec solùm propa- 18

grandæ fidei caussa potestas illa collata fuit. Quibusdam est tributa in signum excellentis sanctitatis vitæ, morumque integritatis: quæ quia posteriorib. temporib. etiam in hominib. laicis claruit: mirum non est, si posteriorib. temporib. quoque potestatem Spiritus Nequã exigendi habuerint homines, sacris ordinib. non initiati. Possunt pro huius confirmatione exempla plura produci; sed clarissima quædam sũt sexus fœminei, in quib. sacer Ordo locum non habet. Hic primùm se offert S. Brigitta vidua: quæ in inuidia primò Ioannem Scoborinũ, qui apud Ostrogottos iuridicendo præerat: tum deinde suum cursorem, tertiò etiã quandam fœminã, ab infestatione Dæmoniaca liberauit. quemadmodum videre est apud Surium To. 4. fo. 350. Est deinde Catarina, Virgo Senensis: quæ teste Raimũdo, in eius Vita, signo Crucis Spiritũ eiecit. Est tertiò S. Genouefa; quæ & plurimos curauit: & à Dæmonib. testimonium accepit, quòd grauem sua præsentia ipsis afferret torturam. Surius To. 1. in Ianuario. Est quartò Anatolia Virgo: quæ Demoniacum, Anianum nomine, Diodori, viri consularis filium, qui se eius precibus incendi clamabat, afflauit, & à Spiritu obsidente liberauit. Surius To. 4. fol. 154. Plures referre necesse non est.

Capvt XXXVIII

De Exorcistarum varijs conditionibus.

1 Magnum est, & arduum opus Dæmones ex humanis corporib. eijcere. Omnium id opinione, & consensu certum est. Hinc Apostoli: *Domine*

mine,inquiunt admirabundi: *etiam Dæmonia subijciuntur nobis*.& ad Apoſtolos Dominus: *Ecce*,inquit *dedi vobis*(rem non vulgarem & leuem) *poteſtatem calcandi ſuper ſerpentes,& ſcorpiones,& ſuper omnem poteſtatem inimici.* Et in magnam ſuſpitionem ſanctitatis atque diuinitatis Chriſti,pleriq;Iudæorum venerunt ex eo;quòd obſeruarent ipſum Dęmonia verbo expellere.Lucæ verò.9.in hanc vocem,cum ſtupore,proruperũt: *Nunqnid hic eſt filius Dauid?*

Itaq;quemadmodum ad res omnes arduas perficiendas,multa neceſſaria ſunt:ita haud pauca ab his requiruntur,qui humana corpora à Dæmonib. liberare tentant. Quæ verò hæc ſunt? quibus hîc opus machinis? quibus præſidijs? 2

Si vrbes eſſent expugnandæ,aut arces: tormenta bellica adhiberi poſſent:Si regno pellendus Tyrãnus aliquis:militum copia opus eſſet:verum quoniam non hîc arces expugnandæ;nec Tyranni,qui ſub aſpectum veniunt,pellendi, ſed cum Spiritib. potentiſſimis bellum ſuſcipitur, aliæ adhibendæ ſunt machinæ, alia tormenta: quam quibus muri quatiuntur:aut Tyranni pelluntur. 3

Sed tamen hoc cum illis commune habere debent Machinæ, quæ ad profligandos Dæmones adhibentur:vt hoſti ſint aduerſæ,& contrariæ: illas ipſe oderit:non ſuſtineat. Etiam hîc locum habet quod dicitur: *Contraria contrarijs pelluntur.* 4

Hinc intelligimus iuſtiſſimas eſſe,quæ in exorciſtis,ſi quando hoc certamen ineunt,poſtulantur cõ ditiones. Petitur,vt conſcientiã exomologeſi peccatorum mundent,vt orationi inſtent: vt corpus ieiunio affligant:vt magnam animi ſubmiſſionem ad hoc opus afferant ; vt Dei amore flagrent 5

& bene de diuino adiutorio sperent, &c.

Iustissimæ hæ sunt conditiones. Nam & Dæmonibus inuisæ sunt, & magnum ipsas robur habere ad Dæmonum vires frangendas operáque dissoluenda: tum exemplis: tum rationibus: tum etiã Christi grauissima authoritate potest probari.

7 *Confessio peccatorum* mundam parit conscientiam & vitæ affert sanctitatem. His quid magis immundis Spiritibus inuisum? An non hoc exempla eorum probant, ad quorum pręsentiam, nunc in Idolis obmutuerunt; nunc se torqueri confessi sunt nunc etiam, quæ multis annis Idola inhabitarunt, reliquerunt?

8 *Oratione* fugari authoritate docetur Christi: qui
Joan. 10 orationem ad *omnia* à Deo obtinendum, maximũ certissimumque præsidium esse asseruit. Sed tamen
Luca. 9. Orationis in hoc negotio necessitatem & virtutem maximè declarat: quòd dicitur *quoddam Dæmoniorum esse genus, quod nisi Oratione, non eijcitur.* Hinc est, quòd quando ad Dæmones profligandos Sancti viri accedebant, & ipsi se ad Deum per orationem conuerterint: & aliorum pro Obsessorum incolumitate preces postulauerint, quemadmodum postulauit præsentis populi S. Bernardus: cum Mediolani in templo, sub sacrificio Missæ, expulit illũ, cuius cap. 46. fit mentio: & sociorum suorum S. Svvibertus; quando Edelherum, virum potentem, in nomine Christi à Spiritu liberauit, teste Marcellino in eius Vita, cap. 20. Omitto alios: Quid quod ipse Diabolus in Aniano filio Diodori, viri consularis clamauerit se incendi precibus Anatoliæ? Apud Surium Tom. 4. fol. 154.

Non minores sunt vires *Ieiunij*, & hoc Christi pro

probat auctoritas. Orationi enim *Ieiunium* adiun- *Luc. 9.*
xit,& vtrunque docuit esse medium necessarium
ad illos Spiritus propulsãdos;quos ex miseri cu-
iusdam hominis corpore Apostoli eiicere nequi-
uerunt. Neque enim Apostoli tum, vel ob multã
orationem, vel ob frequens ieiunium, erãt com-
mendandi. Probat hoc Pharisæorum apud Chri-
stum expostulatio. *Quare*, inquiunt, *Discipuli Ioã-
nis ieiunant frequenter,& obsecrationes faciunt, tui
autẽ discipuli non?* Hoc ieiunij præsidium assum-
psit S. Nicetius Lugdunensis Archidiaconus. Vo-
catus enim ex Galliis Romã, vt Leonis Romani
imperatoris filiam ab obsidente Dæmone libera-
ret, opus hoc arduũ aggredi noluit, nisi post con-
tinuatum, cũ vigiliis & orationibus, triduanum
ieiunium. Itaque quarta die per inuocationẽ di-
uini nominis:& Crucis vexillum, immundũ Spi-
ritum feliciter à corpore puellæ depulit. Ita Gre-
gorius Turon. de Gloria Confess. cap. 63.

Sic vt in aliis rebus omnibus, ita hîc plurimũ 10
valet *animi submißio & humilitas*. Cùm enim su- *Prouer. 8.*
perbissimi sint Spiritus; eos, qui de se humiliter *Psal. 144.*
sentiunt, ferre nulla ratione possunt. Sed & Deus
eorum vult confundi superbiam: dum potentissi-
mos arrogãtissimósque per eos, qui se nihil pos-
se,& esse existimant, profligat, & sedibus pellit.
Egregiè hoc quidam probauit victus humilitate
& patientia S. Iordani. Postquam enim huic Dę-
mon per Obsessum alapam inflixisset,& ille alte-
ram maxillam subitò præbuisset; confusus super-
bus Spiritus, mox reliquit Obsessum. Ita in Vita
Iordani Dominicani, per Leandrum Albertum
Bononiensem, apud Surium Tom. 7.

Sed & Dæmonum nobis hic suffragatur confessio. Adduxerant quidam Obsessum adolescentem, ad S. Antoniũ, spe incolumitatis recuperandæ. Hic vt cognouit potentiorem esse Spiritũ, quàm vt à se possit eiici; cum eodem ad Paulum Simplicem, virum magnarũ virtutũ properat: & postquã afflictũ Sãcto cõmẽdauit ad propriã cellã reuertit. Quid Paulus? *Imperat tibi Antoniũ* (dicebat immundo Spiritui) *vt egrediaris.* Mouetur dictis nihil Spiritus. Tũ melotã, qua inditus erat, assumens, & illa dorsum Obsessi verberans: rursus priorem orationẽ repetit, inquiens: *Dixit Abbas Antonius: Egredere ab homine.* Sed nec quicquã mouetur Diabolus. imò insolescit magis. Tãdem ille Paulus. *Aut exibis, aut abeo, vt id dicam Christo isque faciet, vt tibi sit va.* Et ad orationem conuersus, Christum pro adolescentis incolumitate precabatur. Mox Spiritus magnis vocib. *Recedo: discedo ab homine: non amplius ad eum accedo. Pauli Simplicitas & Humilitas me expellit.* Hæc Palladius in Sanctorum Patrum Historia: Sect. 25.

Hinc est quoque, quòd humiles aliquando ingredi reformidarunt Spiritus. Permittebat Dæmoni, quem iam erat expulsurus, S. Parthenius, vt aut se, aut humilem ingrederetur: verùm neutrum tentauit superbus: sed edito magno clamore discessit.

11 Habet etiam hic locũ *flagrans Dei amor*: Quid potest Deus negare amore sui flagrantibus? *Diligentes se diligit. Voluntatem timentium se facit.* Quantus igitur amor Dei affertur: quanta reuerentia: dum quis Dæmones tentat eiicere: tanta vis Dæmonibus videtur afferri.

Deni

Denique omnibus necesse est, vt *spem* habeant 12
Exorcistæ, & de Dei præsentia, eiúsque auxilio piè præsumant. Quid, quæso, quis aggreditur, qui omnem rei conficiendæ spem abiicit? At vbi hostis magnos aduersariorum animos obseruat; & trepidat, & spem victoriæ aduersariis præbet. Et quia hac spe atque fiducia aliquãdo destituti fuerunt Apostoli: frustra Spiritum quendam ab homine eiicere tentârunt: illum scilicet, cuius mentio fit Matth. 17. Docet id Domini responsio ad ipsorum interrogationem facta. *Quare*, inquiebant, *nos non potuimus eiicere illum*? Respondet Dominus: *Propter incredulitatem vestram*. Vide Tostatum quæst. 152. in 17. Matth.

Cæterũ spes atque fiducia hæc nõ nostris meritis & viribus: sed Dei potentia & bonitate niti debet: fieri alioquin posset, vt expulsurus Spiritum immundum, non modò parum efficeret, sed se quoque præsenti periculo vexationis diabolicæ obiiceret. Certè Beatus Gregorius, libro primo Dialog. cap. 10. ostendit à Dæmonio obsessum esse, qui, vt ipse loquitur, *aliquid vltra vires suas* in Dæmonis expulsione tẽtare est ausus. 13

Hæc cùm ita sint, optimè dixisse iudicandus est B. Antonius: Mihi credite, fratres, pertimescit Satanas piorũ vigilias, orationes, ieiunia, voluntariam paupertatem, misericordiam, & humilitatem; maximè autem ardentem amorem in Christũ Dominũ. Hęc de Anton. Athan. in ipsius vita.

In eandem sententiam, & iisdem propemodũ verbis locutus est Sanctus Remaclus, Episcopus Traiectensis, qui Anno Domini 850. claruit. Satanas, inquit, pertimescit initia rectè viuere instituentium

tuentium vigilias, orationes, ieiunia, mansuetudinem, patientiam, volũtariam paupertatem, vanæ gloriæ contemptum, humilitatem, misericordiam: sed præcipuè purum erga Christum amorem. Hæc in eius vita Notgerus.

14 Ex dictis colligitur iustas ob causas, viros etiam sanctitate illustres difficulter adduci potuisse, vt operam suam miseris, & obsessis hominibus in Dæmonum eiectione, locarent: quia scilicet, illa, quæ in hoc genere plurimum possent, nõ sentiebant in se esse, præsidia. Sanctus vir fuit Laurentius Iustinian⁹, Patriarcha Venetus: sed rogatus, vt Dæmonem a muliere expelleret: *Ne petatis*, inquit, *à me, quod præstare non possum*. Ita Bernardus Iustinianus in Laurentij Vita, cap. 8.

Eodem modo respõdit Gregorius Lingonensis, & ipse sanctissimus Episcopus, teste Gregor. Turon. in Vita ipsius, cap. 7.

Eodem modo B. Remigius iis, quos ad ipsum cum Energumena misit S. Benedictus: quemadmodum in vita S. Remigij scribit Hincmarus.

Eodem modo Nicetius Lugdunensis Archidiaconus, teste Turonẽsi Gregor. de Gloria Confessorum, cap. 63.

15 Colligitur ex iisdem omnem leuitatem procul, ab hoc Dæmonia eiiciendi opere, abesse oportere: nec conuenire, vt Exorcistæ quidquam aut agant aut loquantur, quod risum excitare valeat, & ad rem non pertineat. Doceri aliquorũ exemplis potest obfuisse ipsis plurimum verbum leuiter prolatum. Vide cap. 11. Formicarij Ioannis Nider.

CAPVT XXXIX.

Num puritas conſcientiæ in Exorciſtis neceſſaria ſit: ſi Spiritus ex humanis corporibus eiicere debeant.

EX iam dictis haud obſcurè colligitur, *plurimū expedire, vt qui Exorciſtarum officio funguntur, & Dæmones eiicere tentant, vita ſanctitate polleant,* & nulla lethalis peccati conſcientia grauentur. Nam ſi iam dictæ machinæ per ſe magnum impetum facere poſſunt; quantum poterunt cōiunctæ cum ſanctitate, & vitæ innocentia? 1

Et hoc egregiè probant exempla eorum per quos Dęmonia legimus eſſe eiecta. Pleríque omnes egregia ſanctitate claruerunt. Et in virorum genere hic ſeruiunt Triphon, Laurētius Iuſtinianus, Bernardus, Columbanus, Gregorius Lingonenſis, Remigius Remenſis, Benedictus, & alij in genere mulierum Genouefa, Catarina Senenſis, Euphraſia, Brigitta, Hildegundis, &c. 2

Quid quòd ipſi Spiritus conqueſti ſint ſe Sanctorum pręſentia torqueri? Cùm S. Genouefa virgo Turonum, S. Martini Reliquias viſitatura, ingrederetur; turba Energumenorum, quā obuiam habuit, clamare cœpit, ſe *gemino incēdio* torqueri: eò quod Sancta Sancti Antiſtitis aulam (eccleſiā S. Martini) ingrederetur. Surius Tom. 1. Sic ſe *torqueri* clamabat, adeóque facultatem egrediendi precabatur Ille, qui ad Theodorum Archimandritam adductus fuit; & ne loco ſe moueret, ab eodem mandatum accepit. Hoc Gregorius preſbyter, in Vita Theodori. Et quando S. Germanus Antiſiodorenſis Epiſcopus, Italiam eſt ingreſſus, 3

ex con

ex cōferta turba clamabat Dæmoniacus: *Cur nos in Italia, Germane, persequeris, sufficere debuit, quòd propter te pacem in Gallia habere nequiuimus.* Ita Constantinus presbyter, in eius Vita, lib. 2. c. 20. Et qui in muliere loquebantur Treueris Magnerico, Treuirensi Episcopo (de quo nos cap. 24.) conquerebantur, quòd *quotidianis S. Theodori incendiis* cōflagrarent: quocirca & plurimum laborasse, vt eundem Galliæ regno excluderent. Similiter cum ad basilicā S. Victoris Massiliēsis Martyris, adductus esset Aureliani Patritij seruus à Dæmonio obsessus, Martyris virtute se *exuri* magnis vocibus affirmabat: & postquam per ædem triduum esset debachatus, miserum reliquit. Ita Gregorus Turonens. cap. 77. libro primo Miraculorum.

4 Quid quòd nec præsentiam Sanctorū quidam expectare voluerint: sed fuga priùs sibi cōsuluerint, quàm à sanctis hominibus, cum ignominia, eiicerētur? Certè qui filiam Imperatoris Gordiani vexabat: & se nō nisi per S. Triphonem eiici posse iactitabat: antequam S. vir accederet, sede sua relicta, aufugit, teste Metaphraste in Triphone. Et Legio Spirituum, qui miserrimè torquebāt adolescentem, cuius in vita S. Arnolphi, cap. 24. mentionem facit Lisiardus Svvessionensis Ecclesiæ Episcopus, mox in fugam conuersi fuerant, vbi sanctum virum sunt cōspicati. Similia lege apud Theodor. lib. 7. cap. 37. Histor. Eccles.

5 Quid quòd nec ad illa loca voluerint reuerti; vbi Sancti aliquando fuissent? De S. Gregorio Taumaturgo refert Gregorius Nissenus, in ipsius Vita: quòd cùm ad vrbem ex solitudine tenderet, & nocte

& nocte præuentus aliud hospitium non haberet ad fanum quoddã Idolorum diuerterit. quo quãuis frequentes Dęmones comparere soliti essent, redire tamen noluerunt: postquam ibidem vnam noctem sanctus vir egisset.

Quocirca mirum videri non debet, quòd ad 6
sanctos homines olim confugerint: qui vel sibi, vel suis libertatem à Dæmonis carnificina postularunt: quoniam quemadmodum Deo hos sciebant esse chariores, ita sperabant eosdem Dęmonibus magis esse terribiles. Omnium ferè exempla, quæ hac Disputatione adduximus, quod dicimus, probant: sed præcipuè parẽtum puellæ Tolosanæ (quorum in Vita S. Remigij fit mentio apud Hincmarum) qui cùm Romæ agerent, solliciti pro sanitate filiæ: & multa de insigni sanctitate, vitæque, integritate S. Benedicti audissent: hunc præ cæteris, vt sui misereretur, importunis precibus rogauerunt.

Potest & hic nobis seruire ipsorũmet Spirituũ 7
confessio, vtique diuinitus imperata: qua sæpe se non nisi per excellẽtis sanctitatis viros expellendos testati sunt. Ethelherus quidam Paganus in villa Vellemberk fuit, vir nobilis: sed ob Dæmonis tyrannidem, quam patiebatur infelix. Cùm in eo à Dæmone liberando plures frustra laborassent: respondit Spiritus, se non nisi per Svvibertum, VVerdensis Ecclesiæ primum Episcopum, & Saxonum Apostolum expelli posse. Ita Marcellinus cap. 20. in vita Svviberti. Eodem modo respondit is, qui Gordiani Imperatoris filiam obsidebat. *Nisi*, dicebat post multos adhibitos Exorcismos, *accesserit Triphon, non recedam.*

Metaphr.

Metaphr.1.Februarij. Quod sequitur, ad verbum refert Gregorius Turonensis, de Gloria confessorum, ca.63. Leonis Imper. filia, cùm à Spiritu vexaretur immundo, & per loca sancta duceretur, assiduè clamabat Nequam Spiritus: Non hinc egredior, nisi Archidiaconus Lugdunensis aduenіat: & ipse me, de hoc vasculo, quod acquisiui, eiiciat.

8 Veruntamen *omnino necessaria non est vita sanctitas. Multi venient in extrema illa die, & dicent: Domine, Domine, Nónne in nomine tuo Dæmonia eiecimus?* &c. num idcirco hos ad cælestem Curiam admittendos censebimus? Sine errore non possumus. Dicetur illis: *Nescio vos.* Si Sācti essent, excludi è regno Dei non possent.

9 Optimè dixit B. Cyprianus, de Vnitate Ecclesiæ circa medium, prophetare & Dæmonia excludere, & virtutes magnas in terris facere, sublimis vtique & admirabilis res est: non tamen regnum cælorum consequitur, quisquis in his omnibus inuenitur, nisi recti & iusti itineris obseruatione graditur.

10 Quocirca, & in sacris Scripturis legimus, fuisse quosdam, qui in Domini nomine Dæmonia eiiciebant: *nec tamen Dominum sequebātur.* At hoc prorsus erat necessarium; si vitæ sanctitas omnino necessaria est, An qui Dominum non sequitur sanctus esse potest?

11 Quapropter nequaquam, tāquam paradoxum, reiici debet, quod Epiphanius aduersus Ebionitas scribens, Hæres. 30. refert de Iosepho, homine de Iudæo, quòd *necdum credens, in nomine* Iesu *à Dæmonio obsessum hominem liberauerit.*

Itaque

Itaque & Dominus non iudicabat gloriandum, & gaudendum in hoc Apostolis: *quòd ipsis Dæmonia subiicerentur*: tum ipsos iustam materiam gloriæ existimabat habere; quando constaret: ipsorum *nomina scripta esse in cœlo*: significabat scilicet, fieri posse, vt etiam a regno Dei excludantur, qui Dæmonia eiicerent. 12

Scio magnum & prorsus diuinum esse opus, Dæmonum eiectionem: sed diuinum quoque est opus donum linguarum: diuinum, donum sanitatum: diuinum, donum prophetiæ. An verò omnes à peccati laqueis absoluemus, quibus hæc diuinitus dona collata sunt? 13

Scire non potest homo, *Vtrum amore vel odio dignus sit*. Ita, cum vniuersa antiquitate, tota per totum orbem profitetur Ecclesia. Quid verò? Si ad Dæmones ex hominum corporibus profligandos vitæ sanctitas necessaria est, quomodo non ijs, de gratia sua atque vitæ sanctitate certò debet constare; quibus constat quod Dæmones eiecerint? 14

Qui diuinorum Sacramentorum sunt administratores, non necessario omnes puras habere debent conscientias. Verè Sacramenta administrare possunt, atque adeo verè administrant; quorum grauibus criminibus rea cõscientia tenetur. Quidni igitur Dæmonia valerent eiicere? 15

Sit ita, Dæmonum potestati sint subiecti, qui in peccatis versantur: sed tamen quemadmodum iniquus Iudex non amittit potestatem iudicandi: ita iniqui Exorcistæ non facultatem Dæmones profligandi. Sunt subiecti Dæmonibus, qua peccatores: sunt Dæmonibus superiores, qua di- 16

uina virtute sunt instructi.

17 Non priuata est, nec mortalibus congenita Dæmones eiiciendi potestas, diuina est: Dei beneficio collata est. Quocirca multò est omni Dæmonum potestate superior. Quando igitur Exorcistis parent, & cedunt Dæmones, non Exorcistarum cedunt virtuti & innocentiæ; sed Dei imperio, voluntati, & potentiæ.

18 Non illa peccati vis est; vt mox, vbi cœperit habere locum, omnem potestatem destruat; & priuet omni, quam quis in alios habet, iurisdictione. Quid quæso, si hoc semel constituerimus, certum in Christiana Republica habebimus? quanta mox omnium rerum sequetur coufusio? Priuet peccatum Dei amicitia: indignos reddat omnibus diuinis & humanis beneficiis: his priuilegiis non priuat.

19 Hinc consequitur certum argumentum sanctitatis & innocentiæ alicuius ex hac re sumi non debere: atque plurimùm errare eos, qui ob hanc solùm causam Sanctorum Catalogo ascribendum aliquem censent, quòd in Dæmonibus eiiciendis excelluerit: Etiam in peccatis constitui Dæmones possunt eiicere.

20 Magnum nihilominus, *aliquando*, hinc sanctitatis argumentum sumitur: tum scilicet; quando non desunt alia sanctitatis indicia; casti integrique mores: vitæ austeritas; orationis studium; animi profunda submissio; & excellens diuinæ bonitatis amor. &c.

CAP.

CAPVT XXXX.

Num Exorcista Hæreticus, siue qui aliam, quàm Catholicam Religionem profitetur, Dæmones valeat eiicere?

FAcilè credet fieri posse, vt Hęreticus Dęmonia ex humanis corporib. eiiciat, qui ad Domini verba attendet. *Sic* enim quodam in loco loquitur; *Surgent Pseudochristi, & Pseudoprephetæ, & dabunt signa magna, & prodigia; ita vt in errorem, si fieri posset, ducantur etiam electi.* 1

Sed contrarium iudicabit, qui finem, qui in patrandis Miraculis Deo propositus est, velit attendere. Cùm enim hîc sit Veritatis confirmatio; hostes verò Veritatis sint Hæretici; nulla ratione Deus ad Dæmonum expulsionem (quæ inter Miracula reponi potest) concurrere dicendus est: & ob id Hæretici nunquam Dæmonia eiicient.

Et ita se res habet. *Nunquam ab hominum corporibus pellent Dæmones Hæretici, quandocunque, & quotiescunque, hoc tentabunt, vt doctrinam suam, quam profitentur, confirment.* Quod dicimus, præter iam expositum argumentum, *quatuor* ferè sunt, quæ probare videntur. 3

Primum *Christi oratio*, quæ Dæmonum electionem insinuat fidelium esse signum: *Signa*, inquit, *eos qui crediderunt hæc sequentur: In nomine meo Dæmonia eiicient*, &c. at in fidelium numero Hæretici non sunt. Dæmonia igitur, ex Christi sibi communicata potestate, profligare non valebunt. 4

Alterum est, *quod eos nunquam Dæmonia expulisse legamus.* Cũ igitur illa vix fieri posse dicamus; quæ pręteritis temporibus nunquã facta sunt; Hæ-

reticos Dæmonia posse eiicere, idcirco, videmur rectè negare; quia nullo vnquam tempore illa eiecisse probatur.

6 Tertium est, quod sæpe *in Dæmonum eiectione ipsos illusos fuisse certis historiis doceatur.* Pro multis duas referimus. primam Staphilus in absoluta responsione, contra Iacobum Schmidelinū, his verbis recenset, pag. 404. Possum ego, inquit, redigere mihi in memoriam, anno 1545. Dæmoniacam quandam puellam, è Misniæ ditione adductam VVittēbergam, ad Lutherum, ea spe; quòd Lutherus, ceu tertius Elias, puellam istam à malo Dæmonio liberaturus esset. Quamuis autem Lutherus ad hoc admirandum, & magni momenti opus, initio non parum difficilem se ostenderet; at tandem tamen iussit puellam adduci in parochianæ Ecclesiæ VVittenbergensis Sacrarium: illicque coram aliis plerisque Doctoribus, & eruditis viris, (inter quos ego, tum quoque Magister iuuenis aderam) Dæmonem cœpit adiurare, & exorcizare, sed id tamen more suo, non eo, qui apud Catholicos receptus & visitatus est. Cùm autē ille diù multumque adiurasset Dæmonem; cedere ille noluit: sed eas in angustias, sit venia verbo, Lutheri caligas redegit, vt is quam primum è Sacrario se proripere vellet. *At* quid accidit? Malignus ille Dæmō vsque adeò fores Sacrarij obstruxerat; vt neque forinsecus, neque intrinsecus aperiri possent. Quæ res Lutherum in maiores etiam angustias adduxit; ita vt iam ad fenestram properaret, sperans per eam se posse effugere, & exilire. Verum obstabant illi Cancelli ferrei: sicque compulsus est vna nobiscum tantisper inclusus hærere, donec per cancel-

los ferreos ab Aedituo nobis oblata securis; mihique, ceu iuueni viro, tradita vt ea fores astringerē: quod equidē tum conatus sum, & ad effectū perduxi. Interea verò visu admirandum erat: vt Lutherus angoribus correptus, sursum deorsumque cursitaret, atque, instar ouis parturientis, huc illucque se inuerteret. Hactenus Staphilus. Eandem rem post Staphilum, habet VVilhelmus Lindanus, Dialogo 3. ca. primo Dubitantij & Bredenbach. Collationum. libro septimo, cap. 40.

Altera historia Augustæ VVindelicorum accidit anno Domini, 1563. in filia Michaëlis Rossimanni ciuis Augustani, quam Theologiæ Doctor, & apud sanctum Mauritium parochus, Simon Scheibendardus Catholico ritu liberauit; postquam multa frustra tentassent verbi Ministri. Rem pluribus persequitur Bredenbachius lib. 6. Collat. cap. 42.

Quartum est, quod non in Dæmonum solùm 7
eiectione, verùm etiam *in aliis; si quando quædam perpetrare voluerunt. Miraculis, nihil efficere potuerunt, & egregiè confusi sunt ijdem Hæretici.* Pro hac re & vetera, & noua suppetunt exēpla. Vetera primum adducimus. Sub Honorico Catholicorum hoste, Cirola quidam Arianus Episcopus fuit; qui cum Catholicos, pro fidei suæ confirmatione. Miracula edere cerneret; ne ipsis inferior haberetur, hominem quendam quinquaginta aureis inducit, vt se cæcum ad tempus simulet; & postquam à Cirola iussus fuerit respicere, visum sibi beneficio Cirolæ restitutum esse publicè testetur. Quid verò? fiunt omnia. verum non fit. Iussus non respicit fictus cæcus. Iusto Dei iudicio

ex vidente fit cæcus; magno cum Cirolæ, & omnium Arianorum dedecore. Ita Gregorius Turonensis, de gloria Sanctorum li. 1. cap. 3.

Alius quidam Episcopus Regis Leuuildi imperio inductus, idem tentauit; & eodem quoque euentu. vt idem habet Gregorius de gloria Sanctorum, lib. 2. cap. 12. & 13.

Ausus etiam est Polichronius, ad confirmationem sectæ suæ, vltro apud sextam Oecumenicam Synodum, in Trullo, polliceri; se mortuum vitæ restituturum: & non multo post allato cadauere, cùm virtutis suæ specimẽ esset editurus, & diu mortuo inclamasset frustra, ab omni concione, vt vanissimus nebulo, exclusus est. Idem, frustra, tentauit Simon Magus, teste Egesippo, lib. 3. cap. 2. de Excid. Hier.

Voluerunt etiam Ariani, Valentis imperatoris infirmum filium sanitati restituere; Verum tantum abest, vt restituerint; vt ex viuo mortuum fecerint: teste Nicephoro, li. 11. cap. 29. Idem Manichæo accidit, cùm Persici Regis filium præsumeret curare, vt Theodoretus docet, lib. 1. Fabul. cap. 21. Hæc vetera sunt.

Adiungimus noua. Ioannes Caluinus Burlæum quendam Ostunensem, promissis vitæ subsidiis, induxerat, vt mortuum se simularet: Quid tandem? cùm ex composito per Caluinum resuscitandus esset; diuina vltione percussus, verè mortuus aparuit. hoc Hieronymus Bolsecus, in Vita Caluini, cap. 13.

Simile in Polonia accidit in Matthæo quodam, homine paupere, qui & ipse lucri, quod Hæreticus Minister promiserat; ad infelicem & impiam

impiam simulationem inductus fuit, teste Francisco Turriano, lib. 1. de dogmat. charact. verbi Dei. Et VVilhelmum Nesenum in Albi submersum ad vitam voluit reuocare Lutherus; sed frustra, vt Lindanus in Dubitantio, Dialog. 3. c. 1.

Hinc optimè antiquissimus Scriptor Tertullianus, lib. de Præscript. Hæret. hoc ab Apostolis Apostolicisque viris differre dicebat Hæreticos; quòd *illi de mortuis viuos facerent; hi de viuis mortuos*. Addamus nos, quod illi ex hominum corporibus Dæmonia eiicerent: hi in homines illa immitterent. 8

Quid igitur est, dicet aliquis, quod *Pseudoprophetæ* dicuntur *daturi signa & prodigia*: Respondemus; Signa dabunt, sed falsa, non vera signa: qualia sunt, quæ Magi fecisse leguntur, & quæ patraturus dicitur Antichristus cuius signa & prodigia, *mendacia* vocat Sanctissimus Paulus, 2. Thess. 2. 9

CAPVT XLI.

De quinque diuersis modis, quibus in Christianismo, siue apud Catholicos, Dæmonia ex hominum corporibus eiiciuntur.

VArijs modis homines ab immundis Spiritibus liberatos esse nemo ignorat: Neque enim, vna eademque oratio seruata est ab ijs, qui olim in Veteri lege Dæmonia eiecerunt, & ijs, qui idem in Noua lege præstiterunt. Quod dicimus, ex Capite 42. & sequentibus præsentis Disputationis perspicuum. 2

2 Sed & in Veteri lege aliam rationem seruarunt, qui à Solomone instituti erant; aliam qui Tetragrammaton nomen adhibebant. Et in Noua, non vna apud omnes ratio fuisse videtur. Alia vsus Christus: alia Apostoli: alia Apostolorum successores. quamuis nec semper diuersa vsi sint Apostoli, & Apostolorum successores; nec vna semper eademque fuerit omnium Apostolorum.

3 Christus etiam Dominus non eundem semper modum secutus est. Nunc Dæmonia verbo expulit; nunc quosdam quasi Exorcismos adhibuit. Sanaturus enim quendam Dæmoniacum, surdum & mutum; primò omnium ipsum *apprehendit*, tum à turba *adduxit*; mox *mittit digitos in auriculam*; hinc *expuit*. & *linguam Obsessi tetigit*; denique *suspiciens in cœlum dixit, Epphata.*

4 Rationes illas Veteris Testamenti persequi non est necesse. iam vetustate, si non alia de causa, antiquatæ sunt, & abolitæ. Nec illam discutiemus, qua Christus vsus est. Reliquæ, quia magnos, à quibusdam nostra ætate, patiuntur insultus; & præter omnem rationem traducuntur, à calumniis sunt vindicandæ: si tamen, *quæ illæ rationes sint, & quibus & olim expulsi, & nostris temporibus Dæmones expellantur, prius assignauerimus.*

5 Prima igitur ratio est, per *Nominis Domini nostri Iesu Christi inuocationem*, de hac Iustinus Disp. cum Tripho. in hunc modum: Per Nomen, inquit ipsius filij Dei, & primogeniti Creaturæ omnis, Dæmonium omne adiuratum vincitur, & in ditionem redigitur. & paulo ante: Eius nominis (Iesu) potentiam Dæmones tremunt, & formidant: & hodie quoque ipsi per Nomen Iesu Christi crucifixi,

sub

ſub Pŏtio Pilato qui Iudeæ procurationem egit, adiurati nobis parent. Hæc Iuſtinus. Prudentius ſimilia habet, in Apoth. contra Iudæos.

—————— torquetur Apollo.
Nomine percuſſus Chriſti: nec fulmina verbi
Ferre poteſt: agitant miſerum tot verbera linguæ,
Quot laudata Dei reſonant miracula Chriſti.

Secunda ratio eſt, per *vſum Reliquiarum, Ea eſt Sanctorum poteſtas*, inquit Chryſoſtomus, Orat. de Babil. vt illorum ſuperſtitũ ne vmbras quidem aut veſtes ferre poſſint Dæmones; vita autem functorũ & loculos quoque reformident. Itaque (inquit idem Hom. 7. de 7. Machab.) vt audaces latronũ duces, ſiue impij ſepulchrorum effoſſores, ſi fortè dum prædas agunt, aut ſpolia capienda conquirunt, in arma vel ornamenta Imperatoris incurrerint, quamlibet cupidi prædarum; tamen ita, agnitis Regis inſignibus, terrentur: vt fugiant, neque cominus accedere vel attingere audeant, vnde ſibi compendium non procedere, ſed periculum prouident imminere, ſi quid inde audeant vſurpare: ita profectò, & Dæmones, qui verè latronum & principes & Magiſtri ſunt, vbi coronatorum Martyrum viderint corpora poſita, longè ilico à conſpectu illorum pauidi fugiunt & abſiliunt. 7

Ad hunc modũ referrem illum; quo S Clarus, Abbas Viennenſis, Dæmonium ab ancilla eiecit, digitis ſuis in os Obſeſſæ immiſſis: quemadmodũ legere licet apud Surium, in vita eius Tom. 1.

Referrem & manuum impoſitionem, qua B. Germanus, Pariſienſis Epiſcopus plurimos curauit, de quo in eius Vita Fortunatus, Pictauorum Epiſcopus, Cap. 30.

8 Tertia ratio est, per *Sanctæ Crucis impressionem*: de hac Lactãtius, Lib. 4. c. 27. Sicut ipse (Christus) cum inter homines ageret, vniuersos Dæmones verbo fugabat, hominúmque mentes emolliebat, & malis incursibus feriatas, in sensus pristinos reponebat; ita nunc sectatores eius eosdẽ Spiritus inquinatos de hominibus & nomine Magistri sui, & Signo Passionis excludunt. Verba sunt Lactantij.

Quarta est, per vsum *Rerum Consecratarum*. Antiquissima in Christi Ecclesia consuetudo est; vt res quædam consecrentur, & benedicantur; quibus deinde fideles, tum ad Dæmones profligandos; tum ad morbos pellendos, aliáque mala arcenda, vterentur.

9 Quinta est *Dæmonum per Exorcismos adiuratio.* Huius meminit Cyprianus, ad Demetrianum Procons. Adiurantur, inquit, à nobis & torquentur Spiritualibus flagris: & verborum tormentis de Obsessorum corporibus eijciuntur Dæmones. Sed & prudentius formam quandam Exorcismi his verbis expressit,

Intonat Antistes Domini, fuge callide serpens,
Exue te membris, & spiras solue latentes.
Mancipium Christi cur corruptissime vexas?
Desine, Christus adest humani corporis vltor.
Non licet, vt spoliũ rapias, cui Christus inhæsit.
Pulsus abi vertose liquor. Christus iubet: Exi.

10 His quinque possemus alias rationes addere, sed hæ præcipuæ sunt, & aliæ in iam dictis, præsertim verò in Exorcismo, continẽtur: vt sunt Ieiunium, Oratio, Missæ Sacrificium, Litaniæ, Sanctorum inuocatio, Crucifixi Imago: & his similia, de quibus inferius.

CAP.

CAP. XLII.

Examinatur primus modus, quo per Inuocationem Nominis Ieſu, Dæmonia ex hominum Corporibus eijciuntur.

FOrmam & rationem Dæmonia eijciendi per *Nomen Domini noſtri*, & Dominus videtur præſcripſiſſe,& Apoſtoli obſeruaſſe, & Viri ſancti vſurpaſſe. Dominus præſcripſit, cum dixit. *In Nomine meo Dæmonia eijcient*. Apoſtoli ſibi gratulantur; quòd in *Nomine Chriſti ipſis ſubijcerentur Dæmonia*. D. Paulus in *Nomine Ieſu* præcipit Dæmonio, vt à puella exeat. Primis Chriſtianis teſtimonium præbent Iuſtinus & Prudentius ſuperius citati: quibus accedit Lactantius Firmianus. 1

Nec deſunt Exempla Sāctorum. B. Theodorus Archimandrita, teſte Georgio presbytero, in Vita eius, apud Surium Tom. 2. *eiuſdem Nominis* inuocatione liberauit primò ſeruum quendam, quem Domina eidem Theodoro adduxerat: deinde Principis cuiuſdam filiam: quæ 27. annis, grauem Dæmonis carnificinam ſuſtinuerat.

De S. Svviberto, Saxonum Apoſtolo ſcribit Marcellinus, cap. 20. quòd Dæmoniacum, eundem liberaturus, acceſſerit cum ſocijs; & primùm quidem ſe ad orationem conuerterit: poſt orationem verò ad Spiritum conuerſus, eidem in *Nomine Chriſti* exitum imperauerit: ille verò graui poſt ſe relicto fætore diſceſſerit.

De Arſacio docet Sozomenus, libr. 4. Hiſt. cap. 15. quòd obuiam habuerit furioſum Energumenum: qui gladio armatus omnes in fugam

conuer

conuerterit: sed ad saniorem mentem redierit, & ab infestante Spiritu sit liberatus *Christi nomine*, per Arsacium, inuocato.

Idem *Christi Nomen*, cùm meritis atque stola S.Bernardi, coniunxit Pontius, Abbas Belleuallensis: & feliciter Dæmonem ab Obsesso profligauit, qui alijs Exorcismis adhibitis pelli non potuit: in Vita S.Bernardi, lib.4.cap.1.

Nec hoc Nomen neglexit Bernardus in Exorcismo, quem collo Dæmoniacæ, à qua secundò Spiritum immundum eiecerat, alligauit. Sic enim is habet. In Nomine Iesu Christi, Domini nostri præcipio tibi Dæmon, ne hanc mulierem rursus ingrediaris. Vide cap.49.huius Disputationis.

Et B.Dominicus: cùm, sub concione eius, Dæmoniaca quædam exclamaret: & præsentes omnes perturbaret: In *Nomine Iesu Christi*, facto Crucis signo Spiritui præcepit, vt miseram relinqueret: qui & confestim reliquit. Vide cap.9.lib. 2. Vitæ ipsius.

Eligio Episcopo Nouiomensi, cùm in prouincia Galliæ ageret, Dęmoniacus quidam, Quid hic agis, dicebat. Ille mox; in Nomine Iesu Christi, respõdebat, obmutesce, & exi ab homine. Vix verbũ protulerat; & Dæmon euolarat ita Audoenus Rhotomagensis, lib.:.c.11.in eiusdem Vita. Denique, *eiusdem Nominis* inuocatione Spiritus eiecisse D.Antoniũ testatur, in ipsi⁹ Vita Athanasius.

Quid, quòd eadem vsi etiam illi, qui Christi doctrinam non profiterentur? *Vidimus*, inquit Ioãnes, *quendam in nomine tuo eijcientem Dæmonia, qui non sequitur nobiscum*. Huic adiunxero illos, quorũ Lucas, in Historia Apostolorum, meminit: qui Iudæam

dæam circuibant, & super eos,qui malos Spiritus habebant,*Nomen Domini* inuocabant. Iosephum item,cuius Epiphanius meminit. *Act.c.19.*

2 Verùm in hac Dæmonia eiiciendi ratione,*quatuor* sunt,quæ in quæstionem venire videntur. Primum est, *quid* sit in Christi Nomine Dæmonia eijci. Secundũ,cur *potius* in Christi, quàm aut Patris,aut Spiritus sancti Nomine Dæmonibus discessus imperatus. Tertium *quodnam* potissimum Christi nomen(varia enim habet) hic assumptum sit. Quartũ & postremum; An ipse sub *nuda* Christi Nominis cõpellatione robur aliquod habeat, ad Spiritus ex hominibus exigendos.

3 Primæ quæstionis definitio requirit, vt ambiguitas Nominis prius distinguatur. Neque enim vna est ipsius significatio. Nunc pro imperio:nũc pro meritis; nunc pro authoritate:nunc pro virtute ac potestate,sumitur. Exemplũ primi est; quòd Petrus *in verbo siue Nomine Domini* dixit *se laxare rete.* Exemplum secundi; quòd Dominus promittat omnia petentibus & *rogantibus Patrem in suo Nomine.* Exemplum tertij; quòd doceat *Patrem missurum Spiritum sanctum in suo Nomine.* Exemplum quarti;quòd *in Patris Nomine asserat se opera & prodigia facere.* *Luca 5. Iann.14. Ibidem. Ioan.10.*

4 Hoc constituto,dicimus,quod quamuis Christi imperio:Christi meritis; & Christi authoritate dici possit Dæmonia eijci,quãdo ad *Nominis eius* inuocationem pelluntur, propriè tamen *virtutem eius* intelligimus: vt idem sit in Christi Nomine; atque in virtute Christi Dæmonibus exitum imperare.

5 Quod dicimus,facilè probabit:qui,quale opus sit,

opus sit, Dæmonum eiectio, expendet, diuinum prorsus est,& humanas vires longissimè superans, diuinam igitur virtutem requirit, quá Dæmones vt expelli demonstremus, *Christi Nomen*, hoc est, virtutem,quæ diuina est,inuocamus.

6 Idem animaduertet: qui adorationem S. Bernardi volet attendere:quam cap. 49. huius disputationis referimus.Cùm enim arroganter Spiritus quidam ipsi insultaret: quòd nec Syrulus (S. Syrum intellige, ad cuius Reliquias Dæmoniacum Bernardus miserat)nec Bernardulus (sic, per contemptum, Sanctum virum nominabat) ipsum sede sua atque domicilio esset pulsurus: *Non te*, respondit Bernardus, Syrus eijciet: non Bernardus: sed Dominus noster Iesus Christus.

7 Itaque in hac Dæmones eijciendi ratione duo videntur concurrere. Primum est Christi Nominis vsurpatio: alterum eiusdem virtus & potestas, illud voce profertur: hoc animo concipitur, & verbo insinuatur. Et sic ad primam Quæstionem responsum sit.

8 Altera difficilior est: sed tamen breuiter dicimus, *ob multas, & magnas rationes in Filij potius: quàm aut Patris, aut Spiritussancti aut etiã Dei Nomine Dæmonia pelli.* Quamuis enim omnium Personarum æqualis sit potestas: quia tamen Filij diuinitas erat astruenda, & doctrina confirmanda; omnino conueniebat; vt *Filij* Nomine inuocato Dæmonia pellerentur; cum hæc res egregiè ad vtrumque valeret.

9 Innotuerat olim mundo prima in diuinitate persona Pater: Filius non item, quemadmodum igitur Pater multis rationibus se probauerat; ita

altera

altera persona, Filius Dei, suam diuinitatem signis & prodigijs debebat probare.

Pro Spiritus Sancti persona, inquit aliquis, etiã 10
hæc ratio militat. Non hoc ignoramus. Sed aliæ ipsi non defuerunt, quibus suam diuinitatem astruxit, rationes; & illa maximè, quòd Christi grauissimum pro se testimonium haberet: cuius diuinitate constare non potuit.

Sed & Filio multò maximè his prodigijs & si- 11
gnis opus fuit. Quid ita? Postulabat, scilicet, hæc in primis doctrina, quam mundo inferebat, postulabant homines, quibus doctrina illa erat tradenda, postulabant illi, per quos erat tradenda. Nunquam mũdo Christi doctrina (vt persuasa est) persuaderi potuisset; nisi ad hanc inferendam, & contrariam extirpandam prodigiorum machinæ, & Dæmonum profligationes fuissent adhibitæ.

Doctrina omnes ingenij vires superabat. Carni 12
erat contraria: &, quæ mundus in præcipuo honore habebat, aspernabatur. Tradenda hæc erat ingenij acumine valentibus: & qui, quòd ratione non capiebant, paradoxum iudicabant. Tradenda ijs, præter oblectamenta carnis, & huius vitæ, nulla alia superesse, existimabant, bona. Et per quos tradenda? Non per Sapientes, & in Academicis congressibus, multis iam annis, exercitatos, Naturæ magistros: non per potentes & militum copia instructos: sed per homines piscatores: & qui vix ad honestorum virorum conspectum admittendi videbantur. Quantis igitur, & qualibus hîc machinis, si quid feliciter fieri debuit, erat opus?

Esto, potuerint hîc aliæ machinæ adhiberi: ad- 12
hibitæ etiam *sint*, nec frustra adhibitæ sint: veruntamen

tamen

tamen conueniebat, vt etiam Dæmones in *Nomine Christi* profligarentur; illi scilicet, qui iam in mundo principatū obtinebant: qui multis modis, hominibus, plurimos annos illuserant: ad quorum regnum dissoluendū, spolia diripiēda, arces occupandas, Christus præcipuè in mundum venerat.

14 Hinc est, quod inter præclara à Christo gesta, nihil ita prædicetur, vt Dæmonum ex hominibus eiectiones. Nullum etiam opus sit, in quo frequentiùs occupatus videatur. Nullum ferè, quod ita homines mirati. Nullum, quòd magis ipsius hostes & aduersarij calumniati.

15 Sed tertia nos ad se Quæstio vocat, qua quæritur. *Quonam potissimum Christi, Nomine & Apostoli, & Apostolorum successores vsi sint in Dæmonum profligatione?* Atque hoc loco, vt quod sentio, dicam, extra controuersiam esse puto, Omniū Christi Nominum vim magnam esse: & quod vnius fit vsurpatione, id posse fieri aliorum omnium Hoc, ne alia proferam, declarat, qui nunc non infructuosè Dæmoniacis adhibetur. Exorcismus: in quo omnia propemodum, quo Christo tribuuntur, Nomina inueniuntur.

16 Veruntamen, quamuis omnium vis magna sit: *Nomine Iesu tamen vsos esse*, & in eo plus præsidij posuisse, optimè videmur posse affirmare, ob sequentes causas. Primò, quia licet multa Domino Nomina tribuerentur; vnum tamē proprium erat. *Vocatum est Nomen eius Iesus.* inquit Lucas, *quod vocatum est ab Angelo, priusquam conciperetur.* Iam verò ipse *suo* Nomine (quis dubitabit, quin hoc proprio?) Dæmonia dixit eijcienda. *In nomine Meo*, inquit, *Dæmonia eijcient.*

Dein

Deinde huius Nominis inuocatione Dæmonia expulsa legimus, non per Apost. Paulũ tãtùm; verùm etiam Iudæorum Exorcistas, qui Apostolum aliosque Christi Discipulos imitabantur. Et de Apostolo Paulo hoc clarum est ex capite 16. Historiæ Actuum Apostolicorum: vbi eijciens Pythonicum Spiritum: *Præcipio tibi*, inquit, *in Nomine Iesu discedere ab ea*. De Iudæorum verò Exorcistis, Lucæ 9. *Vidimus*, inquiunt Apostoli, *quendam eijcientem Dæmonia in Nomine Tuo qui non sequitur nobiscum*, Similiter Actuum 19. Quidam Iudæi Dæmones adiurabant *per Nomen Iesu, quẽ Paulus prædicabat*. Quid, quòd primi Christiani hoc, præ cæteris, Nomen assumpserint? Nominis Iesu inquit Iustinus, potentiam Dæmones tremunt & reformidant: & hodie quoque illi per Nomen Iesu adiurati nobis parent. De veritate Religionis Christianæ. Quid, quòd hoc in Dæmonum eiectione Apostoli omnes vsi videantur? *Domine*, inquiunt Lucæ 10. *etiam Dæmonia subijciuntur nobis in Nomine tuo*. Vide Tostatum q. 153. in 17. Matthæi.

Tertio, quia huic Nomini aliquid plus tribuisse 18
videntur Apostoli, quàm alijs omnibus. Omitto quòd in Nomine *Iesu* dicatur flectendum omne genu cælestium, terrestrium, & infernorum quoties Sanctissimus Paulus idem illud Nomen in ore habuit? quoties in corde? Licet id intelligere partim ex ipsius scriptis, in quib. quingenties extat; partim ex grauissimis Scriptorib. qui eiusdem abscissum caput, ter *Iesu* nomen, inclamasse testantur. Baronius Tom. 1. Annal.

Ad hæc accedit fidelium omnium, qui iam sunt 19
(haud dubium, quin & priorum) consensus: &

quæ damnari non poteſt (niſi fortè à Chriſti hoſtibus) conſuetudo; qua frequentius hoc, quàm quodcunque aliud, Nomen, ſi quando terrentur, aut cadunt, compellant: qua morientibus hoc potius inclamant: qua præ cæteris pingunt, & maiorem illi, quàm alijs, reuerentiam, nunc Capitis inclinatione, aut detectione, nunc geniculatione, exhibent.

20 Sed & ratio egregiè pro hac ſententia militat. Finis, qui in Dæmonum eiectione propoſitus fuit? hoc potius; quàm quodcunque aliud Nomen requirebat. Quid ita? Quia cum hic propoſitum eſſet vt Chriſti gloria atque diuinitas innoteſceret: ipſeque pro vero Deo ſuſciperetur & haberetur: nónne illud Nomen aſſumere oportebat, quod Chriſto erat maximè proprium? quo ab omnibus paſſim compellabatur? Atque hoc eſſe dulciſſimum *Ieſu* Nomen, ſi non alia, certè Titulus Triumphalis vt vocamus, ſatis ſuperque declarat.

21 Porrò hæc pro tertiæ Quæſtionis reſponſione dicta, haud parum ad quartæ ſolutionem faciunt. Neque enim obſcurè inſinuant *ipſum nudum Ieſu Nomen Dæmonibus moleſtum, & graue fuiſſe:* magnā quoque ad ipſos ſedibus humanis pellendos impreſſionem feciſſe. Id exemplo etiam eorum confirmari videtur: qui quamuis Chriſtum non ſequerentur: nondum crederent: fortè etiam ipſius hoſtes eſſent & aduerſarij: *Ieſu* tamen Nomine inuocato Dæmonia pellebant.

22 Sic Sagis, & ijs, qui ſe Diabolo deuouerunt, mādari, & ſerio præcipi ſcimus: vt ſi quando nocturnos conuentus habent, prorſus à Nomine *Ieſu* abſtineāt, quanquam Ieſum abiurarint. Scimus ſubitò

& Dia

&Diabolos & præsentem turbam disparuisse: si quando Collegarum alicui, etiam præter intentionem, Nomen *Iesu* excidisset.

23 Dæmonia aliquando consuluit Christianæ Religionis desertor,& persecutor Iulianus(NazOrat. in Iulian.teste)Cùm verò eidem,terribili:& quam ferre non posset,forma,apparuissent: pro cõsuetudine,quam Christianus adhuc habuit, se Cruce muniuit,crucis hostis:& ipsa mox disparẽt:probãq; ipsum per se Nomen *Iesu* Dæmonib. horrori esse.

24 Non leuia hæc sunt argumenta. Sed vt Caput hoc concludamus,*quatuor* dicimus.Primum, magnam huius Nominis vim esse,si *cum reuerentia*, atque pietate proferatur.Secundũ, Etiam per multum valere: quamuis *nullum pietatis affectum* habeant,qui eo vtuntur:si tamen eo fine, vt Christi virtute quippiam obtineant, assumant. Tertium, Nullam eius vim esse,si vt *nuda quædam in aëre prolata vox ex*,consideratur.Quartum,Quòd,si vt signum aliquod vsurpetur, Dæmonibus terrori esse possit;quamuis & pius absit affectus:& nihil ab eo, qui profert, exspectetur.

25 Primum illud probant eiecti ab Apostolis Dæmones:serpentes sublati:haustum,sine detrimento venenum:infirmorum curatio:& his similia,vt taceam,quòd pius animus, cum re qualibet (quid ni cum diuini Nominis inuocatione?) possit plurimùm.*Pietas*,inquit Apostolus,1.Timoth. 4.*ad omnia vtilis est.*

26 Secundum dubium non est.Illi ipsi,quos iam sępe produximus,huius rei testes sunt: illi inquam, qui apud Christum à Discipulis delati, quòd Dæmonia eijcerent,in eius Nomine,quẽ non sequerẽ-

tur. Debuerunt quoque hic homines intelligere, Christi magnam esse virtutem; quando etiam illi, qui ipsius doctrinam non per omnia probabant, in eius Nomine Dæmonibus imperarent.

27 Tertium omnes, ni fallor, admittunt. Cùm enim vox in aerem prolata, nihil sit aliud, quod non concussus aer præstat. Si pica aut Psitacus doceatur Nomen *Iesu* proferre: viréſne alias, quodcunque nomen prolatum habebit? vide Tostatum in 1. Reg. cap. cap. 19. qu. 40.

28 Quod verò quarto loco asserebamus, idem, inquam, Christi nomen, vt signum quoddam est, vires aliquas habere, facilè credet, qui animaduerteret Dæmones non rebus tantùm, verùm etiam signis rerum terreri & cruciari. Res clara est, de signo Crucis: quod vbicunque tandem conspexerint, & quomodocunque formatum sit, odio habent impostores; & detestantur, quemadmodum fures, rotas, & patibula.

CAPVT XLIII.

Examinatur secundus modus, quo per vsum Reliquiarum Sanctorum, Dæmonia ex hominum corporibus eijciuntur.

1 Altera ratio eijciendi Dæmones, est per *vsum Reliquiarum Sanctorum*. Pro hac produximus superius B. Chrysost. sententiam. Chrisostomo adiungimus semicinctia, & sudaria Apostoli Pauli: de quibus ita S. Lucas *Virtutes*, inquit, *non quaslibet faciebat Deus, per manum Pauli: ita vt etiam super languidos*

guidos deferretur à corpore eius Sudaria & Semicinctia: & recedebant ab ijs languores & Spiritus Nequã egrediebantur. Addimus quoq; Vmbram Petri, quã Dæmonib. vim allatam esse haud obscurè insinuatur cap. 5. Historiæ Apostolorum.

Possent pro hoc argumento iam dicta satis esse; verùm quoniam hæc exorcizandi ratio magnos & multos habet Aduersarios, plurib, exemplis, rationibusque illustranda videtur, & explicanda. 2

Ab exemplis initium facimus. Refert B. Hieronymus, Epist. ad Eustoch. de Vita Paulæ, ad sepulchrum Elisæi, Ioannis Baptistæ, atque Abdiæ, rugire consueuisse, & latrare, & sibilare, & mugire Dæmones. Idem attestatione totius populi Mediolanensis fieri ad sepulchra Prothasij & Seruasij testatur B. Ambrosius, de Prothas. & Seruas.

Eorundem Prothasij & Seruasij memoria fuit in villa Victoriana ab Hippone regio, minus triginta millibus distante. Portatus est eò adolescens quidam, qui, cùm de medio tẽpore æstatis, equum ablueret, in fluminis gurgite Dæmonem incurrit. Ibi cùm iaceret, vel morti proximus, vel simillimus mortuo: tandem Dæmone fugam capiente liberatus est, ita B. Augustinus, lib. 22. de Ciuit. cap. 8.

Nazianzenus, Orat. 19. tanquam rem omnibus manifestam relinquit, ad Cypriani Martyris sepulchrum Dæmonia eiecta.

Plurima quoque per catenam S. Petri eiecta esse docent, & testantur Historiæ. Anno salutis 900. accidit, vt quidam Comes, Othonis Imperatoris, familiaris occupatus ab immundo Spiritu, seipsum dentib. dilaniaret; iussu verò Imperatoris ad Ioannem Pontificem ductus sit; hic vt sacram catenam

attigit, erumpens nefarius Spiritus, hominem liberum reliquit. Hoc Vincentius lib. 24. ca. 88. & Chronicon Saxoniæ.

Quibus Belgium notum est, non ignorant apud Gheelam Brabantiæ, ad sacrosanctas D. Dymnæ Reliquias Dæmoniacos, singulari Dei Opt. beneficio, in hunc vsque diem liberari, inquit Brendenbachius, Lib. 7 Collat. cap. 37.

Sic anno 1541. in Sicilia, in templo S. Philippi, qui S. Petri discipulus fuit, ducentæ propemodum fœminæ liberatæ sunt: & quotannis ipso D. Philippi festo die liberantur non pauci, quemadmodum quodam in loco refert Thomas Pazellus.

Gregorius Lingonensis Episcopus adductos ad se Energumenos, signo Crucis, & verbo curabat: sed eo absente multi Dæmonia ab Obsessis virga, quam gestare solebat, pellebant: quemadmodum habet Gregorius Turonensis in eius Vita. Idem Gregorius, lib. 2. Miracul. ca. 44. docet ad pignora S. Iuliani Dæmoniacum cum vomitu sanguinem Dæmonemque eiecisse.

Sic dæmones clamabant se gemino incendio torqueri: cùm S. Genouefa Reliquias S. Martini visitaret: quia scilicet, nec sancti Viri Reliquias nec S. Virginis præsentiam ferebant. Surius Tom. 1.

Agnouit hanc Reliquiarum virtutem Pipinus, Caroli Magni parens. Cùm enim Clericum suum (Brunco is vocabatur) à Dæmonis tyrannide cuperet absolui, ad Sanctorum Reliquias ipsum destinauit. Nec spes fefellit: siquidem mox, vt limina Ecclesiæ S. Maximini, Treuirensis Episcopi, attigit curatus est Brunco: teste Lupo, in Vita S. Maximini, apud Surium, Tom. 3.

Idem Lupus addit vno eodemq; die, S. Maximini sacro triginta septem earundem Reliquiarum beneficio à Dæmonib. esse liberatos: in eorumq; numero fuisse fœminam, quam post quadraginta septem annorum carnificinam Sanaticam Spiritus reliquerit: sulphureo nidore, in discessu suo, templum impellens. Sequenti item anno, eodem S. Maximino sacro die, curatores viginti duos: tertio anno curatos tredecim.

De Reliquijs S. Liborij Episcopi Cenomanensis scribitur, quòd cùm anno 836. corpus eius è tumba leuaretur, transferendum Badelbornam: liberatus sit Diaconus, quem multis annis Diabolus torserat: in itinere verò cùm ad eiusdem sacra pignora mulier obsessa adduceretur: cœperit horrendum in modum Dæmon mugire, sibilare, atque alias ferarum bestiarum voces edere: mox verò discedere coactus sit; feretrum attigerit. Hæc apud Surium, Tom. 4. fol. 338.

De puluere, in quem effusa fuit aqua, qua B. Osualdi ossa fuerunt abluta, refert Beda, lib. 3. Histor. Anglic. ca. 11. quòd Dæmoniacum sanauerit: apud quem nihil profuerunt Exorcismi.

Sic nihil proficiebatur in monasterio Belleuallis, omnib. Exorcismis, quos adhibebant dicti monasterij Viri religiosi: stola autem, qua S. Bernard. vti consueuerat, Energumeno, per Pontium loci Abbatem, admota, subitò Spiritum exegit, teste VVilhelmo S. Theodorici, in vita Barnar. li. 4. ca. 1

De Gregorio Taumaturgo scribit Gregorius Nissenus, in eius Vita: apud Surium, Tom. 4. quòd anhelitu oris sui velum afflarit: & obsesso illud imponens, Dæmonem expulerit.

De Maltonio Episcopo testatur Sigebertus, qui eiusdem Vitam descripsit, (habetur apud Surium Tom.6) quod rogatus vt nobilis cuiusdam filiam, quam miserè Dæmon torquebat, curaret; proiecerit in Obsessæ collum, suum strophiolum: & statim in conuitia Spiritus proruperit, & post potam benedictam aquam discesserit.

Sic Terentianus prætoriæ cohorti præfectus ob mortem Ioannis & Pauli Romanorum ciuium, quam iussu Iuliani Apostatæ curauerat, cùm filio à Spiritibus immundis, sceleres patrati vltoribus, inuaditur, sed ab ijsdem liberatur, quamprimùm ad Martyrum sepulchra fuit perductus. Ita in Vita Ioannis & Pauli per Terentianum scripta, teste Baronio in martyrologio 16. Iulij.

4 Habet hic locum, quod de S. Bernardo refert Bernardus Bonæuallensis Abbas. Huic, cùm Mediolani in Ecclesia S. Ambrosij esset celebraturus; puellam adducunt à Dæmonio obsessam, auxilium eius implorantes. Quid Sanctus? Aquam manibus suis iubet super infundi; quam cùm puellæ bibendam dedisset, mox pristinæ sanitati illa restituitur. Habet quoque locum, quod B. Augustinus affert 22. de Ciuit. cap. 8. se Mediolani domum vidisse, quæ à Dæmonio vexabatur, & suspensa in illa parte terræ sanctæ, à Dæmonij infestatione liberata est. Hinc optimè B. Hieronymus Dæmoni, qui per os Vigilantij, Reliquias contemnentis loquebatur: *Tu hoc vilissimo totus es sæpe puluere.*

5 Nec mirum est Dæmones aut profligari, aut cruciari Reliquijs: cùm vel maiora; vel certè æqualia Reliquiarum attactu, & virtute perfecta esse sciamus. Per has enim alijs est restitutus visus: alijs

aliis redditus vſus pedum : aliis data vita : alij ab incurabilibus morbis liberati: vt benedictum ſit à Patribus Nicenæ II. Reliquias Sanctorum eſſe fontes ſalutares, quibus Deus multa beneficia hominib. præſtat. Nec hic exempla deſiderãtur. Mulier quædam fluxu ſanguinis laborauerat, annis 10. Expẽderat in medicos omnes, quas habebat, facultates. Chriſtum in medio turbæ conſpicata, cogitabat ſi vel fimbriam veſtimẽti eius, tangere, fore, vt ſanaretur. Quid multis? Vicit pudorem deſiderium ſanitatis. clàm Dominum accedit fimbriam tangit, & mox ſanitati reſtituitur.

Coniicitur in ſepulchrum Eliſæi Prophetę cadauer hominis cuiuſdam defuncti; ſubitò, vbi Eliſæi oſſa attigit, ſurrexit homo viuus, 4. Reg. 13.

Scribit S. Epiphanius in vita eorũ, à plurimis coli ſolita ſepulchra Ezechielis, Iſaiæ, & Hieremiæ, ob multa beneficia, quæ in iis locis propter eorundem merita Deus conferebat.

Baſilius Oratione in Mamãtem dicit omnibus nota eſſe miracula, quibus Martyr aliis ſanitatem aliis, vitam reddiderit. Refert idem Orat. in Iulianũ, cùm Reliquiæ S. Iulittæ in quendam locũ, vbi aquæ penuria laborabatur, adductæ fuiſſent, è terra eripuiſſe fontem aquæ dulciſſimæ; vt videretur ſancta illa, quaſi mater & nutrix communis, totam illã regionem lacte ſuo alere voluiſſe.

S. Gregorius Nazianz. Orat. in Cyprian. Omnia inquit, poteſt puluis Cypriani cum fide, vt ſciunt hi, qui ipſi experti ſunt, & miraculum vſque ad nos tranſmiſerunt.

Ambroſius Sermone de Geruaſio & Prothaſio, & Epiſtola ad Sororem de iiſdem; inter alia

gratiam floribus, qui iisdem sacrarũ Reliquiarũ loculis admoueri cõsueuerunt, impartiri solitam plurib. mõstrat exemplis. Vide lib. 2. de Ciuit. c. 8. 8

Maximis his maiora addimus. *Puluis* etiam atque situs, qui circa Martyrum sepulchra inuectus est, maxima, propter Martyres præditus fuit virtute. Fidem huius integrã faciunt Patres ferè omnes; sed imprimis Gregor. Nyss. Orat. in Theod. qui de consuetudine prædicti *Pulueris* colligendi hæc hæc ait: Si quis puluerem, quo conditorium, vbi Martyris corpus quiescit, obsitum est, auferre permittat: pro munere puluis accipitur, atque tanquam res magni pretij condenda colligitur.

Cæterùm, quot quantáve miracula, ex collecto Puluere, circa Sanctorum sepulchra iacente, Deus operari consueuerit, verax testis est beatus Gregorius PP. lib. 3. Dialog. cap. 17. qui fideli certáque attestatione refert, ex Puluere collecto, ex altaris crepidine mortuum esse reuocatum. Multa id genus habet de his, qui pleráque ipse expertus est, Gregorius Turonensis, de Miraculis sancti Martini, libro secundo, capit. 1. & libr. 3. cap. 12. & libro quarto cap. 32. & sequentibus, Item libro primo, de Gloria Martyrum, cap. 62. & lib. 2. cap. 33. 42. 45.

Nondum finem facimus. Addimus & hoc, quòd etiam à Sanctorũ loculis separata, si tamen in ipsorum impendantur honorem, eandẽ edendi miracula facultatẽ assecuta sint. Hoc de Oleo manifestum est, quo ex more in Ecclesia antiquitus obseruato, lampades circa sepulchra Sanctorũ solent accendi, eo enim vnctum cadauer filij Irenæi, mox reuixit, vt habet Beatus Augustinus 22. de Ciuit. 9

de Ciuit.cap.8.Sic ingentia miracula edita ad Oleum ex lychnis, ad Martyrum sepulturas refert Theodoretus,in Historia Sāctorum Patrum. De Ceræ particula, à S.Martini templo delata commemorat Turonensis, quod igni iniecta totū incēdium,quo domus ardebat,restrinxerit,& nouo miraculo Cera,quę ignem alere est solita,violentias ignis oppresserit.

10 Vnum adhuc pro Reliquiarum gloria,atque argumenti confirmatione addimus, quòd ipsa quoque dira pœnarū instrumenta, quibus Martyres excruciati sunt,magnam virtutem atq; vim ex Sanctorum membris hauserint.Testatur id *Lapis*: quo B. Stephani Prothomart. brachium est percussum.De quo S.Augustinus,*Serm.*31.& 32. de Diuersis, quòd plurima per ipsum Anconæ. vbi religiosè seruabatur,facta miracula.

Testantur D.Petri *Catenæ*:de quibus idem August. Serm.de Sanctis 29. Meritò,inquit,per omnes Christi Ecclesias auro pretiosius habetur Ferrum illud pœnalium vinculorum. Si tam medicabilis fuit adumbratio visitantis; quantò magis Catena vincientis.Si inanis quædam species vacuæ imaginis(vmbræ)habere potuit in se vim salutis:quanto magis de corpore meruerunt attrahere salubritatis, ferreo pondere sacris impressa membris Vincula passionis?

Testatur Craticula S.Laurentij,cuius miraculorum meminit S Gregorius Papa, in Registro, lib.2.Epist.33.Hinc optimè Gregorius Nazianz. Orat.1.in Iulianum : Quorum(loquitur de Martyribus) corpora idem possunt,quod animę:siue manibus contrectentur, siue honorētur:quorum

vel

vel solum sanguinis guttæ, atque exigua passionis signa idem possunt; quod corpora.

11 Intellexerunt haud dubium, hanc Reliquiarũ Virtutem Maiores nostri. Id ex *quatuor* Capitibus possumus deprehendere. Primum est, quod longè & difficiles Peregrinationes ad Sanctorum susceperunt Reliquias. *Quia* (inquit B. Chrysostomus) à Martyribus miracula eduntur, magna affatim ad illos multitudo affluit.

Alterum est, quod ipsas studiosè quæsierint: magna diligentia compararint: comparatas non alio; quam maximi thesauri loco habuerint. Hinc Theodoretus ad Græcos, de Martyribus; sic habet: Animæ triumphatorum Martyrũ in cælesti nunc patria, vitam agunt, Angelorum choris interfitæ: eorum verò corpora non singula quidem singulis monumentis conduntur; sed Ciuitates, oppida paganique conuentus hæc inter se sortitò partiti sunt, laborantibúsque animis ac ægrotis corporibus salutaria ea cónfiteri non cessant.

Tertium est, quòd easdem in summo honore iudicauerint habẽdas esse. Hoc pulchrè exprimit Gennadius de Ecclesiasticis dogmatibus: Sanctorum corpora, inquit, & præcipuè beatorum Martyrum Reliquias, perinde ac si Christi membra, sincerissimè honorãda: & basilicas eorum nominibus appellatas, veluti loca sancta, diuino cultui mancipata, affectu piissimo & deuotione fidelissima adeũdas credimus. Si quis contra hanc sententiam, venerit; non Christianus, sed Eunomianus, & Vigilantianus creditur.

Quartum est, quòd magni beneficij loco habuerint; si iis locis, vbi Sanctorum Reliquiæ conseruaten

Pulueres hæc vult fieri. Sic scilicet de Sanctis maiorum sanctitatis opinionem concipiunt homines. Sic maiorem ipsis honorem impendunt: feruentius ipsorum patrocinia implorant: & tutius meritis confidunt. Quanquam & in his quoque Christi gloria proposita est.

Sed tamen (quod secundo loco explicandum 91
erat) *Vis naturalis, qua Dæmonia porofligantur, nulla vel Reliquiis, vel iis quæ cum Reliquiis coniuncta sunt, inesse dicenda est.* Quam enim aliam rebus corporeis, quàm corporeã, inesse dicemus? At qua Dæmones pelluntur, illam non oportet esse corpoream. Corporea nihil ad profligandos Dæmones: nihil ad res, quæ naturæ vires superant, facit.

Diuina igitur virtus est, qua Dæmones eiiciuntur. Id in simili causa egregiè demonstrat Apostolus Petrus. Cùm enim aliquando quendã ex vtero claudum curasset, & ob id omnium in se oculos vultúsque conuertisset: hac oratione à se, in Deum, patratum miraculum amolitus est, *Viri Israelitæ,* inquit. *quid miramini hoc, aut nos quid intuemini, quasi Nostra virtute, aut potestate fecerimus hunc ambulare. Deus Abraham, Deus Isaac, Deus Iacob, Deus patrum nostrorum: glorificauit Filium suũ Iesum. In fide nominis eius: hunc quem vos nunc videtis & nostis, confirmauit nomen eius: & fides, quæ per ipsum est, dedit integram sanitatem istam, in conspectu omnium vestrum.* ita Petrus. 17

Interim Reliquiis etiam Dæmonum exilia, atque prodigia alia tribuuntur. Quia quãuis Deum authorem primum & summum habeant; aliàs tamen etiam possunt habere causas. Non ignorabat Dominus in digito Dei eiici Dæmonia: 18

sed

ſed tamen & homines verè Dæmonia eiicere, hac ratione confirmat: *In nomine meo Dæmonia eiicient.*

At quam cauſæ rationem in hoc negotio Reliquiæ ſubeunt? Inſtrumẽtalis ſuſpicor. Per Reliquias Deus, tanquam per inſtrumenta quædam, Dæmones pellit: quẽadmodum eoſdẽ per ignem tanquam iuſtitiæ torquet, & punit. Sed hæc alium locum requirunt. Noſtra perſequamur.

CAPVT XLIV.

Examinatur tertius modus, quo per vſum Signi Crucis Dæmonia ex humanis corporibus eiiciuntur.

1 CRucis rationes & cõſiderationes variæ ſunt. Aliud Crucis Chriſti, aliud ſigni Crucis Chriſti nomine intelligimus. *Crucem* dicimus illud ipſum lignum, in quo Dominus ſalutem noſtram operatus eſt: *Signum* Crucis quidquid illud ſenſibus offert. *De ſigno hic quæſtio eſt.* Nam Crux ipſa ad præcedens, de Reliquiis caput pertinet.

2 Signum verò Crucis duplex poteſt diſtingui. Alterum permanens eſt: alterum tranſiens. Permanens aut ex ligno, aliáve ſolida materia fit, aut colore in plano effigiatur. Trãſiens, mox vbi formatum eſt, eſſe deſinit. Illud in eodem genere ponitur, cũ Imaginibus: hoc inter rationes, quibus Dæmonia profligantur, ſuperius conſtituimus.

3 Huius Tranſeuntis duplex vſus eſt. Quoddam homines ſibi imprimunt (vt cùm pietatis ſtudio Cruce vel frontem, vel pectus, vel os muniunt:) quod

quoddam alijs à se; vt fit in Sacramentorum, maximè verò Baptismi, Confirmationis, & Extremæ vnctionis administratione; & quando fideli populo, in Ecclesia, ab Episcopis & Sacerdotibus, benedicitur.

Vterque modus antiquissimus est: & non cum paruo fidelium fructu frequentatus. Quod vt in alijs, multis; ita in Dæmonum eiectione & profligatione licet deprehendere, cùm nouum non sit *ex humanis corporibus, virtute Crucis ipsos eiici*, quemadmodum grauissimus testis est, quem superius produximus, Lactantius Firmianus. 4

Nec hîc desunt exempla. Ex multis pauca afferimus. Gregorius Lingonicus Episcopus ex Energumenis, ad se adductis, tantùm facto Signo Crucis iubebat Dæmonia discedere, vt loquitur Gregorius Turonensis, in Vita Patrum cap. 7. Eodem Signo eadem à muliere quadam exegit Albinus, Andagauensis Episcopus; quemadmodum testatur Vincentius Lib. 23. cap. 243. 5

Scribit Epiphanius, Hæres. 30. Iosephum quendam, nondũ Christianum, Christi Cruce Dæmonia eiecisse, & deinde Christianũ effectum, eodem Signo Iudæorum incantationes destruxisse. Eadem Cruce vsa est S. Catharina Senensis in illo exigendo Dæmone; qui egrediens horrendos in Obsessi gutture excitauit tumores; vt docet Raimundus in Vita eiusdem, apud Surium, Tom. 4. 6

Eadem Theodorus Archimandrita, primùm in curanda Principis filia, quæ ab occulto Spiritu per annos 28. graues cruciatus sustinuerat: deinde in muliere, quam Dæmon ex colle quodam egressus inuaserat, misereque torquebat, tertiò in suo

Ostiario tychio, in cuius corpus, præter brachium nihil Spiritus potit. Cruce conatibus eius à S. viro opposita. Hæc Georgius presbytereius discipulus, in Theodori Vita.

Eadem vsus est B. Gemnus, Parisiensis Episcopus; dum occultum quedam ex puella Dæmonem eiecit, siquidem mox post impressam puellæ Crucem, Spiritus per nares, in specie musæ, egressus est. Vide Fortunatum, Pictauorum Episcopum, in Vita Germani, cap. 27.

Eadem S. Brigida vidua; in fœminę cuiusdam curatione; quemadmodum Scriptor Vitæ eiusdem testatur Surium. Tom. 4. fol. 350.

Eadem Arnolphus Svvessionensis Episcopus; quando ad ipsum perductus est adolescens Dæmoniacus, qui grauem ab integra Dæmonum legione carnificinam patiabatur: qui quamuis vix vllis vinculis potuerit constringi, mox tamen visa Cruce velut agnus, quieuit, sanctumq; virum adorauit, Scribit hoc in eius Vita Lisiardus Svvessionensis Ecclesiæ Episcopus, cap. 24.

Eadem D. Bernardus; quando Sacrificio Missæ insistens, quotiescunq; hostiam sacram Cruce signabat, etiam Obsessæ mulieri Crucem inpressit. Vide cap. 46 huius Disputationis. Et tum vsus est, quando à puero Spiritum eiecit, qui molestior & morosior erat, tum maximè: quando puer vel Ecclesiam ingrediebatur; vel aqua benedicta aspergebatur: vel Euangelium audire compellebatur; aut diuinis interesse sacramentis: Vide in Vita Bernardi, cap. 3. libr. 2.

Eadem Mauritius Episcopus Andegauensis in Dæmoniaca liberanda; quem propter ferocientē

Spiri

Spiritum vinculis fuit necessa constri, teste Fortunato in eius Vita.

Crucem quoque pectori Obsessæ impressit S. Laurentius, Archiepiscopus Dublinensis, quemadmodũ & ori eiusdem infudit aquam benedictam: & post vtrunque ad orationem conuersus, Dæmonem eiecit. Ita habetur c.28. eius Vitæ, To.6. apud Surium.

Sic Patroclus, eremi cultor, plurimos Dæmoniacos curasse legitur; sed signo Crucis, teste Gregorio Turonensi, in eius Vita cap.9. Idem Gregorius Turonensis, in Vita, Nicetij Episcopi Treuirensis, refert, quòd sub vestimento suo (volens vitare arrogantiam) Crucem opposuit Dæmoniaco, & sic miserum à Dæmonis vexatione liberauerit. Historiam ad longum, superius Thesi vltima, cap.32. dedimus.

Mirum verò non est Crucis signo Dæmonia ex hominum corporibus pelli. Etiam extra homines constituta, huius vim ferre nequiuerunt, si quando ipsa Christiani olim hoc aggrediebantur & oppugnabant. Expertus est vim Crucis Gregorius Neocæsariensis; quem sæpe contra Dæmones his armis depugnasse testatur Gregorius Nyssenus in eius Vita. 6

Expertus est Miles Georgius, qui ijsdem simulachrum Apollinis confregit, cùm in templum Apollini immolaturus, iussu Diocletiani esset adductus: teste Metaphraste, in eius Vita.

Experta S. Margareta, quæ Cruce Dæmonem, in forma Draconis sibi appropinquantem, profligauit; vt idem Metaphrastes 27. Iulij scribit.

Expertus sanctissimus Antonius, qui hoc armo-

rum genere, omnibus Nequam Spiritibus fuit terribilis: quemadmodum B. Hieronymus docet, in vita Pauli.

Refert quoque Gregorius Nyssenus, in vita Neocæsariensis, Diaconum Gregorij Neocæsariensis, Crucis signo munitum exiuisse noctu incolumen ex balneis, inter innumerabilia spectra; ex quibus nemo eorum, qui noctu intrasset, vnquam viuus exierat.

Refert Lactantius, Lib. 4. c. 24. præsente Christiano, qui frontem Cruce signauerat, Diabolum non ausum fuisse Imperatori responsum dare.

7 Adde, quod quamuis etiam pietatis studio hæc Crucis arma contra Dæmones non sumerentur, Dæmones tamen afflixerint, & grauiter torserint. Notum est exemplum Iuliani; qui dum pro Christianorum consuetudine, ipse abiuratus Christianus, se Cruce signat, Dæmones quos euocauerat, fugat, teste Nazianz. Oratione in Iulianum.

Sic Lucianus, Epicureus licet, & cuiusuis Religionis illusor, tradit Eucratem dignum fide virum, cùm annulum accepisset ex ferro, vt ait, ex quapiam Cruce facto, aduersus prauos Dæmones redditum esse securũ. Itaque, inquit Cæsar Baronius, Anno Christi 60. quemadmodum Iudæi Exorcistæ, licet in Iesum Christum non crederent; tamen quod scirẽt à Paulo & aliis Christianis in nomine Iesu pelli Dęmones & ipsi eodem nomine ad dimouendos eos, ab Obsessis hominibus vtebantur: ita Magi, quòd à Christianis feliciter factitari vdebãt, nimirum Crucis virtute eos Dæmonibus imperare; & ipsi ad coercendos, cùm opus esset, impetus Dæmonum signo Crucis vti voluerunt.

Habent

Habent hîc suum locum egregiæ Patrum sententiæ D. Basilius lib. de Spiritu sancto Crucem vocat *saluberrimum remedium* ad pellendos Dæmones. Ephrem de pœnit.c. 3.asserit *insuperabilem Christianorum armaturam.* Idem cap. 2. lib. de Armatura spirituali, sic ait. Scuti vice, Crucis te muni: validissima enim armatura est. Origenes in eandem sententiam loquitur, Hom. 6. in 1.ca. Exodi. Timor & tremor, inquit, cadunt super Dæmones, cùm signum in vobis viderint Crucis fideliter fixum. Idem, Homilia 8. ad diuersos sic habet: Immortale labarum (Crucem) portemus in frontibus nostris. Cum Dæmones hoc viderint contremiscent, qui aurata Capitolia non timent. B. Augustin. ad Catechumenos, docet idcirco eos Cruce signari, vt Dæmonibus sint terrori. B. Antonius, teste Athanasio in eius vita, contra omnes terrores, solo Crucis signo iubebat securos esse Monachos. Paulinus pro Cruce sic cecinit, Natali 8. S. Felicis. 8

Non Crucis inuictæ signum, & confessio munit,
Armatique Deo mentem, non quærimus arma
Corporis: & quanquam membris videamur inermes:
Arma tamen gerimus, quibus & sub pace serena
Contra incorporeos animis decernimus hostes.

Quocirca non otiosa est hæc Cyrilli exhortatio: Non pudeat, inquit, vos, Christum crucifixum confiteri: sed in fronte confidenter signum Crucis digitis imprimatur: & in alijs omnibus Crux fiat; in panibus comedendis, & in poculis bibendis, & ingressu, & in ingressu: ante somnium recumbendo, & surgendo; eundo & quiescendo. Magna hæc est custodia: quæ propter pauperes gratis da-

datur: sine labore propter infirmos: cùm à Deo sit hæc gratia & timor Dæmonum. Triumphauit enim de illo hoc signo. Ostenta illi audacter, quando enim viderint Crucem, recordantur crucifixi: metu enim eum, qui contriuit capita Draconis. ita Cyrillus Hierosolymitanus Cathech. 9.

9 Et profectò haud dubitauerim hanc præcipuam, aut certè inter præcipuas, causam esse; cur tantus *Vsus* Crucis apud Christianos omni tempore fuerit; vt (quemadmodum loquitur Tertullianus, de Coro. milit. cap. 3.) triuerit frontem Crucis signo: ad omnem progressum atque promotum; ad omnem aditum & exitum ad vestitum, ad calceatum, ad lauacra, ad mensas, ad lumina, ad cubicula, ad sedilia; breuiter, quacunque nos conuersatio exercet. Vt mirum non sit, quod Theodoretus refert, militem quendam inde agnitum esse Christianum, quod ad omnem potum signaret poculum. Vide capit. 16. lib. 3. Theod.

9 Quòd si veterum Historias repetamus, & quas res Deus per Crucis signum voluerit perficere, atque adeò perfecerit, diligentius expandere; neque mirabimur, quòd Dæmones Crucis signum ferre nequiuerint: neque quòd religiosissimè illo vsi sint Maiores nostri. Incredibilia propemodum sunt, & infinita; pro hac re argumenta. Refert Palladius, in historia Lusan. cap. 2. senem quendam, cùm in puteo aspidem vidisset, signo Crucis puteum muniuisse; ac deinde sine timore aquam hausisse, & haustam sine vllo detrimento bibisse. Alium item fuisse, (id cap. 54. habet) qui signo Crucis munitus in mediis flammis longo tempore perdurarit; legisse

legisse etiam se librum Hippolyti, de Virgine, quæ cùm corporis sui copiam Iudici negasset, In postribulum sit detrusa, sed signo crucis liberata. Vide cap. 149.

Testatur Theodoretus per Iulianum & Martianũ Martyres, ingentes Dracones signo Crucis occisos esse: Sanctos item Aphraatem & Macedonium, Petrum, & alios, eodem signo varios morbos curasse. In Vita ipsorum. 10

Cæco Cruce lumen oculorum restituit Eugenius Episcopus, vt habet Victor Vticensis, de Persecutione VVandalica; & Laurentius Martyr, vt notauit Ado Treuerensis.

Iussus erat ab Imperatoris Diocletiani Præfectis Tiburtius, aut simulachris immolare, aut super ardentes carbones ambulare: Posterius Martyr eligit: sed signo Crucis se muniens, aduersi patitur nihil. ita Metaphrastes.

Archidiaconus quidam, vt scribit D. Gregorius, Episcopo Sabino venenum propinauerat: hic Cruce facta venenum sumit: & molestiam sensit nullam.

Post mortem Iuliani Imp. mare terminos egressum, quasi nouum diluuium minabatur: rei nouitate perculsi indigenæ, in Epidauro Dalmatiæ ciuitate, S. Hilarionem adducunt; atque in littore constitutum rogant; vt precibus suis mare, iramque Dei auerteret. Quid Hilarion? Tribus in arena Crucibus factis, manus contra fluctus eleuat: & ecce, subitò in modum muri eriguntur, & quasi vim sibi fieri sentientes, paulatim recedunt. Hoc Hieronymus in Vita Hilar.

Quo tempore Mauritius rerum potiebatur;

veniunt Cõſtantinopolim à Rege Coſdroa miſſi. Interrogati ab Imperatore, cur ſignum Crucis in frontibus gererent(omnium enim frons Cruce ſignata erat) cum Cruci nullum honorem putarent deferendum, reſponderunt, Signum hoc ingentis beneficii eſſe ſymbolum: hoc ſe olim à ſæuiente peſte liberatos fuiſſe, cum à Chriſtianis edocti tali ſigno frõtẽ ſignaſſent. ita Nicephorus.

S. Martini hæc ad Iulianum oratio fuit: Ego, inquit, ſigno Crucis, non clypeo protectus, aut galea, hoſtium cuneos penetrabo ſecurus. Sulp. in Vita eius. Prudentius, pro hac re, in hymno ante ſomnum ſic cecinit:

Fac cum vocante ſomno,
Caſtum petis cubile,
Frontem locumque cordis,
Crucis figura ſignes.
Crux pellit omne crimen,
Fugiunt Crucem tenebræ,
Tali dicata ſigno,
Mens fluctuare neſcit.

His addimus vnum ex Auguſtino, & quidem Auguſtini verbis. 22. de Ciuit. c. 8. In Carthagine, inquit, Innocentia religioſiſſima fœmina, de primariis ipſius ciuitatis, in mamilla cancrũ habebat: rẽ ſicut medici dicunt, nullis medicamentis ſanabilem. Hoc illa à perito medico, & ſuæ domui familiariſſimo acceperat: & ad ſolũ Deũ orãdo ſe conuerterat. Admonetur in ſomnis appropinquante Paſcha, vt in parte fœminarũ obſeruanti ab baptiſterium, quæcunque illi primitus baptizata occurriſſet, ſignaret in locũ ſigno Crucis Chriſti. fecit, & confeſtim ſanitas ſecuta eſt. Hæc Auguſtinus.

Quæ

Quæ cùm ita ſint, mirum eſt noſtris tempori- 11
bus inueniri homines; qui nullam Crucis vim cõtra Dæmones eſſe velint: Tribuant etiam eorundem *aſtutiæ*, ſi quando ad hoc ſignum diſcedunt: quaſi Nequam, hominum ſuperſtitionem hac fuga, quam ſimulare dicuntur, fouere & promouere intendant.

Si in Dæmonum fuga vim Crucis nullam a- 12
gnoſcunt: quid dicent, ad tot, tanta, tam certa prodigia, quæ ſolo Crucis ſignaculo ſunt perfecta? ad profligatos morbos? ad reſtitutam ſanitatem? ad hauſtum ſine detrimento, & ſalutis iactura venenum? ad ſublatos ingentes dracones? ad fractos & repulſos maris fluctus? ad hoſtes proſtratos? ad deiecta, & confracta ſimulachra? ad innumera alia, quæ Dæmonis arte perfici non potuerunt?

Mirum eſt poſſe Dæmonibus vim hanc tribui: 13
cùm vniuerſa antiquitas illam, non Dæmonibus, ſed ſignaculo tribuerit Crucis. Mirum eſt dici poſſe, ſuperſtitionis hæc eſſe argumenta: cùm à viris ſanctiſſimis, qui Dæmonum coniuratiſſimi hoſtes fuerunt, veluti Chriſtianæ religionis firma præſidia, ad omnia aduerſa profliganda, fuerint aſſumpta. Mirum eſt dici poſſe, illos colluſiſſe cum Dæmonibus; quorum nec viuorum præſentiam; nec mortuorum cineres Nequam Spiritus ſuſtinere potuerunt.

Nos hic Dæmonum non aſtutiam; ſed infirmi- 14
tatem intelligimus: quando ad Crucis ſignum diſcedunt. Vt in alijs omnibus, quæ Theſi 10. recenſuimus; ita in Dæmonum eiectione Crucis virtutem agnoſcimus. Crucem ad pellendos Spiritus *ſaluberrimum remedium*, cùm Baſilio, credimus, &

profitemur. *Veniat*, dicimus cum Athanasio (libro de Incarnatione & salutari Domini aduentu) *veniat*, inquam, qui istorum dictorum experimentum capere velit, & in ipsis præstigiis Dæmonum, & imposturis vaticinorum, & in miraculis Magiæ, vtatur signo Crucis ab ipsis deriso: noménque Christi inuocet: & videbit, quomodo eius rei metu Dæmones fugiant, vaticinia conquiescant, magiæ & veneficia iaceant. Hactenus Athanas.

15 Sed *quæ causa est*, quæret aliquis, *vt ad Crucis signum Dæmones fugiant?* Quæstio hæc, etsi curiosa videatur: non tamen inutilem habet disputationē. Quæritur enim, Sit ne aliqua virtus in Cruce, quæ Dæmones torquet: aut potius odium ipsius Crucis in ipsis tantum sit, vt potius cum dedecore malint cedere: quàm cum molestia Crucē sustinere.

16 Et virtus quidem duobus modis Signo huic inesse intelligi potest. Prior est, vt quemadmodū cæteris rebus virtus impressa est, qua agant: ita quoque signo Crucis sit impressa, posterior, vt nō quidem ipsi virtus sit impressa: sed tanquam instrumentum Dei assumatur, quod Deus ex se, atque *opere operato*, vt in scolis loquimur, valere velit ad Dæmones profligandos.

17 Dici nullo modo potest Cruci, quæ in aëre formatur, aut fronti imprimitur, vim ea ratione inesse: qua sua rebus naturalibus dicitur inesse. Si, quod naturæ viribus habeat, consideremus, vires nullas alia hæc Crucis signatio in aëre facta, habebit: quàm quæcunque digito aut manu hominis in aëre formata, figura.

18 Quod Deus Cruce, tanquam instrumento, &, vt

vt diximus, *ex opere operato* Dæmonia proffligari velit, admodum est verisimile: & quidem si non aliunde, certè ex illo, quòd sæpe homines Iudæi & Ethnici, sine vera fide, aut deuotione, signo Crucis adiuti sint. Hoc de Iuliano testatur Nazianzenus, Ora. in Iulian. de Iosepho Hebræo: Epiphanius Hæres. 30. His addimus Hebræum alium, cuius B. Gregorius meminit, lib. 3. Dial. cap. 3. & insignem B. Augustini sententiam: qui ita loquitur (quæstione 79. qq 83. Nec mirum, inquit, quod hæc Signa valent, cùm à bonis Christianis adhibentur: quando etiam cùm vsurpatur ab extraneis, qui omnino suum nomen ad istam militiam non dederunt, propter honorem tamen excellentissimi Imperatoris valent. Cùm autem non cedunt Signis his huiusmodi Potestates: Deus ipse prohibet occultis modis, cùm id iustum atque vtile iudicat. Nam nullo modo vlli Spiritus audent hæc Signa contemnere: contremiscunt hæc, vbicunque illa prospexerint, ita B. Augustinus.

Hominum *pietas, vt ad alia omnia,* Apostolo teste, ita etiam hic vtilis est, & valet. Quando enim Signum hoc pietatis studio assumunt: Christi merita, Crucis signo quasi expressa: postulant, & inuocant. Quocirca Dæmonibus signum Crucis opponere; est Christi passionem opponere: & Deum per Christi merita inuocare. An non hæc plurimum valens. 19 1. Timo. 4.

Sed odium Dæmonum maximè hic valet. Incredibile est, quantum sit illud erga Christi Crucem. Itaque vt nos res inuisas & odiosas: ita illi Crucem detestantur & fugiunt. 20

Odij huius, ni fallor, causæ duæ sunt, præcipua est, 21 Colos. 2.

est,quia Signo hoc,vires eorum fractæ,& regnum dissolutum,*Christus enim*(inquit Apostolus)*chirographum decreti,quod erat contrarium nobis, tulit, de medio,affigens illud Cruci, expolians Principatus & Potestates,traduxit palam confidenter, triumphans illos in semetipso*: Quocirca vt canis baculum, quo percussus est detestatur;ita Diaboli Crucem.

22 Altera causa odij ex fructu,quem ex Signo hoc fideles carpere possunt, oritur. Neque enim hic paruus est. Atque, vt non dicam hoc Signo refricari passionis Christi memoriam, quæ maximum emolumentum importat; explicat idem, primò, totam perfectionem Christianam. Profundum crucis insinuat fidem; sublimitas spem: latitudo perseuerantiam:quæ si in Christiano inueniuntur, perfectum constituunt. Explicat deinde, effectum Christi Passionis, qui est cœli patefactio: quod cacumen crucis insinuat: inferni vastitas & solitudo: quod productio eiusdem ad pectus vsque: & totius orbis redemptio & salus: quod productio manus à sinistro ad dextrum latus: Hactenus de tertio modo.

CAPVT XLV.

Examinatur quartus modus, quo per vsum Rerum Consecratarum Dæmonia ex humanis corporibus eijciuntur.

QVarta ratio Dæmones eijciendi est, vt diximus, per *Vsum Rerum Consecratarum*. Hæc à præcedentibus tribus hoc videtur differre, quòd quam

quamcunque in Dæmonia potestatem habet: illam accipiat, per Orationem & Verbum Dei: cum priores illæ, non ab Ecclesiæ oratione: sed aliunde vim suam habeant.

2 Ratio hæc simplex non est: quemadmodum nec vnum eorum genus, quæ consecrantur & benedicuntur. Benedicitur *aqua*: benedicitur *sal*: benedicuntur *herbæ*: benedicūtur *Imagines ceree*, quas ab effigie, ceræ impressa, *Agnus Dei* dicimus, & quidem benedicuntur hæ res, non ob eum finem, vt à Dæmonum infestationibus sint liberæ, (quomodo aliæ quædam benedicuntur,) sed vt ijs contra Dęmonum infestationes, & molestias vtamur.

3 Quod dicimus, ex formulis, quibus Ecclesia in harum rerum benedictione vtitur, licet colligere, in *Salis* benedictione sic orat: Immensam clemētiam tuam, Omnipotens æterne Deus, humiliter imploramus, vt hanc creaturam Salis, quam in vsum generis humani tribuisti, benedicere, & sanctificare digneris, vt sit omnibus sumentibus sanitas animæ & corporis: & quicquid ex eo tactum, vel aspersum fuerit, careat omni immunditia, omnique impugnatione spiritualis nequitiæ. Per Domin. In consecratione Aquæ, hac forma vtitur: Deus, qui ad salutem humani generis maxima quæque Sacramenta, in aquarum substantia condidisti; adesto propitius inuocationibus nostris: & elemento huic multimodis purificationibus præparato virtutem tuæ benedictionis infunde: vt creatura tua mysterijs tuis seruiens, ad abigendos Dæmones, morbósque pellendos diuinæ gratiæ sumat effectum, &c. Sic dum Herbas, & Ramos benedicit: rogat, vt quicunque ex ijs acceperint:

acci

accipiant sibi ad protectionem mẽtis & corporis, &c. Dũ Cereas Imagines, inter alia sic orat: Quæsumus, Domine, hos Agnos, quos de Cera virginea, in tuum honorem formauimus, sacra & perenni vnda, balsamóque sacri Chrismatis perfusos, benedicere, sanctificare & consecrare digneris: quatenus à te benedicti, virtutem accipiant contra omnia diabolica tentamẽta: & omnes portãtes tuti esse possint, inter aduersa & prospera: vt tua consolatione accepta, nullum periculum timeant, nullæmque formident vmbram: nulla sæuitia diabolica, aut versutia humana iis noceat: sed fortitudine tuæ virtutis roborati, tua consolatione glorientur, qui verè paracletus diceris, &c.

4 Hæ Ecclesiæ sunt precationes. Quem harum effectum esse iudicamus? Si, quod Dominus dixit: *Quidquid petierimus Patrem in eius nomine, consecuturi sumus*, an hic nostro desiderio frustrabimur? Et cùm oramus, vt creaturas suas ad Dæmones profligandos valere velit, vota nostra reiiciet?

5 Fortè non in eius (Christi) nomine hæc à Patre petuntur: Sed petifinis singularum, quo *Per Dominum nostrum*, &c. tribui postulamus, probat. Fortè, quòd verbis confitemur, rebus negamus, dum quod superstitiosum est, & diuinis legibus contrariũ, postulamus. Et quid illud? Quòd creaturas benedici volumus? Quòd iam benedictas volumus valere ad res prodigiosas perficiendas? Quòd ad Dæmones profligandos vim tribui rogamus? Sed hæc superstitiosa non sunt. Non aduersatur diuinis legibus creaturarum Benedictio. Non Opinio, quod à benedictæ ad res prodigiosas valeant? Non Opinio, quod valeant ad Dæmonum ex humanis corpo

corporibus eiectionem. Docemus hæc tria.

Primùm omnium, *Creaturas benedicere* superstitiosum non est, nec diuinis contrarium legibus. Quòd superstitiosum est, omnibus superstitiosum est: Quòd diuinis legibus repugnat, nec ipse Deus vult sibi esse permissum. Quid inde? quid? Superstitione vacare creaturarum benedictionem: non repugnare diuinis legibus. Quamobrem verò? quia Deum creaturas benedixisse, tam est certum, quàm quod certissimum.

Fortè, quia à Deo Creaturæ benedictæ sunt, ne secundò benedicantur, cauendum est. Cur quæso? an quod semel benefactum est, secundò fieri nequit? vbi nulla lex est, quæ, ne factum repetatur, prohibet? Sed nec eo, quod Deus, fine nunc creaturas benedicimus. Nos benedictione petimus da morbos pellendos, Dæmonésque eiiciendos valere. Hoc in prima rerum conditione, quando ipsis Deus benedixit, propositum non fuit. 7

Adde, quod nec Saluator culpa careret: Neque enim semel hac benedictione ille vsus est. Vsus est antequam ex hac vita discederet: & postquam gloriosus à morte resurrexit. Vsus est in deserto, & in Emaus. An fortè, quam initio conditi orbis rebus omnibus Deus benedictionem contulit: illa ad panes, quibus Dominus benedixit non pertinet? 8

Quas res possumus maledicere; easdem benedicere possumus. Hoc nullus negauerit. At creaturas maledicere possumus: Poterimus igitur & benedicere. Assumptio certa est, quoniam & in Noua lege maledixit Dominus ficum: & in Veteri, si quando occultum crimen adulterij prodi debuit, 9

Marc 11.

Num. 5.

debuit, id aquis à sacerdote maledictis, Deus fieri voluit.

10 *Noua* res in Christi Ecclesia non est Creaturarum benedictio. Magnam habet authoritatem à veneranda Antiquitate. *Oleum*, quo Apostoli infirmos curabant, benedictione mystica hanc virtutem habebat. Benedictum *oleum* fuit, quod per Proculum Christianum administrari solitum, scribit Tertullianus ad Scapul. 4. cap. D. Basilius, libro de Spiritu sancto, docet Apostolicam esse Traditionem, quòd *aquam* benedicimus. Sed Antiquitatem probat maximè Oratio, quæ inter Constitutiones à Clemente conscriptas, reperitur. Ibi sic dicitur. Domine Sabaoth, Deus virtutum, Creator aquarum, & dator olei, misericors & benigne, qui dedisti aquam, ad potum & mundiciem; oleũ ad exhilarandam faciem in exultatione lætitiæ, ipse quoque nunc sanctifica aquam, & hoc oleum, in nomine eorum, qui attulerunt; & da virtutem sanitatis effectricem, ægritudinum expultricem, Dæmonum fugatricem, omnibus insidijs aduersariam, per Christum, qui est spes nostra, quo cum tibi gloria & honor, & cultus, cum Spiritu sancto Amen.

Marc 7.

11 Cæterùm, quemadmodum noua non est; ita nec *rara* fuit, in Christi Ecclesia, Creaturarum Benedictio. Hoc primum, in *aqua*, multorum testimonio clarum est. Dionysius de Ecclesiastica Hierarchia dicit *aquam* sacris inuocationibus cõsecrari. Cyrillus catech. 3. docet simplicem *aquam* fieri sanctam, inuocatione Dei. Cyprianus libr. 1. Epist. 3. *Oportet*, inquit, *aquas prius mundari, & sanctificari à Sacerdote*, Ambrosius lib. de his, qui myst.

initian

initiantur, cap. 3. docet *aquam*, nisi signo crucis prius sacretur, nullum habere vsum in Ecclesia. Denique benedictæ *aquæ* meminerunt Epiphanius Hæres. 30. Theodoretus, lib. 5. cap. 21. August. Homi. 27. ex 50. Homil. & sermone 19. de Sanctis, & libr. 6. in Iulianum, cap. 8.

Similia pro aliarum rerum consecratione & benedictione sunt testimonia. Benedictionis *olei* meminerunt Clemẽs, Dionysius & Tertullianus locis citatis, & Augustinus tractatu 118, in Ioannem. 12

Benedictionis *panis* extra Euchariſtiam B. Augustinus libro secundo, de Peccatorum meritis, ca. 26. & Paulinus in Epistolis ad Alipium & Romanianum: quæ sunt 35. & 36. inter Epistolas diui. August. Benedictionis *Cerei* paschalis Strabo, cap. 30. & Patres in Concilio *Toletano* IIII. can. 8, Benedictionis *Palmarum*, & Cinerum beatus Maximus cuius extant Homiliæ inscriptæ in die Cinerum, & in Dominica Palmarum. &c. Hæc pro primo Capite. 13

Sequitur, vt doceamus (quod secundum erat) *sine crimine fieri, quòd Creaturæ ad prodigiosos effectus & qui naturam superant, adhibeantur.* Pro hoc autem argumento egregiè militant sacrarum Scripturarum documenta, non ex Veteris solùm: verùm etiam ex Noui Testamenti libris deprompta. Laborans incurabili morbo Naaman Syrus, venit ad Prophetam Elisæum, ab eo sanitatem petiturus: & ecce, postquam, vt iussus, *septies in Iordane se lauit, mox aquarum beneficio pristinæ sanitati restitutus est.* Quàm prodigiosũ est, quod, Numeror. 5. legitur? vt ad sumptam aquam, in quam maledicta congessisset Sacerdos, *adulteræ computrescat femur:* 14

&tumens vterus disrumpatur? Hæc Veteris Testamē-ti. Noui est illud, quòd Euangelista refert *oleo vsos esse Apostolos in infirmitatum quaruncunque expulsione:* & quòd *de aqua probatica dicitur ab Angelo mota* quæ primùm ipsam intranti præsentissimam sanitatem afferebat.

14 Præterea nec in ijs reb. de quib. est disputatio, hic desunt exempla. Docem. id primùm in *Aqua benedicta.* Magnam locustarum vim omnia consumentem, *hac aqua* profflìgasse B. Aphratem narrat Theodoretus, in eius Vita Eadem *aqua* in quatuor partes fusa eosdem ex horto quondā abegit Theodorus Sicæorum Archimandrita: vt habet Metaphrastes, in eius Vita; quemadmodum, eodem teste, aliàs Ancyrænorum iumenta à sæuiente peste liberauit.

Confregit hac tumescentes, & inualescentes maris fluctus, quos Dęmon, viri sancti in Angliam aduentum impedire volens, excitauerat, sanctus Germanus, vt habet Beda in Histor. Angl. lib. 1. cap. 17.

Quintianus, Auernæ Episcopus, domum Hortensij cuiusdam, in qua febris omnes corripuerat, hac aspersit, & mox sanitas secuta est, ita Gregorius Turonensis, in eius Vita.

Hac morti proximum filium Eueliæ, mulieris Antiochenæ, liberat, & sanitati restituit beatus Chrysost. teste Metaphraste, 13. Nouembr. quemadmodum iam extremis corporis partib. mortuum famulum Comitis cuiusdam Anglicani Guitbertus Hyberniæ Episcopus: vt in eius vita habet Venerabilis Beda.

Sanauit hac paralyticum S. Brigida (Surius in eius

eius Vita) leprosum & cæcum. S. Theodorus, cuius superiùs meminimus: febri & difficultate partus laborantes diuus Bernardus, vt in eius Vita scribit Bernardus Bonauallensis, li. 2. cap. 3.

Præterea Gothus quidam in itinere ex equo cadens, coxam confregerat, vt B. Gregorius scribit, lib. 1. Dialog. cap. 16. rogat mox Fortunatum Episcopum Tudertinum pro salute: Ille aqua benedicta coxam aspergit, &c, & ecce, omnis fractura ita solidata est, vt lecto surgeret: & ascenso equo iter inceptum perficeret.

B. Marcellus, Episcopus Apameæ, omnem Diaboli conatum, ne Iouis Apameni famosum delubrum combureretur obnitentis, aquæ, crucis signo benedictæ, vsu penitus superauit. Rem hanc fusius describit Theodoretus, lib. 5. cap. 21.

Henritus Raceburgensis Comes captos tenebat Parisios, multis tormentis in eos sęuiens. Intercessit pro ipsis Euernoldus Raceburgensis Episcopus: sed nihil proficit. Dies erat solennis Paschæ, cum captiui in catenis sub custodia starent in Ecclesia. Circuiens Pontifex, cùm fideles aqua benedicta aspergeret: captiuorum quoque aspergens catenam, dixit: *Dominus soluit compeditos*. Quid deinde? Mox catena dissilijt, illis liberè discedentibus. In facti testimonium catena seruatur. Hæc Krantius lib. 5. Vandaliæ.

Nimis fuimus in exemplis pro Aquę benedictæ virtute confirmanda. Non dubium, tædium nostra oratio afferret, si similem syluam in reliquis produceremus. Modus igitur orationi imponendus est. Sufficiet vnum aut alterum in alijs producere. Igitur *Oleo benedicto* plurimos curauit 15

Hilarion, teste Beato Hieronymo, in eius Vita. Eodem ad sanitates impertiendas vsos esse Monachos Aegypti, scribit Sozomenus, lib. cap. 21. & 29. & ante ipsum Ruffinus, li. 2. ca. 4. Eodem Theodorum Archimandritam expulisse Cacodæmonem, qui mirum cruciatum & tremorem mẽbris obsessi nautæ afferebat: scribit in Vita Theodori Præsbyter Georgius. Et de Vrsmaro legitur apud Ratherium, Veronensem Episcopum, in Vita Vrsmari, quòd Monialis, à qua Dæmonem eiecit, & os, & oculos, & nares Oleo benedicto liniuerit.

16 *Salis benedicti* meminit Gregorius Turonensis in vita S. Monegũdis, quæ anno Domini 560. vixit Rogabatur illa, vt quia mortua infirmis (quod viua fecerat) mederi non posset, olæum salemque benediceret: quæ ægrotantib. benedictionem flagitantib. ministrarentur. Paret votis, & quidem cum plurimorum emolumento: quoniam, vt idem Gregorius loquitur, de memorata benedictione multi post eius transitum ægroti incolumitatis beneficia sunt experti.

17 De cerea Imagine, quæ Agnus Dei dicitur, ita scribit Molanus, anno 1568. cum Princeps Auriacus numeroso exercitu in Brabantiam irrumpere tentaret: in agro Iuliacensi, prope Traiectum ad Mosam quendam Hispanum captiuum habuit, quem capitis damnatum, milites arbori alligatum sclopetis, vel bombardis occidere conabãtur. Verùm frustra sua in illum emiserunt tormenta ænea. Tantum enim abfuit, vt illum sic arbori alligatum bõbardis transuerberare, vt nec creberrimis emissionibus lædere potuerint. Quo viso obstupefacti, cœperunt eum suis spoliare vestibus, arbitrantes homi

hominem occultis quibusdam armaturis communitum, quas vis tormentorum penetrare non potuerit, verùm nihil præsidij ab ipsis inuentum fuit, præter dependens ex collo amuletum Agni, quo eidem sublato, primo ictu bombardæ extinctus, occubuit. Hæc Molanus, teste Petro Matthæo in VII. Decretalium. Plura huius generis nostra ætas obseruauit, & eorum superstitum adhuc testimonio, qui virtutem huius Imaginis experti sunt, possunt confirmari: vt non errasse iudicemus, qui de hac re cecinit:

Pellitur hoc signo tentatio Dæmonis atri,
Et pietas animo surgit, abitque timor.
Hoc aconita fugit, subitaque pericula mortis,
Hoc & ab insidijs vindice tutus eris.
Fulmina ne feriant, ne sæua tonitrua lædant,
Ne mala tempestas obruat, i stud habe,
Vndarum discrimen idem propulsat, & ignis.
Illáque ne noceat vis inimica, valet.
Hoc facilem partum tribuente puerpera fœtum,
Incolumen mundo proferet, atque Deo.

Clariùs & breuiùs quidam hæc sequentibus est complexus.

Fulmina pellit,	*Et parientem*
Crimina mundat.	*Prole secundat.*
Dæmonas arcet.	*Plurima dignis*
Liberat igni.	*Munera confert:*
Seruat ab vndis,	*Paruáque tantum*
Mortéque prompta	*Portio prodest,*
Subiugat hostes,	*Maxima quantum.*

Hæc, quæ diximus, Rebus Consecratis fieri potuerunt: *non poterunt, ijsdem.* (quod tertium Caput est) *exigi ex hominum corporibus Dæmones?* Si causas

ſcrtemur:cur, quæ iã mirabilia recenſuimus, Rerum Conſecratarum beneficio patrata ſunt, aliam vix i nueniemus,quàm quòd Eccleſiæ oratione atque conſecratione hanc virtutem ſint conſecutæ. Verum quemadmodum rogatus Deus eſt, vt has Creaturas valere velit ad profligandos morbos:ad tempeſtates auertendas, &c. ita rogatus eſt,vt valere velit ad Dæmonia profliganda. Ac fortè hic manum ſuam retraxiſſe, auxilium denegaſſe putandus eſt:qui in aliis rebus tam fuit liberalis, & munificus?

19 Fortè rebus ſenſibilibus & corporeis non abiguntur Dæmones:nec ad ipſos pellendos vim vllam habent.Etiam his abiguntur: etiam hæ vim habent. Nec hic exempla deſiderantur. Nónne, quando cytharam pulſabat Dauid, Dæmonium relinquebat Regem Saul?Et fel,quod iuſſu Angeli ex piſce detraxit Tobias, nónne vim habuit fugandi Dæmones? Quid quod Salomon herbis in Dæmonum eiectione vti voluerit?Vide Ioſeph. li. 8.Antiquit cap. 2.

20 Senſibiles res ſunt,quæ in aëre formantur,voces: dum Chriſti nomen imploramus:Senſibiles,quas digitis formamus Cruces: Senſibiles, Sanctorum Reliquiæ: ſed tamen harum beneficio inſenſibilium atque incorporeorum Spirituum vis fracta eſt: ad harum præſentiam ſubſiſtere nequiuerunt Nequam Spiritus:quemadmodum Cap. 42. & ſequentib. demonſtratum eſt.

21 Fieri igitur poteſt,vt his rebus Dæmones fugentur. Sed non quid *fieri* poſſit, tantùm doceamus oſtendamus quoque *id factum eſſe*. Oſtendimus. Primùm ſe hîc nobis offert Sanctus vir Macharius

Hunc

Hunc *Aqua benedicta* puerum Dæmoniacum sanasse docet Palladius, in libro, qui inscribitur Paradisus Heraclidis, cap. 6.

Offert se secundò Eligius Nouiomensis sanctus Episcopus, Nitebatur hic impias quasdam superstitiones, in quodam vico, haud procul à Nouiomensi oppido, tollere: verùm, vbi pluribus concionibus nihil proficeret, iniuria etiam, atque contumelia ab auditorib. afficeretur: exemplum Apostoli secutus, *tradit ipsos Satanæ in interitum carnis, vt spiritus saluus fieret.* Currunt hinc ad Sanctum virum Obsessorum amici, auxilium magnis desiderijs postulantes: sed hoc non nisi post vnius anni pœnitentiam, promittit Eligius. Tum ad se adductos (erant autem plures quinquaginta) *Aqua benedicta* aspersione à Spiritibus liberat. Hæc Audoenus, Rhotomagensis Episcopus in Vita eius, lib. 2. cap. 20.

Est tertiò puer quidam, à parentib. Sancto Euchario oblatus, vt ad præscriptum Regulæ, cum alijs, in monasterio institueretur: Hic cùm aliquando à Dæmone (in forma hominis) oblatam aquam antequam eandem Cruce signasset, bibisset: ab eodem possidetur. Mox ad S. Eucharij altare adducitur. fiunt pro ipso orationes, sacratur aqua, offertur bibenda. hausta subitò abactus Dæmon. ita Surius in Historia Inuentionis sancti Celsi, cap. 11. To. 7.

Dictis addimus quartum. Arnolphus, Episcopus Svvessionensis, pacem inter quosdam compositurus erat. Hic dum quidam ipsi resisti: &, ne oratione viri Sancti ad pacem cogitatur, fugit, à Dæmone in fuga corripitur. Quid deinde? Pro

Obsessi sanitate rogant alij:& illam, fide pacis admittendæ data, obtinent: sed beneficio *Aquæ benedictæ*, qua Dæmoniacum Sanctus vir aspersit. Hoc Lisiardus Episcopus Svvessionensis, in eius Vita. cap. 24.

Ad S. Bernardum (hoc quintum sit) puer triennio grauissimè ab obsidente Dæmone tortus adducitur spe libertatis consequendæ. Iubet post alia Bernardus in os Obsessi *aquam consecratam* infundi sed contra niti Dæmon cœpit, labia comprimere, & frendere dentibus. Tandem sordidissimo post se vomitu relicto est egressus. In Vita Bernardi, lib. 2. cap. 3.

Seruiunt quoque nobis hic S. Laurentius, Dublinensis Archiepiscopus; & Maltonius Episcopus, cuius Vitam describit Sigebertus. vterq; in Energumenorum curatione *Aquam benedictam* putauit ad eandem haustam in fugam coniecti sunt Spiritus: quemadmodum in vtriusque Vita manifestum est, apud Surium, Tom. *6*.

Et in vita S. Elisabethæ, Hungariæ Reginæ, scribit Iacobus Spirensis, cap. 30. quod ad sarcophagum eius adducta sit puella: quæ ad malam parentum imprecationem Dæmonis torturam patiebatur: & pristinæ incolumitati sit restituta, mox, vbi parum *benedicti panis, & sacra vnda* hausit.

22 His similia sunt, aut potius hæc confirmant sequentia. Domus cuiusdam, inquit Metaphrastes, multùm à Dæmonibus vexabatur. Cùm Domestici pranderent, aut cœnarent, lapides super mensas iaciebantur: rumpebantur telæ mulierum: Tanta quoque multitudo murium & serpentum domum

occu

occupabat, vt præ formidine nemo eam ingredi auderet. Ingressus tamen ad aliorum preces Theodorus Sicæorum Archimādrita; & post orationem, *Aqua*, cui benedixerat, totam aspergit & à Spiritibus immundis liberat. ita Metaphrastes in eius Vita.

Fuit quoque Dæmonium, quod iam triēnium in Pago Camonte, non procul à Bingio, suis præstigiis Moguntinam ciuitatem, & vicinos incolas affligebat, & illud tādem Sacerdotes Litaniis, & *Aqua benedicta* abegerunt, teste Sigeberto, ann. 858. Eodem modo Mogūtiæ domum quandam liberatam esse scribit Bernardus Crucius in Vita Ludouici II. Imperatoris. Itaque verissimè dici putamus: *Huius aqua tactus depelli Dæmonis actus.*

CAP. XLVI.

Examinatur quintus modus, quo per Exorcismos Dæmonia ex hominum corporibus eiiciuntur.

Exorcismi nomine, hoc loco, illam rationem intelligimus, qua per Deum Spiritus Nequā adiurātur; &, vt ab humanis corporibus discedāt, Deóque Creaturam suam, quam possident, restituant, & vexare desinant, coguntur. 1

Hanc antiquissimam esse Cypriani Martyris, & Prudētij Christiani Poetæ testimonio clarum est. Addimus vtrique Tertullianū, vt in ore trium omne stet verbum. Ille quodam loco lib. de Præscript. cap. 40. in mulierculas quasdam, quæ exorcizare præsumebant, his verbis inuehitur. Ipsæ mulieres Hæreticæ, quam procaces? Quæ audeāt docere? exorcistas agere? &c.

Non paruas esse huius vires probant clamores, gemitus, eiulatus; quos in obsessis hominibus sæpissimè Dæmones dederũt. de quibus ita Cyprianus: de Idolorum vanitate loquens: Adiurati, inquit, per Deum verum à nobis, statim cedunt, & fatentur; & de obsessis corporibus exire cogũtur. Videas illos nostra voce & operatione Maiestatis occultæ flagris cædi, & igne torreri, incremento pœnæ propugnantis extendi, eiulari, gemere, deprecari: vnde veniunt, & quando discedunt confiteri. ita Cyprianus.

3 Eiusdem virtutem quoque probant Hilarion, & Bernardus, Abbates Hilarion vim eius in Marsita ostendit; Bernardus in muliere Mediolanensi. Marsitas fortissimus iuuenis de territorio Hierosolymæ, tãtum valebat viribus, vt quindecim frumenti modios diu longéque portaret: & hanc haberet palmam fortitudinis suæ, si asinos vinceret. Hic afflictus pessimo Dæmones, nõ catenas, non compedes, non claustra ostiorum integra patiebatur. Multorum nasum & aures, morsibus amputauerat: horum pedes, illorũ gulam fregerat: tantúmque sui terrorem omnibus incusserat: vt oneratus catenis, & funibus in diuersa nitentiũ, quasi ferocissimus taurus ad monasterium Hilarionis Eremitæ pertraheretur. Quem postquam fratres videre, perterriti (erat enim miræ magnitudinis) indicauerunt Patri. Ille, sicut sedebat, iussit eum à se pertrahi, & dimitti: solutóque: *Inclina*, ait, *caput, & veni*. Tremere ille, & ceruicẽ flectere, nec aspicere contra ausus: omnique ferocitate deposita, pedes cæpit sedẽtis lambere. Adiuratus itaq; Dæmon & tortus, qui iuuenẽ possederat, septima die

egressus

egressus est. Hæc Hieronymus in vita Hilar.

Bernardus verò Mediolani, mulieri cuidam, quam Spiritus Nequam diuexabat, hostiam patinæ impositam, superimposuit, his verbis: *Adest* inquit, Spiritus, iudex tuus; adest summa potestas. Iam resiste, si potes. Adest ille, qui pro salute nostra passurus, inquit, Nunc Princeps huius mundi eiicietur foras. In eius igitur potestate præcipio tibi, vt ab hac eius ancillas egrediaris. Quid verò? Locum dare Spiritus compulsus est. Hæc in Vita Bern. libr. 2. cap. 4.

5 Puto quoque ex alia re, eius præstantiam colligi (nisi fortè hæc testimonium est sanctitatis viri) De Eugenio Abbate legitur: quòd rogatus, vt puellam ab immundo Spiritu liberaret: primùm quidem multam ad Deum orationem fuderit: deinde breuem Exorcismum scripserit, obsignarit, & collo puellæ alligari mandarit: Dæmonium verò discesserit, antequam ad puellam Exorcismus esset perlatus. Vide Surium, Tom. 1. in Ianuario. Simile quid de S. Barnardo, in eius Vita. ca. 4. li. 2. habetur. Expulerat ille secundò ab Obsessa quadā Spiritum Nequam. Quia verò verebatur, ne, se discedente, rursus miseram ingrederetur, hunc ipsius collo affixit Exorcismum: *In nomine Domini nostri Iesu Christi, præcipio tibi Dæmon, ne hanc mulierem ingrediaris.*

6 Porrò non vna semper eadémq; huius Rationis Dæmonia eiiciēdi, fuit forma. Olim ferè paucioribus rebus videtur constitisse: nunc quandoq; plura adhibētur: quòd nō tam facilè modò, quàm olim, à Dæmoniis corpora videantur liberari.

Hinc esse crediderim, quod *aliis atque aliis modis* Dæmones per alios atque alios eiectos esse

legamus. S. Laurentius Iustinianus dicitur Spiritum priùs increpasse, & mox exitum imperasse, & impetrasse? Docet hoc Bernardus Iustinianus, Orator Venetorum, cap. 8. in Vita Laurentij. Eodem prorsus modo infantem liberauit Bertulphus, Abbas Bobiēsis, teste Iona; qui eius res gestas describit, apud Surium.

Parthenius teste Metaphraste 7. Februarij, solum egressum cuidam imperauit; & sic pristinam incolumitatem Obsesso restituit. Idem S. Remigius legitur præstitisse ei Dæmoniaco; quem ad ipsum misit S. Benedictus: vt docet Hincmarus in Vita Remigij.

Anatolia, sanctissima virgo, primo afflat Dæmoniacum; mox ad Dæmonem conuersa. *Exi*, inquit, *ab homine*, & de sanitate sibi gratulatur miser. Ita in eius Vita, apud Surium, Tom. 4.

S. Columbanus, cùm Parisiorum vrbem ingrederetur, Clotarium Regem inuisurus, obuiam habuit Obsessum, multis se conuitiis proscindētem: imperat Spiritui egressum vir Dei: sed tum tandē est egressus, vbi post iniectos in os eius digitos, eiusdem aliquandiu attrectauit linguam S. Bernardus quali forma vsus fuerit, superius Thesi 4. indicatum est.

Gregorius Lingonensis cum imperio signum Crucis coniunxit, teste Gregorio Turonensi, in eius vita, cap. 6. Eugenius Abbas, vt dictū, Exorcismum breuem scripsit: eundémque Obsessi collo præcepit alligari, sicque Sathanam fugat. Surius Tom. 1.

Hinc etiam esse dixero, vt Hæretici, qui vniuersa propemodum Catholicorum pietatis exercitis

citis ad examen reuocãt,nunc quoque plura habeant,quæ carpent ac damnent in noſtro, quàm in illo prioribus temporib.recepto Exorciſmo. 9

Veruntamen iniqua ipſorum eſt cenſura. Iudicium temerariũ,& falſum. Quod dicimus,tũ demum erit manifeſtum, poſtquam, *quæcunque in Exorciſmo cõcurrunt,iuſtiſſima eſſe,& omni ſuperſtitione vacare demonſtrauerimus.* Age igitur hoc præſtemus.

Varia autem ſunt,quę in Exorciſmo reperiũntur. Veruntamen ad *duo* præcipuè genera reuocari poſſunt,*res & verba* partim ad Deum diriguntur: partim ad Sanctos, Dei amicos; partim ad obſidentes Dæmones. Ad Deum dirigũtur per Orationem,& Sacrificium Miſſæ. Ad Sanctos per Litaniam: ad Dæmones, per Adiurationem. In Oratione attẽdi poteſt, vel quid petatur, vel quo modo, ſiue per quid petatur. In Litaniis præcipuè Sanctorum inuocatio. In Adiuratione modus dicendi, ipſa adiuratio, & quid potiſſimum Dæmonibus imponatur. 10

Petitur à Deo peccatorum venia. Petitur, vt miniſtris ſuis, in tam arduo & difficili negotio velit adeſſe: velit etiam miſereri obſeſſi hominis,& eundem à Dæmonũ poteſtate eripere. Petuntur hæc per Chriſti,& Sanctorum merita. Inuocãtur Sancti, vt pro nobis,& Energumeno velint orare. Dæmones durioribus verbis increpantur: imperatur iiſdem quãdoque vt ſe prodant: nomen dicant: prodãt ſocios; explicent cauſas, cur homines ingreſſi: ex hominibus diſcedant, infernum petãt. diſceſſum ſuum aliquando ſigno declarent. 11

Res ſimiliter in Exorciſmo variæ ſunt, atque multipli 12

multiplices. Quædam ſacræ ſunt; quædam ſigna ſacrarum. Sacræ ſunt Sanctiſsimum Chriſti corpus, quod ſub viſibilibus ſpeciebus offertur: Sanctorum Reliquiæ, quæ aliquando adhibentur: Aqua benedicta; qua Obſeſſi aſperguntur. Signa rerum ſacrarum ſunt Crux maximè, quæ nunc fronti, nunc pectori, nunc aliis Obſeſſorum membris imprimitur. His addo Locum, vbi Exorciſmus peragitur; qui plerumque templum eſt: Veſtes item ſacras, quibus Exorciſta induitur: Stolam, quæ aliquando Obſeſſis imponitur: Impoſitionem manuum Sacerdotum; Cereos ardentes: quæ interdum adhibentur fl. gella: atque digitorum Exorciſtæ in os Obſeſſi immiſſio.

13 Hæc ferè ſunt, quæ in Exorciſmo reperiuntur. Sed tamen quemadmodum nec omnia nec neceſſaria ſunt: ita nec ſemper adhibētur, nunc plura adhibentur: nunc pauciora. Verùm enimuerò ſiue adhibeantur, ſiue omittantur; *ſuperſtitione vacant omnia*; quod vt ſua Exorciſmo authoritas cōſtet, ſequentibus, ſed breuiſſimè, docemus.

14 *Oratio*, quę adhibetur, *damnari non debet* In hac maximum aduerſus Spiritus immundos præſidiū eſſe putauerunt, quicunque aliquando ipſos eiecerunt. Hac Fortunatum Tudertinæ Eccleſiæ Epiſcopum à Dæmoniis homines liberaſſe ſcribit B. Gregorius li. 1. Dial. cap. 10. Sic D. Bernardum per totius noctis Orationem Dæmonium Cremonæ expuliſſe, quod ſe ab ipſo Papię eiectū, eſſe nequiter ſimulauerat; autor eſt Bern. Bonæuallenſis in eiuſdem Vita. li. 2. cā. 4 Oratione ducentos propemodum tam viros, quam mulieres liberaſſe B. Hilarionem, in Cypro inſula, vbi ſe latiturum

titurũ sperabat, docet B. Hyeronymus in eius vita.

Adductus aliquãdo est ad S. Macariũ Puer: quem mirum in modũ Dæmon vexabat. eundẽ Oratione curauit vir Sanctus: postquam vnam manuum suarum capiti pueri imposuisset, & alterã eiusdem pectori admouisset: ita Palladius in eius Vita.

Et Genouefa, sancta virgo, quos Turoni Energumenos curauit: Oratione ad Deum facta curauit: quemadmodum cognoscitur ex Vita, apud Surium, Tom. 1.

Eadem Oratione vsi sunt Parthenius: de quo Metaphrastes 7. Februarij: Eugendus Abbas: de quo Surius, Tom. 1. Arnulphus Episcopus Metensis: de quo Surius Tom. 4. Herebertus, Archiepiscopus Coloniensis: de quo Rupertus Tuitiensis in eius Vita. Patroclus item eremi cultor: de quo Gregorius Turonensis, c. 9. in eius Vita. Laurentius Archiepiscopus Dublinẽsis: de quo Surius To. 6. Marcianus: de quo Theodoretus Sectio. 3.

Et horum aliqui sibi comprecatores asciuerunt: vt Arnolphus, atque Bernardus aliquãdo: alij priuata contenti: sed tamen nunc feruenti admodũ: nunc admodum diuturna vsi. Nam Laurentius Dublinensis humi prostratus Deum orasse legitur: Patroclus verò triduanã adhibuit orationem pluribus haud opus. Ipse Dominus docet quoddam Dæmoniorum esse genus, quod non, nisi *Oratione* pellitur.

Si verò tantum vãlet Oratio: quidni hic plurimum possit *Sacrificium Missæ*? Possent multa pro 15
hac in medium proferri: sed nos, quæ ad præsentem rem faciunt, proferimus. Refert Prosper Aquitanicus, libr. de Prædict. cap. 6. suo tempore

pore Sacrificium Missæ fructuosè pro salute Dæmoniacæ oblatum; & rursus, illa à Dæmonio liberata, oblatum pro gratiarum actione.

Meminit Sanctissimus Augustinus Sacrificij Missæ oblati pro domus purgatione, quæ à Dæmonibus plurimũ infestabatur; & Sacrificio peracto docet liberatam esse.

Et in Missa haud parum præsidij positum esse credidit S. Bernardus. Illum enim ipsum, cuius Thesi 4. huius Capitis, meminimus, Exorcismum in Sacrosancto Missæ Officio adhibuit: id valere credens ad tam insolẽtem atque crudelem, cum tum bellum erat, Spiritum profligandum. Siquidem plurimis annis mulierem Spiritus hic obsederat: Visu, auditu, facultatéque loquẽdi priuarat; faciem Obsessæ ita immutârat, vt non hominem, sed monstrum referret: quandóque etiam linguam ad modũ proboscidis elephantinæ protrudebat. Adductus etiam ad S. virum pede eundem trudebat. Quocirca S. Vir & preces præsentis populi pro Obsessa postulabat: & Missę Sacrificium in subsidium accipiebat. Quoties verò Sacrificio insistens, hostiam signabat, ad mulierem conuersus, & ipsam eadem hostia signabat: Dæmone magis atque magis semper in eadem Obsessa ferociente donec tandem adhibito supradicto Exorcismo, post orationem Dominicam, in Sacrificio, recitatam, eundem profligauit.

Huc omnino facit; quod B. Chrysostomus, Hom-
16 mil. 4. contra Armenos docet, olim in more, atque consuetudine fuisse, vt tempore diuinorum Officiorum ad ipsum Sacrificium adducerentur Dæmoniaci. Verba eius hæc sunt: Causam dabo, cur ho

cur homines Dæmone agitatos, & furore accitos teterrimo, adduci tempore illo, & capita inclinare iubet Diaconus Qua de causa enim agitur? Dicam, quod sentio. Vincula, perquàm parua & grauia agitatio Dæmonum est: Vincula ferro validiora. Vt itaque temporé instante, quo Iudex prodire, & pro tribunali sedere est solitus, custodes carceris, quos in vinculis habent, omnes carcere educunt, & pro cancello septísq; fori collocant squallentes, sordentes, coma opletos, pannis miserrimè obductos: sic Patres statuerant, vt cum breui Christum, veluti pro tribunali sedere, ipsisq; Sacramentis apparere futurum esset; homines Dæmone agitati, illi tamquã vinculis quibusdã retenti adducerentur; non vt rerum, quas commisissent, examen subirent; modo eorum, qui in vinculis sunt: nec vt luerent pœnas; & supplicio afficerentur; sed vt populo vniuersáq; ciuitate præsente communes pro his fierent supplicationes, vt omnes iugi concordia Dominum communem orarent pro his: & quod misereretur, magno clamore contenderent. Ita Chrysost.

Adde, quòd in Missa, atque Oratione, quæ ad 17
Dæmonum eiectionem adhibentur, nihil petatur; quod vel nos petere sit indignum: vel Deum dare non cõueniat. Id petimus, quod vt petamus, à Domino sumus instituti: scilicet, vt nostra nobis remittantur delicta: vt à malo tum corporis, tum animi liberemur. Quid hic superstitiosum?

Nec damnari potest *Modus*, quo illa à Deo pe- 18
timus: videlicet, quòd per Christi atque Sãctorum merita petamus. Quid non possunt Christi merita? Quid potest Pater negare per Filij vulnera, at-

que sanguinem deprecantibus? Filius hîc pro nobis est: *Si quid*, inquit, *petieritis Patrem in nomine meo; dabit vobis.*

Fortè damnantur Sanctorum merita. Sed malè. Quot & quanta beneficia Iudæorum populo propter Abraham, Isaac, Iacob merita, Deus contulit? Placent Deo Patriarcharum merita; non placebunt Apostolorum Petri & Pauli? atque aliorum Sanctorum, qui, vt Apostolus loquitur, *ludibria & verbera experti, insuper & vincula & carceres: lapidati sunt, secti sunt, tentati sunt, in occisione gladij mortui sunt: circuerunt in melotis, in pellibus caprinis, egentes, angustiati, afflicti, quibus dignus non erat mundus?* Seruit quoque nobis hîc exemplum Pōtij Abbatis Belleuallēsis: qui cū frustra vidisset multa adhiberi à suis ad Obsessum quendam à Dæmonis tyrannide liberandum: Stolam, qua S. Bernardus in oblatione Sacrosanctæ hostię vti solebat, Obsesso adinouit: & in virtute Christi, per sancti viri *Meritum*, cuius stolam tenebat, exitum feliciter præcepit. Vide VVilhelmum Abbatem S. Theodorici, in Vita Bernardi lib. 4. cap. 11.

19 Non est, quod quisquam hac ratione Christi Merita *obscurari* cauilletur; Illustrant Sanctorum Merita, Merita Christi. Christi gloriam; Illa amplificant, quando hinc intelligimus tantum illa potuisse; vt passionis fructus seruorum quoque M[illegible]ris magnam virtutem contulerit.

20 *Litaniæ frustra in Exorcismo nō adhibentur.* Multa illæ emolumenta sæpe Christianitati attulerunt, vt alias dictum est. Sed & Litaniis fœlicissimi Dæmonum ex humanis corporibus Exorcismi perfecti sunt, vt docent Isengringius, Geruasius Tornacen

macensis, atque Iacobus Rabus. Accedit quod Gregorij Magni hortatu formidabile quoddam Dæmonis, quasi cornuti: spectrũ, quod certo cuidam loco ita infectum erat, vt in eo commorari nullus posset, Litaniis abactum tandem, & expulsum sit, quemadmodum & aliud, vt superius docuimus, in agro atque ciuitate Moguntinensi, Vide pro vtroque cap. 1. de Locis infestis. Præterea, si Sanctorum Cineres ferre nequeunt Spiritus; ferent Nomina, quæ in Litaniis recitantur? Ad solum S. Antonij *Nomen* fugisse Dæmones, testis locupletissimus est, in ejus Vita. D. Athanasius.

Ipsa *Adiuratio* (peregimus ad Orationem, quæ ad Spiritus habetur) *mala* nõ est. Patrum sanctissimorum, & qui primi quasi Duces Christiani gregis fuerunt, exempla illam cõfirmant. Adiurati, inquit Iustinus, Dæmones nobis parent, & Cyprianus: adiurati à nobis Dæmones, torquentur & eiiciuntur. Vide cap. 41. Discutiamus Adiurationis modum. 21

Modus hic postulat, vt durus sit sermo; vehemẽs, & non amicus, Christi in hoc, atque Apostolorum exẽplum sequimur, qui Dæmonia increpasse leguntur. De Christo dicitur, Matth. 17. *Et increpauit illum* (Dæmonem) *Iesus*. & Marci 9. *Cominatus est Spiritui immundo, dicẽs: Surde & immũde Spiritus: ego præcipio tibi, vt exeas ab eo.* De Apostolis, Paulo præsertim. Actuum. 16. legitur, *quòd conuersus dixerit Spiritui: Præcipio tibi in nomine IesuChristi exire ab eo*, Sic de S. Laurentio Iustiniano, Venetorum Patriarcha, refertur; quòd spumantem ore, & dentibus frendentem durius increpauerit: & quasi probrum obiecerit, quòd infirmam mulierculam 22

fuerit ingressus. Ita Bernardus Iustinianus Venetorum Orator, in Vita Laurentij. Et cum hostibus, & coniuratissimis hostibus quis potest esse amicus sermo? Fortè etiam vt flagella corpori; ita durus sermo Spiritibus molestus est.

23 An superstitionem sapiunt, quæ Dæmonibus in Adiuratione imponuntur? Non sapiunt. Licet Dæmonibus, *vt se prodant*, præcipere. Theodorus Archimandrita (teste eius discipulo. Georgio presbytero. in eius Vita) præcepit illi, qui 28. annis puellam quandam miris & occultis modis torserat, vt se proderet. Licet postulare, *vt nomen suum prodant*. Christi pro nobis stat exemplum. Licet vrgere, *vt socios indicent*; vt cum quibus hostibus bellum sit, Exorcistæ norint. Licet *interrogare causam ingressus in homines*; vt hac, si tolli potest, remota, minor sit Spirituum in homines potestas; faciliusque exigi possint. Licet *signum discessus postulare*; vt de parta nobis ab hostibus victoria constet. Licet *in infernum amandare*: quod ipsis hic locus, Christo teste, paratus sit.

24 In *Verbis* igitur nulla superstitio est. *In rebus* minus est periculi. Quid ita? Quoniam iam superiùs pleræque illarum, ab omni superstitione vindicatæ sunt; videlicet, Sanctorum Reliquiæ: Aqua benedicta: & Signum sanctæ Crucis. Reliquarum vis non rationibus solùm; verùm etiam grauissimis exemplis, quæ omnes propemodum ætatis suppeditant, confirmatur.

25 An displicet, quòd *sanctissimum Christi in Eucharistia Sacramento corpus adhibetur*? Sed pro nobis hîc est Sanctissimus vir Bernardus, qui idem mulieri Mediolanensi adhibuit, Dæmoniumque

proffligauit hac, quam adiungimus oratione; Adest inique Spiritus, inquit, summa potestas. In eius tibi virtute præcipio; vt ab hac eius ancilla egredieris. In vita Bernard. 2. cap. 3. apud Bonæuallens. Idem Viro obsesso ciborium, in quo Sanctissima Eucharistia continebatur, imponit atque ita Dæmonium fugauit teste VVihellmo Abbate libr. 1. cap. 10. eiusdem Vitæ.

Refert etiam Prosper Aquitanicus lib. 6. de Sacerd. Virginem quandam, in quam ob impudicum aspectum simulachri Veneris, Dæmon erat ingressus, communicatione Corporis Christi liberatam esse. Historiam nos ad longum superius retulimus. Eadem ratione anno Domini 1566. liberata est Nicolaa quædam, in oppido Picardiæ Veuino. Bredenbach. lib. 9. Coll. cap. 22.

Sed & virtutem & Sacramenti Eucharistiæ ad immundos Spiritus profligandos magnam esse sequenti exemplo ostendit. Ioannes Franciscus, Mirandulæ Comes, libro, de Strigibus: Fuit, inquit, in Alpibus Rhetiis sacerdos quidam probus ante annos duodecim, cui cũ foret opus ad ægrotum quendam Eucharistiam deferre: cùm longius ille abesset, videretque non ita, vt oportebat, celeriter ad eum pedibus posse peruenire, ascendit equum, colloque sanctissimum Christi corpus, pixide inclusum, satis honorificè alligauit, iter suum quanto ocyus accelerans. Cùm nonnihil processisset, obuium habuit quendam, qui, vt equo descendens pergeret ad spectaculum quoddam mirabilissimum, inuitauit. Imprudens homo & cupiditate rei tam stupendæ ductus paruit. Vix equo se dimiserat, cùm sensit se per aera vnà cùm

comite deferri, & breui tempore in altissimo montis cacumine statui. Ibi amplissima & amœnissima planities erat, arboribus vndique excelsissimis obsepta, rupibusque horrendis circuncincta. In medio choros innumeros, ac varios ludos cuiusque generis, mensas lautas & diuersis instructas erat videre. Audiebātur etiam concentus quilibet, omni suauitate affluentes: denique aderant quæcunque animos hominum iucundissimis delinimentis teneri possent. Obstupefactus improuisa re Sacerdos attonitus hęrebat: Tum socius, qui adduxerat, petiit ab eo, Vellétne Reginam, quæ ibi aderat, supplex venerari, & munus illi aliquod offerre. In alto quodam solio Regina assidebat, effigie formosissima, regio cultu. Accedebant ad eā, prosternentes se humi cuncti, qui aderant, varia munera afferētes. Sacerdos reputans Reginam esse Christi matrem, & quid illi dono daret, existimauit nihil ei gratius atque iucundius futurum munus, quàm Filij corpus. Accessit, & ad pedes accidēs in modum supplicis, arculā, in qua erat augustissimum Sacramentum è collo detractum, in gremio mulieris illius posuit. Mira res! Omnia continuò euanuêre. Perculsus nouitate Sacerdos, & præstigiis irretitum se videns & in horroribus densissimis, opem diuinam cœpit implorare; & cùm diu per vastas syluas errasset, vix tandem pastorem reperit, à quo viam edoctus, didicit se millia centū à loco abesse, quò Eucharistiam deferre cupiebat. Ad suos tandem reuersus, totam rem detulit ad Magistratum. Contigit hoc imperante Maximiliano primo. Hactenus Comes Mirādulæ, pro virtute Eucharistiæ, contra Dæmones.

Quòd

Quòd in *Templo* plerunque Exorcismi fiant, 26
damnari non debet. Docemus hac ratione, cuius virtutem hic imploremus: cuius potestate nitamur; Dei scilicet, cuius Templum domus est. Habentur præterea hic ad manus præsentissima arma, quæ Dæmones haud parum debilitant. Adest hic fidelis populus, cuius orationes vehementer Exorcistas iuuant. Denique Locus ipse ob multas causas haud parum Dæmonib. inuisus est; cuius vel hoc argumentum est, quod (vt refert. Sigebertus) præcedente nocte, antequam Ecclesia S. Petri Coloniæ, consecraretur, auditæ sint malignorum Spirituum voces, quæ, quòd sedibus suis pellerentur, multùm conquerebantur. Itaque & S. Bernardus, cùm difficilem admodùm aliquando haberet Spiritum; Templum locum pugnæ delegit, sibique præsentes Christianos, qui orationibus iuuarent, rogauit, quemadmodum superiùs dictum est.

Cum Templo coniungo Sacrarium, quo vsus est B. Germanus, Antisiodorensis Episcopus. Cùm enim in Italia existens rogaretur, vt Dæmoniacos curaret, adductos ad se in Sacrario curabat omnes, teste Constantino Presbytero, in eius Vita. lib. 2. cap. 10. apud Surium Tom. 4. Pro vtriusque loci confirmatione sunt tres Obsessi, vno eodemque tempore ad Sanctum Theodorum Archimandritam adducti, qui Cellam Sancti viri quâ concludebantur, graue sibi tormentum esse vociferabantur. Idem confirmauit vir Sanctus. Nam cùm in horum curatione occupatus à Sancto Cyriaco Patriarcha auocaretur; duos quidē à Dæmonio liberauit: sed tertio, cuius difficilior curatio erat, mandat; vt torturā eiusdem loci ad suum reditum

ſuſtineret, ita Presbyter Georgius in eius Vita.

27 *Induuntur quandoque Sacris Veſtibus Exorciſtæ.* Quod hîc peccatum? Non ſumus tam inepti; vt has ad Dæmonum eiectiones parum facere ignoremus: ſed tamen dicimus nō temerè vſurpari. Demonſtrant *hoc veſtitu* Exorciſtæ; non ſe ſua virtute, aut meritis niti: ſed poteſtate diuinitus ſibi communicata: Præſtare item officium Ordinis, quod Chriſti authoritate; non humanis nititur meritis. An fortè indignum, vt quis artis ſuæ atque officij inſignia ferat?

28 *Stola etiā Energumenis, & Dæmoniacis imponitur:* Sed exemplo Maiorū. Hac Dæmonium exegit ex mulieri Sacerdos quidam cuius D. Gregorius alicubi meminit, primo Dialogorum, teſte Ioanne Bodino, de Dæmonomagia, lib. 3. cap. 6. Et Pontius quidam, Abbas Monaſterij Bellæuallis, Dæmonium expulit illa, qua aliquando vſus eſt, ſtola S. Bernardus; in Vita Bernar. lib. 4. c. 7. Taceo Stolam inter ſigna referri, quæ Dæmones non ſuſtinent: quoniā, vt notat Alcuinus is, qui ea induitur admonetur, vt memor ſit ſe ſub Chriſti eſſe iugo: &, vt habet Bonauentura, in expoſitione Miſſæ, cancellata in pectore, admodum Crucis, primum ſignificat Chriſti paſſionem mente & corpore circumferendam; deinde etiam populū Iudæorum à dextra tranſire in ſiniſtram: contra gētes à ſiniſtra in dextram. Adde quòd & Chriſti ſignificet obedientiam, vt vult Rupurtus Tuitienſis, de diuinis Officijs, quam, licet Dominus omnium, pro noſtra exhibuit ſalute, dum formam ſerui aſſumpſiſſet. Vide apud eundem l. 1. cap. 21.

29 *Imponunt & manum Obſeſſis Exorciſtæ.* Nihil nouum.

nouũ. Impoſuit olim S. Martinus famulo Tetradij, Treuiris teſte Sulpit. in Vita eius: atque vt Martinus non fruſtra (Nam & Dæmonem pepulit,& Tetradium ad Chriſti fidem impulit) ita nec fruſtra Sacerdotes. Similiter à ſæuiſſimo Spiritu liberatus eſt Puer,teſte Paladio, in Vita Macarli: poſtquam eiuſdem capiti vnam, & alteram pectori appoſuiſſet: orationémque ad Deum, à quo omne bonum eſt,direxiſſet.

Et manuum impoſitionem adhibuit Theodorus Archimandrita,in filiæ Principis cuiuſdam curatione,quam iam annis 28.grauiter Dæmon torſerat. Habet hoc ſæpius citatus, diſcipulus eius Gregorio Presbyter. Sic de Gregorio Agrigentino Epiſcopo teſtatur Metaphraſtes in Vita eius: quod cuſtodis carceris filium, qui ob ferocientem in ipſo Spiritum columnæ erat alligatus, reſtituerit priſtinæ incolumitati mox,vbi capiti Obſeſſi impoſuit *Manum.* Idem de Hoſpitio, magno continentiæ viro,refert Turonenſis, lib.ſexto Hiſtor.Franc.Quid quod Apoſtolorum hic ſequuntur exemplum:*qui ſuper ægros manu imponebant, & bene habebant?*

Lumen Cereorum non adhibetur, vt Spiritus videri poſſint:ſed vel eandem habet cum Rebus Sacris rationem, & efficaciam: vel adhibetur, vt ab homine diſcedens Satan,hoc extincto, diſceſſum ſuum teſtetur. 30

Flagella rarius aſſumuntur, aſſumuntur tamen: & duas,vt ſuſpicor,ob cauſas. Altera eſt,quòd Dæmones egregiè confundant, dum hæc tanquam contemptus ſui argumenta aſſumi intelligunt. Altera,quòd ad ipſorum etiam eiectionem valere vi- 31

dentur: dum quas ipsi in corporibus humanis conditiones postulant, his dissoluantur: vt ob id minus apta habeant domicilia. Refert Gerardus à Nazareth, Cap. 20. de conuersatione seruorum Dei Flagellis ab homine quodam Diabolum pulsum, qui post multa, etiam sacra adhibita media discedere detrectauit.

Cum Flagellis *Alapas* coniungimus, quibus & B. Benedictus, & S. Hubertus Dæmoniacos liberarunt; quemadmodum de hoc Surius; 3. Nouẽb. in eius Vita testatur; de illo B. Gregorius 2. Dialog. cap. 30. & de tertio quodam Krantius, libro quinto Historiæ Vandalicæ, Capite vltimo, Quibus quartum addimus, Monachum, qui ob inobedientiam à Dæmone fuit occupatus: & per fratrũ preces adiutus; postquam eidem suus Abbas Poppo *Alapam* inflixit. Historiam recenset Euerhelmus, Abbas Altimontensis, cap. 18. Vitæ Popponis, apud Surium, Tom. 1. Et quintum illum, quẽ ob stupri consuetudinem Dæmon ingressus est; cuius in vita Simeonis Abbatis mentionem facit Leontius, Neapoleos Cypri Episcopus, quem Abbas inflicta *Alapa* expulit, dicens: *Noli amplius mœchari: & Dæmon ad te minimè accedet.*

Coniungimus quoque cum flagellis vim, quam attulit cuidam Obsessæ Theodorus Archimandrita: Per comam si quidem legitur eandem apprehendisse, & Cruce tandem facta, Spiritum exijsse. Seruit etiam huic argumento factum aliud eiusdem Theodori. Cùm puer adhuc esset, quidam sanctitate vitæ eius permotus, filium ipsi sistit Dæmoniacum, pro sanitate multum orans: Quid faceret puer adhuc Theodorus? *Modum*, inquit,

Dæmones

Dæmones exigendi ignoro. Tum pater pueri, Flagellum illi porrigit: *Hoc*, inquit, *filium percute: & vis inimica Dæmonis discedet.* Paret Theodorus, sed percutientem, primò & secundò ridet Spiritus: percutientem tertiò fugit, & discedit. Hæc Theodori discipulus Georgius Presbiter in eius Vita apud Metaphrastem.

Digitos quoque aliquando Exorcistæ in os Energumenorum immittunt. Sed exemplo Maiorum Sanctorum hominum. Quorum? Patrocli Abbatis, & eremi cultoris: teste Gregorio Turonensi, lib. de Vita Patrum, cap. 9. Columbani item teste Iona, in Vita eius, & S. Clari Abbatis Viennensis, apud Surium Tom. 1. in eius Vita. 32

Ex dictis clarum est, *nihil in Exorcismo criminis esse: nihil esse superstitionis.* Sed fortè non displicent singula: displicet quòd omnia hæc coniungantur: & quòd, qui virtute Dei Verbi eiici possunt, ad hos profligandos tot machinas adhibeamus. Verùm, nec hoc displicere debet, aut damnari. Christus nobis huius auctor videtur. Potuit ille verbo, ne dicam, nutu, dæmonia eiicere: sed tamen signa; quæ Exorcismi quandam speciem referrent, adhibuit. Cum enim Dæmoniacum quendam sanaturus esset: primùm ipsum apprehendit de turba seorsum: tum misit digitos in auriculam eius: post expuens tetigit eiusdem linguam: denique suspiciens in cælum ingemuit: & postquam Epheta dixisset, sanitatem contulit.

CAP.

CAP. XLVII.

Rationes & modos, quibus Dæmones eijciuntur, non semper esse efficaces: idq́ꝫ contingere varias ob causas.

1 QVanquam Exorcismi vires magnæ sint: quemadmodum & aliarum Rationum, quibus Dæmonia diximus eijci: *non semper tamen effectus speratos consequuntur.* Neque id quidquam Exorcismi virtuti aut illarum efficacitati detrahit, quoniam nec, quæ Apostolorum temporibus Dæmones eiiciendi rationes receptæ & probatæ erant, semper à Dæmonibus hominum corpora liberare potuerunt.

2 Efficax fuit illa ratio, qua filij Sceuæ Sacerdotis vti volebant: & multi salutarem effectum ex illa consecuti sunt: sed in Sceuæ filiis tãtum abest, quòd vires habuerit: vt etiam Dæmones in se conuerterint, & summam inde ignominiam retulerint, vnde nominis gloriam, & egregiam laudem venabantur.

3 Apostolis quoque super serpentes, scorpiones, & Dæmones potestas fuit collata. Potestas tamen hæc non vbique suas habuit vires. Adduxerat quidam ad ipsos filium suum, quem mirum in modum Spiritus torquebat, ab iis auxilium exspectans: sed spe sua frustratus est; à Dæmonio non potuit per Apostolos liberari filius.

4 Idem suis temporibus accidisse testatur Origenes Hom. 244. in Iosue: & ob id malignos Spiritus comparat Amorræis: quòd quemadmodum hi inter filios Israel permansissent: ita sæpe in Obsessis hominibus permaneant Spiritus. Adhibeantur,

tu, inquit, multæ orationes, multa ieiunia, multæ Exorcismorum inuocationes: ad hæc omnia surdus in obsesso corpore Dæmon permanet: tolerabilius ferens Exorcistarum pœnas, & adhibita sibi inuocatione tormēta; quàm discedere ab homine: quem impudenter & nequiter obsidet.

Sic de S. Benedicto legimus: apud Hincmarū, in Vita S. Remigij: quòd suis; quos adhibuit Exorcismis, Dæmones non profligarit à Tolosana puella: hoc tamen extorserit: Remigij precibus & opera posse eijci. Ad quem etiam rogatus sanctus vir literas destinauit, sanitatem puellæ expetens. Vide aliud pro hac re exemplum apud Bedam, li. 3. Hist. Anglor, cap. 71. 5

Ratio huius rei, ni fallor, nunc in ipsos Exorcismos: nunc in eos, qui Dæmonia eijcere tētant: nunc in miseros, qui torquentur, & à Spiritibus p ossidentur: nunc in alias causas referri potest. 6

Exorcismorum non ea ratio est, quæ Sacramētorum. Consequuntur hæc suos effectus necessariò: propterea, quòd ex diuina institutione, certa & efficacia sint, signa gratiæ cælestis: at hanc promissionem Exorcismis non fecit Dominus, quo fit, vt non semper quantas Sacramenta vires habeant, Dæmonésque pellant. 7

Exorcistarum etiam conditio interdum obstat. Id suo exemplo Apostoli testantur: qui, si se priùs *ieiunio atque oratione* armassent, haud dubium (docet id Christi oratio) expulissent Dæmonium quod sine istis præsidijs eijcere nequiuerunt. 8

Hinc est quod superiùs monuerimus, multas in Exorcistis conditiones requiri, si suo officio feliciter fungi debeant. Quòd si has prætermittant, & 9

ad

ad arduum hic opus imparati accedant: si in-ficio sint negligentes, quid mirum, si aut parum, aut nihil efficiant?

10 Accedit, quòd non omnibus hanc gratiã Deus velit esse communem, *Alij*, inquit, *datur gratia sanitatum, alij operatio virtutum: alij Prophetia: alij discreti Spirituum: alij genera linguarum: alij interpretatio sermonum.* Quocirca fit, vt qui multis machinis & Exorcismis adhibiti per hos expugnari nõ possunt Dæmones; mox cedant, & sedes relinquant; quàm primum ab alijs leuiter tentantur.

11 Peccata quoque eorum, qui Obsessi sunt, quandoque merentur: vt non mox à Dæmonibus liberentur. Cùm enim, vt dictum est, hanc vexationem sæpe peccata afferant, iustissimo Dei iudicio fit: vt quamuis efficaces Exorcismi, aliæque machinæ adhibeantur: nihil item in Exorcistis desideretur; non tamen Dæmonia eijciantur, propterea quòd nondum satis in ijs, qui Obsessi sunt, sint vindicata peccata. Hæc quoque causa fuit: cur plurimùm rogati S. Eligius Nouiomensis Episcopus, & S. Parthenius, hic iuuenem quendam ex Hunnis oriundum: ille quinquaginta viros à Dæmonum vexatione liberare noluerint. Parthenius pro illo rogantibus dicebat: *Sinite torqueatur: parricida est*, Eligius pro his, *Sinite, experiantur, cui seruire peccato suo elegerint.* Hoc de Eligio Audoenus, cap. 10. li. 2. Vitæ eius: de Parthenio Metaphrastes, 7. Feb.

12 Quandoque etiam non Obsessorum peccatis præteritis tribuitur, quòd discessum moretur Spiritus: sed quia ipsis *fides deest, spesq́; libertatis consequendæ*. Orantes Deum, aut eius beneficia exspectantes, oportet magna cum fiducia accedere; quã

quia

quia Obsessorum quidam non habent: quid mirum, si adhibita ipsis remedia nihil efficiant? Hanc rationem Cyprianus, & Minutius Felix assignant: *Adiurati Dæmones*, inquiunt, *vel exibunt statim, vel euanescent gradatim, prout fides patientis adiuuat*. Eādem fidem siue fiduciam multum in Obsessis vrget Tostatus, quæstione 165. in 17. ca. Matth. Pro qua etiam adducit illud Domini Matth. 21. *Amen dico vobis, si habueritis fidem, & non hæsitaueritis: non solùm de ficulnea facietis: sed & huic monti dixeritis: Tolle te, & iactate in mare: fiet, & omnia quæcūque petieritis in oratione credentes, fient.* & illud Iacob. 1. *Si quis indiget sapientia: petat à Deo: qui dat omnibus affluenter, postulet autem in fide, nihil hæsitans.*

His adde, quod persæpè etiam nec Obsessis difficultas sit, nec in ijs qui Exorcismos Obsessis adhibent: Dæmones tamen nō cedant adiurati. Quēadmodum multis de causis permittit Deus: vt homines à Dæmonibus, etiā sine vlla sua culpa, possideantur: ita iustas potest habere causas: cur Dæmonibus in homines potestatē relinquat, quāquā suarum miseriarum nullam dent causam. 13

CAP. XLVIII.

An sensibilibus, prorsusq; naturalibus rebus Dæmones ex humanis corporibus eijci valeant.

QVia rationes, quibus Dæmones ex humanis corporibus, vel olim in Christi Ecclesia eiecti sunt, vel adhuc hodie eijciuntur, examinauimus: non abs re fecerimus: si dictis vnum adiecerimus, & definiamus, Possitne fieri, vt *rebus quibusdam* 1

busdam sensibilibus atque naturalibus, & quibus nihil diuinum, aut supernaturale inest, ijdem Dæmones pellantur.

2 Et quidem, si Dæmonum conditionem inspiciamus: attendamus etiam, quam vim res sensibiles, & naturales habeant: difficile non est ad propositam quæstionem respődere. Cùm enim prorsus spirituales creaturæ sint Dæmones: Spiritualiũ autem illa sit conditio, vt longè post se, omnes res corporeas relinquant:. non malè dixerimus fieri non posse, vt in ipsos, res sensibiles agant: vim ijs afferant: sedibus suis pellant.

3 Nec argumenti huius vim eleuat, quòd animabus, dum in corporibus sunt, à sensibilibus rebus vis afferri possit: possint etiam vi à corporibus separari. Longè alia animarum, quàm Dæmonum in corpore conditio est. Illæ corporibus, vt formæ, coniunctæ sunt: hi, vt quidam motores & rectores. Quapropter illæ certas, in corporibus, dispositiones postulant: quas hi, quoniam corporũ formæ non sunt, non requirunt, quare & hi in corporibus esse possunt, quomodocunque etiã illa se habeãt: illę nisi aptata sibi sint, informare nõvalẽt.

4 Cæterùm, quamuis res ita se habeat, vt corpora *per* se nihil possint in Spiritus, *tria* tamen sunt, quæ in præsenti Disputatione contrarium suadere videntur: quæ, quoniam ferè ex Sacris Scripturis deprompta sunt, contemni nec debent, nec possunt.

5 Primùm suppeditat Historia Regum. Ibi Spiritum malum Psaltes Dauid à Saule Rege, cytharæ sono legitur profligasse. *Quãdocunque enim* (dicitur Regum 16.) *Spiritus Domini malus arripiebat Saul:*

Saul: David tollebat Cytharam, & percutiebat manu sua, & refocillabatur Saul, & leuius habebat. Recedebat enim ab eo Spiritus malus,

Alterum indicat Angelus Raphaël Tobiæ Iuniori: qui cùm de flumine piscem extraxisset, iussus est ab Angelo cor, fel, & iecur eius conseruare: didicitque ab eodem *cordis particulam si super carbones poneretur, fumo suo extricare omne genus Dæmoniorum: tam à viro, quàm muliere, & quidem ita, vt vltra non accedant ad eos.* 6

Tertiũ ex Salomonis Exorcismo sumitur. Quoniam, vt Iosephus testatur: qui hoc dæmonia profligabant (vt Eleazarus) naribus Dæmoniacorum annulum, qui sub signaculo radicem, Salomoni monstratam, habebat, inferebant, moxque per orantium nares Dæmonium extrahebant. 7

Hæc firmissima videntur, quæ pro hac causa afferri possunt, præsidia. Quid vero? Qui Dæmones, cum Platone, corporeos dicunt, facilius hic se expediunt, Qui nullam in ijs corporis, aut materiæ concretionem agnoscunt, difficultatem habent non paruam, Nos singula discutiamus. 8

Quod ad *primum* attinet, non putarem in dubium vocandum esse, Saulem verè à Dæmonio obsessum fuisse: quamuis enim multa præclara, eo etiam tempore, quo à Spiritu Nequam vexabatur, gesserit: non tamen hinc inferri debet à Dæmonio liberum fuisse. potest quis à Dæmonio possideri: & non semper eius Tyrannidem perpeti, vt cap. 8. Disput. præsentis ostensum est. Sed & Saulem verè Obsessum fuisse docent Theodoretus, q. 38, 39. 54. Gregorius, Abulensis, Lyranus in lib. Regum, & Vallesius cap. 30. de sacra Philosophia. 9

Dubium verò est: Vtrum à Dæmonio aliquando liberatus fuerit: &, si liberatus, vtrum Dauidis opera: &, Quali tandem Dauidis opera liberatus. Neque enim de hac re inter omnes constat. Sunt, qui liberatum, negant sunt; qui volunt liberatum: veruntamen non efficiente hoc cithara: sed innocentia, & probitate Dauidis merente.

Vt quod sentimus, dicamus. Nullo modo ob
11 probitatem Dauidis, eiusq; innocentiam à Dæmonio liberatum putamus. Saulem Neque enim quærebatur, a seruis Saul, vir aliquis sanctus: quem Diabolus non ferret: sed qui Citharam pulsando,
12 dolorem, quem Dæmon afferebat, mitigaret.

Nec Citharæ sono, aut melodia fugatum Dæmonium verisimile est. Iam aliàs demonstratum est, eas rerum corporalium, & sensibilium vires nō esse, vt quidquam in Spiritus possint. Aures quidem concentus & melodia demulcet; & voluptatem quandam animo affert, sed Nequam Spiritus ex hominum corporibus eijcere non valet.

13 Non existimamus à Dæmonio liberatum Saul, vllo vel obsequio, vel auxilio Dauidis. Hoc sacra Historia confirmare videtur, Quærebatur (vt illa testatur) vir, non qui Spiritum pelleret: sed qui Citharam pulsando efficeret, vt leuius Dæmonis molestias Rex ferret. Sic inuentus refertur Dauid: quo Citharam pulsante refocillabatur Saul: & Dæ-
14 monis molestias minus sentiebat.

Citharæ igitur harmonia voluptatem quandam Regi afferebat Dauid: quæ, quemadmodum omnis voluptas, quæ aliunde accedit, præsens, quod quis patitur, malum mitigat: ita dolorem, quem ex Dæmonis tyrannide patiebatur Saul, haud parùm frangebat. Atque hoc sensu etiam Dæmon

pulsus esse intelligi potest.

Po3est quoque dici, quòd corporis humores, pulsata cythara, sunt purgati, & à melancholiæ affectione liberati. & quia dispositione ea mali Spiritus gaudent, fit, vt sublata ipsa, *per accidens*, vel abigentur, vel, ne ita molesti sint, impediantur. Magnam enim Musicæ vim esse ad homines, humoresque commouendos nemo dubitat. Exemplo Regis Daniæ Erici, ôstendit hoc Krantzius, lib. 5. Daniæ cap. 3. quod ad verbum hîc subiungimus. *Cùm Ericus* inquit *interea iam reuersus in Regnum, solemni curia vteretur, multorúmq; militum simul & artificum industria delectaretur: o derat inter aliós Musicus qui artis eam peritiam tenere se diceret: vt homines in quoscunque vellet affectus vocaret: ex mœstis lætos: ex alacribus tristes: ex indignantibus placatos: ex placidis indignantes, & vsque ad furorem insanientes se facere iactaret: Atque is, quò faciebat ista maiora, quæ se posse diceret: Regem experiundi fecit cupidissimum. Iamque pœnitebat artificem suæ iactantiæ: vellétque non tam de se magna prædicasse: quippe in Rege ista expendere, non sine periculo esset. Insuper, si minus quæ dixit, facto probasset, mendacem se futilémq; haberi, non sine discrimine formidabat. Orabat, quos potuit, Regem ab eo desiderio auerterent. Sed nihil egit. Vbi vidit, non se euasurum: quò minus impleret, quæ iactasset: orat exportari omnia arma, & quib. læsio possit inferri. Deinde vt extra sonum citharæ consistant nonnulli, qui possint adesse vocati, curauit: ereptámq; manibus citharam capiti iubentur illidere canentis. Omnibus iam ritè instructis, Regem cum paucis in aula reclusum aggreditur. Primùm graui sono mœrorē quendam audientibus ingerebat, inde succinēdo plausibilius, lætitiā vertit, vt paululū*

abesset, quo minus iocabundi dissultarent. Tum modis acrioribus intentatus, indignationem quandam concitabit: qua vbi inualuit, furere Regem: astantésque cernere erat. Mox signum dedit de litescentib. vt introirent, Regémq; iam sæuientẽ continerẽt. Illæsa primũ ex condicto cithara. Regem deinde aggrediuntur. Sed tantum fuit robur viri: vt pugno quosdam examinaret Inde multis obrutus puluinarib. ardor ille conquieuit. Sed cum iam se in se recepisset, vehementer indoluit, sæuisse in eos, quos habuit ante fidissimos. Hæc Krantzius.

16 Si quis tamen omnino à Dæmonio, Dauidis Cithara, velit liberatum Saul: non multum reluctabimur: veruntamen non id sono, quem pulsata Cithara excitabat, tribuemus: sed Christi in Cruce exponsi (cuius signum quoddam Cithara fuit) virtuti, & passioni: vt dici possit, ita Dauidis citharam Dæmonium profligasse: quemadmodum idem persępe eiecit signum Crucis, Vide Matth. Filesium in 2. Sent. distinct: 8.

17 Sic nec eorum sententiam damnamus, qui etiam Citharæ sono electionem tribuunt, nulla eius habita ratione ad Christi passionem. Hi naturalem Dæmonum potestatem volunt diuinitus restringi; rebusq́; naturalibus subijci: quemadmodum igni infernali eosdem subiectos esse, & torqueri docent Theologi.

18 Cæterùm qui Dauidis Cithara à Saul Spiritum malum fugatum dicunt, ita fugatum volunt; vt ad tempus, & nullas à Spiritu perpessus fuerit molestias: & verè etiam ab ipso Spiritu fuerit liberatus ad tempus, inquam: quoniam cùm rursus odio atq; inuidia in triumphantem Dauidem excandesceret, à Dæmone rursus est correptus. quemadmodum

ex

ex cap. 18.eiuſdem primi lib.Regum, licet colligere. Sic enim ibidem dicitur: *Poſt autem diem alterum inuaſit Spiritus Dei malus Saul* ille ſcilicet, qui in fine cap.16.dicitur *receſſiſſe*.

Secundum argumentum maiorem difficultatem 19
habet:propterea, quòd ipſius Angeli teſtimonio, quem mendacij arguere non poſſumus, Fumus vi ignis, ex cordis & iecoris particula, excitatus dæmonia extricare dicatur.

Sunt, qui vim huius argumenti paruam arbitrãtur:quòd in Canone Sacrarum Scripturarum Tobię Liber,vnde Argumentum deſumptum eſt,non reperiatur.Sunt alij,qui admittunt Angelum, alicuius ſuperſtitionis Tobiæ fuiſſe auth orem, dum ſuo quaſi exemplo docuit ſuperſtitionis Tobiæ fuiſſe authorem,dum ſuo quaſi exemplo docuit fumo fugari poſſe Dæmones:ſed tamen à culpa abſoluunt,quòd hoc, ne proderetur præſtiterit. Sunt tertij,qui Dæmonis expulſionem Fumo tanquam ſigno,tribuunt,quemadmodum de DauidisCithara, & Ligno Cruce diximus. 20

Quidquid de hoc tertiò ſit (quod non damnamus)certum eſt,Librum Tobiæ à Canone ſacrarũ Scripturarum reijci non debere. Quanta reliquorum,tanta libri Tobię eſt authoritas.Certum quoque eſt ſuperſtitioſum non fuiſſe Raphaelem: nec ſuperſtitionis authorem fuiſſe Tobiæ.Nec peccant Angeli,nec alios ad peccandum inducunt. 21

Et quamuis hunc Fumum rei ſacræ ſignum eſſe negaremus:nihil tamen eſt,quod nos cogere poſſit vt ſenſibilib. ſignis Dæmones expelli dicamus 1. Dicere poſſumus: Non docere Angelum vi fumi Diabolos expelli: ſed tantum aſſerere, ipſos fu- 22

gandos, quando Fumus excitatus fuerit. Quocirca quemadmodum necesse non est, lotionem meam causam Eclypsis Lunæ esse, quòd, dum ego lauo: hæc accidit: ita necesse non id dicere, Fumum causam esse, quæ Diabolos pellat: quamuis dum Fumus fit, Diaboli pellantur. Docet Angelus quid fiat, non causam reddit, cur hoc fiat.

23 Hoc fortè Tobiæ, cap. 8. indicari videtur. Neq; enim dicitur Fumus Dæmonem profligasse: sed Raphaelem Angelum. *Protulit*, dicitur ibi, *Tobias de cassidili suo, partem iecoris, posuitque eam super carbones viuos. Tunc* (subiungitur) *Raphael Angelus apprehendit Dæmonium, & relegauit illud in deserto superioris AEgypti.*

24 Quid igitur est, quod Dæmonium profligauit? Fumus? Non Raphael Angelus profligauit. Quomodo verò? An ob excitatum Fumum? nec hoc etiam. Veruntamen, quando exitatus est Fumus profligatus est Dæmon. Si quid hic præter operas Angeli fuit, quòd Dæmonium profligauit, fuerunt merita atque orationes Tobiæ, & Saræ.

25 Quanquam & de fumo dicere possemus, quod de sono Cytharæ Dauidis insinuauimus: diuinitus scilicet fieri: vt naturalis Dæmonum virtus, etiam rebus corporeis subijciatur & constringatur. Quēadmodum enim res corporeæ consecratione, quæ illis adhibetur, vt Spiritus crucient, potestatem accipiunt. ita eosdem potest Deus velle ijsdem subiectos esse & constringi, quamuis nulla consecratio ad ipsos accesserit.

26 *Eleazarum*, qui *radicibus* in Exorcismo vsus dicitur, quidam inter Magos numerant: voluntque cum

cum Dæmonibus pactum habuisse. Hinc negant Salomonis Exorcismo vsum: negant Dei virtute Dæmonia eiecisse.

Alij admittunt Salomonis, quem profitebatur esse vsum Exorcismo:& verè non Dæmonum: sed Dei opera Dæmonia eiecta:veruntamen nullam hi tribuunt virtutem Radici:propterea, quòd non ex institutione Salomonis Radix in exorcismo adhibita sit,sed propria & priuata Eleazari voluntate: & ob id aliqua superstitione non caruerit. 27

Prius illud non facilè dixerim:cùm haud pauca sint, quæ contrarium suadere videantur. Alterum crediderim fieri posse.Neque enim nouum est, vt res quæ diuinam institutionem habent, hominum malitia deprauentur:& tamen eundem,quem Deus illas habere voluit, consequantur effectum. 28

Interim non intelligo, quidnam mali sit dicere Radicem,in Salomonis Exorcismo adhiberi solitam:illamque efficacem fuisse; & præterea omni superstitione caruisse, si diuinitus institutus est Exorcismus Salomonis. An non potuit velle Deus vt Radix adhibita ad homines à Dæmonibus liberandos valeret?Sed de his plura in Disputatione de Locis infestis. 29

QVARTA PARS

DISPVTATIONIS DE DÆMONIACIS,

IN QVA

De Dæmonum ex hominum corporib. egressu, egrediendi difficultate, & crudelitatis signis, quæ in egressu, relinquunt: via item qua egrediuntur, & loco, quo egressi tendunt: hisque similibus agitur.

CAPVT XLIX.

Dæmones admodum difficulter relinquere homines, quos semel obsident.

Varta Disputationis pars egressum immundorum Spirituũ scrutabitur. Et in hac quemadmodum aliis, plura discutienda sunt: sed potissimum hęc. Ostendendũ summa cum difficultate homines, quos obsident, Dæmones relinquere. Inquirendæ causæ huius: & Cur quidam difficilius eijciantur, quam alij: quíue illi sint. Explicandum præterea, quibus potissimum signis egressum suum prodant. Quæ item signorum causæ & rationes, tam in genere, quàm specie. Qua via egrediantur, dum abscedunt, & homines relinquunt. An etiam omnes simul egrediantur, dum verbi gratia

gratia, vnum aliquem hominem plures ipsorum obsident. Ad hęc, Quò tendant, eiecti ex hominibus. Cur ægrè admodum & difficulter ad infernũ descendant. Postremò, an voto & desiderio ipsorum, qui egressuri quippiam petunt, liceat satisfacere. Præcipua ferè hæc sunt Capita, cum Spirituũ egressu cõiuncta: & quæ difficultatẽ aliquam possunt habere. Si quæ sunt alia, vel difficultatem singularem non habent: vel ex prioribus huius Disputationis partib. innotescunt. Sed ad Primũ.

Dæmones igitur, siue *Spiritus immũdos difficulter homines, quos obsident, deserere*, nemo rectè potest dubitare. Multa pro hac re sunt argumẽta. Et primò quidem hîc seruit *quotidiana experientia.* Quotus enim quisque Dæmonum ex humanis corporibus eiicitur: qui non suo Exorcistæ plurimos parit labores atque molestias? quotusquisque Exorcistarũ hoc opus aggreditur, qui non arduam se credit adire prouinciã? & in qua administrãda non plurimis præsidiis existimat sibi opus esse. 2

Confirmant experientiã hanc *Dæmonum à Christo expulsorum exempla*, qui quod ægerrimè sedes suas reliquerint, partim his verbis testati sũt. *Quid nobis & tibi Iesu? venisti ante tempus torquere nos. Scimus quis sis:* partim grauissima tortura, qua egressuri miseros mortales affecerunt. patent hæc Matth. 17. Marci 9. Luc. 9. 3

Confirmant *Apostoli*, qui quamuis cõsuetis & à Christo Domino traditis machinis, in Dæmonũ quorundam eiectione vterentur, nihil tamen proficere potuerunt: Dęmonibus suas sedes in hominibus retinentibus: nec quidquã de priori tortura remittentib & hoc patet Marci 9. Luc. 9. Mat. 17. 4

Obsecro, loquebatur legio Domino, *ne me torqueas. Præcipiebat enim* (addit Euāgelista) *Spiritui immundo, vt exiret ab homine.* Sextò & postremò, quòd in Exorcistas grauiter sæpè inuecti, quibus potuerūt modis, & nunc veris, nunc fictis excogitatis in ipsos criminibus, eosdem conati sint à suscepto Exorcisandi munere auertere: nec his contenti, in Deum cælitésque aliquando fuerint blasphemi. Exemplo hic esse potest, quem Paulus Simplex à S. Antonio rogatus, eiecit: qui Paulum quidem atque Antonium vocabat Helluones, veternosos, &c. Christum autem blasphemiis proscindebat. Vide Palladium Sect. 25. Hist. S. Patrum.

Expellendi & *eiiciendi* verbis etiam satis insinuatur inuitos discedere ex hominum corporibus Spiritus Nequam: Et horum est vsus frequentissimus in iis Scripturæ sacræ locis, vbi proscripti dicuntur. *In nomine meo Dæmonia eiicient*, loquitur Dominus Matth. 10. *Quare nos, potuimus eiicere illum?* loquuntur Apostoli Matth. 17. *In nomine tuo Dæmonia eiecimus*, loquuntur mali Christiani, Matth. 7. *In principio Dæmoniorum Beelzebub eiicit Dæmonia*, loquuntur Pharisæi Lucæ 11. Sic legitur *eiecisse* Dæmonia Dominus, Matth. 9. Apostoli, Marci 6. Filij Pharisæorum, Luc. 11. & quidam alius, qui Christum non sequebatur, Lucæ 9. 8

Legitur quidem quoddam Dæmonium rogasse Theodorum Archimandritam, vt sibi hominem quem possidebat, relinquendi daret facultatem. Veruntamen hoc non tam hominem cupiebat relinquere; quàm a molestia, quàm præsentia Theodori afferebat, liberari. Rem totam describit 9

Georgius

Gregorius Presbyter Theodori discipulus, apud Surium, Tom. 2. fol. 754.

10 Sic legitur quosdam Spiritus fugam cepisse, prius, quam ad Sanctos, à quibus eiiciendi essent, peruenirent vt ille, qui Gordiani Imperatoris filiam torquebat, qui aduētum B. Triphonis, à quo se faciendum sciebat, anteuertit, teste Metaphrast. in vita Triphonis 1. Februarij. quosdam ad solum Sanctorum aspectum disparuisse; vt integra Legio, quæ adolescentem inuaserat, qui morsibus quosque obuios lacerabat; qui mox, viso Arnolpho Svvessionensi Episcopo, discessit, quemadmodum eiusdem Ecclesiæ Episcopus Lisiardus, in Arnolphi Vita testatur, cap. 24. quosdam ad solam visam Crucem fugatos: vt illos, qui ad S. Gregorium Lingouiēsem Episcopum sunt adducti: de quibus in eius Vita Gregorius Turonensis, cap. 7. Quosdam verbo eiectos, quorum Euangelica historia meminit. Sed tamen & hi si non grauissimis machinis coacti fuissent, domicilia sua non reliquissent: & quæ reliquerunt, inuiti admodum atque ægerrimè reliquerunt. Atque ita demonstratū sit, Dæmones sedes suas difficulter relinquere.

CAPVT L.

Quæ causæ, cur cum tanta difficultate Dæmones deserant homines, quos obsident.

1 DIfficilis Dæmonum ex humanis corporibus migrationis causam haud malè quis ex desiderio, quod Dæmones obsidendos habent; colligerit.

gerit. Ob easdem videtur ægrè discedere, ob quas desiderant homines ingredi, propterea, quòd cum difficultate illa relinquuntur, quæ cum voluptate possidentur.

Hinc manifestum est, studium, & voluntatem nocēdi præcipuè eos in hominib. retinere. Quēadmodum enim in hominum ingressu non ipsis propositum est, vt pœnarum suarum remissionem consequantur: sed vt noceant, ita hoc difficili suo recessu quærere videntur omninò, vt noceant. 2

Sunt nihilominus, qui *alias* atque *alias* causas huius difficilis discessus assignant. Vtrum *bene* discutiendum est. Quidam volunt ipsos discessum morari, propterea: quòd semel ex hominibus expulsi, secundò eosdem ingredi, & vexare non possint. Alij quòd mox, vbi exacti sunt, ad Infernum, quem vehementer detestantur, detrudantur. Priores hoc fundamento videntur niti, quòd semel ab homine victi, ad eundem secundò tentandum nunquam dicantur accedere: Posteriores ex illo coniecturam accipiunt, quòd à Christo expellendi Dæmones rogauerunt, ne *imperare in abyssum discessum*. 3 Luc. 8.

Priorum, vt fundamentum infirmum est, ita non firma satis assertio. Esto, non statim ad eundem hominem tentandum redeat Dæmon, à quo victus est: redire tamē ex illo colligimus, quòd victus à Christo rursus eundem aggressus sit: nisi fortè frustra à Luca Euangelista (cap 4.) dictum esse velimus, quod *consummata omni tentatione* recesserit à Domino Dæmon *ad tempus*. 4

Sed & si non ad eundem reditus conceditur,

ficat deuorans. Tum Bernardus Obsessam ad S. Syri Reliquias iussit adduci. Sed mox insolentior factus Spirit⁹, *Nō me Syrolus, Non me Bernardulus eiiciet,* clamabat. Reductę ad se Bernardus: *Nec te, Syrus, nec Bernardus eiiciet,* inquit, *sed Dominus noster Iesus Christus.* Et ad orationem conuersus, impudentem Spiritum eiecit. Marito domum reuerso, iterũ à Spiritu mulier inuaditur. Rursus igitur ad Bernardũ maritus. Rursus Spiritum expellit Bernardus: & ne se discedente tertiò mulierē ingrederetur Dæmon, collo Obsessæ hunc appēdit Exorcismum: *In nomine Domini nostri IesuChristi, præcipio tibi Dæmon, ne hanc mulierem ingrediaru.* Ita cap. 4. lib. 2. vitæ S. Bernardi, apud Surium, Tom. 4. fol. 802.

Et exemplum Saulis primi Iudæorum Regis hîc nobis seruit. De hoc, quòd verè aliquādo Obsessus fuerit, ostēsum est superius, quòd verò Spiritus aliquando ipsum reliquerit, admodum est probabile, propter illud, quod in fine cap. 16. dicitur: *Recedebat ab eo Spiritus.* Et tamen ad eundem rediisse Dæmonium manifestum est ex cap. 18. vbi sic dicitur: *Post diem autem alteram inuasit Spiritus Dei malus Saul.* Atque hoc prioribus sit dictum. 8

Posteriores quãuis cum ratione loqui videantur; quod tamē asseritur, non potest certò constare. Vnde quæso constabit? Non patrocinatur huic sententiæ sensuum iudicium: Non sacra eloquia: Non Dæmonum confessio. 9

Quid quòd contrarium non obscurè Sacra eloquia insinuent? Scimus Raphaelem Dæmonium abegisse: verũtamen non in *Infernum*: sed in Ægyptum relegauit. Neque hic multùm referre putamus; 10 *Tob. 8.*

mus; ex homine, an ex domo Dæmonium eiectũ sit. Omnino huic, quòd Raphael eiecit, locus videbatur assignandus, quem petunt, qui ex humanis corporibus eiiciuntur.

11 Idem illi, qui à Domino eiecti postulant: vt ne in abyssum mitterentur, confirmant. Si enim constabat se, postquam eiecti essent, in *Infernum* mittendos: quid rogant, ne mittantur? Sed quia nõ necessariò ad *Inferos* mittuntur eiecti; Christi autem summam in eiiciendo facilitatem & potestatem obseruabant: verebantur, ne qui ipsos corporibus expelleret: in *Infernum* pelleret: quod ne faceret, precabantur.

Luca 8.

Cum his idem senserũt, quorum in vita sancti Germani Parisiensis Episcopi fit mentio. Egressuri enim Sãctum virum rogarunt, vt si inter homines versari non permitterentur, liceret saltem errare per desertũ. Ita Fortunatus cap. 30. S. Germ.

12 Veruntamen quamuis *Infernus* non sit definitus locus Dęmonibus, humana corpora relinquẽtibus: ad *Infernum* tamen relegari posse ex eo, ni fallimur, possumus coniicere: quòd, si quando ex hominibus expelluntur, nihil ita timeant; quàm quòd in Infernum relegantur.

13 Quocirca non probatur quod quidam dicunt, nullam hominũ in Dæmonia aliam esse potestatem: quàm quòd illa ex humanis corporib. eiicere valeant. Esto, dicatur Dominus dedisse *potestatem eiiciendi Dæmonia*: non tamen aliam quamcunque negauit. Quid quod alibi dederit *potestatẽ calcandi super Dæmonia*? & Sanctissimus Paulus, qua potestate Dæmonia in homines immisit? Vide Abulens. in 10. Matthæi.

Luca 10.

1. Cor. 5.

CAP.

CAPVT LI.

Quod quidam Spiritus Dæmoniorum difficilius eiiciantur: & quinam illi sint: atque vnde hoc habeant.

QVamuis omnes Spiritus humana domicilia ægrè admodum relinquant; quidam tamen sunt inter ipsos; qui cæteris difficiliùs eiiciuntur; quidam faciliùs. Et quemadmodum hoc certum est accidere, ita non ita certum est, *Quinam illi sint*, qui difficiliùs eiiciuntur: & *quibus de causis* idipsum contingat. Omnia verò hæc tria præsenti Capite ostendenda sunt. 1

Et primùm illud, vt à pluribus supersedeamus, illius Dæmonis exemplo manifestum est, qui ab Apostolis eiici non potuit; quorum tamen in Dæmonia fuit plena & summa potestas. Nam qui plurima iam in variis locis eiecerant; in vno, cuius tres Euangelistæ (Matth. 17. Luc. 9. Marc. 9) meminerunt, frustra laborarunt. 2

Nec est, quòd quis omnem, huius difficilis discessus, causam in Apostolos coniiciat; quasi fides ad hoc opus perficiendum ipsis defuerit; quæ non defuerit, quando alios Spiritus ex hominibus eiecerunt. Quamuis enim incredulitati ipsorum Dominus tribuat, quòd Dæmonium illud non eiecerint: præter incredulitatem tamen significat etiam in ipso Dæmonio causam fuisse. *Hoc genus Dæmoniorum*, inquit, *non eiicitur nisi ieiunio & oratione*. Insinuat scilicet, Dominus, in aliis profligandis ab Apostolis non opus fuisse ieiunio & oratione, suffecisse Christi inuocatum nomen. hîc præterea 3

fuisse illis opus aliis subsidiis: quòd difficiliùs hoc, quam alia pellantur.

4 Idem admiratio, & stupor populi Iudaici confirmat. Neque enim semper illi stupebant aut mirabantur; quãdo vel ipsorum filij, vel Apostoli, aut etiam Dominus Dæmonia eiiciebat: in aliquorum eiectione clamant: *Nihil simile visum in Israel*: Mat. 9. nunc etiam Christũ pro Messia incipiunt habere, Matth. 12. *Nunquid*, inquiunt, *hic est filius David*? Messias? quia scilicet, ea à Domino videbant eiici, quæ ab aliis non posse pelli existimabant.

5 Sed *Qui illi* Spiritus? difficile est vniuersim definire, quinam, scilicet, ex omnibus sint, qui cæteris *difficiliùs* eiiciantur; superiorúmne Ordinũ, an inferiorum: qui maiores molestias aliis afferunt, an qui minores: qui diutius sedes suas in hominibus habuerunt, an qui non ita diu: quibus causa data sui in homines ingressus, an qui vltro, absque vlla Obsessorum culpa eosdem cruciant. Quamuis enim hinc aliqua coniectura peti posse videbatur; certa tamẽ, & quæ exceptionẽ nõ patiatur, peti nõ debet.

6 Verisimile est, & in inferioribus Ordinibus, & non tantùm in superioribus, quosdam esse; in quorum eiectione plus laboris suscipiendum Exorcistis: Et esse eos etiam aliquando, qui minores afferunt molestias: Et eos, qui non ita longo tempore in hominum corporibus sedes suas habuerunt: Et præterea tales, quibus nulla per Obsessos in ipsos tyrannidis causa est data.

7 Nam qui superiorum Ordinum tãtùm hos esse dixerint: propterea; quòd hi viribus maioribus polleant: non attendunt etiã qui inferiorũ Ordinũ sunt, quamuis illis viribus sint impares, omnib. tamen

men

men hominibus,à quibus eiiciẽdi essent,esse superiores. *Neque enim est potestas*, inquit Iob, c. 41. hominis vllius,quæ cũ cuiuscunq; etiam minimi,potestate cõferri possit.Sed nec ex virib. spirituũ hęc res est metienda. quia non permittitur, quantum possunt, in miseros mortales sæuire modus ipsis impositus est.Quocirca fieri potest, vt plus etiam aliquandó permittatur alicui inferioris Ordinis Spiritui, quàm alteri Ordinis superioris: & difficilius ille, quam hìc pelli possit.

Qui crediderint eos solos difficulter cedere: 8
qui nullam quietem,nec diurnam,nec nocturnam ijs,quos obsident, relinquunt:refutantur exemplo illius, quem Matt. 17. Dominus docuit difficulter expelli. Difficulter ille admodum cedebat, sed tamen non continuo molestus erat illi, quem obsidebat. aliquando etiam eundem deserebat:quemadmodum Obsessi parens testatur apud Euangelistas, Mar. 9. &Luc. 6.

Eodem exemplo eorum sententia refellitur, 9
qui difficiliùs expelli volunt,quibus iusta ab hominibus,quos obsident data est vexandi causa.Refellitur,inquam,quia miser ille nullam ingressus causamSpiritui dederat:vt qui ab ineunte ætate,quando peccare nondum potuit, carnificinam Dæmonis sustinuerat.

Deniqũe neque diurnitas vel breuitas tempo- 10
ris, quo hominibus molesti fuerunt, certa hic regula esse potest:vt difficiliùs pelli illi dicendi sint, qui diutius suas in hominibus sedes habuerunt, (quod Hieronymum sensisse testatur Maldonatus, Comm. in Euangel.) faciliùs qui non ita diu. Nam qui difficillimè pulsus est,Mat. 17. postquam

aliquot annis miserè puerũ torsit: difficillimè etiã pulsus fuisset, ipso quo primùm ingressus est die: cùm vt verisimile est, in principio, quemadmodum fine & mutus fuerit & surdus.

11 Interim tamen quamuis ex iam dictis certum iudicium non videatur posse peti; ex vno tamen & de vno Dæmonum genere constare potest, quod quæritur. Ex quo vero? Christi reuelatione. Et de quo? Illo à quo Lunatici, siue surdi & muti, Obsessi dicuntur. Postquam enim frustra in hoc Spirituum genere eiiciendo laborassent Apostoli: *secretò* (quemadmodum S. Matth. habet, cap. 17.) Dominum accesserunt, interrogaturi, cur qui alios expulissent Spiritus, hunc eiicere nequirent: Quibus Dominus, post alia: *Hoc genus* inquit, *Dæmoniorum, non eiicitur, nisi in ieiunio & oratione*: quasi dicat: Misi quidem vos, cum potestate Dæmonia in nomine meo eiiciendi. Eiecistis quoque plurima: veruntamen in hoc eiiciẽdo quamuis consuetas machinas adhibueritis, nihil profecistis, quia scilicet aliud hoc Dæmoniorum genus est: Non ita facilè pellitur, vt cætera: hæc meo inuocato nomine fugiunt. Illud nisi oratione & ieiunio vrgeatur, non cedit. ita Tostatus quæst. 172. in 17. Matth.

12 Et certum hoc Dæmoniorum genus à Domino designatur. Pronomen, *Hoc*, magnum huius præbet argumentum. Demonstrant idem omnes, quibus res gesta describitur, circunstantiæ. Dæmonium enim illud puerum miserè torserat: pro ipso expellendo pater Apostolos rogarat: Apostoli eiicere, sed frustra, tentarant: ante eius proscriptionem Dominus fidem patris postula

tulabat: torturæ tempus ſciſcitabatur: ieiunio atque oratione ſolùm profligari poterat.

Verùm hîc iam quæſtio eſt, Quodnam illud Dæmonum genus? Reſpondemus ex Euangelica id conſtare Hiſtoria. Lunatici dici poſſunt, ſiue ſurdi atque muti Dæmones. Quoniam Dæmonem, qui difficiliùs expellebatur, pater nunc *Lunaticum Spiritum* vocat, nunc *ſurdum & mutum.* Matth. 17. ſic loquitur: *filius meus Lunaticus eſt.* at Marci 9. *Tuli filium meum habentem Spiritum mutum.* Quod verò idem *ſurdus* fuerit, Chriſti exorciſmus confirmat: *Surde*, inquit ille, *& mute Spiritus, præcipio tibi, Exi ab homine.* Itaque ſiue Lunaticum dicas, ſiue ſurdum & mutum Spiritum; perinde: hoc certum, pelli difficulter hoc Dæmoniorum genus. 13

Sed tamen ſi Lunaticum dicas, quod certis Lunæ temporibus tantùm cruciat, non verò facultate vel audiendi, vel loquendi priuet, qualia inueniri nemo poteſt dubitare, non quoſcunque Spiritus Lunaticos; ſed mutos tantùm atque ſurdos dicemus eſſe, qui cæteris difficilius, ex humanis corporibus, exigantur. 14

Et meritò difficiliùs. Quam enim rationem in his eiiciendis ſequeris? Neque enim quid loqueris volent intelligere; cùm ſurdi dicantur: neque ad interrogata vnquam reſpondere; cum ſint muti. 15

Meminiſſe tamen hîc oportet *mutos* atque *ſurdos* dici: non quòd facultate loquendi, audiendíue careat; ſed quod hac priuent, quos obſident. Et Lunatici vocantur, quod certis Lunæ temporibus & decrementis grauius torqueant. Priori illo 16

ostendunt odium quo erga miseros mortales flagrant; quos præcipuis sentiendi facultatibus priuant: posteriori inuidiam erga vniuersorum Dominum, Deum Opt. Max. cum hac Lunatica vexatione malum, quod ipsi afferunt, in Dei cupiant deriuare creaturas atque ita ipsum apud mortales, vel in odium trahere, vel certè reddere contemptibilem.

17 Mutos igitur atque surdos Dæmones dicimus esse, qui difficiliùs expelluntur. Sed an hos solùm? An præter hos, alios quoque? Huius definitionem non aliis relinquimus: ad Tertium, quod hoc Capite propositum nobis est, accedimus. & difficilis huius discessus *causam* inquirimus.

18 Nicolaus igitur Liranus, in 9. ca. Marci, viribus & potẽtiæ Spirituum hoc tribuit, quòd hi aliis difficilius eiiciantur. *Cùm enim viribus sint impares Spiritus, qui maioribus*, inquit, *instructi sunt, difficiliùs ex hominibus exiguntur, qui minoribus facilius.* Veruntamen hæc non ita bene dici videntur.

19 Primùm, Quoniam Spirituum immundorum vires maximæ sunt, multisque modis humanas quascunque superantes. Neque hoc de ijs tantùm dictum volumus, qui superiorũ sunt Ordinum, & viribus superant eos, qui sunt Ordinum inferiorum; de omnibus dictum volumus. Minimus Spirituum (cuiuscunque etiam ille Ordinis, conditionisque sit) quemcunque mortalium, etiam robore viribusque valentem superat, Iob. 41. Quocirca si virium hîc ratio habenda, non minus difficulter minimus, quàm maximus à quocunque mortalium eiicietur.

20 Deinde, non permittuntur pro virium suarum

quan

quantitate in Obsessos mortales sæuire Dæmones. Docet id, vel is, qui difficulter, Matth. 17. à Domino est pulsus. Quomodo, quæso, non interfecisset miserum puerum, quem nunc in *aquam atque ignem præcipitabat? nunc in terram prosternebat?* si quantum per vires suas voluit, sæuire permissus fuit?

Tertiò, quia machinæ, quæ pro Dæmonum eiectione adhibentur, non ex se habent hoc, quod Dæmonũ possint frãgere vires: veluti calida frangunt vim frigidorum: Dei voluntate quod possunt; possunt in Dæmones: & ab ijsdem tam facilè, si Deus vellet, vincentur, & ex hominibus eiicientur Spiritus supremi, viribusque præstantes; quam infimi; quorum minor virtus atque potestas. 21

Quæ igitur tam difficilis egressus causa? quia, scilicet, hi Lunatici: siue surdi atque muti Spiritus *maiorem in Obsessorum corpora acceperunt à Deo potestatem.* Et quo maior ipsis in corpora potestas collata; eò difficiliùs ex corporibus eiiciuntur. Pro quantitate potestatis, quam in homines accipiunt; maior atque minor vis ad ipsos ex hominibus pellendos necessaria videtur. Ita Tostatus Abulensis, quæst. 172. in 17. Matt. 22

Hinc est, quod Christi in his Lunaticis, siue mutis atque surdis Spiritibus expellendis, potestatem plus mirati sint, & prædicarint Iudæi: quàm in quibuscunque aliis eiiciendis: quàm etiam in mortuorum ad vitã restitutione. Postquam enim mutum Dæmonium eiecisset, mutusque locutus fuisset; *mirata* (inquit Matth. Euangelista, c. 9. *sunt turba dicentes; Nunquam sic apparuit in Israel.* Et capite 12. cùm iterum eiecisset Dæmonium mutum, 23

in illam veniunt opinionem, vt credant esse Messiam. *Nunquid*, inquiunt, *hic est filius Dauid*? Similiter testatur Lucas, cap. 9. *obstupuisse omnes in magnitudine Dei*, postquam curauit Lunaticum, cuius mentio fit Matth. 17. Et tamen hîc stupor ipsos non apprehēdit; quando mortuos excitabat: Nunquam in similes voces proruperunt. Atque hoc breuiter pro hoc argumento.

CAPVT LII.

Quibus potissimum signis egressum suum prodant Dæmones.

1 NOn quæritur, Quibus signis constare potest, homines à Dæmonum obsidentium tyrannide esse liberatos: sed, *Quibus egressum suum illi prodant*. Quemadmodum enim, vt prima disputationis huius parte dictum est, aliis produnt suum in homines ingressum: aliis suam inhabitationem: ita aliis potest constare, quòd homines obsessos reliquerint iam; aliis quod egrediantur.

2 Prius illud vno aut altero argumento est clarum: posterius potest innotescere pluribus. Obtentæ libertatis hoc vnum argumentum est, si nullum eorum, de quibus cap. 22. 23. 24. &c. egimus, signorum latentes Spiritus prodat: nullam etiam mortales sentiant, aut experiantur molestiam, siue cruciatum: alterum est, si qui Obsessi fuerunt, significent se libertati esse restitutos.

3 Quamuis enim aliquando in hominibus possint latere Spiritus, & molesti nō esse, quemadmodum doctum est prima Disput. parte; vt tamen nullas molestias

molestias pariant, vel nullo se signo insinuent: aut non contingit, aut contingit rarissimè. Ille, cuius aliquoties mentionem fecimus, quem expulit B. Germanus, Parisiorum Episcop. non molestus erat puellæ: quam obsidebat: sed tamen hoc ipso se insinuabat, & proditus est: quòd vsu membrorũ Obsessam priuaret, si quãdo ad templum illa properaret. Sic qui Obsessi fuerunt, post adhibitos Exorcismos & alia Christianæ religionis, quibus contra Dæmones pugnatur, arma, si se significent liberatos, de libertate ipsorum non temerè præsumitur.

Sed *Signa, quibus Dæmones discessum suum prodant*, inquiramus Igitur *duplicia* illa sunt. Quædam ab Exorcistis coacti dant Spiritus: quædam vltrò dant non coacti. Siquidem aliquando Christianorum adiurationibus iubentur discessum suum, editis signis, prodere: aliquando discedentes, vltrò, pòst se discessus signa relinquunt. In priori genere sunt luminis extinctio, vitri alicuius ruptio, aut quid simile: in posteriori alia atque alia. 4

Est verò inter duplicia hæc signa plurimum discriminis. Quæ coacti dant: pro imperantium imperio eduntur. Quæ spontè: pro voluntate ipsorum Spiritum. Rursus, in prioribus plerúmque nihil est, quod reprehendas: in posterioribus semper aliquid, quod meritò displiceat. Priora item sæpe solius Dæmonis perficiuntur opera, extra ipsos Obsessos: posteriora quamuis Dæmonum sint opera: sæpe tamen in, vel per ipsos Obsessos fiunt. De posterioribus hic nobis maximè est sermo. 5

Et quæ illa? Plurima sunt, & admodum varia. 6

Nec mirum. A libera, & quæ variorum & plurimorum effectuum causa esse potest, proficiscuntur voluntate. Sed tamen ex multis quædam nobis, quæ ex rerum gestarum Historiis collegimus, sunt recensenda.

7 Primum sit, *ipsorum Spirituum confessio.* Hac suũ egressum indicarunt illi, quorum S. Euangelista Marc. cap. 1. meminit, cùm enim necessitas exeũdi, & sua domicilia, quæ possederant, relinquendi ipsos vrgeret, in hanc vocem eruperunt: *Quid nobis, & tibi, Iesu Nazarene? venisti ante tempus perdere nos.* Et ille, quem S. Cyriacus ex filia Diocletiani Imperatoris expulit. *Iam quidem,* inquiebat impostor, *discedam: sed efficiam, vt cum difficultate in Persidem venias.* Ita in Vita Cyriaci, apud Sur. Tom. 4.

8 Secundũ est *animalculorum quorundam ob Obsessis discessus:* In quorũ genere præcipuè sunt muscæ, aranei, formicæ, & huius similia. De Petro quodam Cauponis filio legitur, in Vita Theodori Archimandritæ: quòd cum ipsum à Dæmonis tyrannide vir sanctus liberaret, Dæmon visus sit discedere, in specie nigræ formicæ. De Magnofledini cujusdam filia scribit Fortunatus, in Vita sancti Germani, cap. vigesimoseptimo: quòd ab illa, ad Imperium S. Germani, Spiritus malus exierit in specie muscæ.

Huc refero auiculam, quæ supra caput cuiusdã Diaconi visa est, mox, vbi eundem ab obsidente Spiritu liberauit. Idem Germanus Parisiorum Episcopus, teste eodem Fortunato, Pictauorũ Episcopo, cap. quinquagesimosecundo, eius Vitæ. Refero quoque Draconem septuaginta cubitorum; in

in quem mutatus eſt Dæmon, quem Paulus Simplex ab adoleſcente eiecit. Hiſtoriam ad longum refert Palladius Sect.25.in Vita Pauli Simplicis.

9 Tertium ſit, *ingentes clamores, vociferationes, atque belluarum voces.* Cum clamore valido egreſſus eſt, quem, Marci primo, eiecit Dominus (quamquã, cum clamore, torturam graué attulerit Obſeſſo:) quemadmodum & ille, qui Marci nono expellitur: & plurimi, quorum Actuum octauo meminit ſanctus Lucas. Item alius, cuius in Vita ſancti Macarij fit mentio, qui & cum clamore coniunxit cruciatum, apud Metaphraſt. 7. Februarij.

Cum eodem clamore egreſſum ſuum prodiderunt, qui ſe gemino incendio torqueri dicebãt: quando S. Genouefa Turonum ingrediebatur, viſitatura reliquias ſancti Martini apud Surium 1. Ianuarij. Et illi, qui à ſancto Parthenio eiiciendi, cùm petiiſſent, quò diuerterent, audierunt, ſe, Parthenium ingrederentur. Magnis enim clamoribus editis, diſparuerunt, teſte Metaphraſte, ſeptimo Februarij. Sic magnos clamores cum corporis Obſeſſi colliſione edidit, quem Theodorus Archimandrita expulit, de quo Theſi 8. huius Capitis.

At belluarum voces, hoc eſt, vlulatum, rugitum, ſibilum, &c. in ſuo egreſſu, reddiderunt illi, qui ad Reliquias ſancti Lithorij, Cenomanenſis Epiſcopi fugere coacti ſunt, de quibus Surius, Tom. 4. fol. 338. Illi quoque, quos ad ſepulchra Eliſæi, Ioannis Baptiſtæ, atque Abdiæ rugire conſueuiſſe, docet B. Hiero. Epiſt. 27. ad Euſtachium, de Vita Paulæ.

Quartum ſignum eſt, *deformitatis per Diabolum allata.* 10

allata cessatio.Hoc deprehensum est, ab obsidente Dæmone liberatum esse puerum, qui in modum vtris inflatus erat. Cùm enim pro hoc sanctus Macarius orasset:maxima copia aquæ ex Obsessi corpore defluxit,tumórque omnis resedit,& expulso Spiritu maligno pristina incolumitas rediit. Metaphrastes 7.Febr.

11 Quinti signi loco sit *vomitus*, cum quo Spiritus egressi leguntur haud rarò. Propinauerat cuidam Obsesso puero sanctus Bernardus aquam benedictam: & mox post haustum egressus est Spiritus cum ingenti vomitu. Ita in Vita Bernardi, libro secundo, cap. tertio. Sic quem beatus Dominicus eiecit, magnam vim carbonum, euomuit. In Dominici Vita,libro secundo,ca. nono, apud Surium,Tomo 3.

Cum vomitu *sanguinem* coniungo: quem præter iam dictum ,per nares abundantem, vnà cum musca eiecit puella à S.Germano curata,de qua Thesi 8. huius Capitis, & Energumenus, de quo Gregorius Turonensis,lib.2.Miracul.cap.44.

Coniũgo *saniem*,quæ egressa est ex ore mulieris,quam à Dæmonis vexatione S.Huber. liberauit.de qua Surius Tom.6.in Vita Hubert.

12 Sextum signum sit *fœtor grauis*, quem nunc exhalant Obsessi, nunc post se relinquunt. Hic prodidit discessum Dæmonis ex puella Tolosana:quæ ad S.Benedictum primum à parentibus adducta, ab eodem deinde Rhemos,in Galliam, ad S. Remigium missa est,de qua Hincmarus, in Vita Remigij,quòd ingentem post se fœtorem reliquerit, quàm primùm eandem Diabolus reliquit. Cum simili fœtore discessit Spiritus:quẽ S. Svvibertus,

ex quo

ex quodam Edelhero, in villa Velsenberg, profligauit, de quo cap. 20. Marcellinus in Vita eiusdem. Et inter triginta septem, qui vno eodémque tempore ad Reliquias S. Maximini sunt curati, mulier fuit: quæ 47. annis Spiritum obsidentem perpessa erat: quam postquã ille reliquit, sulphureo odore tẽplum resperfit, teste S. Lupo in Vita Maximini. Simili sulphureo fœtore aërem infecit, quem S. Columbanus imperio suo expulit, cùm Pariseos, Clotharium Regem inuisurus, esset ingressus, ita Ionas cap. 27. in eius Vita.

Septimum indicium discessus Spirituum immundorum, est *insolitus tumor in Obsessorum corpore, maximè illa parte qua egredi volunt.* Hoc agnouerunt discessum suum moliri illum, quem B. Catarina Senensis eiecit. Recedente si quidem tumore quem in Obsessi gutture excitauerat: obseruata est mox integra sanitas Obsesso restituta. Vide Raimundum in Catarinæ Vita. 13

Octauum argumentũ est, *membrorum disruptio*, & vehemens cruciatus. Hoc in illo fuit, cuius S. Marc. meminit, Dæmonio. Cùm enim iuberetur à Domino exire, hominem discerpsit: &, magna voce edita, discessit, Marc. 1. Et Spiritus, qui per solùm Triphonem ex Diocletiani filia se eiici posse dixerat, postquam puellam multum discrutiasset, egressus est, teste Metaphr. 1. Febr. Sic cum ingenti corporis membrorúmque omnium distractione discessit, cui S. Dominicus imperauit exire ex muliere, quæ Romæ ipsius interturbabat concionem, quemquam hæc simul & multum sanguinis, & magnam carbonum euomuerit copiam, vt lib. 2. cap. 9. Vitæ eiusdem docetur. Ille item, qui 14
coactus

coactus est cedere S. Columbano, de quo superiùs Thes. 12. huius Capitis.

15 Nonum signum sit *Obsessorum in terrã deiectio, & allisio.* Cum hoc sanitatem consecuta est Principis cuiusdam filia, per Theodorum Archimand. Cùm enim vir sanctus importunius Dæmonem vrgeret: miseram ille terræ allisit, & magna voce edita discessit, ita Georgius presbyter in Vita Theodori. Similiter in terram prostrauit hominem, quem Simon Salus, alapa inflicta, curauit: de quo Leontius Episcopus Neapoleos in Vita Simonis. Illa quoque, quæ post haustam aquam benedictam, quam S. Maltouius propinauerat, curata mox fuit, in terram primùm corruit, teste Sigeberto; in eius Vita. Et cui S. Nicetius Treuirensis Episcopus, Crucem opposuit, primùm in terram dilapsus est, pòst sanus surrexit. Vide Thes. vltimam. cap. 23.

16 Decimum signũ sit. *Imago mortis:* Neque enim raro obseruatur eos, à quib⁹ Dęmones eiecti sunt, veluti mortuos concidere, & à mortuis vix differre. Exemplum huius præbet S. Marcus cap. 9. Euãgelicæ historiæ. *Cõminatus est,* inquit, *Dominus Spiritui immundo, dicens illi: Surde & mute Spiritus, ego præcipio tibi, Exi ab homine: & amplius ne introeas in eũ. Et exclamans, & multũ discerpẽs eũ, exijt ab eo: & factus est sicut mortuus. Et multi dicebãt, quia mortuus est.* Hæc Marcus, Præbet aliud huius exemplũ Surius Tom. 6. in Vita S. Huberti, Episcopi Leodiẽsis. Nam quam hic ab infestante Dæmone eripuit: eandem semimortuam Dæmon reliquit.

17 Denique vndecimum signum sit, *magni tumultus, & cum tumultibus damna* aliquãdo mortalibus allata

allata in fortunæ bonis. Refert Palladius, Sect. 71. in Vita Abbatis Possidonij, à muliere grauida eiectum esse immundum Spiritum, *qui egrediens diruerit à fundamento totum aulæ parietem.*

Hæc signa. Duo verò vel tria his adiicienda sunt. Primùm est, non credendum esse, vt quemadmodum nos dicta signa distinximus, & in certas classes coniecimus, ita ipsa semper distincta inueniri. Quoniam quamuis quædam per se inueniantur sola, nihil tamen prohibet, multa (quid quod omnia?) aliquando obseruari, quæ vnius Spiritus discessum testentur. Hoc & exempla pleraque à nobis allata testantur: & quotidiana confirmat experientia. 18

Alterum est, non certum omnino atque infallibile ex his signis datis, discessus Dæmonum argumentum accipi, Sicuti pro voluntate sua Spiritus hæc post se signa relinquunt: ita eadem possunt dare, & nihilominus in hominibus, quos aliquandiu obsederunt, sedes suas retinere. Et de hoc nullum apud doctos dubium est. 19

Tertiū est, nec necessariò signa hæc cū Spirituū discessu coniuncta esse: adeò, vt ex humanis corporibus migrare valeat nullus, quin simul editis signis discessum suū testetur. Sæpenumero ipsa cum Dæmonum discessu coniuncta sunt, sed nihilominus fieri potest, adeóque fit non rarò, vt discedant: nullis sui discessus post se datis signis. 20

Nec hæc mira cuiquam videri debent, quia pleraque signorum dictorum à libera ipsorum Spirituū pendent voluntate: non illa tantū, vt quēadmodum hæc, ita alia reddere valeant: verùm etiam 21

etiam ea, vt omittere omnino possint. Ad signa hæc edenda, plena est iis libertas, vt in scholis loquimur: & quo ad *spectationem* & quo ad *actus exercitium*.

Hinc est, vt multoties eiectos legamus Spiritus, de quibus, quòd ex humanis corporibus discesserint nullis, in egressu, datis signis constare potuit, quales sunt eiecti à Triphone Phrygiensi, Berthulpho Abbate Bobiensi, Bernardo Clareuallensi, Germano item Episcopo Antisiodorensi, aliisque quam plurimis: quorum frequens in hac Disputatione facta est mentio.

CAPVT LIII.

Explicantur rationes & causæ signorum discessus, quæ ex humanis corporibus eiecti Spiritus edere solent.

1 IN causis rationibúsque Signorum, quæ Spiritus Nequam ex hominibus egressuri edere solent, inuestigandis, vel quæri potest, *Cur Spiritus plerunque non egrediantur, nisi signis sui discessus relictis:* vel non hoc solùm, verùm etiam, *Cur hæc, atque illa relinquant.* Quemadmodum enim rerum omnium aliæ possunt esse rationes cur operentur: aliæ cur hoc vel illud operentur: ita aliæ possunt esse causæ atque rationes: cur signa in suo discessu Spiritus immundi edant: aliæ cur hæc atque alia edant.

Vtriusque vero rationes & causæ nobis explicandæ sunt: tum vt absolutior sit Disputatio: tum quia vtrobique sunt, quæ non inutilem habent inuestigationem. A prioribus initium sumemus.

Cur

Cur igitur *Signis quibusdam* suum discessum produnt Dęmones? Respondeo breuissimè: *partim quia* 3
prodere coguntur: *partim quia vltro prodere volunt*,
Quod dicimus ex distinctione signorum, præce- 4
denti Capite data, manifestum est. quædam enim ipsis ab Exorcistis imperantur: quædam ipsi vltro, nec rogati, nec coacti, dant. In priorib. illis coguntur: in posterioribus his liberrima est voluntas, quæ signorum est causa.

Sed, Itane in prioribus coguntur, vt illa edere 5
prorsus sit necesse, Si non semper, profectò, vt plumum coguntur. Quemadmodum enim vi Exorcismorum, atque imperio Sanctorum hominum, vsu etiam consecratorũ rerum illis necessitas imponitur, vt domicilia sua relinquant inuiti: ita vt discessus sui signa dent & argumenta.

Rursus, Siccine libera sunt posteriora, vt omitte- 6
re si vellent, possent? Possunt. Neq; enim liberè illa ab ipsorum voluntate proficiscerentur: nisi penes ipsos esset eadem intermittere. Quæ liberè dant: liberè possunt non dare: liberè possunt intermittere.

Cæterum *alterum*, hoc est, Causas atque ratio- 7
nes inuestigemus, cur hæc potius, quàm illa sui discessus dent symbola. Et hic nobis prior distinctio signorum seruire debet. Siquidem aliæ locum habent in prioribus illis, aliæ in posterioribus. Quid mirum? Nam priora pro hominum redduntur imperio & voluntate? posteriora pro beneplacito Dæmonum. Possunt autem aliæ rationes & causæ homines mouere, cur hæc vel illa postulent: aliæ Dæmones, cur hæc vel illa relinquant.

Et quæ causæ signorum, quæ ab hominibus

petuntur? Propemodum semper vna eademque: & quidem illa ipsa, quæ discessus Spirituum sit argumentum. Neque enim aliud omnib. quæcunque & qualiacunque homines petunt, indicijs propositū est, quàm vt de Spirituum exitu sint certi, quocirca hic eadem causa *signorum*, & *talium* atque *talium* signorum.

7 Quæ verò rationes Signorum, quæ pro sua voluntate aut certè non ab hominibus coacti, Dæmones relinquunt? Respondeo *semper sibi conuenientissima dare*, quæcunque tandem dent. quemadmodum mali corui, malum ouum. quamuis aliæ atque aliæ rationes & causæ in alijs Signis sint ipsis propositæ. Obscurius hoc, Explicandum

8 ergo.

Varia superius docuimus esse signa, quibus egressuri Dæmones discessum suum testantur. Sed tamē omnia propemodum ad *quatuor genera* reuocantur Alia dici possunt *crudelia*: alia *sordida*: alia *barbara*: alia *Leuia*. *Crudelia* sunt, disruptio membrorum, internus viscerum dolor, corporum in terram disiectio, & plurima mortis imago. *Sordida*, vomitus, tam per os, quam per nares, egestio sordium, fœtor sulphureus, odor grauis. *Barbara*, rugitus, boatus, inconditi clamores, aliæque belluarum voces. *Leuia*, formæ quorundam animalium abiecto-

9 rum.

Et hæc quidem omnia, vt diximus, Dæmonib. optimè conueniunt. *Crudelia*, tanquam homicidis quo nomine ipsos Dominus compellat, Ioannis, ca. 8. *Sordida*. tanquam Spiritibus. immundis quod nomen ijsdem idem Dominus tribuit: Lucæ 11. *Barbara*, tanquam Leonibus, quibus. D.

Petrus

Petrus ipsos confert: cap. 4, *Leuia* tanquam abiectis Dei hostibus, quorum pro oratione suorum peccatorum, miserrima est conditio.

Sed tamen in singulis propemodum aliud atque aliud propositum videtur Spiritibus. *Crudelia* igitur statuunt ex odio, quo flagrant erga miseros mortales, nocendique libidine, quæ ipsos nunquã deserit. Quemadmodum enim hæc omnium miseriarum atque molestiarum, quas obsessis hominibus afferunt, sunt causa: ita efficiunt, vt ab hominibus discedentes, quam possunt, & permittuntur, exerceant crudelitatem. 11

Sordida relinquunt, vel ad præsentes vexandos: vel in detestationem rerum sacrarum, quarum in ipsorum eiectione est vsus. Neque enim tantùm ijs cupiunt esse graues, in quibus suas sedes habent: cupiunt esse quibuscunque: quibus eorum ex mortalibus proscriptio est grata. quo circa cùm præsentibus alia ratione aliquando nequeant, fœtore excitato ipsis sunt molesti. Sic quia Aqua benedicta ipsis aliquando porrigitur: suo vomitu, quàm hanc detestentur, declarant. 12

Barbara ferocientis & belluini animi erga mortales sunt argumenta: *simúlq;* quam ægrè eosdem relinquant, his volunt testatum. Quemadmodum enim eadem aliquando ab hominibus non bene sanis, quamuis non ob Obsessis, ob eosdem fines dantur, ita dari ob eosdem à Dæmonibus, admodum est verisimile. 13

Leuia, ni fallimur, in ipsis Dæmonibus causas, vt plurimum, non habent: nec tam ipsa vltro dare videntur Spiritus: quàm aliunde, vt dent cogi. Huius 14

non leue argumentum illud est; quod ad formam dictorum animalium, quibus discessum suum testentur, cogi videantur. Quocirca in his, non quid Spiritibus, quàm illi, qui hæc animalia imperat, propositum est, attendendum.

CAPVT LIV.

Qua via egrediantur Dæmones, quando humana corpora relinquunt.

1 QVæ Ca. 9. dicta sunt de Via, quam Spiritus tenent in suo, in miseros mortales, ingressu: eadem nobis seruiunt hoc loco, vt doceamus, quã seruent in egressu. Verisimile est, quod aut semper, aut plerumque eandem teneant, & quando ingrediuntur, & quando egrediuntur.

2 Quocirca primum hoc constitutum sit, *certam determinatámq;* illis nullam esse, ad nullam ita esse astrictos, vt illam deserere nequeant; & aliam quãcunq; in egressu tenere non valeant. Quemadmodum quicunque hominis meatus, atque porus ipsis patentissima est porta ad ingrediendum: ita ad egrediendum. Quid, quod aut meatib. aut poris nullis egeant? possunt ipsa penetrare corpora?

3 Si corporibus instructi essent Spiritus: poris indigerent, aut meatibus: si non magnis, saltem aliquantis: per quos se in corpora insinuarent: at quia corporum expertes sunt: tam facilè loca peruadunt, quæ corporibus etiam solidissimis sunt referta: quàm quæ corporibus sunt destituta.

4 Possunt igitur per os hominis egredi: possunt per

per nares, per aures, reliquosque meatus & poros. Possunt per quamcunque hominis partem. Et de prioribus illis difficultas nulla est: pro posteriori seruit nobis Theodorus. Archimandrita: qui cùm obseruasset Dæmonem in brachio Ostiarij sui Eutychij latere: non ad os: aut alium aliquem meatum, illum compulit: quin imò ne ad caput aliam ve partem, vbi facilior videtur esse egressus, perueniret: opposito humeris Crucis signo prohibuit, coegitque in brachio sibi viam, qua exiret, quærere: quemadmodum & quæsiuit, & inuenit. Sic de Miraculis S. Martini refert Gregorius Turon. quòd cum obseruatum esset, in vngulam pollicis cuiusdam Energumeni descendisse Dæmonium, digito infusum esse oleum de sepulchro Martini sumptum, & disrupta cute, vnà cum sanguine dicessisse Dæmonium. Ita Turo. capite. 9. de Gloria Confessoris.

Nihilominus qui multas habere & tenere possunt in suo, ex humanis corporibus, egressu vias, *duas* videntur præcipuas obseruare: quarum licet altera ipsis tanquam immundis Spiritib. sit conuenientior: altera tamen magis vsitata. 5

Prior illis Spiritibus fuisse videtur: qui, fœtore graui post se relicto, sua habitacula deseruerunt, quorum plures recensuimus Cap. 5 2. & disertè testatur Gregorius Turonensis, de Gloria Confessorum, c. 9. oleo: quod de S. Martini sepulchro desumptum fuit, vnctum esse caput Energumeni cuiusdam, *& subitò Dæmonem per fluxum ventris egressum esse.* Posterior fuit alijs quam plurimis, sed inprimis triplicibus: *Primùm* ijs, qui discessus sui 6

signa in ore Obsessi dederunt, exhibitis animalculis, formicis, muscis, araneis. *Deinde* ijs, qui eundem suum discessum prodiderunt, tumore gutturis aut colli ipsorum Obsessorum. *Tertiò* ijs, qui cum vomitu turpi & fœdo discesserunt. Et horum exempla eodem cap. 52. data fuerunt.

7 Probabilia sunt hæc: quæ diximus: veruntamen non ita certa, vt contrarium asserere temerarium sit quin possunt & posteriores hi, in Obsessorum ore, aut circa os discessus sui signa dare, & alia via egredi: Et possunt priores fœtorem post se relinquere, & per os euolare, Sed, vt diximus, probabilitatis speciem habent, quæ asserimus; non veritatis necessitatem.

CAPVT LV.

An omnes simul egrediantur, si quando multi fuerunt: qui vnum aliquem hominem obsederunt, & exire coguntur.

1 PRioris Capitis quæstio curiosior fortassis fuit, hæc vtilior videtur. Nam cum constet plures quandoque in vno homine esse, si simul non omnes discedunt adiurati, intelligunt facilè exorcistæ nondum integram se victoriam obtinere de hoste quando de aliquorum discessu magna manifestaq; habent indicia: sed vlterius sibi esse progrediendū: nec cessandum, donec postremum eiecerint, si perfectam sanitatem, & incolumitatem afflictis mortalibus velint esse restitutam:

2 Nisi fortè dicere velimus eam vim virtutemque esse

esse machinarum, quibus domicilijs suis eijciuntur Spiritus: vt quamuis ipsi per se possint, & velint discedere nunc simul: nunc hi sine illis: tamen tum ipsis necessitas incumbat simul discedere: quando his machinis petuntur. Sed quis hoc asseruerit?

Quid igitur ad propositam Quæstionem. Hoc videlicet: *Nec semper simul egredi Spiritus*, quando per se egrediuntur, non coacti, aut saltem leuiter tentati: *Nec semper simul egredi*, quando grauiorib. etiam tormentis vrgentur. 3

Prius illud clarum est ex ipsorum Spirituum conditione. Liberrima hæc est, Non vnus ab alio pendet: aut vt sit, aut vt operetur. Potest quisque per se esse. Potest quisque per se operari. Potest igitur hic voluntate sua hominem, quem obsidet, relinquere, quamuis ab eiusdem vexatione alter nolit resistere. 4

Præterea in discessu Spirituum ab hominib. alia non est, quàm in eosdem ingressu ratio. At necesse non est, vt omnes *simul* ingrediantur. Potest vnus alterum in societatem asciscere, Potest in domicilium recipere, quemadmodum haud obscurè Dominus insinuat, Matth. 12. Possunt igitur & hi à mortalibus discedere: & illi in ijsdem cum eorundem molestia, perseuerare. 5

Quod si vires Spirituum attendamus, hinc quoque constabit rationi admodum esse consentaneum, quod dicimus. Non illæ æquales sunt omnium quidam alijs sunt robustiores. Quocirca & hi inferiores, etiam inuitos suis sedibus possunt pellere, & quamuis id non faciant. (Lucæ 11) possunt tamen facere. 6

si suo officio bene fungi velint. At quædam horũ ipsis possunt deesse: quædam quamuis adsint, possunt reddi perfectiora: quædam quamuis perfecta sint, necesse est repeti, si optatos effectus obtineri debent. Fieri igitur potest, vt Exorcismis vel leuiter tẽtati, vel semel tentati, quidam fugam capessant: alij non nisi iisdem identidem repetitis discedant.

Hæc omnia confirmat experientia, nostra ætate obseruata. Neque enim rarò notatum est quosdam Spiritus, relictis post se certis indiciis, discessisse; quosdam sedes suas in iisdem hominibus retinuisse: qui & ipsi post modum grauioribus machinis tentati, datis signis, egressi sunt. Taceo confessionem Dæmonum, qui huic rei fidem quandoque fecerunt. 12

Quæ cùm ita sint, non malè faciunt Exorcistę, quando, cum Dæmonibus congressuri, primùm sciscitantur, *Quotnam* ipsorum sint, qui miserum hominem affligant; quîque singulorum, vel certè præcipuorum capitum nomina exquirunt: nec exorcisandi finem faciunt priùs, quàm victoria de singulis sit parta. Sic enim plena sua mortalibus restituitur libertas. Sic omnis Dæmonum cessat vexatio. Sic non inanis eorum intelligitur fuisse labor, & defatigatio. 13

Verumenimuerò, quamuis non semper *necesse sit simul* omnes egredi, quãdo Christianæ religionis, sibi contrariis, armis vrgẽtur: *vt plurimùm* tamen simul egredi ex *tribus* videmur colligere. *Primum* ex illo, quòd Sanctos homines, de quorum Dæmonomachia Annales extant, vel vno Exorcismo, vel alia aliqua ratione vsos legamus, in 14

quorumcunque Dæmoniacorum curatione. *Alterum* est, quòd vel nũquam, vel rarissimè legamus vnum aliquem, aut alterum eiectum ab aliquo homine fuisse, & interim in eodem, alios aliquos hæsisse. *Tertium*, quòd machinæ, quibus Dæmones tentantur, omnes ipsis sint exosæ: & ob id si vnum aliquem in fugam conuertant, verisimile sit in fugam conuerti omnes.

CAPVT LVI.

Quò tendant Spiritus Dæmoniorum ab hominibus eiecti.

1 VAria sunt loca, ad quæ immundi Spiritus, domicilia sua relinquentes, solent diuertere, *sed præcipuè sex*, ni fallimur. Et ad horum quædam inuiti proficiscuntur: ad quædam libenter: ad quædam libentius: ad quædam libentissimè.

2 Primum omnium sunt *humana corpora:* Neque enim aut impossibile est, aut nouum, quòd ex vno egressi, aliud ingrediantur. Qui Artemiam Diocletiani Imperatoris filiam obsidebat, à S. Cyriaco Diacono expulsus, mox in Persidem transuolauit; ibique Iobiam, Saporis Persarum Imperatoris filiã ingressus, magna summæ crudelitatis dedit argumenta: quemadmodum constat in vita Cyriaci, apud Surium Tomo 4. Et qui nostris temporibus eijciuntur, sæpissimè, vt alios ingredi liceat, efflagitant.

3 Sunt secundo loco *bestiæ atq; pecudes* humanis vsibus seruientes Exemplum huius præbet grex porcorum; in quos integra legio expulsorum Spirituum

rituum permissa est ingredi: qui deinde magno impetu facto, cum dominorum suorum damno gregem in mare egerunt præcipitem. De quibus Matth. 8.

Sunt tertio, *loca culta*, hominum vsibus apta, atque ab iis inhabitata: Nam quemadmodum dubium non est quosdam inter mortales, cum voluptate conuersari, atque etiam aliquos ingredi: ita credi potest quosdam ex hominibus egressos, hominum societatem quærere. Serui hic eadem Dæmonum legio, quæ rogabat *ne extra regionem, in qua versabatur, mitteretur.* Sed & de locis infestis Disputatio plurima hîc exempla suppeditat. 4

Quartus locus est *superior aër*, quibusdã vsque ad diem supremi iudicij, à Deo Opt. Max. ad homines exercendos destinatus. Quemadmodum ex hoc plerique Dei permissu, homines ingrediũtur: ita ex hominibus eiecti, ad hunc, quasi sibi deputatum & proprium locum, reuertuntur. 5

Quintus locus est *solitudo siue desertum*. Hîc sedem suam habuit Dæmonium, quod mortem attulit viris, qui Saræ concubitum expetebant. de quo Tob. 8. capite. Et de hoc loco plura in illa de Locis infestis Disputatione. 6

Sextus denique locus est *infernus*, quem Dominus dixit *paratum Diabolo, & angelis eius.* Matt. 25. Ad hunc ne mitterentur rogabant illi, qui *abyssũ* deprecabantur. Matth. 8. Quamuis enim, vt bene notat Iansenus, cap. 31. Concordiæ Euangelicæ, *Abyssus* propriè significet aquarum profunditatem: accipitur tamen quandoque (maximè in nouo Testamento) pro Inferno; propterea, quod sub terra sit, mortuos damnatos ita absorbens, 7

abſorbens, vt emergere illinc non poſſint. Sic ad Rom. 10. accipitur, & Apoc. 9. 11. 17. 20.

8 Magna autem & multiplex eſt inter hæc loca *differentia*: Sed cuius hîc habenda ratio; illa ex voluptate & difficultate, quam electi ex hominibus Spiritus his habent, nobis diſcutienda eſt.

9 Ad *prima* igitur illa loca libentiſſimè diuertunt, verſipelles. Nullubi maiorem, quàm his voluptatem percipiunt. Nec mirum, quia, quod, Nequam intendunt, hîc aſſequuntur facilè, hominũ ſcilicet malũ: quod partim corporibus afferũt, partim animabus; quando ſedes ſuas in hominibus habent.

In hoc verò domicilij genere, impios ſiue ma-
10 los homines prę bonis expetere videntur: niſi fortè illa impiorum ſit conditio; vt protſus deſperatæ ſint ſalutis. Quamuis enim vtriſque incommodare deſiderent; hos tamen præferunt: quòd intelligant hîc ſe, cum maiori ſuo emolumento, & horũ detrimento verſari: cùm his ad gratiam reditum videantur præcludere; bonis maiorem & gloriæ & gratiæ futuræ tortura præbere ſegetem.

Poſt humana corpora, reliquis locis *beſtias &*
11 *pecudes*, quæ humanis vſibus ſeruiunt, præferunt: non tam vt beſtiis moleſtiam, quam vt hominibus, quorum beſtiæ ſunt, detrimentum afferant. Vbicũque magis mortalib. poſſunt incõmodare, gratior illis eſt reſidétia: quia vt mortalibus incõmodét, præcipue eorum cogitationes. Hinc, quos ex homine eiiciebat Dominus, Matth. 8. quia, vt eiecti rurſus in homines mitterentur, ſpem nullam habebant: vt porcos ingredi liceret, precati ſunt, & obtinuerunt.

12 Quod ſi iam dictis locis habitatio negatur: vt

inter

inter homines saltem ipsis esse, & versari liceat petũt. Idem iam dicti à Domino eiecti docent. Quã enim aliam ob causam, ne *extra regionem mitterentur* rogarunt? Et iis locis libentiùs versantur Nequam, vbi nequitiæ suæ aliquando argumenta dederũt: & quibus, quòd dare possint, spes affulget: qualia sunt, quæ ab hominibus incoluntur.

Quid si nec inter homines ipsis locus datur? Eligẽt præ reliquis *vastas solitudines*. Neque enim ab his ita abhorrent: sicut ab aëre, aut inferno, ipsis per voluntatem Dei, quem oderunt, destinatis locis. Crux quædam, atque tormentum ipsis est, & aër, & infernus: quamuis maius infernus. 13

Atque vt hæc loca vel expetunt, vel præ aliis eligunt Dæmones, ita præ omnibus abominantur, fugiunt & horrent *Abyssum*, siue *Infernum*. Rex ipsorum confessione clara est, Matth. 8. Cur verò? An quia in inferno conclusi, viuis incommodare nequeunt? An quia extra infernum supplicia nulla sustinent? illa verò mox subeunda, vt in infernum relegãtur? An quia maiora & grauiora ipsorum supplicia in inferno, quam extra? An quia semel in infernum missi, nunquam facultatem habent inde redeundi? Causas has sequenti Capite, discutiemus. 14

CAPVT LVII.

Cur Diaboli egerrimè ad Infernum descendant.

Finis præcedentis Capitis materiam suppeditat præsenti. Inquirebãtur ibi causæ *cur Abyssum siue* 1

sum siue Infernum horreant eiecti ex hominibus Dæmones: & potius quæcunque alia, quàm inferni loca eligant adire. Illæ hoc Capite explicandæ.

2 De *quatuor* verò quæstio instituta fuit: quæ Vtrum omnes; an vna, aut plures locum habeant, quamuis curiosè, fortassis tamen cum fructu, disputatur. Et aliis quidem Dæmones bono aliquo priuari possunt videri: vt si ideo refugiant: quòd vel libidini suæ, qua hominibus nocere cupiunt, nequeant satisfacere: vel quia vagandi libertate, necessitate carceris infernalis, priuētur: Aliis malo affici; vt si reformident infernū, vel ob meritas pœnas, quæ sunt subeundæ: vel ob earundem augmentum, quod ad priores accedit.

3 Et sunt, qui dictas causas omnes volunt valere apud hos Spiritus. Alij non omnes, sed aliquot; & horum quidam pauciores; quidam plures. Nos quod res est paucis Assertis definimus.

4 Rectè sentiunt, qui Dęmones Infernum reformidare, & horrere existimant, *quòd libidini suæ in hominibus vexandis satisfacere nequeant*. Hoc primùm Assertum. Huius ratio manifesta est: quoniam Infernus iisdem, non vt ibidem noceāt: sed vt, quas meruerunt, pœnas persoluant, destinatus est. Quocirca cùm voluptatem ex hominum vexatione haud paruam capiant; eáque priuentur, cùm Inferno concluduntur, nō possunt non tantùm odisse Infernum, quantum, vt hominibus noceant, habent desiderium, atque voluptatem.

5 Non tamen inferno conclusis omnis potestas, mortales cruciandi ablata est. Illa solùm est ablata: quam in viuos habent. Interim qua in damnatos sæ

tos ſęuire poſſunt, tantū abeſt, vt ablata ſit: vt tum primùm atrocius in miſeros ſæuire credi debeāt. Neque enim tantùm ad Inferoū retruſi ſunt Dæmones, vt patiantur; etiam vt diuinæ iuſtitiæ ſint miniſtri, & damnatorum hominum ſint tortores hæc loca *modò* occupant.

Secundò, eos bene ſentire exiſtimamus, qui ob aliquod emolumētum, quo infernali carcere priuantur, eos credunt Infernum horrere. Et quod illud? *Quòd vagandi libertas ipſis ablata ſit.* Dubium non eſt, quin res creatæ omnes ſua, quam habere aptæ natæ ſunt, libertate gaudeant, & magis atque magis illæ, quæ excellentiora, præ cæteris, naturæ præſidia obtinuerūt. Res inductione omnium clariſſima eſt. At præ cæteris omnibus naturæ dignitate excellunt Spiritus. Imprimis igitur libertatis erunt amātiſſimi. Iàm verò hac priuantur Spiritus Dæmonum, Inferni carceribus concluſi. Nō igitur poſſunt nō odiſſe eos, & deteſtari. 6

Tertium Aſſertū eſto. Errāt qui Infernum Dęmonibus horrori eſſe dicunt, quòd *ibidem ſupplicia, quæ iam olim promeruerunt ſint ſuſtinēda*, à quibus extra Infernum conſtituti ſunt liberi. Vbicūque miſeri ſunt; ſunt miſerrimi. In inferno, in aëre, in ſolitudinibus, in pecudibus, in hominibus, in ipſo quoque ſi eò redire daretur, cælo. Suum ſemper ſecum cruciantem ignem circumferunt. Hoc quia copioſiùs docet Diſputatio de Locis infeſtis, hîc pluribus proſequi neceſſe non eſt. 7

Hinc perſpicuum eſt, in graui errore verſari eos, qui Dæmonum ſupplicia vſque ad extremum generalis iudicij diem volunt eſſe ſuſpenſa. Quāuis enim in hac olim ſententia fuerunt viri, non 8

parum

parum literati; tamē nostris temporibus, sine graui hæreseos periculo, ea sententia non defenditur. Hic omnium iam rectè sentientium est sensus, & consensus, mox post peccatū à Spiritibus *Nequam* cōmissum, sua degeneribus supplicia à Deo fuisse decreta; & à miseris subita.

9 Verūtamen (quod quartū sit Assertum) quamuis quod semel meruerunt supplicium, semper passi sint, patiantúrque Dæmones; quocunque etiam loco versentur: dubium tamen nullum *Inferni carcere cruciatum ipsorum augeri*; & ob hoc pœnarum auctuarium Infernum ipsis odio esse.

10 *Accidentalem* hanc pœnam vocant Theologi: quemadmodum priorem, quæ ipsorum peccatis debetur, *essentialem*. Neque enim hæc propriè ipsorum, vt *essentialis* illa, peccatis debetur; sed conditionem miserorū sequitur: & inde proficiscitur, quod inferno conclusi facultate vagandi priuati sint, & libidini, qua hominibus nocere cupiunt (quod ipsis graue est) nequeant satisfacere; Atque hactenus de locis.

CAP. LVIII.

An voto & desiderio Dæmonum liceat obtemperare, quando egressuri ex hominum corporibus aliquid petunt

1 HAbent quandoque, quòd petant egressuri Dæmones. Et vt quotidiana omittamus, id clarū est exemplo aliquot millium; qui à Domino, iam iam eiiciendi, leguntur postulasse, *ne extra Gerasenorum regionem mitterentur: atque vt liceret ingredi in porcos.*

Hinc

Hinc quæstio oritur: *An ipsorum desiderio, si quid egressuri petant, possit fieri satis.* Christi exemplum suadere videtur, vt quandoque possit: Contrarium insinuat nocendi eorum summum & indefessum studium. 2

Res, ni fallimur, sic se habet: *Vt si iniquum non sit, quod petunt, petitioni possit fieri satis: sin secus, non possit.* Prius trifariam contigit. Nam vel petunt, ne malum ipsis afferatur: vel ne bono aliquo, quod habent, priuentur: vel vt bonum aliquod de nouo consequantur. Posterius, duo rerum genera continet; quorum aliæ Dei honorem lædunt, aliæ proximorum saluti officiunt. Discutiamus singula. A postremis incipiamus. 3

Nunquam Dæmonum petitioni satisfieri debet: si quod Dei honorem, aut gloriam lædat, postulant. Nihil Dei honori præferendum. Etiamsi ab homine egressuri non putentur Spiritus Nequam, nisi in hac re ipsorum petioni fiat satis, petitioni annuendum non est. 4

Sic, si quid, quod proximorum saluti officiat, petant; audiendi non sunt. Post Dei honorem, Dei amicitia atque nostra salute nihil possumus habere prius. Quocirca si salutis vnius etiam hominis iactura fieri debeat; quamuis totius mundi incolumitas, & pax, opera Dæmonum, expectetur; Dæmonibus acquiescendum non est. 5

Dum postulant, ne nouis malis grauentur, ne scilicet in infernum detrudantur miseri; petitioni acquiescere possunt Exorcistæ: hoc est, possunt non in infernum relegare, quos potestate sibi diuinitus data, si vellent, relegare valerent. Hoc quid mirum? Si sine peccato sunt Exorcistæ, quando 6

Dæmones ex hominibus obsessis non eiiciunt; criminis rei erunt, si quos eiiciunt, non ad inferos remittant.

7 Si rogent, ne bono quod possident priuentur; audiri aliquando possunt. Christi hic nobis suffragatur exemplum. Rogabant eum quidam, *ne regione Gerasenorum*, quam quasi possidebant, pellerentur. Nec pulsi sunt à Domino. Fortè nullum ipsis bonum, ea in regione? Cur igitur ne pellantur, rogant? Quemadmodum diuersi Dæmones alijs & alijs vitijs delectantur: ita diuersi ad diuersas regiones afficiuntur: & eas maximè, in quibus mores hominum, propter longam consuetudinem perspectos, habent; atque vbi ipsis maior spes, & occasio nocendi.

8 Quid; quòd si bonum aliquod postulent, obtinere id quandoque possint? Bonum quoddam ipsorum est, hominum vexatio & cruciatus: hoc iis potest aliquando concedi petentibus. Nunquid non Deum roganti cuidam, vt Iob affligeret, id est, concessum? Adde quòd Dæmoni Apostolus Paulus quendam Corinthium tradiderit. tradiderit etiam Alexandrum & Hymenæum. An potest Apostolus Dæmoni præcipere, vt homines ingrediatur; & roganti, vt in hominem ingrediatur, si quando expellitur, non potest facultatem facere?

Iob. 1.
1. Cor. 5.
1. Tim. 1.

9 Veruntamen magna hic cautela opus est. Multa hac in permissione Exorcistis sunt attendenda. Non facilè hic Dæmonum petitioni acquiescendum. Necesse est, vt si in aliquos ingrediendi facultas conferenda sit, id ipsorum opera mereantur: dignumque sit, de quibus ob demerita graues

ues pœnæ ſumantur: quemadmodum Apoſtolus ſuo exemplo docuit in Alexandro, Hymenæo, & Corinthio.

Nec hoc ſufficit. Neceſſe etiam eſt, vt qui Exorciſtarum officio funguntur, in eos, quos Dæmoni tradunt, imperium & ius habeant; adeoque ratione officij & poſſint, & valeant animaduertere. Quemadmodum habuit Elegius Nouiomenſis Epiſcopus; qui in ſuorum ſubditorum quinquaginta Dæmonibus ſæuiendi poteſtatem fecit, quod ab impiis & ſacrilegis ritibus non abſtinerent. teſte Audoeno in Vita eius, cap. 20. 10

Debet quoque hîc propoſita eſſe ſpes maioris boni: vt, ſcilicet, qui alijs rationibus non videbantur poſſe iuuari; hac iuuandi credantur: & ſpiritus ſaluus fiat, dum in corpus ſæuiunt Dæmones. Et hæc ſpes eidem Elogio propoſita fuit. Vnde rogatus, non ſtatim hanc pœnam relaxauit: *Diſcant*, inquit, *prius, cui ſeruire elegerunt, antequam à tyrannide Dæmonis abſoluantur*. Eandē fuiſſe propoſitam D. Paulo, hæc ipſius oſtendit oratio: *Quos* (intellige Hymenæum & Alexandrum) *tradidi Sathanæ*, inquit, *vt diſcant non blaſphemare*. Sic (1. Cor. 5.) tradidit Sathanæ Corinthium in interitum carnis, *vt Spiritus eius ſaluus ſit, in die Domini noſtri IeſuChriſti*. 11

Debet etiam abeſſe ſtudium Dæmonibus placendi. Non ipſis tanquam amicis hîc gratificandum eſt; ſed tanquam lictoribus & carnificibus vtendum. quibus quanquam gratum eſt incommodare; pro hominum tamen imperio & voluntate incommodare, moleſtum eſt. Quapropter non hîc Dæmonum malitiæ ſeruitur; ſed eorum malitia & nocendi ſtudium nobis ſeruit. 12

13 Addiderim his, Hanc poteſtatem Dæmonibus dandam non eſſe, niſi ab ijs;qui ſummum in ipſos ius habent; & quandocunque libet eos humanis corporibus exigere poſſunt, quale habuiſſe D. Paulum Sacræ docent literæ : & Elogium, cuius iam ſecundò mentionem fecimus, res ipſa. Siquidem poſtquam iuſtum de ſuis ſupplicium ſumptum eſt : aquam benedictam ipſis offert : qua ſumpta, mox Spiritus receſſerunt. Quia verò hoc ius paucis, hoc tempore, tributum eſt, parciſſimè Dæmonum petitioni in hac cauſa putarem ſatisfieri oportere.

14 Porrò quamuis in quibuſdam, vt dictum eſt, poſſimus ipſorum deſiderio ſatisfacere; in nullo tamen facere tenemur : licet etiam quæ ex re hominum ſunt, petant. Nobilis quædam mulier obſeſſum ſeruum ad Theodorum Archimandritam adducebat : atque vt ab eo Dæmonium pelleret, rogabat. Theodorus mox, ne ſe loco moueat, imperat. Quid Dæmon ? magnis vocibus ſe torqueri clamabat. facultatemque diſcedendi petebat. An obtinuit ? Non obtinuit, niſi poſtquam Theodoro viſum eſt. Ita Georgius presbyter in Theodori Vita, apud Surium, Tom. 2.

Finis Diſputationis de Dæmoniacis.

ELEN

ELENCHVS, SIVE INDEX CAPITVM LIBRI DE DÆMONIACIS, in quatuor partes distributus.

PRIMAE PARTIS CAPITA.

CAp. I. Dæmones verè quosdam homines ingredi, illósque obsidere. fol.7

2. Ad hominum à Dæmonibus obsidionem duo plerunque concurrere. fol.11

3. Dæmones non sub externa, & visibili forma in hominibus esse, quamuis sub specie araneorum & muscarum aliquando conspiciantur. 14

4. Dæmones, dum homines obsident in corpora potissimum potestatem habere & exercere; in animam verò non ita multum posse. 17

5. Finitam & certam potestatem dari Dæmonibus in obsessorum corpora: & hoc iustas ob causas. 23

6. Sextuplicia ferè mala obsessis corporibus hominum per Dæmones afferri. 26

7. Quinque propemodum modis Dæmones Obsessorum corporibus molestias afferre. 30

8. Dæmones non semper Obsessos molestare, nec iisdem semper adesse. 33

9. Per quam partem Spiritus Nequam homines Obsessos ingrediantur. 37

10. In qua hominum Obsessorum parte Dæmones latitent, & sedes suas habeant. 40

11. Dæmones aliquando signis quibusdam (& ferè quadruplicibus) declarare suos in hominum corpora ingressus, & hoc iustas ob causas. 44

12. Quorum Ordinum sint Dæmones, qui homines possident: & vnde cognosci valeat. 49

13. Plures aliquando in vno homine esse Dæmones atque vnde id possit intelligi. 56

14. An plures Spiritus plus torqueant; & singuli alia tormenta afferant. 59

15. De finibus, ob quos Dæmones ingrediuntur, & obsident hominum corpora. 61
16. An, & qui homines possint Dæmones hominibus immittere. 65
17. De variis operationibus Dæmonum in Obsessis corporibus: & quæ iis hominibus possint tribui, quæ non. 71

SECVNDAE PARTIS CAPITA.

18. An Catechumeni, & qui Baptismatis Sacramento nōdum sunt initiati, verè à Dæmonibus obsideantur. 77
19. An Sagæ, & Malefici à Dæmonibus obsideantur. 83
20. An Diuinatores sint reipsa à Dæmonibus obsessi. 86
21. An Hæretici verè à Dæmonibus obsideantur. 90
22. De duodecim signis, quæ non sunt certa & indubitata argumenta latentium in hominibus Dæmoniorum. 95
23. Quæ & qualis occultorum reuelatio prodat latentes in hominibus Dæmones. 98
24. Quæ linguarum peritia, & vtrum sola illa, prodat inhabitantes in hominibus Dæmones. 103
25. De sex generibus corporalium Signorum, quæ quamuis non omnino prodant latentes in hominibus Spiritus, vehementes tamen generant suspiciones. 106
26. De Signis, quæ ad rerum sacrarū vsum in Dæmoniacis obseruantur, & latentes Spiritus produnt. 111
27. De Obsessorum hominum misera cōditione ob mala, quæ Dæmones partim corporibus, partim animabus afferant. 116
28. De Obsessorum misera conditione ob bona, quibus per Dæmones priuantur. 123
29. Vtrum Obsessi semper suæ miseriæ, & tyrannidis, quam à Dæmonibus patiuntur, sint causa. 133
30. Ob quas culpas Obsessi patiuntur tyrannidem Dæmonum. 138
31. Homines aliquando non ob proprias, sed aliorum culpas pati Dæmonum carnificinam. 151
32. Fieri quandoque, vt absque vlla sua culpa Dæmonium cruciatus in obsessis corporibus sustineant mortales

les. sed tamen non sine magnis diuinæ prouidentiæ rationibus. 154

TERTIAE PARTIS CAPITA.

33. Esse aliquam vim & potestatem, qua ex hominum corporibus eiiciuntur. 59

34. De quadruplici potestate, qua Dæmones ex hominũ corporibus eiiciuntur. 106

35. De multiplici differentia inter quadruplicem potestatem expellendi Dæmonia. 109

36. Ob quem finem Ecclesiæ suæ Dominus contulerit potestatem, Dæmones ex hominũ corporibus eiiciendi. 111

37. Penes quos sit potestas Dæmones eiiciendi, quam Dominus suæ Ecclesiæ communicauit. 116

38. De Exorcistarum variis conditionibus. 119

39. Num puritas conscientiæ in Exorcistis necessaria sit, si Spiritus ex hominum corporibus debeant eiicere. 189

40. Num Exorcista Hæreticus, siue qui aliam, quam Catholicam profitetur, religionem, Dæmones valeat eiicere. 195

41. De quinque diuersis modis, quibus apud Catholicos Dæmonia ex hominum corporibus eiiciuntur. 199

42. Examinatur primus modus, quo per Inuocationem nominis Iesu, Dæmonia ex hominum corporibus eiiciuntur. 203

43. Examinatur secundus modus: quo per vsum Reliquiarum Sanctorum Dei, Dæmonia ex hominum corporibus eiiciuntur. 212

44. Examinatur tertius modus, quo per vsum Signi crucis, Dæmonia ex humanis corporibus eiiciuntur. 224

45. Examinatur modus quartus, quo per vsum rerum Consecratarum Dæmonia ex hominum corporibus eiiciuntur. 236

46. Examinatur modus quintus, quo per Exorcismos Dæmonia ex hominum corporibus eiiciuntur. 192

47. Ostenditur, rationes & modos, quibus Dæmones eiici solent, non esse semper efficaces: & quæ huius causæ. 268

48. An sensibilibus prorsúsque naturalibus rebus Dæmones ex humanis corporibus eiici valeant. 271

QVARTAE PARTIS CAPITA.

49. Difficulter admodum Dæmones relinquere homines, quos obsident. 280
50. Quæ causæ huius difficilis ex hominum corporibus discessus. 284
51. Cur quidam Dæmones præ reliquis difficilius eiiciantur: qui illi sint: & quæ huius rei rationes & causæ. 289
52. Quibus potissimum signis egressum suum ex hominibus prodant Dæmones. 296
53. Explicantur causæ & rationes signorũ, quibus egressum prodant Dæmones. 304
54. Per quam viam Dæmones egrediuntur, dum homines deserunt. 308
55. An simul omnes egrediantur, si quando multi in aliquo sunt homine. 310
56. Quò tendant Dæmones eiecti ex hominibus. 344
57. An ægerrimè descendant Dæmones ad infernum. 317
58. An voto & desiderio Dæmonum liceat satisfacere, quando ex hominibus egressuri aliquid petũt. 320

